

HOMERI ODYSSEA

EDIDIT

GUILIELMUS DINDORF

EDITIO QUINTA CORRECTIOR QUAM CURAVIT

C. HENTZE

PARS II

ODYSSEAE XIII—XXIV

EDITIO STEREOTYPA

LIPSIAE IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI MCMXXVIII

BEST.-NR. 1434

Index lectionum a quarta editione discrepantium.

Ed. V.	Ed. IV.
ν 57 χειρὶ	χερσὶ
78 εὐθ'	ἐνθ'
109 αἰενάοντα	ἀενάοντα
115 τοῖον	τοίωον
120 χρήματ'	κτήματ'
124 πρὶν	πρὶν γ'
130 τοί πέρ τε	τοίπερ τοι
194 ἀλλοιδέα	ἀλλειδέα
256 Τροίῃ	Κρήτῃ
307 ἀναπλήσαι	ἀνασχέσθαι
315 εἶος ἐνὶ	εἴως ἐν
318 οὐ σ' ἔτ'	οὐ σέ γ'
400 ἄνθρωπον	ἄνθρωπος
417 γὰρ	τ' ἄρ'
419 ἔδωσιν	ἔδουσιν
ξ 63. 64 mutato ordine.	
63 ἐύμορφόν τε	πολυμνήστην τε
89 τοί τι	καί τι
101 συβόσια	συβόσεια
117 φῆς	φῆς
119 τόδε	τόγε
178 τὸν	τοῦ
183 ἁλώῃ	ἁλοίῃ
184 φύγῃ—ὑπέρσχη	φύγοι—ὑπέρσχοι
222 ἔα ἐν	ἔ' ἐν
279 μ' ἐσάσεν	μ' ἐλέησεν
328 ἐπακούσῃ	ἐπακούσαι
342 με	μοι
374 ἔλθῃ	ἔλθοι
381 ἐμὸν πρὸς σταθμὸν	ἐμὰ πρὸς δώματ'
393 ὑπερθεῖν	ὑπισταῖν
403 μετόπισθεν	μετεπεινα
436 ἐκάστοις	ἐκάστῳ

Ed. V.

Ed. IV.

ξ 481	ἀφραδέως	ἀφραδέως
489	ἔμεναι	ἱμεναι
500	βάλε	θέτο
ο 101	ἔκαν' ὁδι οἱ	ἐκανον ὁδι
128	κεῖσθαι	κείσθω
149	χρυσέω ἐν δέπαϊ	ἐν δέπαϊ χρυσέω
187	Ὀρσιλόχοιο	Ὀρσιλόχοιο
217	ἐποτρύνας	ἐποτρύνων
248	Ἀλκμάων	Ἀλκμαίων
268	λυγρὸν ὀλεθρον	λυγρῶ ὀλέθρῳ
300	ἀλώη	ἀλοίη
317	ἄσ' ἐθέλοιεν	ὅτ' ἐθέλοιεν
497	προέρεσσαν	προέρυσσαν
533	γένευσ	γένους
546	τὸν δέ τ'	τόνδε τ'
π 2	ἐντύνοντ'	ἐντύνοντο
44	ἦσο	ἦσ' ὦ
49	δὲ	δ' αὖ
65	παρὰ	ἐκ
138	εἰ	ἦ
143	αὐτως	αὐτως
161	πως	πω
228	ὃ τέ σφεας	ὅτις σφέας
236	ὄφρα ἰδέω	ὄφρ' εἰδέω
238	ἦ κεν	εἴ' κεν
239	ἦ	ἦ
260	ἦ κεν	εἴ' κεν
261	ἦέ τιν'	ἦέ τιν'
317	νηλείτιδές εἰσιν	νηλιτεῖς εἰσίν
337	ἐκ Πύλου ἦλθεν	εἰλήλουθεν
351	εἶρητο, ὅτ'	εἶρηθ', ὅτ' ἄρ'
463	αὐθ'	αὐτ'
ρ 29	μὲν στήσε πρὸς κίονα μακρὸν ἐρείσας	μὲν δ' ἔστησε φέρων πρὸς κίονα μακρῇν
62	δύω κύνες ἀργοὶ	κύνες πόδας ἀργοὶ
169	ὑβριν ἔχοντες	ὑβριν ἔχεσκον

Ed. V.

Ed. IV.

φ 221	φλίσσεται	θλίψεται
223	τόν γ' — γενέσθαι	τόν κ' — λιπέσθαι
232	πλευρά	πλευράι
267	ἐνεργέες	ἐνεργέες
270	ἐνήμεθεν	ἀνήμεθεν
302	κάμβαλεν	κάββαλεν
308	ἡ δὴ	εἰ δὴ
309	ἡ	ἡ
358	ἕως οὗ	ἕως οὗ τ'
376	ἡ	ἡ
379	ποθι	προτι
547	ἀλύξει	ἀλύξοι
586	ὡς περ ἂν εἴη	ὅσπερ ἂν εἴη
σ 100	γέλω	γέλω
265	ἡ κεν — ἡ κεν	εὔ κεν — ἡ κεν
350	ἔτευξεν	ἔτευχεν
355	καὶ κεφαλῆς	καὶ κεφαλῆς
τ 72	οὐ λιπόω	δὴ ῥυπόω
109	τεν ἡ	τεν ἡ
224	ἀντάρ τοι	ἀλλὰ καὶ ὡς
237	ἡ	εἰ
238	ἡ	ἡ
295	τόσσα	ὅσσα
297	ἐπακούσῃ	ἐπακούσαι
367	ἐδίδους	ἐδίδως
389	ἀπ' ἐσχαρόφιν	ἐπ' ἐσχαρόφιν
403	θείω	θῆαι
406	θύγατέρ τε	θύγάτηρ τε
461	φίλως	φίλην
498	νηλεϊτιδὲς εἰσιν	νηλιτεῖς εἰσίν
υ 106	εἶατο	εἶατο
145	θύω κύνες ἀργοὶ	κύνες πόδας ἀργοὶ
182	ἄλλοθι	ἄλλαι
188	ὃ τέ σφας	ὅτις σφέας
259	παράθεις	καταθείς
347	γελῶν	γελώων

Ed. V.

- ο 390 γελώνοντες
φ 29 τήν, ἦν
110 τό γε
χ 37 δμωῆσίν τε
69 μετεφώνεε
85 ἰδνωθεῖς
98 προπρηνέα τύψαι
148 χερσὶ δὲ
165 δὴ αὐτ'
231 σόν γε
415 ὃ τέ σφεας
418 νηλεῖτιδές εἰσιν
431 τήν γ'
444 ἐκλελάθωντ'
ψ 52 σφῶι
66 ὃ τέ σφεας
156 χεῦεν πολὺν κάλλος
201 ἐν δ'
206 ἀναγνούση
317 βαρέα
337 τοῦ
ω 21 ὅσσοι
28 πρῶι
89 ἐπεντύνονται
118 δ' ἐν
426 ὃ γε μήσατ' Ἀχαιοῖς
458 ἔρεξον

Ed. IV.

- γελοίωντες
τήν δὴ
τόδε γ'
δμωῆσιν δὲ
προσεφώνεε
δινηθεῖς
προπρηνέϊ τύψας
χερσὶ τε
δ' αὐτ'
σόν τε
ὅτις σφέας
νηλιτεῖς εἰσὶν
τήνδ'
ἐκλελάθουντ'
σφῶϊν
ὅτις σφέας
κάλλος πολὺν χεῦεν
ἐκ δ'
ἀναγνύσης
μεγάλα
τῷ
ὅσσαι
πρῶτα
ἐπεντύνονται
δ' ἄρ'
ὅδ' ἐμήσατ' Ἀχαιοὺς
ἔρεξαν

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ν.

'Οδυσσέως ἀπόπλους παρὰ Φαιάκων
ἄφιξις εἰς Ἴθάκην.

ὧς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,
κηληθμῷ δ' ἔσχοντο κατὰ μέγαρα σκυόεντα.
τὸν δ' αὖτ' Ἀλκίνοος ἀπαμείβετο φώνησέν τε·
„ὦ 'Οδυσσεῦ, ἐπεὶ ἴκευ ἐμὸν ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ
ὑπερεφές, τῷ σ' οὗ τι πάλιν πλαγχθέντα γ' οἶω 5
ἄψ ἀπονοστήσειν, εἰ καὶ μάλα πολλὰ πέπονθας.
ὑμέων δ' ἀνδρὶ ἐκάστω ἐφιέμενος τάδε εἶρω,
ὅσσοι ἐνὶ μεγάροισι γερούσιον αἶθροπα οἶνον
αἰεὶ πίνετ' ἐμοῖσιν, ἀκουάζεσθε δ' αἰδοῦ.
εἵματα μὲν δὴ ξείνῳ ἐυξέστη ἐνὶ χηλῷ 10
κεῖται καὶ χρυσὸς πολυδαίδαλος ἄλλα τε πάντα
δῶρ', ὅσα Φαιήκων βουληφόροι ἐνθάδ' ἐνεικαν·
ἀλλ' ἄγε οἱ δῶμεν τρίποδα μέγαν ἥδ' ἐλέβητα
ἀνδρακῆς· ἡμεῖς δ' αὖτε ἀγειρόμενοι κατὰ δῆμον
τισόμεθ'· ἀργαλέον γάρ ἐνα προικὸς χαρίσασθαι.“ 15
ὧς ἔφατ' Ἀλκίνοος, τοῖσι δ' ἐπιήνδανε μῦθος.
οἱ μὲν κακκείοντες ἔβαν οἰκόνδε ἕκαστος·
ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἥως,
νηάδ' ἐπεσσεύοντο, φέρον δ' ἐνὴνορα χαλκόν.
καὶ τὰ μὲν εὖ κατέβηχ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο, 20

αὐτὸς ἴων διὰ νηὸς, ὑπὸ ζυγᾷ, μὴ τιν' ἑταίρων
 βλάπτοι ἐλαυνόντων, ὁπότε σπερχολατ' ἐρετμοῖς·
 οἱ δ' εἰς Ἀλκινόοιο κίον καὶ δαῖτ' ἀλέγνουν.
 τοῖσι δὲ βοῦν ἱέρευσ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο
 Ζητὴ κελαϊνεφεί Κρονίδῃ, ὃς πᾶσιν ἀνάσσει. 25
 μῆρα δὲ κήαντες δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα
 τερπόμενοι· μετὰ δέ σφιν ἐμέλπετο θεῖος ᾠοῖδός
 Δημόδοκος, λαοῖσι τετιμένος. αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
 πολλὰ πρὸς ἥελιον κεφαλὴν τρέπε παμφανόωντα,
 δῦναι ἐπειγόμενος· δὴ γὰρ μενέαινε νέεσθαι. 30
 ὥς δ' ὅτ' ἀνὴρ δόρποιο λιλαίεται, ᾧ τε πανῆμαρ
 νειὸν ἀν' ἔλκητον βόε οἶνόπε πηκτὸν ἄροτρον·
 ἀσπασίως δ' ἄρα τῷ κατέδυ φάος ἡέλλιοιο
 δόρπον ἐποίχεσθαι, βλάβεται δέ τε γούνατ' ἰόντι·
 ὥς Ὀδυσσεὶ ἀσπαστὸν ἔδυ φάος ἡέλλιοιο. 35
 αἶψα δὲ Φαιήκεσσι φιληρέτμοισι μετηύδα,
 Ἀλκινόῳ δὲ μάλιστα πιφανυσκόμενος φάτο μῦθον·
 „Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδεῖκετε λαῶν,
 πέμπετέ με σπείσαντες ἀπήμονα, χαίρετε δ' αὐτοί.
 ἤδη γὰρ τετέλεσται, ἃ μοι φίλος ἦθελε θυμός, 40
 πομπὴ καὶ φίλα δῶρα, τὰ μοι θεοὶ Οὐρανίωνες
 ὄλβια ποιήσειαν· ἀμύμονα δ' οἴκοι ἄκοιτιν
 νοστήσας εὖροιμι σὺν ἀρτεμέεσσι φίλοισιν.
 ὑμεῖς δ' αὖθι μένοντες ἐυφραίνοιτε γυναῖκας
 κουριδίας καὶ τέκνα· θεοὶ δ' ἀρετὴν ὀπάσειαν 45
 παντοίην, καὶ μὴ τι κακὸν μεταδήμιον εἴῃ.“
 ὧς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπήνεον ἠδὲ κέλευον
 πεμπέμεναι τὸν ξεῖνον, ἐπεὶ κατὰ μοῖραν ἔειπεν.
 καὶ τότε κήρυκα προσέφη μένος Ἀλκινόοιο·
 „Ποντόνοε, κρητῆρα κερασσάμενος μέθῃ νεῖμον 50
 πᾶσιν ἀνὰ μέγαρον, ὅφρ' εὐξάμενοι Διὶ πατρὶ

τὸν ξεῖνον πέμπωμεν ἐὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.“

ὣς φάτο, Ποντόνοος δὲ μελίφρονα οἶνον ἐκίρνα,
 νόμῃσεν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπισταδόν· οἱ δὲ θεοῖσιν
 ἔσπρισαν μακάρεσσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν, 55
 αὐτόθεν ἐξ ἑδρῶν. ἀνὰ δ' ἵστατο δῖος Ὀδυσσεύς,
 Ἀρήτη δ' ἐν χειρὶ τίθει δέπας ἀμφικύπελλον
 καὶ μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 „χαῖρέ μοι, ὦ βασίλεια, διαμπερές, εἰς ὃ κε γῆρας
 ἔλθῃ καὶ θάνατος, τὰ τ' ἐπ' ἀνθρώποισι πέλονται· 60
 αὐτὰρ ἐγὼ νέομαι· σὺ δὲ τέρπεο τῷδ' ἐνὶ οἴκῳ
 πασι τε καὶ λαοῖσι καὶ Ἀλκινόῳ βασιλῆϊ.“

ὣς εἰπὼν ὑπὲρ οὐδὸν ἐβήσετο δῖος Ὀδυσσεύς.
 τῷ δ' ἄμα κήρυκα προῖται μένος Ἀλκινόοιο,
 ἡγεῖσθαι ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης. 65
 Ἀρήτη δ' ἄρα οἱ δμῶας ἅμ' ἐπεμπε γυναικας,
 τὴν μὲν φᾶρος ἔχουσαν ἐυπλυνῆς ἡδὲ χιτῶνα,
 τὴν δ' ἐτέρην χηλὸν πνικινὴν ἅμ' ὕπασσε κομίζειν·
 ἡ δ' ἄλλῃ σῖτόν τε φέρει καὶ οἶνον ἐρυθρόν.
 αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον ἡδὲ θάλασσαν, 70
 αἶψα τὰ γ' ἐν νηὶ γλαφυρῇ πομπῆες ἀγανοὶ
 δεξάμενοι κατέθεντο, πόσιν καὶ βρῶσιν ἄπασαν·
 καὶ δ' ἄρ' Ὀδυσσεῖ στόρεσαν ῥῆγός τε λίνον τε
 νηὸς ἐπ' ἰκρίοφιν γλαφυρῆς, ἵνα νήγρετον εὖδοι,
 πρυμνῆς. ἂν δὲ καὶ αὐτὸς ἐβήσετο καὶ κατέλεκτο 75
 σιγῇ· τοὶ δὲ καθίζον ἐπὶ κληῖσιν ἕκαστοι
 κόσμῳ, πείσμα δ' ἔλυσαν ἀπὸ τροητοῖο λίθοιο.
 εὖθ' οἱ ἀνακλινθέντες ἀνερρίπτουν ἄλα πηδῶ,
 καὶ τῷ νήδυμος ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἐπιπτεν,
 νήγρετος ἡδιστος, θανάτῳ ἄγχιστα ἑοικώς. 80
 ἡ δ', ὣς τ' ἐν πεδίῳ τετράοροι ἄρσενες ἵπποι
 πάντες ἅμ' ὀρμηθέντες ὑπὸ πληγῇσιν ἰμάσθλης

ὑψόσ' ἀειρόμενοι ρίμφα πρήσσουσι κέλευθον,
 ὥς ἄρα τῆς πρύμνῃ μὲν αἰρέτο, κῦμα δ' ὀπισθεν
 πορφύρεον μέγα θῦε πολυφλοίσβοιο θαλάσσης· 85
 ἥ δὲ μάλ' ἀσφαλέως θένεν ἔμπεδον· οὐδέ κεν ἰρηξ
 κίρκος ὁμαρτήσκειεν, ἐλαφρότατος πετεηνῶν·
 ὥς ἡ ρίμφα θέουσα θαλάσσης κύματ' ἔταμνεν,
 ἄνδρα φέρουσα θεοῖς ἐναλίγκια μήδε' ἔχοντα,
 ὃς πρὶν μὲν μάλα πολλὰ πάθ' ἄλγεα ὄν κατὰ θυμόν,
 ἀνδρῶν τε πτολέμους ἀλεγεινὰ τε κύματα πείρων· 91
 δὴ τότε γ' ἀτρέμας εὐδε λελασμένος, ὅσσ' ἐπεπόνθειν.

εὖτ' ἀστήρ ὑπερέσχε φαάντατος, ὃς τε μάλιστα
 ἔρχεται ἀγγέλλων φάος ἡοῦς ἡριγενείης,
 τῆμος δὴ νήσῳ προσεπύλνατο ποντοπόρος νηῦς· 95
 Φόρκυνος δέ τις ἔστι λιμὴν ἀλίοιο γέροντος
 ἐν δῆμῳ Ἰθάκης, δύο δὲ προβλήτες ἐν αὐτῷ
 ἀκταὶ ἀπορροῶγες, λιμένος ποτιπεπτηγυῖαι,
 αἷ τ' ἀνέμων σκεπώσι δυσαήων μέγα κῦμα
 ἔκτοθεν· ἐντοσθεν δέ τ' ἄνευ δεσμοῖο μένουσιν 100
 νῆες εὐσσελμοι, ὅτ' ἂν ὄρμου μέτρον ἴκωνται.
 αὐτὰρ ἐπὶ κρατὸς λιμένος τανύφυλλος ἐλαίη,
 ἀγχόθι δ' αὐτῆς ἄντρον ἐπήρατον ἡεροειδές,
 ἱρὸν νυμφάων, αἷ νηιάδες καλέονται.
 ἐν δὲ κρητῆρές τε καὶ ἀμφοροῖες ἕασιν 105
 λάινοι· ἐνθα δ' ἔπειτα τιθαιβώσσουσι μέλισσαι.
 ἐν δ' ἵστοι λίθιοι περιμήκεες, ἐνθα τε νύμφαι
 φάρε' ὑφαίνουσιν ἀλιπόρφυρα, θαῦμα ἰδέσθαι·
 ἐν δ' ὕδατ' αἰενάοντα. δύο δέ τέ οἱ θύραι εἰσίν,
 αἷ μὲν πρὸς Βορέαο καταιβηταὶ ἀνθρώποισιν, 110
 αἷ δ' αὖ πρὸς Νότου εἰσὶ θεώτεραι, οὐδέ τι κείνη
 ἄνδρες ἐσέρχονται, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδός ἐστιν.

ἐνθ' οἷ γ' εἰσέλασαν πρὶν εἰδότες. ἡ μὲν ἔπειτα

ἡπείρω ἐπέκελσεν, ὅσον τ' ἐπὶ ἡμισυ πάσης,
 σπερχομένη· τοῖον γὰρ ἐπείγετο χέρσ' ἐρετάων· 115
 οἱ δ' ἐκ νηὸς βάντες ἐυζύγου ἡπειρόνδε
 πρῶτον Ὀδυσσῆα γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἄειραν
 αὐτῷ σὺν τε λίνῳ καὶ ῥήγει σιγαλόεντι,
 καὶ δ' ἄρ' ἐπὶ ψαμάθῳ ἔθεσαν δεδμημένον ὕπνῳ,
 ἐκ δὲ χορήματ' ἄειραν, ἃ οἱ Φαίηκες ἀγανοὶ 120
 ὤπασαν οἴκαδ' ἰόντι διὰ μεγάθυμον Ἀθήνην.
 καὶ τὰ μὲν οὖν παρὰ πυθμέν' ἐλαίης ἀθρόα θῆκαν
 ἐκτὸς ὁδοῦ, μὴ πῶ τις ὁδιτάων ἀνθρώπων,
 πρὶν Ὀδυσῆ' ἔγρεσθαι, ἐπελθὼν δηλήσαιο·
 αὐτοὶ δ' αὐτ' οἰκόνδε πάλιν κίον. οὐδ' ἐνοσίχθων 126
 λήθεται ἀπειλάων, τὰς ἀντιθέῳ Ὀδυσῆι
 πρῶτον ἐπηπείλησε, Διὸς δ' ἐξείρετο βουλήν·
 „Ζεῦ πάτερ, οὐκέν' ἐγὼ γε μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν
 τιμῆεις ἔσομαι, ὅτε με βροτοὶ οὐ τι τίουσιν
 Φαίηκες, τοί περ τε ἐμῆς ἔξιει γενέθλης. 130
 καὶ γὰρ νῦν Ὀδυσῆα φάμην κακὰ πολλὰ παθόντα
 οἴκαδ' ἐλεύσεσθαι· νόστιον δέ οἱ οὐ ποτ' ἀπηύρων
 πάγχυ, ἐπεὶ σὺ πρῶτον ὑπέσχεο καὶ κατένευσας·
 οἱ δ' εὐδοντ' ἐν νηὶ θοῇ ἐπὶ πόντον ἄγοντες
 κάτθεσαν εἰν Ἰθάκῃ, ἔδοσαν δέ οἱ ἄσπετα δῶρα, 135
 χαλκὸν τε χρυσὸν τε ἄλλισ ἐσθῆτά θ' ὕφαντήν,
 πόλλ', ὅσ' ἂν οὐδέ ποτε Τροίης ἐξήρατ' Ὀδυσσεύς,
 εἴ περ ἀπήμων ἦλθε, λαχὼν ἀπὸ ληίδος αἷσαν.“
 τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεὺς·
 „ὦ πόποι, ἐννοσίγαι' εὐρυσθενές, οἷον ἔειπες. 140
 οὐ τί σ' ἀτιμάζουσι θεοί· χαλεπὸν δέ κεν εἴη
 πρεσβύτατον καὶ ἄριστον ἀτιμίησιν ἰάλλειν.
 ἀνδρῶν δ' εἴ περ τίς σε βίῃ καὶ κάρτει εἰκων
 οὐ τι τίει, σοὶ δ' ἔστι καὶ ἐξοπίσω τίσις αἰεὶ.

ἐρξον, ὅπως ἐθέλεις καὶ τοι φίλον ἐπλετο θυμῷ.“ 145

τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα Ποσειδάων ἐνοσίχθων·
 „αἰψά κ' ἐγὼν ἐρξαιμι, κελαινεφές, ὥς ἀγορεύεις·
 ἀλλὰ σὸν αἰεὶ θυμὸν ὀπίξομαι ἢ δ' ἄλεείνω.

νῦν αὖ Φαίηκων ἐθέλω περικαλλέα νῆα
 ἐκ πομπῆς ἀνιοῦσαν ἐν ἡεροειδέϊ πόντῳ 150
 ῥαῖσαι, ἵν' ἤδη σχῶνται, ἀπολλήξωσι δὲ πομπῆς
 ἀνθρώπων, μέγα δέ σφιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψαι.“

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεὺς·
 „ὦ πέπον, ὥς μὲν ἐμῷ θυμῷ δοκεῖ εἶναι ἄριστα,
 ὅπποτε κεν δὴ πάντες ἐλαννομένην προῖδωνται 155
 λαοὶ ἀπὸ πτόλιος, θεῖναι λίθον ἐγγύθι γαίης
 νηὶ θοῇ ἱκελον, ἵνα θαυμάζωσιν ἅπαντες
 ἄνθρωποι, μέγα δέ σφιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψαι.“

αὐτὰρ ἐπεὶ τό γ' ἄκουσε Ποσειδάων ἐνοσίχθων,
 βῆ δ' ἴμεν ἐς Σχερίην, ὅθι Φαίηκες γεγάσιν. 160
 ἔνθ' ἔμεν', ἣ δὲ μάλα σχεδὸν ἦλυθε ποντοπόρος νηὺς
 ῥίμφα διωκομένη. τῆς δὲ σχεδὸν ἦλθ' ἐνοσίχθων,
 ὅς μιν λᾶαν ἔθηκε καὶ ἐρρίξωσεν ἔνερθεν
 χειρὶ καταπρηνεὶ ἐλάσας· ὁ δὲ νόσφι βεβήκειν.

οἱ δὲ πρὸς ἀλλήλους ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευον 165
 Φαίηκες δολιχῆρετμοι, ναυσίκλυτοι ἄνδρες.
 ὦδε δέ τις εἶπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
 „ὦ μοι, τίς δὴ νῆα θοὴν ἐπέδησ' ἐνὶ πόντῳ
 οἴκαδ' ἐλαννομένην; καὶ δὴ προυφαίνεταιο πᾶσα.“

ὥς ἄρα τις εἶπεσκε, τὰ δ' οὐκ ἴσαν, ὥς ἐτέτυκτο. 170
 τοῖσιν δ' Ἀλκίνοος ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
 „ὦ πόποι, ἦ μάλα δὴ με παλαίφατα θέσφαθ' ἱκάνει
 πατὴρ ἐμοῦ, ὅς ἔφασκε Ποσειδάων' ἀγάσασθαι
 ἡμῖν, οὔνεκα πομποὶ ἀπήμονές εἰμεν ἀπάντων.
 φῆ ποτὲ Φαίηκων ἀνδρῶν περικαλλέα νῆα 175

ἐκ πομπῆς ἀνιοῦσαν ἐν ἡεροειδέϊ πόντῳ
 ῥαϊσέμεναι, μέγα δ' ἤμιν ὕρος πόλει ἀμφικαλύψειν.
 ὥς ἀγόρευ' ὁ γέρων, τὰ δὲ δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
 ἀλλ' ἄγεθ', ὥς ἂν ἐγὼ εἴπω, πειθώμεθα πάντες.
 πομπῆς μὲν παύσασθε βροτῶν, ὅτε κέν τις ἵκηται 180
 ἡμέτερον προτὶ ἄστυ· Ποσειδάωνι δὲ ταύρους
 δῶδεκα κεκριμένους ἱερεύσομεν, αἱ κ' ἐλέησῃ
 μηδ' ἤμιν περιμήκες ὕρος πόλει ἀμφικαλύψῃ.“
 ὥς ἔφαθ', οἱ δ' ἔδεισαν, ἐτοιμάσσαντο δὲ ταύρους.
 ὥς οἱ μὲν ῥ' εὗχοντο Ποσειδάωνι ἄνακτι 185
 δῆμον Φαιήκων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες
 ἐστεῶτες περὶ βωμόν· ὁ δ' ἔγρευτο δῖος Ὀδυσσεὺς
 εὐδῶν ἐν γαίῃ πατρώϊῃ, οὐδέ μιν ἔγνω
 ἤδη δὴν ἀπεών· περὶ γὰρ θεὸς ἡέρα χεῦεν
 [Παλλὰς Ἀθηναίη, κούρη Διός, ὄφρα μιν αὐτὸν 190
 ἄγνωστον τεύξειεν ἕκαστά τε μυθήσαιο,
 μὴ μιν πρὶν ἄλοχος γνοίῃ ἄστοί τε φίλοι τε,
 πρὶν πᾶσαν μνηστῆρας ὑπερβασίην ἀποτίσαι·
 τούνεκ' ἄρ' ἀλλοιδέα φαινέσκετο πάντα ἄνακτι,
 ἀτραπιτοὶ τε διηνεκές λιμένες τε πάνορμοι 195
 πέτραι τ' ἡλίβατοι καὶ δένδρεα τηλεθόωντα.]
 στή δ' ἄρ' ἀναΐξας καὶ ῥ' εἶσιδε πατρίδα γαῖαν·
 ὦμωξέν τ' ἄρ' ἔπειτα καὶ ὦ πεπλήγετο μηρῶ
 χερσὶ καταπρηνέσς, ὀλοφυρόμενος δ' ἔπος ἠΐδα·
 “ὦ μοι ἐγὼ, τέων αὐτὲ βροτῶν ἐς γαῖαν ἰκάνω; 200
 ἦ ῥ' οἷ γ' ὑβρίζται τε καὶ ἄγριοι οὐδὲ δίκαιοι,
 ἦε φιλόξεينوι καὶ σφιν νόος ἐστὶ θεουδής;
 πῇ δὴ χρήματα πολλὰ φέρω τάδε; πῇ τε καὶ αὐτὸς
 πλάξομαι; αἰῶν ὄφελον μεῖναι παρὰ Φαιήκεσσιν
 αὐτοῦ· ἐγὼ δέ κεν ἄλλον ὑπερμενέων βασιλῆων 205
 ἐξικόμην, ὅς κέν με φίλει καὶ ἔπεμπε νέεσθαι.

νῦν δ' οὐτ' ἄρ' πῃ θέσθαι ἐπίσταμαι, οὐδὲ μὲν αὐτοῦ
καλλείψω, μὴ πῶς μοι ἔλωρ ἄλλοισι γένηται.

ὦ πόποι, οὐκ ἄρα πάντα νοήμονες οὐδὲ δίκαιοι
ἦσαν Φαιήκων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες, 210

οἷ μ' εἰς ἄλλην γαῖαν ἀπήγαγον· ἥ τέ μ' ἔφαντο
ἄξειν εἰς Ἰθάκην ἐυδείελον, οὐδὲ τέλεσσαν.

Ζεὺς σφεας τίσαιτο ἱκετήσιος, ὅς τε καὶ ἄλλους
ἀνθρώπους ἐφορᾷ καὶ τίνυται, ὅς τις ἀμάρτη.
ἀλλ' ἄγε δὴ τὰ χρήματ' ἀριθμήσω καὶ ἰδωμαι, 215
μὴ τί μοι οἴχονται κοίλης ἐπὶ νηὸς ἄγοντες.“

ὥς εἰπὼν τρίποδας περικαλλέας ἠδὲ λέβητας
ἡρίθμει καὶ χρυσὸν ὑφαντά τε εἵματα καλὰ·
τῶν μὲν ἄρ' οὐ τι πόθει· ὁ δ' ὀδύρετο πατρίδα γαῖαν
ἐρπύζων παρὰ θῆνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης 220

πόλλ' ὀλοφυρόμενος. σχεδόθεν δέ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη
ἀνδρὶ δέμας ἐικυῖα νέφ, ἐπιβώτορι μῆλων,
παναπάλῳ, οἷοί τε ἀνάκτων παῖδες ἔασιν,
δίπτυχον ἄμφ' ὤμοισιν ἔχουσ' ἐνεργέα λώπην·

ποσσί δ' ὑπὸ λιπαροῖσι πέδιλ' ἔχε, χερσὶ δ' ἄκοντα. 225
τὴν δ' Ὀδυσσεὺς γήθησεν ἰδὼν καὶ ἐναντίος ἦλθεν
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

„ὦ φίλ', ἐπεὶ σε πρῶτα κιχάνω τῷδ' ἐνὶ χώρῳ,
χαῖρέ τε καὶ μὴ μοί τι κακῷ νόῳ ἀντιβολήσῃς,
ἀλλὰ σάω μὲν ταῦτα, σάω δ' ἐμέ· σοὶ γὰρ ἐγὼ γε 230
εὐχομαι ὥς τε θεῶ καὶ σευ φίλα γούναθ' ἱκάνω.

καὶ μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὅφρ' ἐν εἰδῶ·
τίς γῆ, τίς δῆμος; τίνες ἀνέρες ἐγγεγάασιν;
ἦ πού τις νήσων ἐυδείελος, ἥ τέ τις ἀκτὴ
κεῖθ' ἀλλ' κεκλιμένη ἐριβώλακος ἠπειρίοιο;“ 235

τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη·
„νήπιός εἰς, ὦ ξεῖν', ἥ τηλόθεν εἰλήλουθας,

εἰ δὴ τήνδε τε γαῖαν ἀνείρεαι· οὐδέ τι λήν
 οὔτω νώνυμός ἐστιν· ἴσασι δέ μιν μάλα πολλοί,
 ἤμην ὅσοι ναίουσι πρὸς ἧῶ τ' ἡέλιόν τε, 240
 ἢ δ' ὅσσοι μετόπισθε ποτὶ ζόφον ἡερόεντα.
 ἦ τοι μὲν τρηχεῖα καὶ οὐχ ἱππήλατός ἐστιν,
 οὐδὲ λήν λυπρή, ἀτὰρ οὐδ' εὐρεῖα τέτυκται.
 ἐν μὲν γάρ οἱ σῖτος ἀθέσφατος, ἐν δέ τε οἶνος
 γίγνεται· αἰεὶ δ' ὄμβρος ἔχει τεθαλυῖά τ' ἔέρση. 245
 αἰγίβοτος δ' ἀγαθὴ καὶ βούβοτος· ἔστι μὲν ὕλη
 παντοίη, ἐν δ' ἄρδμοι ἐπηετανοὶ παρέασιν.
 τῷ τοι, ξεῖν', Ἰθάκης γε καὶ ἐς Τροίην ὄνομ' ἵκει,
 τήν περ τηλοῦ φασιν Ἀχαιῖδος ἔμμεναι αἴης.“

ὣς φάτο, γήθησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς 250
 χαίρων ἢ γαίῃ πατρῴῃ, ὥς οἱ ἔειπεν
 Παλλὰς Ἀθηναίη κούρη Διὸς αἰγιόχοιο.
 καὶ μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 οὐδ' ὃ γ' ἀληθέα εἶπε, πάλιν δ' ὃ γε λάξετο μῦθον,
 αἶεν ἐνὶ στήθεσσι νόον πολυκερδέα νωμῶν· 255
 „πυνθανόμην Ἰθάκης γε καὶ ἐν Τροίῃ εὐρεῖη
 τηλοῦ ὑπὲρ πόντου· νῦν δ' εἰλήλουθα καὶ αὐτὸς
 χρήμασι σὺν τοῖσδεσσι. λιπὼν δ' ἔτι παισὶ τοσαῦτα
 φεύγω, ἐπεὶ φίλον νῆα κατέκτανον Ἰδομενῆος,
 Ὀρσίλοχον πόδας ὠκύν, ὃς ἐν Κρήτῃ εὐρεῖη 260
 ἀνέρας ἀλφηστὰς νῆα ταχέεσσι πόδεσσιν,
 οὔνεκά με στερέσαι τῆς ληίδος ἤθελε πάσης
 Τρωιάδος, τῆς εἵνεκ' ἐγὼ πάθον ἄλγεα θυμῷ
 ἀνδρῶν τε πτολέμους ἀλεγείνα τε κύματα πείρων,
 οὔνεκ' ἄρ' οὐχ ᾧ πατρὶ χαριζόμενος θεράπευον 265
 δῆμῳ ἐνὶ Τρώων, ἀλλ' ἄλλων ἥρχον ἐταίρων.
 τὸν μὲν ἐγὼ κατιόντα βάλλον χαλκῆρει δουρὶ
 ἀγρόθεν, ἐγγὺς ὁδοῖο λοχησάμενος σὺν ἐταίρῳ·

νῦξ δὲ μάλα δνοφερή κάτεχ' οὐρανόν, οὐδέ τις ἡμέας
 ἀνθρώπων ἐνόησε, λάθον δέ ἐ θυμὸν ἀπούρας. 270
 αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ τὸν γε κατέκτανον ὀξεί χαλκῷ,
 αὐτίκ' ἐγὼν ἐπὶ νῆα κιῶν Φοίνικας ἀγανούς
 ἑλλισάμην καὶ σφιν μενοεικέα ληίδα δῶκα.
 τοὺς μ' ἐκέλευσα Πύλουνδε καταστῆσαι καὶ ἐφέσσαι,
 ἣ εἰς Ἥλιδα δῖαν, ὅθι κρατέουσιν Ἑπείοι. 275
 ἀλλ' ἣ τοὶ σφεας κεῖθεν ἀπώσατο ἰς ἀνέμοιο
 πόλλ' ἀεκαζομένους, οὐδ' ἤθελον ἔξαπατῆσαι·
 κεῖθεν δὲ πλαγχθέντες ἰκάνομεν ἐνθάδε νυκτός.
 σπουδῇ δ' ἐς λιμένα προερέσσαμεν, οὐδέ τις ἡμῖν
 δόρπου μνηστis ἦν μάλα περ χατέουσιν ἐλέσθαι, 280
 ἀλλ' αὐτως ἀποβάντες ἐκείμεθα νηὸς ἅπαντες.
 ἐνθ' ἐμὲ μὲν γλυκὺς ὕπνος ἐπήλυθε κεκμηῶτα,
 οἱ δὲ χρήματ' ἐμὰ γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἐλόντες
 κάτθεσαν, ἐνθα περ αὐτὸς ἐπὶ ψαμάθοισιν ἐκείμεν.
 οἱ δ' ἐς Σιδονίην ἐν ναιομένην ἀναβάντες 285
 ὦχοντ'· αὐτὰρ ἐγὼ λιπόμην ἀκαχήμενος ἦτορ.
 ὥς φάτο, μεῖδησεν δὲ θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη,
 χειρὶ τέ μιν κατέρεξε· δέμας δ' ἦικτο γυναικί
 καλῇ τε μεγάλῃ τε καὶ ἀγλαὰ ἔργα ἰδυίῃ.
 καὶ μιν φωνήσας' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα· 290
 „κερδαλέος κ' εἴη καὶ ἐπίκλοπος, ὅς σε παρέλθοι
 ἐν πάντεσσι δόλοισι, καὶ εἰ θεὸς ἀντιάσειεν.
 σχέτλιε, ποικιλομήτα, δόλων ἄτ', οὐκ ἄρ' ἔμελλες,
 οὐδ' ἐν σῇ περ ἑὼν γαίῃ, λήξειν ἀπατάων
 μύθων τε κλοπίων, οἳ τοι πεδόθεν φίλοι εἰσίν. 295
 ἀλλ' ἄγε μηκέτι ταῦτα λεγόμεθα, εἰδότες ἄμφω
 κέρδε', ἐπεὶ σὺ μὲν ἐσσι βροτῶν ὃχ' ἄριστος ἀπάντων
 βουλῇ καὶ μύθοισιν, ἐγὼ δ' ἐν πᾶσι θεοῖσιν
 μῆτι τε κλέομαι καὶ κέρδεσιν. οὐδὲ σύ γ' ἔγνωσ

Παλλάδ' Ἀθηναίην, κούρην Διός, ἣ τέ τοι αἰεὶ 300
 ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίσταμαι ἠδὲ φυλάσσω,
 καὶ δέ σε Φαιήκεσσι φίλον πάντεσσιν ἔδθηκα.
 νῦν αὖ δεῦρ' ἰκόμην, ἵνα τοι σὺν μῆτιν ὑφήνω
 χρήματά τε κρύψω, ὅσα τοι Φαίηκες ἀγανοὶ
 ὥπασαν οἴκαδ' ἰόντι ἐμῇ βουλῇ τε νόῳ τε, 305
 εἴπω θ', ὅσσα τοι αἶσα δόμοις ἐνὶ ποιητοῖσιν
 κήδε' ἀναπλήσαι· σὺ δὲ τετλάμεναι καὶ ἀνάγκη,
 μηδέ τω ἐκφάσθαι μῆτ' ἀνδρῶν μήτε γυναικῶν
 πάντων, οὐνεκ' ἄρ' ἦλθες ἀλώμενος, ἀλλὰ σιωπῇ
 πάσχειν ἄλγεα πολλά, βίας ὑποδέγμενος ἀνδρῶν.“ 310

τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „ἄργαλέον σε, θεά, γνῶναι βροτῶ ἀντιάσαντι,
 καὶ μάλ' ἐπισταμένῳ· σὲ γὰρ αὐτὴν παντὶ εἰσκεις.
 τοῦτο δ' ἐγὼν ἐν οἴδ', ὅτι μοι πάρος ἠπίη ἦσθα,
 εἶος ἐνὶ Τροίῃ πολεμίζομεν νῆες Ἀχαιῶν· 315
 αὐτὰρ ἐπεὶ Πριάμοιο πόλιν διεπέρασαμεν αἰπὴν,
 βῆμεν δ' ἐν νήεσσι, θεὸς δ' ἐκέδασσεν Ἀχαιοὺς,
 οὗ σ' ἔτ' ἔπειτα ἴδον, κούρην Διός, οὐδὲ νόησα
 νηὸς ἐμῆς ἐπιβᾶσαν, ὅπως τί μοι ἄλγος ἀλάλκοις.
 [ἀλλ' αἰεὶ φρεσὶν ἦσιν ἔχων δεδαγμένον ἦτορ 320
 ἠλώμην, εἴως με θεοὶ κακότητος ἔλυσαν·

πρὶν γ' ὅτε Φαιήκων ἀνδρῶν ἐν πτόνι δῆμῳ
 θάρσυνάς τ' ἐπέεσσι καὶ ἐς πόλιν ἤγαγες αὐτή.]
 νῦν δέ σε πρὸς πατρός γουνάζομαι· οὐ γὰρ δῖω
 ἦκειν εἰς Ἰθάκην ἐνδείελον, ἀλλὰ τιν' ἄλλην 325
 γαῖαν ἀναστρέφομαι, σὲ δὲ κερτομέουσιν δῖω
 ταῦτ' ἀγορευέμεναι, ἔν' ἐμὰς φρένας ἠπεροπεύσῃς·
 εἰπέ μοι, εἰ ἐτέόν γε φίλην ἐς πατρίδ' ἰκάνω.“

τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα θεά, γλανκῶπις Ἀθήνη·
 „αἰεὶ τοι τοιοῦτον ἐνὶ στήθεσσι νόημα· 330

τῷ σε καὶ οὐ δύναμαι προλιπεῖν δύστηνον ἔοντα,
 οὔνεκ' ἐπητής ἐσσι καὶ ἀγχίνοος καὶ ἐχέφρων.
 [ἀσπασίως γάρ κ' ἄλλος ἀνὴρ ἀλαλήμενος ἐλθὼν
 ἴετ' ἐνὶ μεγάροις ἰδέειν παῖδάς τ' ἄλοχόν τε·
 σοὶ δ' οὐ πω φίλον ἐστὶ δαήμεναι οὐδὲ πνυθέσθαι, 335
 πρὶν γ' ἔτι σῆς ἀλόχου πειρήσεται, ἥ τέ τοι αὐτως
 ἦσται ἐνὶ μεγάροισιν, διζυραὶ δέ οἱ αἰεὶ
 φθίνουσιν νύκτες τε καὶ ἡμέαι δάκρυ χεύουσαι.]
 αὐτὰρ ἐγὼ τὸ μὲν οὐ ποτ' ἀπίστεον, ἀλλ' ἐνὶ θυμῷ
 ἦδε, δ' νοστήσεις ὀλέσας ἄπο πάντας ἐταίρους· 340
 ἀλλὰ τοι οὐκ ἐθέλησα Ποσειδάωνι μάχεσθαι
 πατροκασιγνήτῳ, ὅς τοι κότον ἔνθ' ἐτο θυμῷ
 χῶμενος, ὅτι οἱ νῖδον φίλον ἐξαλάσας.
 ἀλλ' ἄγε τοι δείξω Ἰθάκης ἔδος, ὅφρα πεποιθήης.
 Φόρκυνος μὲν ὅδ' ἐστὶ λιμὴν ἁλίοιο γέροντος, 345
 ἦδε δ' ἐπὶ κρατὸς λιμένος ταυῖφυλλος ἐλαίη·
 [ἀγχόθι δ' αὐτῆς ἄντρον ἐπήρατον ἡεροειδές,
 ἱρὸν νυμφάων, αἷ νηιάδες καλέονται.]
 τοῦτο δέ τοι σπέος ἐστὶ κατηρεφές, ἐνθα σὺ πολλὰς
 ἔρδεσκες νύμφησι τεληέσσας ἐκατόμβας· 350
 τοῦτο δὲ Νήριτόν ἐστιν, ὅρος καταειμένον ὕλη·
 ὣς εἰποῦσα θεὰ σκέδασ' ἡέρα, εἶδατο δὲ χθών·
 γήθησέν τ' ἄρ' ἔπειτα πολύτλας Δῖος Ὀδυσσεὺς
 χαίρων ἢ γαίῃ, κύσε δὲ ξείδωρον ἄρουραν.
 αὐτίκα δὲ νύμφης ἡρήσατο χεῖρας ἀνασχών· 355
 „νύμφαι νηιάδες, κοῦραι Διὸς, οὐ ποτ' ἐγὼ γε
 ὄψεσθ' ὕμῃ ἐφάμην· νῦν δ' εὐχολῆς ἀγανῆσιν
 χαίρει· ἀτὰρ καὶ δῶρα διδώσομεν, ὥς τὸ πάρος περ,
 αἷ κεν εἴα πρόφρων με Διὸς θυγάτηρ ἀγελείη
 αὐτόν τε ζῶειν καὶ μοι φίλον νῖδον ἀέξῃ.“ 360
 τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη·

„θάρσει, μή τοι ταῦτα μετὰ φρεσὶ σῇσι μελόντων.
 ἀλλὰ χρήματα μὲν μυχρῷ ἄντρον θεσπεσίοιο
 θέλομεν αὐτίκα νῦν, ἵνα περ τάδε τοι σόα μίμνη·
 αὐτοὶ δὲ φραζώμεθ', ὅπως ὅχ' ἄριστα γένηται.“ 365

ὣς εἰποῦσα θεὰ δῦνε σπέος ἡεροιδές,
 μαιομένη κενυμῶνας ἀνὰ σπέος· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
 ἄσσον πάντ' ἐφόρει, χρυσὸν καὶ ἀτειρέα χαλκὸν
 εἵματα τ' εὐποίητα, τὰ οἱ Φαίηκες ἔδωκαν.
 καὶ τὰ μὲν εὖ κατέθηκε, λίθον δ' ἐπέθηκε θυρήσιν 370
 Παλλὰς Ἀθηναίη, κούρη Διὸς αἰγιόχοιο.
 τῷ δὲ καθεζομένῳ ἱερῆς παρὰ πυθμὲν' ἐλαίης
 φραζέσθην μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισιν ὕλεθρον.
 τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη·
 „διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ, 375
 φράζεο, ὅπως μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφήσεις,
 οἳ δὴ τοι τρίετες μέγαρον κάτα κοιρανέουσιν,
 μνώμενοι ἀντιθέην ἄλοχον καὶ ἔδνα διδόντες·
 ἡ δὲ σὸν αἰεὶ νόστον ὀδυρομένη κατὰ θυμὸν
 πάντας μὲν ῥ' ἔλπει καὶ ὑπίσχεται ἀνδρὶ ἐκάστω, 380
 ἀγγελίας προῖεσα, νόος δέ οἱ ἄλλα μενοινᾷ.“

τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „ὦ πόποι, ἦ μάλα δὴ Ἀγαμέμνωνος Ἀτρεΐδου
 φθίσεσθαι κακὸν οἶτον ἐνὶ μεγάροισιν ἔμελλον,
 εἰ μή μοι σὺ ἕκαστα, θεά, κατὰ μοῖραν ἔειπες. 385
 ἀλλ' ἄγε μῆτιν ὕφηνον, ὅπως ἀποτίσομαι αὐτούς,
 παρ δέ μοι αὐτῇ στῆθι μένος πολυθαρσὲς ἐνεῖσα,
 οἶον ὅτε Τροίης λύομεν λιπαρὰ κρήδεμνα.
 αἶ κέ μοι ὥς μεμανῖα παρασταίης, γλαυκῶπι,
 καί κε τριηκοσίοισιν ἐγὼν ἄνδρεςσι μαχοίμην 390
 σὺν σοί, πότνα θεά, ὅτε μοι πρόφρασσ' ἐπαρήγοις.“

τὸν δ' ἡμείβει' ἔπειτα θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη·

„καὶ λίην τοι ἐγὼ γε παρέσσομαι, οὐδέ με λήσεις,
 ὅπποτε κεν δὴ ταῦτα πενώμεθα· καὶ τιν' ὀίω
 αἷματί τ' ἐγκεφάλῳ τε παλαξέμεν ἄσπετον οὐδας 395
 ἀνδρῶν μνηστῆρων, οἳ τοι βίοτον κατέδουσιν.
 ἀλλ' ἄγε σ' ἄγνωστον τεύξω πάντεσσι βροτοῖσιν.
 κάρψω μὲν χρῶα καλὸν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι,
 ξανθὰς δ' ἐκ κεφαλῆς ὀλέσω τρίχας, ἀμφὶ δὲ λαῖφος
 ἔσσω, ὃ κε στυγέησιν ἰδὼν ἄνθρωπον ἔχοντα, 400
 κνυζώσω δέ τοι ὅσσε πάρος περικαλλέ' ἔοντε,
 ὥς ἂν ἀεικέλιος πᾶσι μνηστῆρσι φανείης
 σῇ τ' ἀλόχῳ καὶ παιδί, τὸν ἐν μεγάροισιν ἔλειπες.
 αὐτὸς δὲ πρῶτιστα συβώτην εἰσαφικέσθαι,
 ὃς τοι ὕῶν ἐπίουρος, ὁμῶς δέ τοι ἦπια οἶδεν 405
 παῖδά τε σὸν φιλέει καὶ ἐχέφρονα Πηνελόπειαν.
 δῆεις τὸν γε σύεσσι παρήμενον· αἱ δὲ νέμονται
 παρ Κόρακος πέτρῃ ἐπὶ τε κρήνῃ Ἀρεθούσῃ
 ἔσθουσαι βάλανον μενοεικέα καὶ μέλαν ὕδωρ
 πίνουσαι, τὰ θ' ὕεσσι τρέφει τεθαλυῖαν ἀλοιφήν. 410
 ἔνθα μένειν καὶ πάντα παρήμενος ἐξερέεσθαι,
 ὄφρ' ἂν ἐγὼν ἔλθω Σπάρτην ἐς καλλιγύναικα
 Τηλέμαχον καλέουσα, τὸν φίλον υἱόν, Ὀδυσσεῦ,
 ὃς τοι ἐς εὐρύχορον Λακεδαίμονα παρ Μενέλαον
 ὦχετο πευσόμενος μετὰ σὸν κλέος, ἥ που ἔτ' εἴης.“ 415
 τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „τίπτε γὰρ οὗ οἱ ἔειπες, ἐνὶ φρεσὶ πάντα ἰδυῖα;
 ἦ ἵνα που καὶ κεῖνος ἀλώμενος ἄλγεα πάσχη
 πόντον ἐπ' ἀτρώγετον, βίοτον δέ οἱ ἄλλοι ἔδωσιν.“
 τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη· 420
 „μὴ δὴ τοι κεῖνός γε λίην ἐνθύμιος ἔστω.
 αὐτὴ μιν πόμπευον, ἵνα κλέος ἐσθλὸν ἄροίτο
 κείσ' ἐλθὼν· ἀτὰρ οὗ τιν' ἔχει πόνον, ἀλλὰ ἐκηλός

ἦσται ἐν Ἀτρεΐδαο δόμοις, παρὰ δ' ἄσπετα κεῖται.
 ἦ μὲν μιν λοχόωσι νέοι σὺν νηὶ μελαίνῃ 425
 ἰέμενοι κτεῖναι, πρὶν πατρίδα γαῖαν ἰκέσθαι·
 ἀλλὰ τὰ γ' οὐκ οἶω· πρὶν καὶ τινα γαῖα καθέξει
 [ἀνδρῶν μνηστῆρων, οἳ τοι βίοτον κατέδουσιν].

ὥς ἄρα μιν φαμένη ῥάβδῳ ἐπεμάσσατ' Ἀθήνη.
 κάρψεν μὲν χροά κάλδον ἐνὶ γναμptoῖσι μέλεσσιν, 430
 ξανθὰς δ' ἐκ κεφαλῆς ὄλεσε τρίχας, ἀμφὶ δὲ δέρμα
 πάντεσσιν μελέεσσι παλαιοῦ θῆκε γέροντος,
 κνύξωσεν δέ οἱ ὅσσε πάρος περικαλλέ' ἐόντε·
 ἀμφὶ δέ μιν ῥάκος ἄλλο κακὸν βάλεν ἠδὲ χιτῶνα,
 ῥωγαλέα ῥυπόωντα, κακῷ μεμορυχμένα καπνῷ· 435
 ἀμφὶ δέ μιν μέγα δέρμα ταχείης ἔσσ' ἐλάφοιο
 ψιλόν. δῶκε δέ οἱ σκῆπτρον καὶ ἀεικέα πήρην,
 πυκνὰ ῥωγαλέην, ἐν δὲ στρόφος ἦεν ἀορτήρ.

τῷ γ' ὥς βουλευσάντε διέτμαγεν· ἡ μὲν ἔπειτα
 ἐς Λακεδαίμονα δῖαν ἔβη μετὰ παῖδ' Ὀδυσῆος. 440

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ξ.

Ὀδυσσεύς πρὸς Εὐμαιον ὁμιλία.

αὐτὰρ ὁ ἐκ λιμένος προσέβη τρηχεῖαν ἀταρπὸν
 χῶρον ἂν ὕληεντα δι' ἄκριας, ἣ οἱ Ἀθήνη
 πέφραδε δῖον ὑφορβόν, ὃ οἱ βίοτοιο μάλιστα
 κηδετο οἰκῆων, οὓς κτήσατο δῖος Ὀδυσσεύς.
 τὸν δ' ἄρ' ἐνὶ προδόμῳ εὖρ' ἤμενον, ἐνθα οἱ αὐλὴ 5
 ὑψηλὴ δέδμητο, περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ,
 καλὴ τε μεγάλη τε, περὶδρομος· ἦν ῥα συβώτης

αὐτὸς δείμαθ' ὕεσσιν ἀποιοχόμενοιο ἄνακτος,
 νόσφιν δεσποίνης καὶ Λαέρταο γέροντος,
 ῥντοῖσιν λάεσσι καὶ ἐθρίγκωσεν ἀχέρδῳ. 10
 σταυροὺς δ' ἐκτὸς ἔλασσε διαμπερὲς ἔνθα καὶ ἔνθα
 πυκνοὺς καὶ θαμέας, τὸ μέλαν δρυὸς ἀμφικεάσσας.
 ἔντοσθεν δ' αὐλῆς συμφεοὺς δυοκαίδεκα ποίειν
 πλησίον ἀλλήλων, εὐνὰς συσὶν· ἐν δὲ ἐκάστῳ
 πεντήκοντα σύες χαμαιευνάδες ἐρχατόωντο, 15
 θήλειαι τοκάδες· τοὶ δ' ἄρσενες ἐκτὸς ἱανον,
 πολλὸν παυρότεροι· τοὺς γὰρ μινυθένσκον ἔδοντες
 ἀντίθιοι μνηστῆρες, ἐπεὶ προΐαλλε συβώτης
 αἰεὶ ξατρεφέων σιάλων τὸν ἄριστον ἀπάντων·
 οἱ δὲ τριηκόσιοί τε καὶ ἐξήκοντα πέλοντο. 20
 παρ δὲ κύνες θήρεσσιν ἐοικότες αἰὲν ἱανον
 τέσσαρες, οὓς ἔθρεψε συβώτης, ὄρχαμος ἀνδρῶν.
 αὐτὸς δ' ἀμφὶ πόδεσσιν ἑοῖς ἀράρισκε πέδιλα,
 τάμνων δέσμα βόειον ἐνχροές· οἱ δὲ δὴ ἄλλοι
 ᾤχοντ' ἄλλυδις ἄλλος ἅμ' ἀγρομένοισι σύεσσιν, 25
 οἱ τρεῖς· τὸν δὲ τέταρτον ἀποπροέηκε πόλινδε,
 σὺν ἀγέμεν μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισιν ἀνάγκη,
 ὄφρ' ἱερεύσαντες κρειῶν κορεσαίατο θυμόν.
 ἔξαπίνης δ' Ὀδυσῆα ἶδον κύνες ὑλακόμωροι·
 οἱ μὲν κεκληγῶτες ἐπέδραμον, αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς 30
 ἔξετο κερδοσύνη, σκῆπτρον δέ οἱ ἔκπεσε χεῖρός.
 ἔνθα κεν ὧ παρ σταθμῷ ἀεικέλιον πάθειν ἄλγος·
 ἀλλὰ συβώτης ὦκα ποσὶ κραιπνοῖσι μετασπῶν
 ἔσσυτ' ἀνὰ πρόθυρον, σκυῖτος δέ οἱ ἔκπεσε χεῖρός.
 τοὺς μὲν ὁμοκλήσας ἰεῦεν κύνας ἄλλυδις ἄλλον 35
 πυκνῆσιν λιθάδεσσιν· ὁ δὲ προσέειπεν ἄνακτα·
 „ὦ γέρον, ἥ ὀλίγου σε κύνες διεδηλήσαντο
 ἔξαπίνης, καὶ κέν μοι ἐλεγχείην κατέχευας.

καὶ δέ μοι ἄλλα θεοὶ δόσαν ἄλγεά τε στοναχάς τε·
 ἀντιθέου γὰρ ἄνακτος ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων 40
 ἡμαι, ἄλλοισιν δὲ σύας σιάλους ἀτιτάλλω
 ἔδμεναι· αὐτὰρ κείνος ἐελδόμενός που ἐδωδῆς
 πλάζετ' ἐπ' ἄλλοθρόων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε,
 εἰ που ἐτι ζῶει καὶ ὄρα φάος ἡέλιοιο.

ἄλλ' ἔπεο, κλισίηνδ' ἴομεν, γέρον, ὄφρα καὶ αὐτός, 45
 σίτου καὶ οἴνοιο κορεσσάμενος κατὰ θυμόν,
 εἴπῃς, ὀππόθεν ἔσσι καὶ ὀππόσα κήδε' ἀνέτλῃς.“

ὣς εἰπὼν κλισίηνδ' ἠγήσατο δῖος ὕφορβός,
 εἶσεν δ' εἰσαγαγών, ῥῶπας δ' ὑπέχευε δασείας,
 ἐστόρεσεν δ' ἐπὶ δέσμα ἰουδάδος ἀγρίου αἰγός, 50
 αὐτοῦ ἐνεύναιον, μέγα καὶ δασύ. χαῖρε δ' Ὀδυσσεύς,
 ὅτι μιν ὧς ὑπέδεκτο, ἔπος τ' ἔφατ' ἐκ τ' ὀνόμαζεν·
 „Ζεὺς τοι δοίῃ, ξεῖνε, καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
 ὅτι μάλιστ' ἐθέλεις, ὅτι με πρόφρων ὑπέδεξο.“

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφησ, Ἐύμαιε συβῶτα· 55
 „ξεῖν', οὐ μοι θέμις ἔστ', οὐδ' εἰ κακίων σέθεν ἔλθοι,
 ξεῖνον ἀτιμῆσαι· πρὸς γὰρ Διὸς εἰσιν ἅπαντες
 ξεῖνοί τε πτωχοί τε. δόσις δ' ὀλίγη τε φίλη τε
 γίγνεται ἡμετέρῃ· ἡ γὰρ δμῶων δίκη ἐστίν
 αἰεὶ δειδιότων, ὅτ' ἐπικρατέωσιν ἄνακτες 60
 οἱ νέοι. ἡ γὰρ τοῦ γε θεοὶ κατὰ νόστον ἔδησαν,
 ὅς κεν ἔμ' ἐνδυκέως ἐφίλει καὶ κτῆσιν ὕπασσεν,
 οἶκόν τε κλῆρόν τε εὐμορφόν τε γυναιῖκα,
 οἷά τε ᾧ οἶκῃ ἄναξ εὐθυμός ἐδωκεν,
 ὅς οἱ πολλὰ κάμησι, θεὸς δ' ἐπὶ ἔργον ἀέξῃ, 65
 ὥς καὶ ἐμοὶ τόδε ἔργον ἀέξεται, ᾧ ἐπιμύμνω.
 τῷ κέ με πόλλ' ὤνησεν ἄναξ, εἰ αὐτόθ' ἐγήρα·
 ἄλλ' ὅλεθ'· ὥς ὤφελλ' Ἑλένης ἀπὸ φῦλον ὀλέσθαι
 πρόχην, ἐπεὶ πολλῶν ἀνδρῶν ὑπὸ γούνατ' ἔλυσεν·

καὶ γὰρ κείνος ἔβη Ἀγαμέμνονος εἵνεκα τιμῆς 70
 Ἴλιον εἰς ἐνὶ πῶλον, ἵνα Τρώεσσι μάχοιτο.“

ὥς εἰπὼν ζωστῆρι θοῶς συνέεργε χιτῶνα,
 βῆ δ' Ἴμεν ἐς συφεούς, ὅθι ἔθνεα ἔρχατο χοίρων.
 ἔνθεν ἑλὼν δὴ ἐνεῖκε καὶ ἀμφοτέρους ἰέρευσεν,
 εὖσέ τε μίστυλλέν τε καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἐπειρεν. 75
 ὀπτήσας δ' ἄρα πάντα φέρων παρέδθηκ' Ὀδυσῆι
 θέρμ' αὐτοῖς ὀβελοῖσιν· ὁ δ' ἄλφιστα λευκὰ πάλυνεν.
 ἐν δ' ἄρα κισσυβίῳ κίρνη μελιηδέα οἶνον,
 αὐτὸς δ' ἀντίον ἵξεν, ἐποτρύνων δὲ προσηύδα·
 „ἔσθιε νῦν, ὦ ξεῖνε, τὰ τε δμῶεσσι πάρεστιν, 80
 χοῖρε· ἀτὰρ σιάλους γε σύας μνηστῆρες ἔδουσιν,
 οὐκ ὄπιδα φρονέοντες ἐνὶ φρεσὶν οὐδ' ἐλεητύν.
 οὐ μὲν σχέτλια ἔργα θεοὶ μάκαρες φιλέουσιν,
 ἀλλὰ δίκην τίουσιν καὶ αἵσιμα ἔργ' ἀνθρώπων.
 καὶ μὲν δυσμενέες καὶ ἀνάρσιοι, οἳ τ' ἐπὶ γαίης 85
 ἀλλοτρίης βῶσιν καὶ σφι Ζεὺς ληΐδα δῶη,
 πλησάμενοι δέ τε νῆας ἔβαν οἰκόνδε νέεσθαι·
 καὶ μὲν τοῖς ὄπιδος κρατερὸν δέος ἐν φρεσὶ πίπτει·
 οἷδε δέ τοι τι ἴσασι, θεοῦ δέ τιν' ἐκλυνον αὐδὴν,
 κείνου λυγρὸν ὄλεθρον, ὃ τ' οὐκ ἐθέλουσι δικαίως 90
 μνᾶσθαι οὐδὲ νέεσθαι ἐπὶ σφέτερ', ἀλλὰ ἔκηλοι
 κτήματα δαρδάπτουσιν ὑπέρβιον, οὐδ' ἐπὶ φειδῶ.
 ὅσσαι γὰρ νύκτες τε καὶ ἡμέραι ἐκ Διὸς εἰσιν,
 οὗ ποθ' ἐν ἱερέουσ' ἱερήιον οὐδὲ δὴ οἶω·
 οἶνον δὲ φθινύθουσιν ὑπέρβιον ἐξαφύοντες. 95
 ἦ γὰρ οἱ ζωὴ γ' ἦν ἄσπετος· οὗ τι νιν τόσση
 ἀνδρῶν ἡρώων, οὗτ' ἠπείροιο μελαίνης
 οὗτ' αὐτῆς Ἰθάκης· οὐδὲ ξυνεέλκοσι φωτῶν
 ἔστ' ἄφενος τοσσοῦτον· ἐγὼ δέ κέ τοι καταλῆξω.
 δῶδεκ' ἐν ἠπείρῳ ἀγέλαι· τόσα πῶεα οἶων, 100

τόσσα συῶν συμβόσια, τόσ' αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν
 βόσκουσι ξεινοί τε καὶ αὐτοῦ βώτορες ἄνδρες.
 ἐνθάδε δ' αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν ἑνδεκα πάντα
 ἐσχατιῇ βόσκοντ', ἐπὶ δ' ἄνδρες ἐσθλοὶ ὄρονται.
 τῶν αἰεὶ σφιν ἕκαστος ἐπ' ἡματι μῆλον ἀγινεῖ, 105
 ζατρεφέων αἰγῶν ὅς τις φαίνεται ἄριστος.
 αὐτὰρ ἐγὼ σὺς τάσδε φυλάσσω τε ῥύομαί τε
 καὶ σφι συῶν τὸν ἄριστον ἐν κρίνας ἀποπέμπω.“

ὥς φάθ', ὁ δ' ἐνδυνέως κρέα τ' ἥσθιε πίνε τε οἶνον
 ἀρπαλέως ἀκέων, κακὰ δὲ μνηστῆρσι φύτευεν. 110
 αὐτὰρ ἐπεὶ δείπνησε καὶ ἤραρε θυμὸν ἐδωδῇ,
 καὶ οἱ πλησάμενος δῶκε σκύφον, ᾧ περ ἔπινεν,
 οἶνου ἐνίπλειον· ὁ δ' ἐδέξατο, χαῖρε δὲ θυμῷ,
 καὶ μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 „ὦ φίλε, τίς γάρ σε πρίατο κτεάτεσσιν ἐοῖσιν, 115
 ὥδε μάλ' ἀφνειὸς καὶ καρτερός, ὥς ἀγορεύεις;
 φῆς δ' αὐτὸν φθίσθαι Ἀγαμέμνονος εἵνεκα τιμῆς·
 εἰπέ μοι, αἶ κέ ποθι γνῶω τοιοῦτον ἔοντα.

Ζεὺς γάρ που τόδε οἶδε καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
 εἰ κέ μιν ἀγγείλαιμι ἰδὼν· ἐπὶ πολλὰ δ' ἀλήθην.“ 120

τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα συμβώτης, ὄρχαμος ἀνδρῶν·
 „ὦ γέρον, οὐ τις κείνον ἀνὴρ ἀλαλήμενος ἐλθὼν
 ἀγγέλλων πείσειε γυναῖκά τε καὶ φίλον υἱόν,
 ἀλλ' ἄλλως, κομιδῆς κεχρημένοι, ἄνδρες ἀλῆται
 ψεύδοντ', οὐδ' ἐθέλουσιν ἀληθεῖα μυθήσασθαι. 125
 ὅς δέ κ' ἀλητεύων Ἰθάκης ἐς δῆμον ἵκηται,
 ἐλθὼν ἐς δέσποιναν ἐμὴν ἀπατήλια βάζει·
 ἢ δ' εὖ δεξαμένη φιλέει καὶ ἕκαστα μεταλλᾷ,
 καὶ οἱ ὀδυρομένη βλεφάρων ἀπο δάκρυα πίπτει,
 ἢ θέμις ἐστὶ γυναικός, ἐπὴν πόσις ἄλλοθ' ὄληται. 130
 αἰψὰ κε καὶ σύ, γεραίε, ἔπος παρατεκτῆναιο,

εἴ τίς τοι χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματα δοίῃ·
 τοῦ δ' ἤδη μέλλουσι κύνες ταχέες τ' οἰωνοὶ
 ῥινὸν ἀπ' ὀστεόφιν ἐρύσαι, ψυχὴ δὲ λέλοιπεν·
 ἢ τόν γ' ἐν πόντῳ φάγον ἰχθύες, ὅστέα δ' αὐτοῦ 135
 κεῖται ἐπ' ἡπείρου ψαμάθῳ εἰλυμένα πολλῇ.
 ὥς ὁ μὲν ἐνθ' ἀπόλωλε, φίλοισι δὲ κήδε' ὀπίσσω
 πᾶσιν, ἔμοι δὲ μάλιστα, τετεύχεται· οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλον
 ἦπιον ὧδε ἄνακτα κιχήσομαι, ὀππότε' ἐπέλθω,
 οὐδ' εἴ κεν πατρὸς καὶ μητέρος αὐτὶς ἴκωμαι 140
 οἶκον, ὅθι πρῶτον γενόμεν καὶ μ' ἔτρεφον αὐτοί·
 οὐδέ νυ τῶν ἔτι τόσσον ὀδύρομαι, ἰέμενός περ
 ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι ἔων ἐν πατρίδι γαίῃ·
 ἀλλὰ μ' Ὀδυσσεῆος πόθος αἰνυταὶ οἰχομένοιο.
 τὸν μὲν ἐγὼν, ὧ ξεῖνε, καὶ οὐ παρεόντ' ὀνομάζειν 145
 αἰδέομαι· πέρι γάρ με φίλει καὶ κήδετο θυμῷ·
 ἀλλὰ μιν ἡθεῖον καλέω καὶ νόσφιν ἐόντα.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
 „ὦ φίλ', ἐπεὶ δὴ πάμπαν ἀνάλυναι, οὐδ' ἔτι φῆσθα
 κείνον ἐλεύσεσθαι, θυμὸς δέ τοι αἶεν ἄπιστος· 150
 ἀλλ' ἐγὼ οὐκ αὕτως μυθήσομαι, ἀλλὰ σὺν ὄρκῳ,
 ὥς νεῖται Ὀδυσσεύς· ἐναγγέλιον δέ μοι ἔστω,
 αὐτίκ' ἐπεὶ κεν κείνος ἴδῃ τὰ ἀδῶμαθ' ἴκηται·
 [ἔσσαι με χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματα καλά.]
 πρὶν δέ κε, καὶ μάλα περ κεχορημένος, οὗ τι δεχοίμην· 155
 ἐχθρὸς γάρ μοι κείνος ὁμῶς Ἀίδαο πύλῃσιν
 γίγνεται, ὃς πενήντ' εἰκὼν ἀπατήλια βάζει.
 ἴστω νῦν Ζεὺς πρῶτα θεῶν, ξενίῃ τε τράπεζα,
 ἴστίη τ' Ὀδυσσεῆος ἀμύμονος, ἣν ἀφικάνω,
 ἣ μὲν τοι τάδε πάντα τελεῖται, ὥς ἀγορεύω. 160
 τοῦδ' αὐτοῦ λυκάβαντος ἐλεύσεται ἐνθάδ' Ὀδυσσεύς.
 [τοῦ μὲν φθίνοντος μηνός, τοῦ δ' ἰσταμένοιο]

οἴκαδ' ἐνοστήσει καὶ τίσεται, ὅς τις ἐκείνου
ἐνθάδ' ἀτιμάξει ἄλοχον καὶ παῖδιμον υἷόν.]“

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη, Ἑύμαιε συβῶτα· 165
„ᾧ γέρον, οὔτ' ἄρ' ἐγὼν ἐναγγέλιον τόδε τίσω
οὔτ' Ὀδυσσεὺς ἐτι οἶκον ἐλεύσεται· ἀλλὰ ἔκηλος
πῖνε, καὶ ἄλλα παρὲξ μεμνώμεθα, μηδὲ με τούτων
μίμνησκ'· ἥ γὰρ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἐμοῖσιν
ἄχνηται, ὁππότε τις μνήσῃ κεδνοῖτο ἄνακτος. 170
ἀλλ' ἥ τοι ὄρκον μὲν ἔασομεν, ἀντάρ Ὀδυσσεὺς
ἔλθοι, ὅπως μιν ἐγὼ γ' ἐθέλω καὶ Πηνελόπεια
Λαέρτης θ' ὁ γέρον καὶ Τηλέμαχος θεοειδής.
νῦν αὖ παιδὸς ἄλαστον ὁδύρομαι, ὃν τέκ' Ὀδυσσεύς,
Τηλεμάχου. τὸν ἐπεὶ θρέψαν θεοὶ ἔρνεϊ ἴσον, 175
καὶ μιν ἔφην ἔσσεσθαι ἐν ἀνδράσιν οὗ τι χεῖρα
πατρὸς ἔοιτο φίλοιο, δέμας καὶ εἶδος ἀγνητόν,
τὸν δέ τις ἀθανάτων βλάβε φρένας ἐνδον εἰσας
ἢ τις ἀνθρώπων· ὁ δ' ἔβη μετὰ πατρὸς ἀκουήν
εἰς Πύλον ἡγαθέην· τὸν δὲ μνηστῆρες ἀγαυοὶ 180
οἴκαδ' ἰόντα λοχῶσιν, ὅπως ἀπὸ φῦλον ὄληται
νώνυμον ἐξ Ἰθάκης Ἀρκεσίου ἀντιθέοιο.

ἀλλ' ἥ τοι κεῖνον μὲν ἔασομεν, ἥ κεν ἁλώῃ
ἥ κε φύγῃ καὶ κέν οἱ ὑπέρσχη χεῖρα Κρονίων·
ἀλλ' ἄγε μοι σύ, γεραῖέ, τὰ σ' αὐτοῦ κήδε' ἐνίσπες, 185
καὶ μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὅφρ' ἐν εἰδῶ·
τίς, πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἡδὲ τοκῆς;
ὁπποίης τ' ἐπὶ νηὸς ἀφίκεο· πῶς δέ σε ναῦται
ἡγαγον εἰς Ἰθάκην; τίνες ἔμμεναι εὐχετόωντο;
οὐ μὲν γὰρ τί σε πεζὸν δίομαι ἐνθάδ' ἰκέσθαι.“ 190

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
„τοιγὰρ ἐγὼ τοι ταῦτα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.
εἴη μὲν νῦν νῶιν ἐπὶ χρόνον ἡμὲν ἐδωδῇ·

ἥδ' ἐ μέθυ γλυκερὸν κλισίης ἔντοσθεν ἐοῦσιν,
 δαίνυσθαι ἀκέοντ', ἄλλοι δ' ἐπὶ ἔργον ἔποιεν· 195
 ῥηιδίως κεν ἔπειτα καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ἅπαντα
 οὗ τι διαπρήξαιμι λέγων ἐμὰ κήδεα θυμοῦ,
 ὅσσα γε δὴ ξύμπαντα θεῶν ἰότητι μόγησα.

ἐκ μὲν Κρητῶν γένος εὖχομαι εὐρειῶν,
 ἀνέρος ἀφνειοῦ πάϊς· πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι 200
 νῆες ἐνὶ μεγάρῳ ἡμὲν τράφεν ἥδ' ἐ γένοντο
 γνήσιοι ἐξ ἀλόχου· ἐμὲ δ' ὦνητὴ τέκε μήτηρ
 παλλακίς, ἀλλὰ με ἴσον ἰθαιγενέεσσιν ἐτίμα
 Κᾶστωρ Ἰλακίδης, τοῦ ἐγὼ γένος εὖχομαι εἶναι,
 ὃς τότε ἐνὶ Κρήτεσσι θεὸς ὥς τίετο δῆμῳ 205
 ὄλβῳ τε πλούτῳ τε καὶ νιάσι κυδαλίμοισιν.
 ἀλλ' ἦ τοι τὸν κῆρες ἔβαν θανάτοιο φέρουσai
 εἰς Αἶδαο δόμους· τοὶ δὲ ζῶν ἐδάσαντο
 παῖδες ὑπέρθυμοι καὶ ἐπὶ κλήρους ἐβάλοντο,
 αὐτὰρ ἐμοὶ μάλα παῦρα δόσαν καὶ οἰκί' ἐνειμαν· 210
 ἡγαρόμην δὲ γυναῖκα πολυκλήρων ἀνθρώπων
 εἵνεκ' ἐμῆς ἀρετῆς, ἐπεὶ οὐκ ἀποφώλιος ἦα
 οὐδὲ φυγοπτόλεμος· νῦν δ' ἤδη πάντα λέλοιπεν,
 ἀλλ' ἔμπης καλάμην γέ σ' ὀίομαι εἰσορόωντα
 γιγνώσκειν· ἦ γάρ με δύη ἔχει ἥλιθα πολλή· 215
 ἦ μὲν δὴ θάρσος μοι Ἄρης τ' ἔδοσαν καὶ Ἀθήνη
 καὶ ῥήξηνορ ἰν· ὁπότε κρίνοιμι λόχονδε
 ἄνδρας ἀριστῆας, κακὰ δυσμενέεσσι φυτεύων,
 οὗ ποτέ μοι θάνατον προτιόσσετο θυμὸς ἀγῆνωρ,
 ἀλλὰ πολὺ πρῶτιστος ἐπάλμενος ἔγχει ἔλεσκον 220
 ἀνδρῶν δυσμενέων ὃ τέ μοι εἵξειε πόδεσσιν.
 τοῖος ἔα ἐν πολέμῳ· ἔργον δέ μοι οὐ φίλον ἔσκεν
 οὐδ' οἰκωφελίη, ἥ τε τρέφει ἀγλαὰ τέκνα,
 ἀλλὰ μοι αἰεὶ νῆες ἐπήρετμοι φίλαι ἦσαν

καὶ πόλεμοι καὶ ἄκοντες ἐύξεστοι καὶ δίοιοί, 225
λυγρά, τὰ τ' ἄλλοισίν γε καταριγῆλὰ πέλονται·
αὐτὰρ ἐμοὶ τὰ φίλ' ἔσκε, τὰ που θεὸς ἐν φρεσὶ θῆκεν·
ἄλλος γάρ τ' ἄλλοισιν ἀνὴρ ἐπιτέρπεται ἔργοις.
πρὶν μὲν γὰρ Τροίης ἐπιβήμεναι νῆας Ἀχαιῶν,
εἰνάκις ἀνδράσιν ἤρξα καὶ ὠκυπόροισι νέεσσιν 230
ἄνδρας ἐς ἄλλοδαπούς, καὶ μοι μάλα τύγχανε πολλά.
τῶν ἔξαιρεύμην μενοεικέα, πολλὰ δ' ὀπίσσω
λάγχανον· αἶψα δὲ οἶκος ὀφέλλετο, καὶ ῥα ἔπειτα
δεινὸς τ' αἰδοῖός τε μετὰ Κρήτεσσι τετύγμην.
ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν γε στυγερὴν ὁδὸν εὐρύοπα Ζεὺς 235
ἐφράσαθ', ἣ πολλῶν ἀνδρῶν ὑπὸ γούνατ' ἔλυσεν,
δὴ τότε' ἐμ' ἦνωγον καὶ ἀγακλυτὸν Ἴδομενῆα
νῆεσσ' ἡγήσασθαι ἐς Ἴλιον· οὐδέ τι μῆχος
ἦεν ἀνήνασθαι, χαλεπὴ δ' ἔχε δῆμον φῆμις.
ἔνθα μὲν εἰνάετες πολεμίζομεν νῆες Ἀχαιῶν, 240
τῷ δεκάτῳ δὲ πόλιν Πριάμον πέρσαντες ἔβημεν
οἴκαδε σὺν νῆεσσι, θεὸς δ' ἐκέδασσεν Ἀχαιοὺς.
αὐτὰρ ἐμοὶ δειλῷ κακὰ μῆδετο μητίετα Ζεὺς·
μῆνα γὰρ οἶον ἔμεινα τεταρπόμενος τεκέεσσιν
κουριδίῃ τ' ἀλόχῳ καὶ κτήμασιν· αὐτὰρ ἔπειτα 245
Αἰγυπτιόνδε με θυμὸς ἀνώγει ναυτίλλεσθαι,
νῆας ἐν στείλαντα, σὺν ἀντιθέοις ἐτάροισιν.
ἐννέα νῆας στείλα, θοῶς δ' ἔσαγείρετο λαός.
ἐξῆμαρ μὲν ἔπειτα ἐμοὶ ἐρήρες ἐταῖροι
δαίνυντ', αὐτὰρ ἐγὼν ἱερήια πολλὰ παρεῖχον 250
θεοῖσιν τε ῥέξειν αὐτοῖσί τε δαῖτα πένεσθαι·
ἐβδομάτῃ δ' ἀναβάντες ἀπὸ Κρήτης εὐρείης
ἐπλέομεν Βορέῃ ἀνέμῳ ἀκραεὶ καλῷ
ῥηιδίως, ὥς εἴ τε κατὰ ῥόον. οὐδέ τις οὖν μοι
νῆων πημάνθη, ἀλλ' ἀσκηθέες καὶ ἄνουσοι 255

ἡμεῖθα, τὰς δ' ἄνεμός τε κυβερνῆται τ' ἰθύνον.
 πεμπταῖοι δ' Αἴγυπτον ἑυρρείτην ἰκόμεσθα,
 στῆσα δ' ἐν Αἰγύπτῳ ποταμῷ νέας ἀμφιελίσσας.
 ἐνθ' ἣ τοι μὲν ἐγὼ κελόμην· ἐρήϊρας ἐταίρους
 αὐτοῦ παρ νήεσσι μένειν καὶ νῆας ἔρυσθαι, 260
 ὀπτῆρας δὲ κατὰ σκοπιάς ὤτρυννα νέεσθαι·
 οἱ δ' ὕβρει εἷξαντες, ἐπισπόμενοι μένει σφῶ,
 αἶψα μάλ' Αἰγυπτίων ἀνδρῶν περικαλλέας ἀγροὺς
 πόρθεον, ἐκ δὲ γυναικῆς ἄγον καὶ νῆπια τέκνα,
 αὐτούς τε κτεῖνον. τάχα δ' ἐς πόλιν ἵκετ' αὐτή. 265
 οἱ δὲ βοῆς αἰόντες ἅμ' ἧοι φαινομένηφιν
 ἦλθον· πλῆτο δὲ πᾶν πεδίον πεζῶν τε καὶ ἵππων
 χαλκοῦ τε στεροπῆς. ἐν δὲ Ζεὺς τερπικέραυνος
 φύζαν ἑμοῖς ἐτάροισι κακὴν βάλεν, οὐδέ τις ἔτλη
 μεῖναι ἐναντίβιον· περὶ γὰρ κακὰ πάντοθεν ἔστη. 270
 ἐνθ' ἡμέων πολλοὺς μὲν ἀπέκτανον ὀξεί χαλκῷ,
 τοὺς δ' ἄναγον ζωούς, σφίσιν ἐργάζεσθαι ἀνάγκη.
 αὐτὰρ ἑμοὶ Ζεὺς αὐτὸς ἐνὶ φρεσὶν ὥδε νόημα
 ποίησ'· ὥς ὄφελον θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν
 αὐτοῦ ἐν Αἰγύπτῳ· ἔτι γὰρ νύ με πῆμ' ὑπέδεκτο. 275
 αὐτίκ' ἀπὸ κρατὸς κυνέην ἐύτυχτον ἔθνηκα
 καὶ σάκος ὦμοιιν, δόρυ δ' ἐκβαλον ἔκτοσε χειρός·
 αὐτὰρ ἐγὼ βασιλῆος ἐναντίον ἦλυθον ἵππων
 καὶ κύσα γούναθ' ἐλών· ὁ δ' ἐρύσατο καὶ μ' ἐσάωσεν,
 ἐς δίφρον δέ μ' ἔσας ἄγεν οἴκαδε δάκρυ χέοντα. 280
 ἣ μὲν μοι μάλα πολλοὶ ἐπήισσον μελήσιν,
 ἰέμενοι κτεῖναι· δὴ γὰρ κεχολώατο λήην·
 ἀλλ' ἀπὸ κείνος ἔρυκε, Διὸς δ' ὠπίζετο μῆνιν
 ξεινίον, ὅς τε μάλιστα νεμεσῶται κακὰ ἔργα.
 ἐνθα μὲν ἐπτάετες μένον αὐτόθι, πολλὰ δ' ἄγεια 285
 χρόματ' ἄν' Αἰγυπτίους ἄνδρας· δίδοσαν γὰρ ἅπαντες.

ἀλλ' ὅτε δὴ ὀγδόατόν μοι ἐπιπλόμενον ἔτος ἦλθεν,
 δὴ τότε Φοῖνιξ ἦλθεν ἀνὴρ, ἀπατήλια εἰδώς,
 τρώκτης, δς δὴ πολλὰ κάκ' ἀνθρώποισιν ἐώργειν·
 δς μ' ἄγε παρπεπιθὼν ἦσι φρεσίν, ὄφρ' ἰκόμεσθα 290
 Φοινίκην, ὅδι τοῦ γε δόμοι καὶ κτήματ' ἔκειτο.
 ἔνθα παρ' αὐτῷ μείνα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτόν.
 ἀλλ' ὅτε δὴ μῆνές τε καὶ ἡμέραι ἐξετελεῦντο
 ἄψ περιτελλομένου ἔτεος καὶ ἐπήλυθον ὥραι,
 ἐς Λιβύην μ' ἐπὶ νηὸς ἐέσματο ποντοπόροιο 295
 ψεύδεα βουλευσας, ἵνα οἱ σὺν φόρτον ἄγοιμι,
 κεῖθι δέ μ' ὥς περάσειε καὶ ἄσπετον ὦνον ἔλοιτο.
 τῷ ἐπόμεν ἐπὶ νηὸς, διόμενός περ, ἀνάγκη.
 ἦ δ' ἔθιεν Βορρῇ ἀνέμῳ ἀκραεὶ καλῷ
 μέσσον ὑπὲρ Κρήτης· Ζεὺς δέ σφισι μῆδετ' ὄλεθρον. 300
 ἀλλ' ὅτε δὴ Κρήτην μὲν ἐλείπομεν, οὐδέ τις ἄλλη
 φαίνεται γαῖαν, ἀλλ' οὐρανὸς ἠδὲ θάλασσα,
 δὴ τότε κυανέην νεφέλην ἔστησε Κρονίων
 νηὸς ὕπερ γλαφυρῆς, ἥχλυσε δὲ πόντος ὑπ' αὐτῆς.
 Ζεὺς δ' ἄμυδις βρόντησε καὶ ἔμβαλε νηὶ κεραυνόν· 305
 ἦ δ' ἐλελίχθη πᾶσα Διὸς πληγείσα κεραυνῷ,
 ἐν δὲ θεείου πλήτο, πέσον δ' ἐκ νηὸς ἅπαντες.
 οἱ δὲ κορώνησιν ἱκελοι περὶ νῆα μέλαιναν
 κύμασιν ἐμφορέοντο, θεὸς δ' ἀποαίνυντο νόστον.
 αὐτὰρ ἐμοὶ Ζεὺς αὐτός, ἔχοντί περ ἄλγεα θυμῷ, 310
 ἰστὸν ἀμαιμάκετον νηὸς κυανοπρώροιο
 ἐν χείρεσσιν ἔθηκεν, ὅπως ἔτι πῆμα φύγοιμι.
 τῷ ῥα περιπλεχθεὶς φερόμεν ὅλοοις ἀνέμοισιν.
 ἐννῆμαρ φερόμεν, δεκάτῃ δέ με νυκτὶ μελαίνῃ
 γαίῃ Θεσπρωτῶν πέλασεν μέγα κῦμα κυλίνδον. 315
 ἔνθα με Θεσπρωτῶν βασιλεὺς ἐκομίσσατο Φείδων
 ἥρως ἀπριάτην· τοῦ γὰρ φίλος υἱὸς ἐπελθὼν

αἶθρῳ καὶ καμάτῳ δεδμημένον ἦγεν ἐς οἶκον,
χειρὸς ἀναστήσας, ὄφρ' ἵκετο δώματα πατρός·
ἀμφὶ δέ με χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματα ἔσσειν. 320

ἔνθ' Ὀδυσῆος ἐγὼ πυνθόμην· κείνος γὰρ ἔφασκεν
ξεινίσαι ἥδ' ἐφιλήσαι ἰόντ' ἐς πατρίδα γαίαν,
καὶ μοι κτήματ' ἔδειξεν, ὅσα ξυναγείρατ' Ὀδυσσεύς,
χαλκὸν τε χρυσὸν τε πολύκμητόν τε σίδηρον.
καὶ νῦ κεν ἐς δεκάτην γενεὴν ἔτερόν γ' ἔτι βόσκοι· 325
τόσσα οἱ ἐν μεγάροις κειμήλια κείτο ἄνακτος.
τὸν δ' ἐς Λαδῶνην φάτο βήμεναι, ὄφρα θεοῖο
ἐκ δρυὸς ὑψικόμοιο Διὸς βουλὴν ἐπακούσῃ,
ὅππως νοστήσῃ Ἰθάκης ἐς πῖονα δῆμον,
ἥδη δὴν ἀπεῶν, ἥ ἀμφοδὸν ἦε κρυφῆδόν. 330

ᾧμοσε δὲ πρὸς ἔμ' αὐτόν, ἀποσπένδων ἐνὶ οἴκῳ,
νῆα κατειρύσθαι καὶ ἐπαρτέας ἔμμεν ἑταίρους,
οἳ δὴ μιν πέμψουσι φίλην ἐς πατρίδα γαίαν·
ἀλλ' ἐμὲ πρὶν ἀπέπεμψε· τύχησε γὰρ ἐρχομένη νηὺς
ἀνδρῶν Θεσπρωτῶν ἐς Δουλίχιον πολύπυρον. 335

ἔνθ' ὃ γέ μ' ἠνώγει πέμψαι βασιλῆϊ Ἀκάστῳ
ἐνδυκέως· τοῖσιν δὲ κακὴ φρεσὶν ἦνδανε βουλὴ
ἀμφ' ἐμοί, ὄφρ' ἔτι πάγχυ δύης ἐπὶ πῆμα γενοίμην.
ἀλλ' ὅτε γαίης πολλὸν ἀπέπλω ποντοπόρος νηὺς,
αὐτίκα δούλιον ἡμαρ ἐμοί περιμηχανόωντο. 340

ἐκ μὲν με χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματ' ἔδυσαν,
ἀμφὶ δέ με ῥάκος ἄλλο κακὸν βάλλον ἥδ' ἐχιτῶνα,
ῥωγαλέα, τὰ καὶ αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὄρηαι.
ἐσπέριοι δ' Ἰθάκης ἐυδαιέλου ἔργ' ἀφίκοντο·
ἔνθ' ἐμὲ μὲν κατέδησαν ἐυσσέλμῳ ἐνὶ νηὶ 345
ὅπλῳ ἐυστρεφεί στερεῶς, αὐτοὶ δ' ἀποβάντες
ἐσσυμένως παρὰ θῖνα θαλάσσης δόρυπον ἔλοντο.
αὐτὰρ ἐμοί δεσμὸν μὲν ἀνέγναμψαν θεοὶ αὐτοὶ

ρηιδίως· κεφαλῇ δὲ κατὰ ῥάκος ἀμφικαλύψας,
 ξεστὸν ἐφ' ὀλκaiον καταβὰς ἐπέλασσα θαλάσῃ 350
 στῆθος, ἔπειτα δὲ χερσὶ διήρεσα ἀμφοτέρῃσιν
 νηχόμενος, μάλα δ' ὦκα θύρηθ' ἔα ἀμφὶς ἐκείνων.
 ἐνθ' ἀναβάς, ὅθι τε δριὸς ἦν πολυανθῆος ὕλης,
 κείμεν πεπτηώς. οἱ δὲ μεγάλα στενάχοντες
 φοίτων· ἀλλ' οὐ γάρ σφιν ἐφαίνετο κέρδιον εἶναι 355
 μαίεσθαι προτέρω, τοὶ μὲν πάλιν αὖτις ἔβαινον
 νηὸς ἐπὶ γλαφυρῆς, ἐμὲ δὲ κρύψαν θεοὶ αὐτοὶ
 ρηιδίως, καί με σταθμῷ ἐπέλασαν ἄγοντες
 ἄωδρὸς ἐπισταμένον· ἔτι γάρ νύ μοι αἶσα βιῶναι.

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη, Ἐύμαιε συβῶτα· 360
 „ἄ δειλὲ ξείνων, ἥ μοι μάλα θυμὸν ὄρινας
 ταῦτα ἕκαστα λέγων, ὅσα δὴ πάθες ἠδ' ὅσ' ἀλήθης.
 ἀλλὰ τά γ' οὐ κατὰ κόσμον, δίομαι, οὐδέ με πείσεις,
 εἰπὼν ἀμφ' Ὀδυσῆι· τί σὲ χρὴ τοῖον ἐόντα
 μαψιδίως ψεύδεσθαι; ἐγὼ δ' ἐν οἴδῃ καὶ αὐτὸς 365
 νόστον ἐμοῖο ἄνακτος, ὃ τ' ἤχθετο πᾶσι θεοῖσιν
 πάγχυ μάλ', ὅττι μιν οὐ τι μετὰ Τρώεσσι δάμασσαν
 ἦε φίλων ἐν χερσίν, ἐπεὶ πόλεμον τολύπευσεν.
 τῷ κέν οἱ τύμβον μὲν ἐποίησαν Παναχαιοί,
 ἠδέ κε καὶ ᾧ παιδὶ μέγα κλέος ἦρατ' ὀπίσσω· 370
 νῦν δέ μιν ἀκλειῶς ἄρπυιαι ἀνηρεψάντο.
 αὐτὰρ ἐγὼ παρ' ὕεσιν ἀπότροπος· οὐδὲ πόλινδε
 ἔρχομαι, εἰ μὴ πού τι περίφρων Πηνελόπεια
 ἐλθέμεν ὀτρύνῃσιν, ὅτ' ἀγγελίῃ ποθὲν ἔλθῃ.
 ἀλλ' οἱ μὲν τὰ ἕκαστα παρήμενοι ἐξερέουσιν, 375
 ἡμὲν οἱ ἄχυννται δὴν οἰχομένοιο ἄνακτος
 ἠδ' οἱ χαίρουσιν, βίοντι νήποινον ἔδοντες·
 ἀλλ' ἐμοὶ οὐ φίλον ἐστὶ μεταλλῆσαι καὶ ἐρέσθαι,
 ἐξ οὗ δὴ μ' Αἰτωλὸς ἀνὴρ ἐξήπαφε μύθῳ,

ὅς ῥ' ἄνδρα κτείνας πολλὴν ἐπὶ γαῖαν ἀληθεὶς 380
 ἦλνθ' ἐμὸν πρὸς σταθμόν, ἐγὼ δέ μιν ἀμφαγάπαζον.
 φῆ δέ μιν ἐν Κρήτεσσι παρ' Ἴδομενῇι ἰδέσθαι
 νῆας ἀκειόμενον, τάς οἱ ξυνέαξαν ἄελλαι·
 καὶ φάτ' ἐλεύσεσθαι ἢ ἐς θέρους ἢ ἐς ὀπώρην,
 πολλὰ χροῖματ' ἄγοντα, σὺν ἀντιθέοις ἐτάροισιν. 385
 καὶ σύ, γέρον πολυπενθές, ἐπεὶ σέ μοι ἦγαγε δαίμων,
 μήτε τί μοι ψεύδεσσι χαρίζεο μήτε τι θέλγε·
 οὐ γὰρ τούνεκ' ἐγὼ σ' αἰδέσομαι οὐδὲ φιλήσω,
 ἀλλὰ Δία ξένιον δείσας αὐτόν τ' ἐλεαίρων.“

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς· 390
 „ἦ μάλα τίς τοι θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἄπιστος,
 οἷόν σ' οὐδ' ὁμόσας περ ἐπήγαγον, οὐδέ σε πείθω.
 ἀλλ' ἄγε νῦν ῥήτρην ποιησόμεθ'· αὐτὰρ ὑπερθεὺν
 μάρτυροι ἀμφοτέροισι θεοί, τοὶ Ὀλυμπον ἔχουσιν.
 εἰ μὲν κεν νοστήσῃ ἄναξ τεὸς ἐς τόδε δῶμα, 395
 ἔσθας με χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματα πέμψαι
 Δουλιχίονδ' ἰέναι, ὅθι μοι φίλον ἔπλετο θυμῷ·
 εἰ δέ κε μὴ ἔλθῃσιν ἄναξ τεός, ὥς ἀγορεύω,
 δμῶας ἐπισσεύας βαλέειν μεγάλης κατὰ πέτρης,
 ὄφρα καὶ ἄλλος πτωχὸς ἀλεύεται ἡπεροπεύειν.“ 400

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσεφώνεε δῖος ὕφορβός·
 „ξεῖν', οὔτω γάρ κεν μοι ἐνκλείῃ τ' ἀρετὴ τε
 εἶη ἐπ' ἀνθρώπους, ἅμα τ' αὐτίκα καὶ μετόπισθεν,
 ὅς σ' ἐπεὶ ἐς κλισίην ἄγαγον καὶ ξείνια δῶκα,
 αὐτίς δὲ κτείναιμι φίλον τ' ἀπὸ θυμὸν ἐλοίμην· 405
 πρόφρων κεν δὴ ἔπειτα Δία Κρονίωνα λιτοίμην.
 νῦν δ' ὦρῃ δόρποιο· τάχιστα μοι ξνδον ἐταῖροι
 εἶεν, ἵν' ἐν κλισίῃ λαρὸν τετυκοίμεθα δόρπον.“

ὥς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον·
 ἀγχίμολον δὲ σύες τε καὶ ἀνέρες ἦλθον ὕφορβοί. 410

τάς μὲν ἄρα ἔρξαν κατὰ ἥθεα κοιμηθῆναι,
 κλαγγὴ δ' ἄσπετος ὦρτο συνῶν ἀνυλίζομενάων·
 αὐτὰρ ὁ οἷς ἐτάροισιν ἐκέκλετο δῖος ὑφορβός·
 „ἄξεθ' ὑὼν τὸν ἄριστον, ἵνα ξείνῳ ἱερεύσω
 τηλεδαπῶ· πρὸς δ' αὐτοὶ ὀνησόμεθ', οἳ περ διζὺν 415
 δὴν ἔχομεν πάσχοντες ὑὼν ἔνεκ' ἀργιοδόντων,
 ἄλλοι δ' ἡμέτερον κάματον νήποινον ἐδουσιν.“

ὥς ἄρα φωνήσας κέασε ξύλα νηλεί χαλκῷ,
 οἳ δ' ὕν εἰσῆγον μάλα πύονα πενταέτηρον.
 τὸν μὲν ἔπειτ' ἔστησαν ἐπ' ἐσχάρῃ· οὐδὲ συμβώτης 420
 λήθετ' ἄρ' ἀθανάτων, φρεσὶ γὰρ κέχρητ' ἀγαθῇσιν,
 ἀλλ' ὃ γ' ἀπαρχόμενος κεφαλῆς τρίχας ἐν πυρὶ βάλλεν
 ἀργιόδοντος ὑὸς καὶ ἐπεύχετο πᾶσι θεοῖσιν
 νοστήσῃσι Ὀδυσῆα πολύφρονα θυδὲ δόμονδε.
 κόψε δ' ἀνασχόμενος σχίζῃ δρυός, ἣν λίπε κείων· 425
 τὸν δ' ἔλιπε ψυχὴ· τοὶ δὲ σφάξαν τε καὶ εὖσαν,
 αἶψα δέ μιν διέχευαν· ὁ δ' ὠμοθετεῖτο συμβώτης,
 πάντων ἀρχόμενος μελέων, ἐς πύονα δημόν.
 καὶ τὰ μὲν ἐν πυρὶ βάλλε παλύνας ἀλφίτου ἀκτῇ,
 μίστυλλον τ' ἄρα τᾶλλα καὶ ἄμφ' ὀβελοῖσιν ἐπειραν, 430
 ὥπτησάν τε περιφραδέως ἐρύσαντό τε πάντα,
 βάλλον δ' εἰν ἐλεοῖσιν ἀολλέα. ἂν δὲ συμβώτης
 ἵστατο δαιτρεύσων· περὶ γὰρ φρεσὶν αἴσιμα ἦδη.
 καὶ τὰ μὲν ἔπταχα πάντα διεμοιράτο δαΐζων·
 τὴν μὲν ἱαν νύμφῃσι καὶ Ἑρμῇ Μαιάδος υἱὶ 435
 θῆκεν ἐπευξάμενος, τὰς δ' ἄλλας νεῖμεν ἐκάστοις·
 νώτοισιν δ' Ὀδυσῆα διηνεκέεσσι γέραιον
 ἀργιόδοντος ὑός, κύδαινε δὲ θυμὸν ἄνακτος.
 καὶ μιν φωνήσας προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „αἶθ' οὕτως, Ἑύμαιε, φίλος Διὶ πατρὶ γένοιο, 440
 ὥς ἐμοί, ὅττι με τοῖον ἐόντ' ἀγαθοῖσι γεραίρεις.“

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη, 'Εύμαιε συβῶτα·
 „ἔσθιε, δαιμόνιε ξείνων, καὶ τέρπεο τοῖσδε,
 οἷα πάρεστι. θεὸς δὲ τὸ μὲν δώσει, τὸ δ' ἑάσει,
 ὅττι κεν ᾧ θυμῷ ἐθέλῃ· δύναται γὰρ ἅπαντα.“ 445

ἣ ῥα καὶ ἄργματα θῦσε θεοῖς αἰειγενέτησιν,
 σπείσας δ' αἰδοπα οἶνον Ὀδυσσῆι πτολιπόρθῳ
 ἐν χεῖρεσσιν ἔθηκεν· ὁ δ' ἔξετο ἧ παρὰ μόλῳ.
 σῖτον δέ σφιν ἔνειμε Μεσάνυλιος, ὃν ῥα συβώτης
 αὐτὸς κτήσατο οἶος ἀποιχομένοιο ἄνακτος, 450
 νόσφιν δεσποίνης καὶ Λαέρταο γέροντος·
 παρ δ' ἄρα μιν Ταφίων πρίατο κτεάτεσσιν ἐοῖσιν.
 οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἐτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἱαλλον.
 αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,
 σῖτον μὲν σφιν ἀφείλε Μεσάνυλιος, οἱ δ' ἐπὶ κοῖτον, 455
 σῖτον καὶ κρειῶν κεκορημένοι, ἐσσεύοντο.

νύξ δ' ἄρ' ἐπῆλθε κακὴ σκοτομήνιος, ὕε δ' ἄρα Ζεὺς
 πάννυχος, αὐτὰρ ἤη Ζέφυρος μέγας, αἶεν ἐφυδρος.
 τοῖς δ' Ὀδυσσεὺς μετέειπε συβώτῳ πειρητίζων,
 εἰ πῶς οἱ ἐκδὺς χλαῖναν πόροι ἦ τιν' ἐταίρων 460
 ἄλλον ἐποτρύνειεν, ἐπεὶ ἔο κήδετο λήν.

„κέκλυθι νῦν, 'Εύμαιε καὶ ἄλλοι πάντες ἐταῖροι.
 εὐξάμενός τι ἔπος ἐρέω· οἶνος γὰρ ἀνώγει
 ἡλεός, ὃς τ' ἐφῆκε πολύφρονά περ μάλ' αἰεῖσαι
 καὶ θ' ἀπαλὸν γελάσαι, καὶ τ' ὀρχήσασθαι ἀνῆκεν, 465
 καὶ τι ἔπος προέηκεν, ὃ πέρ τ' ἄρρητον ἄμεινον.
 ἀλλ' ἐπεὶ οὖν τὸ πρῶτον ἀνέκραγον, οὐκ ἐπικεύσω.
 εἶθ' ὥς ἡβώοιμι, βίη τέ μοι ἔμπεδος εἴη,
 ὥς ὅθ' ὑπὸ Τροίην λόχον ἤγομεν ἀρτύναντες.
 ἡγείσθην δ' Ὀδυσσεὺς τε καὶ Ἀτρεΐδης Μενέλαος, 470
 τοῖσι δ' ἅμα τρίτος ἦρχον ἐγών· αὐτοὶ γὰρ ἄνωγον.
 ἀλλ' ὅτε δὴ ῥ' ἰκόμεσθα ποτὶ πτόλιν αἰπύ τε τεῖχος,

ἡμεῖς μὲν περὶ ἄστυ κατὰ ῥωπήϊα πυκνά,
 ἂν δόνακας καὶ ἔλος, ὑπὸ τεύχεσι πεπιτηῶτες
 κείμεθα, νῦξ δ' ἄρ' ἐπῆλθε κακὴ Βορέας πεσόντος, 475
 πηγυλῖς· αὐτὰρ ὑπερθε χιῶν γένετ' ἥυτε πάχνη,
 ψυχρὴ, καὶ σακέεσσι περιτρέφετο κρύσταλλος.
 ἔνθ' ἄλλοι πάντες χλαῖνας ἔχον ἡδὲ χιτῶνας,
 εὖδον δ' εὐκῆλοι, σάκεσιν εἰλυμένοι ὤμους·
 αὐτὰρ ἐγὼ χλαῖναν μὲν ἰὼν ἐτάροισιν ἔλειπον 480
 ἀφραδίῃς, ἐπεὶ οὐκ ἐφάμην ῥιγωσέμεν ἔμπης,
 ἀλλ' ἐπόμεν σάκος οἶον ἔχων καὶ ζῶμα φαιινόν.
 ἀλλ' ὅτε δὴ τρίχα νυκτὸς ἔην, μετὰ δ' ἄστρα βεβήκειν,
 καὶ τότε' ἐγὼν Ὀδυσῆα προσηύδων ἐγγυὺς ἐόντα
 ἀγκῶνι νύξας· ὁ δ' ἄρ' ἐμπαπέως ὑπάκουσεν· 485
 ,διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
 οὗ τοι ἔτι ζωοῖσι μετέσσομαι, ἀλλὰ με χεῖμα
 δάμνεται· οὐ γὰρ ἔχω χλαῖναν. παρὰ μ' ἦπαφε δαίμων
 οἰοχίτων' ἔμεναι· νῦν δ' οὐκέτι φυνκτὰ πέλονται·
 ὥς ἐφάμην, ὁ δ' ἔπειτα νόον σκέθε τόνδ' ἐνὶ θυμῷ, 490
 οἶος κεῖνος ἔην βουλευέμεν ἡδὲ μάχεσθαι·
 φθεργάμενος δ' ὀλίγῃ ὅπῃ με πρὸς μῦθον ἔειπεν·
 ,σίγα νῦν, μὴ τίς σευ Ἀχαιῶν ἄλλος ἀκούσῃ·
 ἦ καὶ ἐπ' ἀγκῶνος κεφαλὴν σκέθεν εἵπέ τε μῦθον·
 ,κλῦτε, φίλοι· θεῖός μοι ἐνύπνιον ἦλθεν ὄνειρος. 495
 λίην γὰρ νηῶν ἑκάς ἦλθομεν· ἀλλὰ τις εἴη
 εἰπεῖν Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι, ποιμένι λαῶν,
 εἰ πλέονας παρὰ ναῦφιν ἐποτρύνειε νέεσθαι·
 ὥς ἔφατ', ὥρτο δ' ἔπειτα Θόας Ἀνδραίμονος υἱὸς
 καρπαλίμως, ἀπὸ δὲ χλαῖναν βάλε φοινικόεσσαν, 500
 βῆ δὲ θέειν ἐπὶ νῆας. ἐγὼ δ' ἐνὶ εὔματι κείνου
 κείμεν ἀσπασίως, φάε δὲ χρυσόθρονος Ἥως.
 ὥς νῦν ἡβώοιμι, βίη τέ μοι ἔμπεδος εἴη.

[δοίη κέν τις χλαῖναν ἐνὶ σταθμοῖσι συφορβῶν,
ἀμφοτέρον, φιλότῃτι καὶ αἰδοῖ φωτὸς ἑῆος· 505
νῦν δέ μ' ἀτιμάξουσιν κακὰ χροῖ εἵματ' ἔχοντα.]“

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφησ, Ἐύμαιε συβῶτα·
„ὦ γέρον, αἴνος μὲν τοι ἀμύμων, ὃν κατέλεξας,
οὐδέ τί πω παρὰ μοῖραν ἔπος νηκερδὲς ἔειπες·
τῷ οὗτ' ἐσθῆτος δευήσεαι οὔτε τευ ἄλλου, 510
ὣν ἐπέοιχ' ἱκέτην ταλαπείριον ἀντιάσαντα,
νῦν· ἀτὰρ ἡῶθέν γε τὰ σὰ ῥάκεα δυοπαλίζεις.
οὐ γὰρ πολλαὶ χλαῖναι ἐπημοιβοί τε χιτῶνες
ἐνθάδε ἐννυσθαι, μία δ' οἷη φωτὶ ἐκάστω.
[αὐτὰρ ἐπὴν ἔλθῃσιν Ὀδυσσεῆος φίλος υἱός, 515
αὐτός τοι χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματα δώσει,
πέμψει δ', ὅππῃ σε κραδίη θυμός τε κελεύει.]“

ὥς εἰπὼν ἀνόρουσε, τίθει δ' ἄρα οἱ πυρὸς ἐγγὺς
εὐνήν, ἐν δ' οἴων τε καὶ αἰγῶν δέσματ' ἐβαλλεν.
ἐνθ' Ὀδυσσεὺς κατέλεκτ'· ἐπὶ δὲ χλαῖναν βάλεν αὐτῷ 520
πυκνήν καὶ μεγάλην, ἣ οἱ παρεκέσκειτ' ἀμοιβάς,
ἐννυσθαι, ὅτε τις χειμῶν ἔκπαγλος ὄροιτο.

ὥς ὁ μὲν ἐνθ' Ὀδυσσεὺς κοιμήσατο, τοὶ δὲ παρ' αὐτὸν
ἄνδρες κοιμήσαντο νεηνῖαι· οὐδὲ συβῶτῃ
ἦνδανεν αὐτόθι κοῖτος, ὥων ἄπο κοιμηθῆναι. 525
ἀλλ' ὁ γ' ἄρ' ἔξω ἰὼν ὠπλίζετο· χαῖρε δ' Ὀδυσσεύς,
ὅτι ῥά οἱ βιότου περικήδετο νόσφιν ἐόντος.
πρῶτον μὲν ξίφος ὃξὺ περὶ στιβαροῖς βάλετ' ὦμοις,
ἀμφὶ δὲ χλαῖναν ἐέσσαιτ' ἀλεξάνεμον, μάλα πυκνήν,
ἃν δὲ νάκην ἔλετ' αἰγὸς ἐντρεφέος μέγαλοιο, 530
εἴλετο δ' ὃξὺν ἄκοντα, κυνῶν ἀλκτῆρα καὶ ἀνδρῶν.
βῆ δ' ἱμεναι κείων, ὅθι περ σῦες ἀργιόδοντες
πέτρῃ ὑπο γλαφυρῇ εὐδον, Βορέω ὑπ' ἰωγῇ.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ο.

Τηλεμάχου πρὸς Εὐμαιον ἄφιξις.

ἡ δ' εἰς εὐρύχορον Λακεδαίμονα Παλλὰς Ἀθήνη
 ὦχετ' Ὀδυσσῆος μεγαθύμου φαίδιμον υἱὸν
 νόστου ὑπομνήσουσα καὶ ὀτρυνέουσα νέεσθαι.
 εὔρε δὲ Τηλέμαχον καὶ Νέστορος ἀγλαὸν υἱὸν
 εὔδοντ' ἐν προδόμῳ Μενελάου κυδαλίμοιο, 5
 ἥ τοι Νεστορίδην μαλακῷ δεδμημένον ὕπνῳ,
 Τηλέμαχον δ' οὐχ ὕπνος ἔχε γλυκύς, ἀλλ' ἐνὶ θυμῷ
 νύκτα δι' ἀμβροσίην μελεδήματα πατρὸς ἔγειρεν.
 ἀργοῦ δ' ἰσταμένη προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη·
 „Τηλέμαχ', οὐκέτι καλὰ δόμων ἄπο τῇλ' ἀλάλησαι, 10
 κτήματά τε προλιπὼν ἄνδρας τ' ἐν σοῖσι δόμοισιν
 οὔτῳ ὑπερφιάλους· μή τοι κατὰ πάντα φάγῳσιν
 κτήματα δασσάμενοι, σὺ δὲ τηϋσίην ὁδὸν ἔλθῃς.
 ἀλλ' ὄτρυνε τάχιστα βοὴν ἀγαθὸν Μενέλαον
 πεμπέμεν, ὅφρ' ἔτι οἴκοι ἀμύμονα μητέρα τέτμης. 15
 ἦδη γάρ ῥα πατήρ τε κασίγνητοί τε κέλονται
 Εὐρυμάχῳ γήμασθαι· ὁ γὰρ περιβάλλει ἅπαντας
 μνηστῆρας δώροισι καὶ ἐξώφειλλεν ἔεδνα·
 μή νύ τι σεῦ ἀέκητι δόμων ἐκ κτήμα φέρηται.
 οἶσθα γάρ, οἷος θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι γυναικός· 20
 κείνου βούλεται οἶκον ὀφέλλειν, ὅς κεν ὀπνίῃ,
 παίδων δὲ προτέρων καὶ κουριδίῳ φίλοιο
 οὐκέτι μέμνηται τεθνηότος οὐδὲ μεταλλᾷ.
 ἀλλὰ σὺ γ' ἐλθὼν αὐτὸς ἐπιτρέφειας ἔκαστα
 δμῳάων ἢ τίς τοι ἀρίστη φαίνεται εἶναι, 25
 εἰς ὃ κέ τοι φήνωσι θεοὶ κυδρὴν παράκοιτιν.

ἄλλο δέ τοί τι ἔπος ἐρέω, σὺ δὲ σύνθεο θυμῷ.
 μνηστήρων σ' ἐπιτηδὲς ἀριστῆες λοχόωσιν
 ἐν πορθμῷ Ἰθάκης τε Σάμοιό τε παιπαλοέσσης,
 ἰέμενοι κτεῖναι πρὶν πατρίδα γαῖαν ἰκέσθαι. 30
 ἀλλὰ τὰ γ' οὐκ ὁίω· πρὶν καὶ τινα γαῖα καθέξει
 ἀνδρῶν μνηστήρων, οἳ τοι βίοντον κατέδουσιν.
 ἀλλὰ ἐκὰς νήσων ἀπέχειν ἑυεργέα νῆα,
 νυκτὶ δ' ὁμῶς πλείειν· πέμψει δέ τοι οὔρον ὀπισθεν
 ἀθανάτων ὅς τις σε φυλάσσει τε ῥύεταί τε. 35
 αὐτὰρ ἐπὴν πρώτην ἀκτὴν Ἰθάκης ἀφίκηαι,
 νῆα μὲν ἐς πόλιν ὀτρῦναι καὶ πάντας ἐταίρους,
 αὐτὸς δὲ πρῶτιστα συβώτην εἰσαφικέσθαι,
 ὅς τοι ὕῶν ἐπίουρος, ὁμῶς δέ τοι ἥπια οἶδεν.
 ἐνθα δὲ νύκτ' ἀέσαι· τὸν δ' ὀτρῦναι πόλιν εἴσω 40
 ἀγγελίην ἐρέοντα περίφρονι Πηνελοπείῃ,
 οὔνεκά οἱ σῶς ἐσσι καὶ ἐκ Πύλου εἰλήλουθας.

ἡ μὲν ἄρ' ὧς εἰποῦς' ἀπέβη πρὸς μακρὸν Ὀλυμπον,
 αὐτὰρ ὁ Νεστορίδην ἐξ ἡδέος ὕπνου ἐγείρεν
 [λαῖ ποδὶ κινήσας, καὶ μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν]. 45
 „ἔγρεο, Νεστορίδη Πεισίστρατε, μώνυχας ἵππους
 ξεῦξον ὑφ' ἄρματ' ἄγων, ὄφρα πρήσσωμεν ὁδοῖο.“

τὸν δ' αὖ Νεστορίδης Πεισίστρατος ἀντίον ἤῤῥα·
 „Τηλέμαχ', οὗ πως ἔστιν ἐπειγομένους περ ὁδοῖο
 νύκτα διὰ δυοφερὴν ἐλάαν· τάχα δ' ἔσσεται ἡώς. 50
 ἀλλὰ μὲν', εἰς ὃ κε δῶρα φέρων ἐπιδίφρια θείῃ
 ἥρως Ἀτρεΐδης, δουρικλειτὸς Μενέλαος,
 καὶ μύθοις ἀγανοῖσι παραυδήσας ἀποπέμψῃ·
 τοῦ γάρ τε ξείνος μιμνήσκειται ἥματα πάντα
 ἀνδρὸς ξεινοδόκου, ὅς κεν φιλότητα παράσχη.“ 55

ὧς ἔφατ', αὐτίκα δὲ χρυσόθρονος ἤλυθεν Ἡώς.
 ἀγχίμολον δέ σφ' ἤλθε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,

ἀνστὰς ἐξ εὐνῆς, Ἑλένης πάρα καλλικόμοιο.
 τὸν δ' ὥς οὖν ἐνόησεν Ὀδυσσεύης φίλος υἱός,
 σπερχόμενός ῥα χιτῶνα περὶ χροῖ σιγαλόεντα 60
 δύνειν καὶ μέγα φᾶρος ἐπὶ στιβαροῖς βάλετ' ὅμοις
 ἥρωες, βῆ δὲ θύραζε, παριστάμενος δὲ προσηγύδα
 [Τηλέμαχος, φίλος υἱός Ὀδυσσεύης θεῖοιο].
 „Ἀτρεΐδῃ Μενέλαε διοτρεφεές, ὄρχαμε λαῶν,
 ἦδη νῦν μ' ἀπόπεμπε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν· 65
 ἦδη γὰρ μοι θυμὸς ἐέλδεται οἴκαδ' ἰκέσθαι.“

τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα βοῇν ἀγαθὸς Μενέλαος·
 „Τηλέμαχ', οὐ τί σ' ἐγὼ γε πολὺν χρόνον ἐνθάδ' ἐρύξω
 ἰέμενον νόστοιο· νεμεσσωμαι δὲ καὶ ἄλλω
 ἀνδρὶ ξεινοδόκῳ, ὅς κ' ἔξοχα μὲν φιλήσιν, 70
 ἔξοχα δ' ἐχθαίρῃσιν· ἀμείνω δ' αἵσιμα πάντα.
 ἴσόν τοι κακὸν ἐσθ', ὅς τ' οὐκ ἐθέλοντα νέεσθαι
 ξεῖνον ἐποτρύνει καὶ ὃς ἐσσύμενον κατερύκει.
 [χρὴ ξεῖνον παρεόντα φιλεῖν, ἐθέλοντα δὲ πέμπειν.]
 ἀλλὰ μὲν, εἰς ὃ κε δῶρα φέρων ἐπιδίφρια θείω 75
 καλὰ, σὺ δ' ὀφθαλμοῖσιν ἰδῆς, εἰπω δὲ γυναιξὶν
 δεῖπνον ἐνὶ μεγάροις τετυκεῖν ἄλλῃς ἔνδον ἐόντων.
 ἀμφοτέρων, κῦδός τε καὶ ἀγλαΐῃ, καὶ ὄνειαρ,
 δειπνήσαντας ἴμεν πολλὴν ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν.
 εἰ δ' ἐθέλεις τραφθῆναι ἀν' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος, 80
 ὄφρα τοι αὐτὸς ἔπωμαι, ὑποζεύξω δέ τοι ἵππους,
 ἄστυα δ' ἀνθρώπων ἡγήσομαι· οὐδέ τις ἡμέας
 αὐτῶς ἀππέμψει, δώσει δέ τι ἔν γε φέρεσθαι,
 ἢ τινα τριπόδων εὐχάλκων ἢ λεβήτων
 ἢ δὴ ἡμιόνους ἢ χρύσειον ἄλυσον.“ 85

τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἦῤῥα·
 „Ἀτρεΐδῃ Μενέλαε διοτρεφεές, ὄρχαμε λαῶν,
 βούλομαι ἦδη νεῖσθαι ἐφ' ἡμέτερ'. οὐ γὰρ ὀπισθεν

οὐρον ἰὼν κατέλειπον ἐπὶ κτεάτεσσιν ἐμοῖσιν·
 μὴ πατέρ' ἀντίθεον διζήμενος αὐτὸς ὄλωμαι, 90
 ἢ τί μοι ἐκ μεγάρων κειμήλιον ἐσθλὸν ὄληται.“
 αὐτὰρ ἐπεὶ τό γ' ἄκουσε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
 αὐτίκ' ἄρ' ἣ ἀλόχῳ ἡδὲ δμῳῇσι κέλευσεν
 δειπνον ἐνὶ μεγάροις τετυκεῖν ἄλις ἐνδον ἐόντων.
 ἀγγίμολον δέ οἱ ἦλθε Βοηθοῖδης Ἑτεωνεύς, 95
 ἀνστὰς ἐξ εὐνῆς, ἐπεὶ οὐ πολὺ ναῖεν ἀπ' αὐτοῦ·
 τὸν πῦρ κῆαι ἄνωγε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος
 ὀπτῆσαι τε κρεῶν· ὁ δ' ἄρ' οὐκ ἀπίδθησεν ἀκούσας.
 αὐτὸς δ' ἐς θάλαμον κατεβήσето κηῶντα,
 οὐκ οἶος, ἅμα τῷ γ' Ἑλένη κίε καὶ Μεγαπένδης. 100
 ἀλλ' ὅτε δὴ ῥ' ἴκαν', ὅθι οἱ κειμήλια κεῖτο,
 Ἀτρεΐδης μὲν ἔπειτα δέπας λάβεν ἀμφικύπελλον,
 υἷον δὲ κρητῆρα φέρειν Μεγαπένδης ἄνωγεν
 ἀργύρεον. Ἑλένη δὲ παρίστατο φωριαμοῖσιν,
 ἐνθ' ἔσαν οἱ πέπλοι παμποίκιλοι, οὓς κάμεν αὐτῇ. 105
 τῶν ἔν' ἀειραμένη Ἑλένη φέρε, διὰ γυναικῶν,
 ὃς κάλλιστος ἦν ποικίλμασιν ἡδὲ μέγιστος,
 ἀστῆρ δ' ὥς ἀπέλαμπεν· ἔκειτο δὲ νεύματος ἄλλων.
 βᾶν δ' ἰέναι προτέρω διὰ δώματα, εἶος ἴκοντο
 Τηλέμαχον· τὸν δὲ προσέφη ξανθὸς Μενέλαος· 110
 „Τηλέμαχ', ἣ τοι νόστον, ὅπως φρεσὶ σῇσι μενοινᾷς,
 ὥς τοι Ζεὺς τελέσειεν, ἐρίγδουπος πόσις Ἥρης·
 δώρων δ', ὅσ' ἐν ἐμῷ οἴκῳ κειμήλια κεῖται,
 δώσω, ὃ κάλλιστον καὶ τιμηέστατόν ἐστιν·
 δώσω τοι κρητῆρα τετυγμένον· ἀργύρεος δὲ 115
 ἔστιν ἅπας, χρυσῷ δ' ἐπὶ χεῖλεα κεκράανται,
 ἔργον δ' Ἡφαίστοιο. πόρεν δέ ἐ Φαίδιμος ἥρως,
 Σιδονίων βασιλεύς, ὃθ' ἐὸς δόμος ἀμφεκάλυψεν
 κείσέ με νοστήσαντα· τεῖν δ' ἐθέλω τόδ' ὀπάσσαι.“

ὥς εἰπὼν ἐν χειρὶ τίθει δέπας ἀμφικύπελλον 120
 ἦρως Ἀτρεΐδης· ὁ δ' ἄρα κρητῆρα φαινὸν
 θῆκ' αὐτοῦ προπάρουθε φέρων κρατερός Μεγαπένθης,
 ἀργύρεον. Ἑλένη δὲ παρίστατο καλλιπάρῃος
 πέπλον ἔχουσ' ἐν χειρσίν, ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
 „δῶρόν τοι καὶ ἐγὼ, τέκνον φίλε, τοῦτο δίδωμι, 125
 μνήμ' Ἑλένης χειρῶν, πολυηράτου ἐς γάμον ὦρην,
 σῇ ἀλόχῳ φορέειν· τείως δὲ φίλῃ παρὰ μητρὶ
 κεῖσθαι ἐνὶ μεγάρῳ. σὺ δέ μοι χαίρων ἀφίκαιο
 οἶκον ἐνκτίμενον καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.“

ὥς εἰποῦς' ἐν χειρὶ τίθει, ὁ δὲ δέξατο χαίρων. 130
 καὶ τὰ μὲν ἐς πείρινθα τίθει Πεισίστρατος ἦρως
 δεξάμενος, καὶ πάντα ἐφ' ἑθήσατο θυμῷ·
 τοὺς δ' ἤγε πρὸς δῶμα κάρη ξανθὸς Μενέλαος.
 ἐξέσθην δ' ἄρ' ἔπειτα κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε.
 χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχῶρ ἐπέχευε φέρουσα 135
 καλῇ χρυσεῖῃ ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
 νύσασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.
 σῖτον δ' αἰδοίῃ ταμίῃ παρέθηκε φέρουσα·
 [εἶδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα χαριζομένη παρεόντων.]
 παρ δὲ Βοηθοῖδης κρέα δαίετο καὶ νέμε μοίρας, 140
 οἶνοχόει δ' υἱὸς Μενελάου κυδαλίμοιο.
 οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἐτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἱάλλον.
 αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,
 δὴ τότε Τηλέμαχος καὶ Νέστορος ἀγλαὸς υἱὸς
 ἵππους τε ξεύγγνυντ' ἀνά θ' ἄρματα ποικίλ' ἔβαινον, 145
 ἐκ δ' ἔλασαν προθύροιο καὶ αἰθούσης ἐριδούπου.
 τοὺς δὲ μετ' Ἀτρεΐδης ἔκτε ξανθὸς Μενέλαος
 οἶνον ἔχων ἐν χειρὶ μελίφρονα δεξιτερῇφιν
 χρυσέῳ ἐν δέπαϊ, ὄφρα λείψαντε κιοίτην.
 στή δ' ἵππων προπάρουθε, δεδισκόμενος δὲ προσηγύδα· 150

„χαίρετον, ὦ κούρω, καὶ Νέστορι ποιμένι λαῶν
εἰπεῖν· ἦ γὰρ ἐμοί γε πατήρ ὧς ἦπιος ἦεν,
εἶος ἐνὶ Τροίῃ πολεμίζομεν υἱες Ἀχαιῶν.“

τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἦῤδα·
„καὶ λήν κείνῳ γε, διοτρεφές, ὧς ἀγορεύεις, 155
πάντα τάδ' ἐλθόντες καταλέξομεν· αἶ γὰρ ἐγὼν ὧς
νοστήσας Ἰθάκηνδε, κιχὼν Ὀδυσῆ' ἐνὶ οἴκῳ
εἵπομι', ὧς παρὰ σείο τυχὼν φιλότῃτος ἀπάσῃς
ἔρχομαι, αὐτὰρ ἄγω κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλά.“

ὧς ἄρα οἱ εἰπόντι ἐπέπτατο δεξιὸς ὄρνις, 160
αἰετὸς ἀργὴν χῆνα φέρων ὀνύχεσσι πέλωρον,
ἡμερον ἐξ ἀνλῆς· οἱ δ' ἰύζοντες ἔποντο
ἀνέρες ἠδὲ γυναῖκες· ὁ δὲ σφισιν ἐγγύθεν ἐλθὼν
δεξιὸς ἦιξε πρόσθ' ἵππων. οἱ δὲ ἰδόντες
γῆθησαν, καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἰάνθη. 165
τοῖσι δὲ Νεστορίδης Πεισίστρατος ἥρχετο μύθων·
„φράζεο δῆ, Μενέλαε διοτρεφές, ὄρχαμε λαῶν,
ἦ νῶιν τόδ' ἔφηνε θεὸς τέρας ἦε σοὶ αὐτῶ.“

ὧς φάτο, μερμήριξε δ' ἀρηίφιλος Μενέλαος,
ὅπως οἱ κατὰ μοῖραν ὑποκρίναιτο νοήσας. 170
τὸν δ' Ἑλένη τανύπεπλος ὑποφθαμένη φάτο μῦθον·
„κλυτέ μεν, αὐτὰρ ἐγὼ μαντεύσομαι, ὧς ἐνὶ θυμῷ
ἀθάνατοι βάλλουσι καὶ ὧς τελέεσθαι οἶω.
ὧς ὅδε χῆν' ἥρπαξ' ἀτιταλλομένην ἐνὶ οἴκῳ,
ἐλθὼν ἐξ ὄρεος, ὅθι οἱ γενεή τε τόκος τε, 175
ὧς Ὀδυσσεὺς κακὰ πολλὰ παθὼν καὶ πόλλ' ἐπαληθεῖς
οἴκαδε νοστήσει καὶ τίσεται· ἦ καὶ ἦδη
οἴκοι, ἀτὰρ μνηστῆρσι κακὸν πάντεσσι φυτεύει.“

τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἦῤδα·
„οὔτω νῦν Ζεὺς θεῖη, ἐρίγδουπος πόσις Ἥρῃς· 180
τῷ κέν τοι καὶ κείθι θεῶ ὧς εὐχετοῦμην.“

ἥ καὶ ἐφ' ἵπποιον μάστιν βάλεν· οἱ δὲ μάλ' ὦκα
 ἤϊξαν πεδίονδε διὰ πτόλιος μεμαῶτες.
 οἱ δὲ πανημέριοι σείον ζυγὸν ἀμφὶς ἔχοντες.
 δύσετό τ' ἡέλιος σκιάωντό τε πᾶσαι ἀγυαί, 185
 ἐς Φηρὰς δ' ἵκοντο Διοκλῆος ποτὶ δῶμα,
 υἱέος Ὀρτιλόχοιο, τὸν Ἀλφειὸς τέκε παῖδα.
 ἔνθα δὲ νύκτ' ἄεσαν, ὃ δὲ τοῖς παρ' ξείνια θῆκεν.
 ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἥως,
 ἵππους τε ζεύγνυντ' ἀνά θ' ἄρματα ποικίλ' ἔβαινον, 190
 ἐκ δ' ἔλασαν προθύροιο καὶ αἰθούσης ἐριδούπου.
 μάστιξεν δ' ἐλάαν, τῷ δ' οὐκ ἄκουτε πετέσθην.
 αἶψα δ' ἐπειθ' ἵκοντο Πύλου αἰπὺν πτολίεθρον·
 καὶ τότε Τηλέμαχος προσεφώνεε Νέστορος υἱόν·
 „Νεστορίδῃ, πῶς κέν μοι ὑποσχόμενος τελέσειας 195
 μῦθον ἐμόν; ξεῖνοι δὲ διαμπερὲς εὐχόμεθ' εἶναι
 ἐκ πατέρων φιλότῃτος, ἀτὰρ καὶ ὁμήλικές εἰμεν·
 ἦδε δ' ὁδὸς καὶ μᾶλλον ὁμοφροσύνησιν ἐνήσει.
 μή με παρὲξ ἄγε νῆα, διοτρεφές, ἀλλὰ λίπ' αὐτοῦ,
 μή μ' ὃ γέρον ἀέκοντα κατὰσχη ᾧ ἐνὶ οἴκῳ 200
 ἰέμενος φιλέειν, ἐμὲ δὲ χρεὼ θᾶσσον ἰκέσθαι.“

ὣς φάτο, Νεστορίδης δ' ἄρ' ἐῷ συμφράσσατο θυμῷ,
 ὅππως οἱ κατὰ μοῖραν ὑποσχόμενος τελέσειεν.
 ὦδε δέ οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι·
 στρέψ' ἵππους ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης, 205
 νηὶ δ' ἐνὶ προμνῇ ἐξαίνυντο κάλλιμα δῶρα,
 ἐσθῆτα χρυσὸν τε, τὰ οἱ Μενέλαος ἔδωκεν·
 καὶ μιν ἐποτρύνων ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 „σπουδῇ νῦν ἀνάβαινε κέλευέ τε πάντας ἑταίρους,
 πρὶν ἐμὲ οἴκαδ' ἰκέσθαι ἀπαγγεῖλαι τε γέροντι· 210
 εὖ γὰρ ἐγὼ τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
 οἶος ἐκείνου θυμὸς ὑπέρβιος, οὗ σε μεθήσει,

ἄλλ' αὐτὸς καλέων δεῦρ' εἴσεται, οὐδέ ἔφημι
ἄψ ἰέναι κενεόν· μάλα γὰρ κεχολώσεται ἔμπης.“

ὥς ἄρα φωνήσας ἔλασεν καλλίτριχας ἵππους 215
ἄψ Πυλίων εἰς ἄστν, θοῶς δ' ἄρα δώμαθ' ἵκανε.
Τηλέμαχος δ' ἐτάροισιν ἐποτρύνας ἐκέλευσεν·
„ἐγκοσμεῖτε τὰ τεύχε', ἐταῖροι, νηὶ μελαίνῃ,
αὐτοὶ τ' ἀμβαίνωμεν, ἵνα πρήσσωμεν ὁδοῖο.“

ὥς ἔφαθ', οἳ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον ἠδὲ πίθοντο, 220
αἶψα δ' ἄρ' εἰσβαίνον καὶ ἐπὶ κληῖσι καθίζον.

ἦ τοι ὁ μὲν τὰ πονεῖτο καὶ εὖχετο, θυῖε δ' Ἀθήνη
νηὶ παρὰ πρυμνῇ· σχεδόθεν δέ οἱ ἤλυθεν ἀνὴρ·
τηλεδαπός, φεύγων ἐξ Ἄργεος ἄνδρα κατακτάς,
μάντις· ἀτὰρ γενεὴν γε Μελάμποδος ἔκγονος ἦεν, 225
ὃς πρὶν μὲν ποτ' ἔναιε Πύλῳ ἐνι, μητέρι μήλων,
ἀφνειὸς Πυλίοισι μέγ' ἔξοχα δώματα ναίων·
δὴ τότε γ' ἄλλων δῆμον ἀφίκετο, πατρίδα φεύγων
Νηλέα τε μεγάρυμον, ἀγανότατον ζώντων,
ὃς οἱ χρήματα πολλὰ τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν 230
εἶχε βίη. ὁ δὲ τέως μὲν ἐνὶ μεγάροις Φυλάκοιο
δεσμῷ ἐν ἀργαλέῳ δέδετο κρατέρ' ἄλγεα πάσχων
εἵνεκα Νηλῆος κούρης ἄτης τε βαρείης,
τὴν οἱ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεά, δασπληγίτις ἐρινύς.
ἄλλ' ὁ μὲν ἐκφυγε κῆρα καὶ ἤλασε βοῦς ἐριμύκους 235
εἰς Πύλον ἐκ Φυλάκης καὶ ἐτίσατο ἔργον ἀεικὲς
ἀντίθεον Νηλῆα, κασιγνήτῳ δὲ γυναικῇ
ἡγάγετο πρὸς δώμαθ'· ὁ δ' ἄλλων ἵκετο δῆμον,
Ἄργος εἰς ἱππόβοτον· τόθι γάρ νύ οἱ αἴσιμον ἦεν
ναιέμεναι πολλοῖσιν ἀνάσσοντ' Ἀργείοισιν. 240
ἔνθα δ' ἔρημε γυναικῇ καὶ ὑπερεφῆς θέτο δῶμα,
γείνατο δ' Ἀντιφάτην καὶ Μάντιον, υἷε κραταιῷ·
Ἀντιφάτης μὲν τίκτεν Οἰκλῆα μεγάρυμον,

αὐτὰρ Ὀικλείης λαοσσόον Ἀμφιάραον,
 ὃν περὶ κῆρι φίλει Ζεὺς τ' αἰγίοχος καὶ Ἀπόλλων 245
 παντοίην φιλότῃ· οὐδ' ἔκετο γήραος οὐδόν,
 ἀλλ' ὄλετ' ἐν Θήβῃσι γυναιῶν εἵνεκα δώρων.
 τοῦ δ' υἱεῖς ἐγένοντ' Ἀλκμᾶων Ἀμφίλοχός τε.
 Μάντιος αὖ τέκετο Πολυφειδέα τε Κλειτόν τε·
 ἀλλ' ἣ τοι Κλειτόν χρυσόθρονος ἦρπασεν Ἡὼς 250
 κάλλεος εἵνεκα οἷο, ἵν' ἀθανάτοισι μετείῃ·
 αὐτὰρ ὑπέρθυμον Πολυφειδέα μάντιν Ἀπόλλων
 θῆκε βροτῶν ὄχ' ἄριστον, ἐπεὶ θάνεν Ἀμφιάραος.
 ὅς ῥ' Ὑπερησίηνδ' ἀπενάσσατο πατρὶ χολωθεῖς,
 ἔνθ' ὃ γε ναιετάων μαντεύετο πᾶσι βροτοῖσιν. 255

τοῦ μὲν ἄρ' υἱὸς ἐπῆλθε, Θεοκλύμενος δ' ὄνομ' ἦεν,
 ὅς τότε Τηλεμάχου πέλας ἴστατο. τὸν δὲ κίχανεν
 σπένδοντ' εὐχόμενόν τε θοῇ παρὰ νηὶ μελαίνῃ,
 καὶ μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 „ὦ φίλ', ἐπεὶ σε θύοντα κιχάνω τῷδ' ἐνὶ χώρῳ, 260
 λίσσομ' ὑπὲρ θυέων καὶ δαίμονος, αὐτὰρ ἔπειτα
 σῆς τ' αὐτοῦ κεφαλῆς καὶ ἐταίρων, οἳ τοι ἔπονται,
 εἰπέ μοι εἰρομένῳ νημερτέα, μῆδ' ἐπικεύσῃς·
 τίς, πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἡδὲ τοκῆς;“

τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἦῤῥα· 265
 „τοιγὰρ ἐγὼ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.
 ἐξ Ἰθάκης γένος εἰμὶ, πατήρ δέ μοι ἔστιν Ὀδυσσεύς,
 εἴ ποτ' ἔην· νῦν δ' ἤδη ἀπέφθιτο λυγρὸν ὄλεθρον.
 τούνεκα νῦν ἐτάρους τε λαβὼν καὶ νῆα μέλαιναν
 ἦλθον πευσόμενος πατρὸς δὴν οἰχομένοιο.“ 270

τὸν δ' αὖτε προσέειπε Θεοκλύμενος θεοειδής·
 „οὔτω τοι καὶ ἐγὼν ἐκ πατρίδος, ἄνδρα κατακτὰς
 ἔμφυλον· πολλοὶ δὲ κασίγνητοί τε ἔται τε
 Ἄργος ἀν' ἱππόβοτον, μέγα δὲ κρατέουσιν Ἀχαιῶν·

τῶν ὑπαλευόμενος θάνατον καὶ κῆρα μέλαιναν 275
 φεύγω, ἐπεὶ νύ μοι αἶσα κατ' ἀνθρώπους ἀλάλησθαι.
 ἀλλὰ με νηὸς ἔφεσσαι, ἐπεὶ σε φυγῶν ἰκέτευσα,
 μὴ με κατακτείνωσι· διωκόμεναι γὰρ οἶώ.“

τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἦ᾽ οὐδα·
 „οὐ μὲν δὴ σ' ἐθέλουντά γ' ἀπώσω νηὸς εἴσης, 280
 ἀλλ' ἔπευ· αὐτὰρ κεῖθι φιλήσεται, οἷά κ' ἔχωμεν.“

ὣς ἄρα φωνήσας οἱ ἐδέξατο χάλκεον ἔγχος,
 καὶ τό γ' ἐπ' ἰκριόφιν τάνυσεν νεὸς ἀμφιελίσσης·
 ἂν δὲ καὶ αὐτὸς νηὸς ἐβήσετο ποντοπόροιο,
 ἐν πρύμνῃ δ' ἄρ' ἔπειτα καθέζετο, παρ δὲ οἷ αὐτῷ 285
 εἶσε Θεοκλύμενον· τοὶ δὲ πρυμνήσι' ἔλυσαν.
 Τηλέμαχος δ' ἐτάροισιν ἐποτρύνας ἐκέλευσεν
 ὅπλων ἅπτεσθαι· τοὶ δ' ἐσσυμένως ἐπίθοντο.
 ἱστὸν δ' εἰλάτινον κοίλης ἔντοσθε μεσόδμης
 στήσαν αἰείραντες, κατὰ δὲ προτόνοισιν ἔδησαν, 290
 ἔλκον δ' ἱστία λευκὰ ἐυστρέπτοισι βοεῦσιν.
 τοῖσιν δ' ἔκμενον οὔρου ἵει γλαυκῶπις Ἀθήνη,
 λάβρον ἐπαιγίζοντα δι' αἰθέρος, ὄφρα τάχιστα
 νηὺς ἀνύσειε θέουσα θαλάσσης ἀλμυρὸν ὕδωρ.
 [βὰν δὲ παρὰ Κρουνοὺς καὶ Χαλκίδα καλλιρέεθρον.] 295

δύσετό τ' ἥελιος σκιδωντό τε πᾶσαι ἀγνυαί,
 ἣ δὲ Φεᾶς ἐπέβαλλεν ἐπειγομένη Διὸς οὔρῳ,
 ἣδὲ παρ' Ἥλιδα δῖαν, ὅθι κρατεύουσιν Ἑπειοί.
 ἔνθεν δ' αὖ νήσοισιν ἐπιπροέηκε θεῶσιν,
 ὀρμαίνων, ἣ κεν θάνατον φύγοι ἣ κεν ἀλφῇ. 300

τῷ δ' αὖτ' ἐν κλισίῃ Ὀδυσσεὺς καὶ δῖος ὕφορβος
 δορπείτην· παρὰ δέ σφιν ἐδόρπεον ἀνέρες ἄλλοι.
 αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρου ἔντο,
 τοῖς δ' Ὀδυσσεὺς μετέειπε συβώτῳ πειρητίζων,
 ἣ μιν ἔτ' ἐνδυκέως φιλέοι μέναι τε κελεύοι 305

αὐτοῦ ἐνὶ σταθμῷ, ἣ δ' ἰσχυρύνει πόλινδε·
 „κέκλυθι νῦν, Ἑύμαιε καὶ ἄλλοι πάντες ἑταῖροι.
 ἦ ὦθ' ἐν προτὶ ἄστυ λιλαίομαι ἀπονέεσθαι
 πτωχεύσων, ἵνα μὴ σε κατατρύχω καὶ ἑταίρους.
 ἀλλὰ μοι εὖθ' ὑπόθευ καὶ ἄμ' ἡγεμόν' ἐσθλὸν ὄπασσον, 310
 ὅς κέ με κεῖσ' ἀγάγῃ· κατὰ δὲ πόλιν αὐτὸς ἀνάγκη
 πλάγξομαι, αἶ κέν τις κοτύλην καὶ πύρρον ὀρέξῃ.
 καὶ κ' ἐλθὼν πρὸς δώματ' Ὀδυσσεῆος θείοιο
 ἀγγελίην εἵποιμι δαίφροσι Πηνελοπείῃ,
 καὶ κε μνηστήρεσσιν ὑπερφιάλοισι μιγείην, 315
 εἰ μοι δειπνον δοῖεν, ὀνειάτα μυρὶ' ἔχοντες·
 αἰψά κεν εὖ δρώοιμι μετὰ σφίσιν, ἅσ' ἐθέλοισιν.
 ἐκ γάρ τοι ἐρέω, σὺ δὲ σύνθεο καὶ μεν ἄκουσον·
 Ἑρμείαιο ἔκητι διακτόρου, ὅς ῥά τε πάντων
 ἀνθρώπων ἔργοισι χάριν καὶ κῦδος ὀπάξει, 320
 δρηστοσύνη οὐκ ἄν μοι ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος,
 πῦρ τ' εὖ νηῆσαι διὰ τε ξύλα δανὰ κεάσσαι,
 δαιτρεῦσαί τε καὶ ὀπτῆσαι καὶ οἶνοχοῆσαι,
 οἶά τε τοῖς ἀγαθοῖσι παραδρῶσι χέρηρες.“

τὸν δὲ μέρ' ὀχθήσας προσέφη, Ἑύμαιε συβῶτα· 325
 „ὦ μοι, ξεῖνε, τί ἦ τοι ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο νόημα
 ἔπλετο; ἦ σὺ γε πάγχυ λιλαίεαι αὐτόθ' ὀλέσθαι,
 εἰ δὴ μνηστήρων ἐθέλεις καταδύναι ὄμιλον,
 τῶν ὕβρις τε βίη τε σιδήρεον οὐρανὸν ἵκει.
 οὐ τοι τοιοίδ' εἰσὶν ὑποδρηστήρες ἐκείνων, 330
 ἀλλὰ νέοι, γλαῖνας ἐν εἰμένοι ἠδὲ χιτῶνας,
 αἰεὶ δὲ λιπαροὶ κεφαλὰς καὶ καλὰ πρόσωπα,
 οἳ σφιν ὑποδρῶσιν· ἐύξεστοι δὲ τράπεζαι
 σίτου καὶ κρειῶν ἠδ' οἶνου βεβροῖθασιν.
 ἀλλὰ μέν'· οὐ γάρ τίς τοι ἀνιᾶται παρεόντι, 335
 οὔτ' ἐγὼ οὔτε τις ἄλλος ἑταίρων, οἳ μοι ἔασιν.

αὐτὰρ ἐπὴν ἔλθῃσιν Ὀδυσσεῆος φίλος υἱός,
 κείνός σε χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματα ἔσσει,
 πέμψει δ' ὅππῃ σε κραδίη θυμός τε κελεύει·“

τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς· 340
 „αἶθ' οὕτως, Ἐύμαιε, φίλος Διὶ πατρὶ γένοιο,
 ὥς ἐμοί, ὅττι μ' ἐπαυσας ἄλλης καὶ διζύος αἰνῆς.
 πλαγκτοσύνης δ' οὐκ ἔστι κακώτερον ἄλλο βροτοῖσιν·
 ἀλλ' ἔνεκ' οὐλομένης γαστρὸς κακὰ κήδε' ἔχουσιν
 ἄνδρες, ὃν κεν ἵκηται ἄλλη καὶ πῆμα καὶ ἄλγος· 345
 νῦν δ' ἐπεὶ ἰσχανάας μεῖναι τέ με κείνον ἄνωγας,
 εἴπ' ἄγε μοι περὶ μητρὸς Ὀδυσσεῆος θείοιο
 πατρός θ', ὃν κατέλειπεν ἰὼν ἐπὶ γήραος οὐδῶ,
 ἣ που ἔτι ζώουσιν ὑπ' αὐγὰς ἡελίοιο,
 ἣ ἥδη τεθνῶσι καὶ εἰν' Αἰδαο δόμοισιν.“ 350

τὸν δ' αὖτε προσέειπε συβώτης, ὄρχαμος ἀνδρῶν·
 „τοιγὰρ ἐγὼ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.
 Λαέρτης μὲν ἔτι ζῶει, Διὶ δ' εὐχεται αἰεὶ
 θυμὸν ἀπὸ μελέων φθίσθαι οἷς ἐν μεγάροισιν·
 ἐκπάγλως γὰρ παιδὸς ὀδύρεται οἰχομένοιο 355
 κουριδίης τ' ἀλόχοιο δαΐφρονος, ἣ ἔ μάλιστα
 ἦκαχ' ἀποφθιμένη καὶ ἐν ὤμῳ γήραϊ θῆκεν.
 ἣ δ' ἄχει οὗ παιδὸς ἀπέφθιτο κυδαλίμοιο,
 λευγαλέῳ θανάτῳ, ὥς μὴ θάνοι, ὅς τις ἐμοί γε
 ἐνθάδε ναιετάων φίλος εἴη καὶ φίλα ἔρδοι. 360
 ὄφρα μὲν οὖν δὴ κείνη ἔην ἀχέουσά περ ἔμπης,
 τόφρα τί μοι φίλον ἔσκε μεταλλῆσαι καὶ ἐρέσθαι,
 οὔνεκά μ' αὐτὴ θρέψεν ἅμα Κτιμένη ταυνυπέπλω,
 θυγατέρ' ἰφθίμῃ, τὴν ὀπλοτάτην τέκε παίδων·
 τῇ ὁμοῦ ἐτρεφόμεν, ὀλίγον δέ τί μ' ἦσσον ἐτίμα. 365
 αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἤβην πολυήρατον ἰκόμεθ' ἄμφω,
 τὴν μὲν ἔπειτα Σάμηνδε δόσαν καὶ μυρὶ' ἔλοντο,

αὐτὰρ ἐμὲ χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματ' ἐκείνη
 καλὰ μάλ' ἀμφιέσασσα, ποσὶν δ' ὑποδήματα δοῦσα,
 ἀγρόνδε προῖαλλε· φίλει δέ με κηρόθι μᾶλλον. 370
 νῦν δ' ἤδη τούτων ἐπιδεύομαι· ἀλλὰ μοι αὐτῷ
 ἔργον ἀέξουσιν μάκαρες θεοί, ᾧ ἐπιμίνω·
 τῶν ἑφαγόν τ' ἐπιόν τε καὶ αἰδοίοισιν ἔδωκα.
 ἐκ δ' ἄρα δεσποίνης οὐ μέλιχον ἔστιν ἀκοῦσαι
 οὔτ' ἔπος οὔτε τι ἔργον, ἐπεὶ κακὸν ἔμπεισεν οἴκῳ, 375
 ἄνδρες ὑπερφίαλοι· μέγα δὲ δμῶες χατέουσιν
 ἀντία δεσποίνης φάσθαι καὶ ἕκαστα πνυθέσθαι
 καὶ φαγέμεν πιέμεν τε, ἔπειτα δὲ καί τι φέρεσθαι
 ἀγρόνδ', οἷά τε θυμὸν αἰὲ δμῶεσσιν λαίνει.“

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς· 380
 „ὦ πόποι, ὥς ἄρα τυτθὸς ἐών, Ἐύμαιε συβῶτα,
 πολλὸν ἀπεπλάγχθης σῆς πατρίδος ἠδὲ τοκῆων.
 ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
 ἥε διεπράθετο πτόλις ἀνδρῶν εὐρυάγυια,
 ἧ ἔνι ναιετάασκε πατήρ καὶ πότνια μήτηρ, 385
 ἧ σέ γε μουνωθέντα παρ' οἴεσιν ἧ παρὰ βουσὶν
 ἄνδρες δυσμενέες νηυσὶν λάβον ἠδὲ πέρασσαν
 τοῦδ' ἀνδρὸς πρὸς δῶμαθ', ὃ δ' ἄξιον ὦνον ἔδωκεν.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε συβώτης, ὄρχαμος ἀνδρῶν·
 „ξεῖν', ἐπεὶ ἄρ δὴ ταῦτά μ' ἀνείρεαι ἠδὲ μεταλλᾶς, 390
 σιγῇ νῦν ξυνίει καὶ τέρπεο πῖνέ τε οἶνον
 ἥμενος. αἶδε δὲ νύκτες ἀθέσφατοι· ἔστι μὲν εὐδειν,
 ἔστι δὲ τερπομένοισιν ἀκούειν· οὐδέ τί σε χρῆ,
 πρὶν ὥρη, καταλέχθαι· ἀνίη καὶ πολὺς ὕπνος.
 τῶν δ' ἄλλων ὅτινα κραδίη καὶ θυμὸς ἀνώγει, 395
 εὐδέτω ἐξελθῶν· ἅμα δ' ἧοῖ φαινομένηφιν
 δειπνήσας ἅμ' ὕεσσιν ἀνακτορίησιν ἐπέσθω.
 νῶϊ δ' ἐνὶ κλισίῃ πίνοντέ τε δαιτυμένω τε

κῆδεσιν ἀλλήλων τερπώμεθα λευγαλέοισιν
 μνωμένω· μετὰ γάρ τε καὶ ἄλγεσι τέρεται ἀνὴρ, 400
 ὅς τις δὴ μάλα πολλὰ πάθῃ καὶ πόλλ' ἐπαληθῇ.
 τοῦτο δέ τοι ἔρέω, ὅ μ' ἀνείρεαι ἡδὲ μεταλλᾷς.

νῆσός τις Συρίῃ κικλήσκεται, εἴ πον ἀκούεις,
 Ὀρτυγίης καθύπερθεν, ὅθι τροπαὶ ἡελίοιο,
 οὗ τι περιπληθῆς λίην τόσον, ἀλλ' ἀγαθὴ μέν, 405
 εὖβοτος εὖμηλος, οἶνοπληθῆς πολύπυρος.
 πείνη δ' οὗ ποτε δῆμον ἐσέρχεται, οὐδέ τις ἄλλη
 νοῦσος ἐπὶ στυγερῇ πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσιν·
 ἀλλ' ὅτε γηράσκωσι πόλιν κάτα φῦλ' ἀνθρώπων,
 ἔλθων ἀργυρότοξος Ἀπόλλων Ἀρτέμιδι ξὺν 410
 οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχόμενος κατέπεφνεν.
 ἔνθα δὴ πόλιες, δίχα δέ σφισι πάντα δέδασται·
 τῆσιν δ' ἀμφοτέρωσι πατὴρ ἐμὸς ἐμβασίλευεν,
 Κτήσιος Ὀρμενίδης, ἐπιείκελος ἀθανάτοισιν.

ἔνθα δὲ Φοῖνικες ναυσίκλυτοι ἤλυθον ἄνδρες, 415
 τρωῶνται, μυρὶ ἄγοντες ἀθύρματα νηὶ μελαίνῃ.
 ἔσκε δὲ πατὴρ ἐμοῖο γυνὴ Φοῖνισσ' ἐνὶ οἴκῳ,
 καλὴ τε μεγάλῃ τε καὶ ἀγλαὰ ἔργα ἰδυῖα·
 τὴν δ' ἄρα Φοῖνικες πολυπαῖπαλοι ἡπερόπευον.
 πλυνούσῃ τις πρῶτα μίγῃ κοίλῃ παρὰ νηὶ 420
 εὐνῇ καὶ φιλότῃ, τὰ τε φρένας ἡπεροπενύει
 θηλυτέρῃσι γυναιξί, καὶ ἥ κ' ἐνεργὸς ἔησιν.
 εἰρώτα δὴ ἔπειτα, τίς εἴῃ καὶ πόθεν ἔλθοι·
 ἡ δὲ μάλ' αὐτίκα πατὴρ ἐπέφραδεν ὑπερεφῆς δῶ·
 ,ἐκ μὲν Σιδῶνος πολυχάλκου εὖχομαι εἶναι, 425
 κούρῃ δ' εἰμ' Ἀρύβαντος ἐγὼ ῥυδὸν ἀφνειοῖο·
 ἀλλὰ μ' ἀνὴρπαξαν Τάφιοι, ληίστορες ἄνδρες,
 ἀγρόθεν ἐρχομένην, πέρασαν δέ με δεῦρ' ἀγαγόντες
 τοῦδ' ἀνδρὸς πρὸς δώμαθ', ὃ δ' ἄξιον ὦνον ἔδωκεν·

τὴν δ' αὖτε προσέειπεν ἀνὴρ, ὃς ἐμίσγετο λάθρῃ· 430
 ἥ ῥά κε νῦν πάλιν αὖτις ἄμ' ἡμῖν οἴκαδ' ἔποιο,
 ὄφρα ἴδῃ πατρὸς καὶ μητέρος ὑψερεφές δῶ
 αὐτοὺς τ'; ἥ γὰρ ἔτ' εἰσὶ καὶ ἀφνείοι καλέονται·

τὸν δ' αὖτε προσέειπε γυνὴ καὶ ἀμείβετο μῦθῳ·
 ,εἴη κεν καὶ τοῦτ', εἰ μοι ἐθέλοιτέ γε, ναῦται, 435
 ὄρκῳ πιστωθῆναι ἀπήμονά μ' οἴκαδ' ἀπάξειν·

ὥς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπώμνουν, ὥς ἐκέλευεν.
 αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ὅμοσάν τε τελεῦτησάν τε τὸν ὄρκον,
 τοῖς δ' αὖτις μετέειπε γυνὴ καὶ ἀμείβετο μῦθῳ·

,σιγῇ νῦν· μὴ τίς με προσανδάτω ἐπέεσσιν 440
 ὑμετέρων ἐτάρων, ξυμβλήμενος ἢ ἐν ἀγνιῇ

ἢ που ἐπὶ κρήνῃ, μὴ τις ποτὶ δῶμα γέροντι
 ἐλθὼν ἐξείπῃ, ὃ δ' οἰσάμενος καταδήσῃ
 δεσμῷ ἐν ἀργαλέῳ, ὑμῖν δ' ἐπιφράσσειτ' ὄλεθρον.
 ἀλλ' ἔχετ' ἐν φρεσὶ μῦθον, ἐπείγεται δ' ὦνον ὀδαῖον. 445

ἀλλ' ὅτε κεν δὴ νηὺς πλείῃ βιότοιο γένηται,
 ἀγγελίῃ μοι ἔπειτα θοῶς ἐς δῶμαθ' ἰκέσθω·
 οἴσω γὰρ καὶ χρυσόν, ὅτις χ' ὑποχείριος ἔλθῃ.
 καὶ δέ κεν ἄλλ' ἐπίβαθρον ἐγὼν ἐθέλουσά γε δοίην.
 παῖδα γὰρ ἀνδρὸς ἐῆος ἐνὶ μεγάροις ἀτιτάλλω, 450
 κερδαλέον δὴ τοῖον, ἅμα τροχόωντα θύραζε·

τόν κεν ἄγοιμ' ἐπὶ νηός, ὃ δ' ὕμιν μυρίον ὦνον
 ἄλφοι, ὅπῃ περάσῃτε κατ' ἄλλοθρόους ἀνθρώπους·

ἡ μὲν ἄρ' ὥς εἰποῦς' ἀπέβη πρὸς δῶματα καλά,
 οἱ δ' ἐνιαυτὸν ἅπαντα παρ' ἡμῖν αὖθι μένοντες 455
 ἐν νηὶ γλαφυρῇ βίοτον πολὺν ἐμπολόωντο.

ἀλλ' ὅτε δὴ κοίλῃ νηὺς ἤχθητο τοῖσι νέεσθαι,
 καὶ τότε ἄρ' ἄγγελον ἦκαν, ὃς ἀγγεῖλειε γυναικί.
 ἤλυθ' ἀνὴρ πολυίδρις ἐμοῦ πρὸς δῶματα πατρὸς
 χρύσειον ὄρμον ἔχων, μετὰ δ' ἡλέκτροισιν ἔεργετο. 460

τὸν μὲν ἄρ' ἐν μεγάρῳ δμῳαὶ καὶ πότνια μήτηρ
 χερσίν τ' ἀμφοφύοντο καὶ ὀφθαλμοῖσιν ὀρῶντο,
 ὦνον ὑπισχόμεναι· ὁ δὲ τῇ κατένευσε σιωπῇ.
 ἦ τοι ὁ καννεύσας κοίλῃν ἐπὶ νῆα βεβήκειν,
 ἦ δ' ἐμὲ χειρὸς ἐλοῦσα δόμων ἐξῆγε θυράζε. 465
 εὔρε δ' ἐνὶ προδόμῳ ἡμὲν δέπα ἡδὲ τραπέζας
 ἀνδρῶν δαιτυμόνων, οἳ μὲν πατέρ' ἀμφεπένοντο.
 οἱ μὲν ἄρ' ἐς θῶκον πρόμολον δῆμοιό τε φῆμιν,
 ἦ δ' αἶψα τρὶ' ἄλεια κατακρύψας ὑπὸ κόλπῳ
 ἔκφερον· αὐτὰρ ἐγὼν ἐπόμεν ἀεσιφροσύνησιν. 470
 δύσετό τ' ἡέλιος σκιδόντ' οὐρανὸν ἀγνυῖα,
 ἡμεῖς δ' ἐς λιμένα κλυτὸν ἤλθομεν ὦκα κιόντες,
 ἔνθ' ἄρα Φοινίκων ἀνδρῶν ἦν ὠκύαλος νηῦς.
 οἱ μὲν ἐπειτ' ἀναβάντες ἐπέπλεον ὕργα κέλευθα,
 νῶ ἀναβησάμενοι· ἐπὶ δὲ Ζεὺς οὔρον ἱαλλεν. 475
 ἐξῆμαρ μὲν ὁμῶς πλέομεν νύκτας τε καὶ ἡμαρ·
 ἀλλ' ὅτε δὴ ἑβδομον ἡμαρ ἐπὶ Ζεὺς θῆκε Κρονίων,
 τὴν μὲν ἐπειτα γυναιῖκα βάλ' Ἀρτεμις ἰοχέαιρα,
 ἄντλῳ δ' ἐνδούπησε πεσοῦσ' ὥς εἰναλλή κήξ.
 καὶ τὴν μὲν φώκησι καὶ ἰχθύσι κύρμα γενέσθαι 480
 ἔκβαλον, αὐτὰρ ἐγὼ λιπόμην ἀκαχήμενος ἦτορ·
 τοὺς δ' Ἰθάκῃ ἐπέλασσε φέρων ἄνεμός τε καὶ ὕδωρ,
 ἔνθα με Λαέρτης πρίατο κτεάτεσσιν ἑοῖσιν.
 οὕτω τήνδε τε γαῖαν ἐγὼν ἶδον ὀφθαλμοῖσιν.“
 τὸν δ' αὖ διογενὴς Ὀδυσσεὺς ἡμείβετο μύθῳ· 485
 „Εὖμαι', ἦ μάλα δὴ μοι ἐνὶ φρεσὶ θυμὸν ὄρινας
 ταῦτα ἕκαστα λέγων, ὅσα δὴ πάθεις ἄλγεα θυμῷ.
 ἀλλ' ἦ τοι σολὺ μὲν παρὰ καὶ κακῷ ἐσθλὸν ἔσθληκεν
 Ζεὺς, ἐπεὶ ἀνδρὸς δώματ' ἀφίκεο πολλὰ μογήσας
 ἠπίου, ὃς δὴ τοι παρέχει βρῶσιν τε πόσιν τε 490
 ἐνδυκῶς, ζῶεις δ' ἀγαθὸν βίον· αὐτὰρ ἐγὼ γε

πολλὰ βροτῶν ἐπὶ ἄστε' ἀλώμενος ἐνθάδ' ἱκάνω.“

ὥς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον·
καδδραθέτην δ' οὐ πολλὸν ἐπὶ χρόνον, ἀλλὰ μίνυνθα·
αἶψα γὰρ Ἡῶς ἦλθεν ἐύθρονος. οἱ δ' ἐπὶ χέρσου 495
Τηλεμάχου ἔταροι λύον ἱστία, καδ δ' ἔλον ἱστὸν
καρπαλίμως, τὴν δ' εἰς ὄρμον προέρεσσαν ἐρετμοῖς.
ἐκ δ' εὐνὰς ἔβαλον, κατὰ δὲ πρυμνήσι' ἔδησαν·
ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βαῖνον ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης,
δεῖπνόν τ' ἐντύνοντο κερῶντό τε αἶθοπα οἶνον. 500
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,
τοῖσι δὲ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἤρχετο μύθων·
„ὕμεῖς μὲν νῦν ἄστυδ' ἐλαύνετι νῆα μέλαιναν,
αὐτὰρ ἐγὼν ἀγροὺς ἐπιείσομαι ἡδὲ βοτῆρας·
ἐσπέριος δ' εἰς ἄστυ ἰδὼν ἐμὰ ἔργα κάτειμι. 505
ἡῶθεν δέ κεν ὕμιν ὁδοιπόριον παραθείμην,
δαῖτ' ἀγαθὴν κρειῶν τε καὶ οἶνου ἡδυπότοιο.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε Θεοκλύμενος θεοειδής·
„πῇ γὰρ ἐγὼ, φίλε τέκνον, ἴω; τεῦ δῶμαθ' ἱκώμαι
ἀνδρῶν, οἳ κραναὴν Ἰθάκην κάτα κοιρανέουσιν; 510
ἢ ἰδυς σῆς μητρὸς ἴω καὶ σοῦ δόμοιο;“

τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἡῦδα·
„ἄλλως μὲν σ' ἂν ἐγὼ γε καὶ ἡμετερόνδε κελοίμην
ἔρχεσθ'· οὐ γάρ τι ξενίων ποδὴ· ἀλλὰ σοὶ αὐτῷ
χεῖρον, ἐπεὶ τοι ἐγὼ μὲν ἀπέσσομαι, οὐδέ σε μήτηρ 515
ὄψεται· οὐ μὲν γάρ τι θαμὰ μνηστῆρσ' ἐνὶ οἴκῳ
φαίνεται, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ὑπερωῖφ ἱστὸν ὑφαίνει.
ἀλλὰ τοι ἄλλον φῶτα πιφάσσομαι, ὃν κεν ἴκοιο,
Εὐρύμαχον Πολύβοιο δαΐφρονος ἀγλαὸν υἱόν,
τὸν νῦν ἴσα θεῶ Ἰθακήσιοι εἰσορόωσιν. 520
καὶ γὰρ πολλὸν ἄριστος ἀνὴρ μέμονέν τε μάλιστα
μητέρ' ἐμὴν γαμέειν καὶ Ὀδυσσῆος γέρας ἔξειν.

ἀλλὰ τὰ γε Ζεὺς οἶδεν Ὀλύμπιος αἰθέρι ναίων,
εἰ κέ σφι πρὸ γάμοιο τελευτήσῃ κακὸν ἡμαρ.“

ὥς ἄρα οἱ εἰπόντι ἐπέτατο δεξιὸς ὄρνις, 525
κίρκος, Ἀπόλλωνος ταχὺς ἄγγελος· ἐν δὲ πόδεσσιν
τίλλε πέλειαν ἔχων, κατὰ δὲ πτερὰ χεῦεν ἔραζε
μεσσηγὺς νηὸς τε καὶ αὐτοῦ Τηλεμάχοιο.

τὸν δὲ Θεοκλύμενος ἐτάρων ἀπονόσφι καλέσσας
ἐν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρί, ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν· 530

„Τηλέμαχ', οὗ τοι ἄνευ θεοῦ ἔπτατο δεξιὸς ὄρνις·
ἔργων γάρ μιν ἐσάντα ἰδὼν οἴωνδ' ἐόντα.

ὑμετέρον δ' οὐκ ἔστι γένευσ βασιλεύτερον ἄλλο
ἐν δήμῳ Ἰθάκης, ἀλλ' ὑμεῖς καρτεροὶ αἰεῖ.“

τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἦ᾽ ὕδα· 535
„αἶ γὰρ τοῦτο, ξεῖνε, ἔπος τετελεσμένον εἴη·

τῷ κε τάχα γνοίης φιλόττητά τε πολλὰ τε δῶρα
ἔξ ἔμεῦ, ὥς ἂν τίς σε συναντόμενος μακαρίζοι.“

ἦ καὶ Πείραιον προσεφώνεε, πιστὸν ἐταῖρον·
„Πείραιε Κλυτίδῃ, σὺ δέ μοι τὰ περ ἄλλα μάλιστα 540
πεῖθῃ ἐμῶν ἐτάρων, οἳ μοι Πύλον εἰς ἅμ' ἔποντο·
καὶ νῦν μοι τὸν ξεῖνον ἄγων ἐν δώμασι σοῖσιν
ἐνδυνκέως φιλέειν καὶ τιέμεν, εἰς ὃ κεν ἔλθῃ.“

τὸν δ' αὖ Πείραιος δουρικλυτὸς ἀντίον ἦ᾽ ὕδα·
„Τηλέμαχ', εἰ γάρ κεν σὺ πολὺν χρόνον ἐνθάδε μέμνῃς· 545
τὸν δέ τ' ἐγὼ κομιῶ, ξενίων δέ οἱ οὐ ποθῇ ἔσται.“

ὥς εἰπὼν ἐπὶ νηὸς ἔβη, ἐκέλευσε δ' ἐταίρους
αὐτοὺς τ' ἀμβαίνειν ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι·
οἱ δ' αἰψ' εἰσβαῖνον καὶ ἐπὶ κληῖσι καθίζον.
Τηλέμαχος δ' ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα, 550
εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ἀκαχμένον ὀξεί χαλκῷ,
νηὸς ἀπ' ἰκριόφιν· τοὶ δὲ πρυμνήσι' ἔλυσαν.
οἱ μὲν ἀνῶσαντες πλέον ἐς πόλιν, ὥς ἐκέλευσεν

Τηλέμαχος φίλος υἱὸς Ὀδυσσεύος θείοιο·
 τὸν δ' ὦκα προβιβάντα πόδες φέρον, ὄφρ' ἴκετ' αὐλήν,
 ἔνθα οἱ ἦσαν ὕες μάλα μυρίαί, ἧσι συβώτης 556
 ἐσθλὸς ἔων· ἐνίανεν, ἀνάκτεσιν ἦπια εἰδώς.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ II.

Τηλεμάχου ἀναγνωρισμὸς Ὀδυσσεύως.

τῷ δ' αὖτ' ἐν κλισίῃ Ὀδυσσεὺς καὶ δῖος ὕφορβος
 ἐντύνοντ' ἄριστον ἄμ' ἧοῖ, κηαμένω πῦρ,
 ἔκπεμψάν τε νομῆας ἄμ' ἀγρομένοισι σύεσιν·
 Τηλέμαχον δὲ περισσαινον κύνες ὕλακόμωροι,
 οὐδ' ὕλαον, προσιόντα. νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεὺς 5
 σαίνοντάς τε κύνας, περὶ τε κτύπος ἦλθε ποδοῖν.
 αἶψα δ' ἄρ' Εὐμαιον ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 „Εὐμαί, ἡ μάλα τίς τοι ἐλεύσεται ἐνθάδ' ἐταῖρος
 ἢ καὶ γνώριμος ἄλλος, ἐπεὶ κύνες οὐχ ὕλαουσιν,
 ἀλλὰ περισκαίνουσι· ποδῶν δ' ὑπὸ δοῦπον ἀκούω. 10
 οὐ πῶ παῖν εἰρητο ἔπος, ὅτε οἱ φίλος υἱὸς
 ἔσθῃ ἐνὶ προθύροισι. ταφῶν δ' ἀνόρουσε συβώτης,
 ἐκ δ' ἄρα οἱ χειρῶν πέσον ἄγγεα, τοῖς ἐπονείτο
 κίρνας αἶθοπα οἶνον. ὁ δ' ἀντίος ἦλθεν ἄνακτος,
 κύσσε δέ μιν κεφαλὴν τε καὶ ἄμφω φάεα καλὰ 15
 χεῖρας τ' ἀμφοτέρας· θαλερὸν δέ οἱ ἔκπεσε δάκρυ.
 ὥς δὲ πατήρ ὃν παῖδα φίλα φρονέων ἀγαπάξει
 ἐλθόντ' ἐξ ἀπίης γαίης δεκάτῳ ἐνιαυτῷ,
 μοῦνον τηλύγετον, τῷ ἔπ' ἄλγεα πολλὰ μογήσῃ,
 ὥς τότε Τηλέμαχον θεοειδέα δῖος ὕφορβος 20

πάντα κύσεν περιφύς, ὥς ἐκ θανάτοιο φυγόντα.

καί ῥ' ὀλοφυνρόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

„ἦλθες, Τηλέμαχε, γλυκερὸν φάος. οὐ σ' ἔτ' ἐγὼ γε
ὕψεσθαι ἐφάμην, ἐπεὶ ὥχαιο νηὶ Πύλονδε.

ἀλλ' ἄγε νῦν εἰσελθε, φίλον τέκος, ὅφρα σε θυμῷ 25
τέρψομαι εἰσορόων νέον ἄλλοθεν ἔνδον ἐόντα.

οὐ μὲν γάρ τι θάμ' ἀγρόν ἐπέρχεαι οὐδὲ νομῆας,

ἀλλ' ἐπιδημεύεις· ὥς γάρ νύ τοι εὖαδε θυμῷ,

ἀνδρῶν μνηστήρων ἐσορᾶν αἰδήλον ὄμιλον.“

τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἦύδα· 30

„ἔσσεται οὕτως, ἄττα· σέθεν δ' ἔνεκ' ἐνθάδ' ἰκάνω,

ὅφρα σέ τ' ὀφθαλμοῖσιν ἴδω καὶ μῦθον ἀκούσω,

εἰ μοι ἔτ' ἐν μεγάροις μήτηρ μένει, ἥε τις ἦδη

ἀνδρῶν ἄλλος ἔγρημεν, Ὀδυσσεῆος δέ που εὐνή

χῆται ἐνευναίων κάκ' ἀράχνια κεῖται ἔχουσα.“ 35

τὸν δ' αὖτε προσέειπε συβώτης, ὄρχαμος ἀνδρῶν·

„καὶ λήν κελνὴ γε μένει τετληότι θυμῷ

σοῖσιν ἐνὶ μεγάροισιν, διζυράλ δέ οἱ αἰεὶ

φθίνουσιν νύκτες τε καὶ ἡμέατα δάκρυ χεύουσι.“

ὥς ἄρα φωνήσας οἱ ἐδέξατο χάλκεον ἔγχος· 40

αὐτὰρ ὃ γ' εἶσω ἱεν καὶ ὑπέρβη λάινον οὐδόν.

τῷ δ' ἔδρης ἐπιόντι πατήρ ὑπείβην Ὀδυσσεύς·

Τηλέμαχος δ' ἐτέρωθεν ἐρήτυε φώνησέν τε·

„ἦσο, ξεῖν· ἡμεῖς δὲ καὶ ἄλλοθι δῆομεν ἔδρην

σταθμῷ ἐν ἡμετέρῳ· πάρα δ' ἀνήρ, ὃς καταθήσει.“ 45

ὥς φάθ', ὁ δ' αὖτις ἰὼν κατ' ἄρ' ἔξετο. τῷ δὲ συβώτης

χεῦεν ὑπο χλωρὰς ῥῶπας καὶ κῶας ὑπερθευ·

ἐνθα καθέζετ' ἔπειτα Ὀδυσσεῆος φίλος υἱός.

τοῖσιν δὲ κρειῶν πίνακας παρέθηκε συβώτης

ὀπταλέων, αἳ ῥα τῇ προτέρῃ ὑπέλειπον ἔδοντες, 50

σῆτον δ' ἐσσυμένως παρενήγεεν ἐν κανέοισιν,

ἐν δ' ἄρα κισσυβίῳ κίρῳη μελιηδέα οἶνον,
 αὐτὸς δ' ἀντίον ἵξεν Ὀδυσσεῆος θείοιο.
 οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἐτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἱαλλον.
 αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο, 55
 δὴ τότε Τηλέμαχος προσεφώνεε δῖον ὑφορβόν·
 „ἄττα, πόθεν τοι ξεῖνος ὃδ' ἵκετο; πῶς δέ ἐ ναῦται
 ἤγαγον εἰς Ἰθάκην; τίνες ἔμμεναι εὐχετόωντο;
 οὐ μὲν γάρ τί ἐ πεζὸν δίομαι ἐνθάδ' ἰκέσθαι.“

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη, Ἑύμαιε συβῶτα· 60
 „τοιγὰρ ἐγὼ τοι, τέκνον, ἀληθέα πάντ' ἀγορεύσω.
 ἐκ μὲν Κρητῶν γένος εὐχεται εὐρείων,
 φησὶ δὲ πολλὰ βροτῶν ἐπὶ ἄστεα δινηθῆναι
 πλαζόμενος· ὥς γάρ οἱ ἐπέκλωσεν τὰ γε δαίμων.
 νῦν δ' αὖ Θεσπρωτῶν ἀνδρῶν παρὰ νηὸς ἀποδρᾶς 65
 ἤλυθ' ἐμὸν πρὸς σταθμόν, ἐγὼ δέ τοι ἐγγυαλίξω·
 ἔρξον, ὅπως ἐθέλεις· ἰκέτης δέ τοι εὐχεται εἶναι.“

τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΰδα·
 „Εὖμαι', ἦ μάλα τοῦτο ἔπος θυμαλγὲς ἔειπες.
 πῶς γὰρ δὴ τὸν ξεῖνον ἐγὼν ὑποδέξομαι οἶκῳ; 70
 αὐτὸς μὲν νέος εἰμὶ καὶ οὐ πῶ χερσὶ πέποιθα
 ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ·
 μητρὶ δ' ἐμῇ δίχα θυμὸς ἐνὶ φρεσὶ μερμηρίζει,
 ἢ αὐτοῦ παρ' ἐμοί τε μένῃ καὶ δῶμα κομίσῃ,
 εὐνήν τ' αἰδομένη πόσιος δήμοιό τε φῆμιν, 75
 ἢ ἥδη ἄμ' ἐπῆται Ἀχαιῶν ὅς τις ἄριστος
 μνᾶται ἐνὶ μεγάροισιν ἀνὴρ καὶ πλείστα πόρῃσιν.
 ἀλλ' ἢ τοι τὸν ξεῖνον, ἐπεὶ τεὸν ἵκετο δῶμα,
 ἔσσω μιν χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματα καλὰ,
 δώσω δὲ ξίφος ἄμφορες καὶ ποσσὶ πέδιλα, 80
 πέμψω δ', ὅππῃ μιν κραδίη θυμὸς τε κελεύει.
 εἰ δ' ἐθέλεις, σὺ κόμισσον ἐνὶ σταθμοῖσιν ἐρύξας·

εἵματα δ' ἐνθάδ' ἐγὼ πέμψω καὶ σῖτον ἅπαντα
 ἔδμεναι, ὥς ἂν μὴ σε κατατρύχη καὶ ἑταίρους.
 κείσε δ' ἂν οὖ μιν ἐγὼ γε μετὰ μνηστῆρας ἐῷμι 85
 ἔρχεσθαι· λίην γὰρ ἀτάσθαλον ὕβριν ἔχουσιν·
 μὴ μιν κερτομέωσιν, ἐμοὶ δ' ἄχος ἔσσεται αἰνόν·
 πρῆξαι δ' ἀργαλέον τι μετὰ πλεόνεσσιν ἐόντα
 ἄνδρα καὶ ἰφθιμον, ἐπεὶ ἧ πολὺν φέρτεροί εἰσιν.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς· 90
 „ὦ φίλ', ἐπεὶ θῆν μοι καὶ ἀμείψασθαι θέμις ἐστίν,
 ἧ μάλα μεν καταδάπτει' ἀκούοντος φίλον ἦτορ,
 οἷά φατε μνηστῆρας ἀτάσθαλα μηχανάσθαι
 ἐν μεγάροις, ἀέκητι σέθεν τοιούτου ἐόντος.
 εἰπέ μοι, ἦε ἐκὼν ὑποδάμνασαι, ἧ σέ γε λαοὶ 95
 ἐχθαίρουσ' ἀνὰ δῆμον ἐπισπόμενοι θεοῦ ὁμῶῃ,
 ἧ τι κασιγνήτοις ἐπιμέμφει, οἷσί περ ἀνὴρ
 μαρναμένοισι πέποιθε, καὶ εἰ μέγα νεῖκος ὄρηται.
 αἶ γὰρ ἐγὼν οὕτω νέος εἶην τῷδ' ἐπὶ θυμῷ,
 ἧ πάϊς ἐξ Ὀδυσῆος ἀμύμονος ἦε καὶ αὐτός 100
 [ἔλθοι ἀλητεύων· ἔτι γὰρ καὶ ἐλπίδος αἶσα]·
 αὐτίκ' ἔπειτ' ἀπ' ἐμεῖο κάρη τάμοι ἀλλότριος φῶς,
 εἰ μὴ ἐγὼ κείνοισι κακὸν πάντεσσι γενοίμην
 [ἔλθῶν ἐς μέγαρον Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος].
 εἰ δ' αὖ με πληθυῖ δαμασαίατο μοῦνον ἐόντα, 105
 βουλοίμην κ' ἐν ἐμοῖσι κατακτάμενος μεγάροισιν
 τεθνάνειν ἢ τάδε γ' αἰὲν ἀεικέα ἔργ' ὀράσθαι,
 ξείνους τε στυφελιζομένους δμῶας τε γυναῖκας
 ῥυστάζοντας ἀεικελίως κατὰ δῶματα καλά,
 καὶ οἶνον διαφυσσόμενον, καὶ σῖτον ἔδοντας 110
 μὰψ αὐτῶς, ἀτέλεστον, ἀνηνύστῳ ἐπὶ ἔργῳ.“

τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἡΰδα·
 „τοιγὰρ ἐγὼ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.

οὔτε τί μοι πᾶς δῆμος ἀπεχθόμενος χαλεπαίνει,
 οὔτε κασιγνήτοις ἐπιμέεσθαι, οἷσί περ ἀνὴρ 115
 μαρναμένοισι πέποιθε, καὶ εἰ μέγα νεῖκος ὄρηται.
 ὧδε γὰρ ἡμετέρεην γενεὴν μούνωσε Κρονίων·
 μοῦνον Λαέρτην Ἀρκείσιος υἱὸν ἔτικτεν,
 μοῦνον δ' αὐτ' Ὀδυσῆα πατὴρ τέκεν· αὐτὰρ Ὀδυσσεύς
 μοῦνον ἔμ' ἐν μεγάροισι τεκὼν λίπεν, οὐδ' ἀπόνητο. 120
 τῷ νῦν δυσμενέες μάλα μυρίαί εἰσ' ἐνὶ οἴκῳ.
 ὅσσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι,
 Δουλιχίῳ τε Σάμῃ τε καὶ Ὑλήεντι Ζακύνθῳ,
 ἥδ' ὅσσοι κραναὴν Ἰθάκην κάτα κοιρανέουσιν,
 τόσσοι μητέρ' ἐμὴν μνῶνται, τρύχουσι δὲ οἶκον. 125
 ἦ δ' οὔτ' ἀρνεῖται στυγερόν γάμον οὔτε τελευτὴν
 ποιῆσαι δύνатаι· τοὶ δὲ φθινύθουσιν ἔδοντες
 οἶκον ἐμόν· τάχα δὴ με διαρραίσουσι καὶ αὐτόν.
 ἀλλ' ἦ τοι μὲν ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται·
 ἅττα, σὺ δ' ἔρχεο θᾶσσον, ἐχέφρονι Πηνελοπείῃ 130
 εἶφ', ὅτι οἱ σῶς εἰμὶ καὶ ἐκ Πύλου εἰλήλουθα.
 αὐτὰρ ἐγὼν αὐτοῦ μενέω, σὺ δὲ δεῦρο νέεσθαι
 οἴῃ ἀπαγγείλας, τῶν δ' ἄλλων μή τις Ἀχαιῶν
 πευθέσθω· πολλοὶ γὰρ ἐμοὶ κακὰ μηχανόωνται.“

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη, Ἐύμαιε συβῶτα· 135
 „γιννώσκω, φρονέω· τὰ γε δὴ νοέοντι κελεύεις.
 ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
 εἰ καὶ Λαέρτη αὐτὴν ὁδὸν ἄγγελος ἔλθω
 δυσμόρῳ, ὃς τείως μὲν Ὀδυσσῆος μέγ' ἀχεύων
 ἔργα τ' ἐποπτεύεσκε μετὰ δμῶων τ' ἐνὶ οἴκῳ 140
 πῖνε καὶ ἦσθ', ὅτε θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἀνώγοι·
 αὐτὰρ νῦν, ἐξ οὗ σὺ γε ὄχρεο νηὶ Πύλουδε,
 οὗ πῶ μιν φασιν φαγέμεν καὶ πιέμεν αὐτως,
 οὐδ' ἐπὶ ἔργα ἰδεῖν, ἀλλὰ στοναχῇ τε γόῳ τε

ἦσται ὀδυρόμενος, φθινύθει δ' ἄμφ' ὅστέοφι χρώς.“ 145

τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἦΰδα·
 „ἄλγιον, ἀλλ' ἔμπης μιν ἐάσομεν ἀχνύμενοί περ·
 εἰ γάρ πως εἴη αὐτάγρετα πάντα βροτοῖσιν·
 πρῶτόν κεν τοῦ πατρὸς ἐλοίμεθα νόστιμον ἦμαρ.
 ἀλλὰ σύ γ' ἀγγείλας ὀπίσω κίε, μηδὲ κατ' ἀγρούς 150
 πλάξῃσθαι μετ' ἐκείνουν· ἀτὰρ πρὸς μητέρα εἰπεῖν
 ἀμφίπολον ταμῖν ὀτρυνέμεν ὅτι τάχιστα
 κρύβδην· κείνη γάρ κεν ἀπαγγεῖλει γέροντι.“

ἦ ῥα καὶ ὥρσε συφορβόν· ὁ δ' εἴλετο χερσὶ πέδιλα,
 δησάμενος δ' ὑπὸ ποσσὶ πόλινδ' ἱεν. οὐδ' ἄρ' Ἀθήνην 155
 λῆθεν ἀπὸ σταθμοῖο κιὼν Εὐύμαιος ὑφορβός,
 ἀλλ' ἦ γε σχεδὸν ἦλθε· δέμας δ' ἦικτο γυναικὶ
 καλῇ τε μεγάλῃ τε καὶ ἀγλαὰ ἔργα ἰδυίῃ.
 στῇ δὲ κατ' ἀντίθυρον κλισίης Ὀδυσῆι φανεῖσα,
 οὐδ' ἄρα Τηλέμαχος ἶδεν ἀντίον οὐδὲ νόησεν· 160
 οὐ γάρ πως πάντεσσι θεοὶ φαίνονται ἐναργεῖς·
 ἀλλ' Ὀδυσσεύς τε κύνες τε ἶδον, καὶ ῥ' οὐχ ὑλάοντο,
 κνυζηθμῷ δ' ἐτέρωσε διὰ σταθμοῖο φόβηθεν.
 ἦ δ' ἄρ' ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε· νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεύς,
 ἐκ δ' ἦλθεν μεγάροιο παρὲκ μέγα τειχίον αὐλῆς, 165
 στῇ δὲ πάροιθ' αὐτῆς· τὸν δὲ προσέειπεν Ἀθήνη·
 „διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
 ἦδη νῦν σὺ παιδὶ ἔπος φάο μηδ' ἐπίκενθε,
 ὥς ἄν μνηστῆρσιν θάνατον καὶ κῆρ' ἀραρόντε
 ἔρχησθον προτὶ ἄστυ περικλυτόν. οὐδ' ἐγὼ αὐτῇ 170
 δηρὸν ἀπὸ σφῶιν ἔσομαι, μεμαυῖα μάχεσθαι.“

ἦ καὶ χρυσεῖη ῥάβδῳ ἐπεμάσσατ' Ἀθήνη.
 φᾶρος μὲν οἱ πρῶτον ἐυπλυνὲς ἠδὲ χιτῶνα
 θῆκ' ἀμφὶ στήθεσσι, δέμας δ' ὤφειλλε καὶ ἦβην.
 ἄψ δὲ μελαγχροίης γένετο, γναθμοὶ δὲ τάνυσθεν, 175

κυάνεαι δ' ἐγένοντο γενειάδες ἀμφὶ γένειον.
 ἡ μὲν ἄρ' ὧς ἔρξασα πάλιν κίεν, αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
 ἦεν ἐς κλισίην. θάμβησε δέ μιν φίλος υἱός,
 ταρβήσας δ' ἐτέρωσε βάλ' ὕμματα, μὴ θεὸς εἴη.
 καὶ μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα· 180

„ἄλλοιός μοι, ξεῖνε, φάνης νέον ἢ ἐπάρουθεν,
 ἄλλα δὲ εἴματ' ἔχεις, καὶ τοι χρῶς οὐκέθ' ὁμοῖος.
 ἡ μάλα τις θεὸς ἔσσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν·
 ἀλλ' ἴληθ', ἵνα τοι κεχαρισμένα δώομεν ἱρὰ
 ἡδὲ χρύσεια δῶρα, τετυγμένα· φεῖδεο δ' ἡμέων.“ 185

τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα πολύτιλας δῖος Ὀδυσσεύς·
 „οὐ τίς τοι θεὸς εἰμι· τί μ' ἀθανάτοισιν εἴσκεις;
 ἀλλὰ πατήρ τεός εἰμι, τοῦ εἵνεκα σὺ στεναχίζων
 πάσχεις ἄλγεα πολλά, βίας ὑποδέγμενος ἀνδρῶν.“

ὧς ἄρα φωνήσας υἱὸν κύσε, καὶ δὲ παρειῶν 190
 δάκρυον ἤκε χαμᾶζε· πάρος δ' ἔχε νωλεμεῖς αἰεὶ.
 Τηλέμαχος δ', οὐ γάρ πω ἐπεΐθετο ὃν πατέρ' εἶναι,
 ἐξαῦτις μιν ἔπεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπεν·
 „οὐ σὺ γ' Ὀδυσσεὺς ἔσσι, πατήρ ἐμός, ἀλλὰ με δαίμων
 θέλγει, ὅφρ' ἔτι μᾶλλον ὀδυρόμενος στεναχίζω. 195
 οὐ γάρ πως ἂν θνητὸς ἀνὴρ τάδε μηχανόφρο
 ᾧ αὐτοῦ γε νόω, ὅτε μὴ θεὸς αὐτὸς ἐπελθὼν
 ῥηιδίως ἐθέλων θείῃ νέον ἢ ἐγέροντα.

ἡ γάρ τοι νέον ἦσθα γέρον καὶ ἀεικέα ἔσσο·
 νῦν δὲ θεοῖσιν ἔοικας, οἳ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν.“ 200

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „Τηλέμαχ', οὐ σε ἔοικε φίλον πατέρ' ἔνδον ἐόντα
 οὔτε τι θαυμάζειν περιώσιον οὔτ' ἀγάσθαι·
 οὐ μὲν γάρ τοι ἔτ' ἄλλος ἐλεύσεται ἐνθάδ' Ὀδυσσεύς,
 ἀλλ' ὅδ' ἐγὼ τοιόσδε, παθὼν κακὰ, πολλὰ δ' ἀληθείς, 205
 ἥλυθον εἰκοστῷ ἔτει ἐς πατρίδα γαίαν.

αὐτάρ τοι τόδε ἔργον Ἀθηναίης ἀγελείης,
 ἣ τέ με τοῖον ἔθηκεν, ὅπως ἐθέλει, δύναται γάρ,
 ἄλλοτε μὲν πτωχῷ ἐναλίγκιον, ἄλλοτε δ' αὖτε
 ἀνδρὶ νέῳ καὶ καλὰ περὶ χροῦ εἵματ' ἔχοντι. 210
 ῥήϊδιον δὲ θεοῖσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
 ἡμὲν κυδῆναι θνητὸν βροτὸν ἡδὲ κακῶσαι.“

ὣς ἄρα φωνήσας κατ' ἄρ' ἔξετο, Τηλέμαχος δὲ
 ἀμφιχυθεὶς πατέρ' ἐσθλὸν ὁδύρετο δάκρυα λείβων.
 ἀμποτέροισι δὲ τοῖσιν ὑπ' ἥμερος ὥρτο γόοιο, 215
 κλαῖον δὲ λιγέως, ἀδινώτερον ἢ τ' οἶωνοί,
 φῆναι ἣ αἰγυπιοὶ γαμψώνυχες, οἷσί τε τέκνα
 ἀγρόται ἐξείλοντο πάρος πετεηνὰ γενέσθαι·
 ὣς ἄρα τοί γ' ἐλεεινὸν ὑπ' ὀφρύσι δάκρυον εἶβον.
 καὶ νῦ κ' ὁδυρομένοισιν ἔδν φάος ἠελίοιο, 220
 εἰ μὴ Τηλέμαχος προσεφώνεεν ὃν πατέρ' αἶψα·
 „ποίη γὰρ νῦν δεῦρο, πάτερ φίλε, νηὶ σε ναῦται
 ἤγαγον εἰς Ἰθάκην, τίνες ἔμμεναι εὐχετόωντο;
 οὐ μὲν γάρ τί σε πεζὸν ὀίομαι ἐνθάδ' ἰκέσθαι.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς· 225
 „τοιγὰρ ἐγὼ τοι, τέκνον, ἀληθείην καταλέξω.
 Φαίηκές μ' ἄγαγον ναυσίκλυτοι, οἳ τε καὶ ἄλλους
 ἀνθρώπους πέμπουσιν, ὃ τέ σφεας εἰσαφίκηται·
 καὶ μ' εὖδοντ' ἐν νηὶ θοῇ ἐπὶ πόντον ἄγοντες
 κάτθεσαν εἰς Ἰθάκην, ἔπορον δέ μοι ἀγλαὰ δῶρα, 230
 χαλκὸν τε χρυσὸν τε ἅλῃς ἐσθῆτά θ' ὑφαντήν.
 καὶ τὰ μὲν ἐν σπήεσσι θεῶν ἰότητι κέονται·
 νῦν αὖ δεῦρ' ἰκόμην ὑποθημοσύνησιν Ἀθήνης,
 ὅφρα κε δυσμενέεσσι φόνου πέρι βουλευσώμεν.
 ἀλλ' ἄγε μοι μνηστῆρας ἀριθμήσας κατάλεξον, 235
 ὅφρα ἰδέω, ὅσσοι τε καὶ οἳ τινες ἀνέρες εἰσὶν·
 καὶ κεν ἐμὸν κατὰ θυμὸν ἀμύμονα μερμηρίζας

φράσσομαι, ἥ κεν νῶϊ δυνησόμεθ' ἀντιφέρεσθαι
 μούνῳ ἄνευθ' ἄλλων, ἥ καὶ διζησόμεθ' ἄλλους.“

τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἦϋδα· 240

„ὦ πάτερ, ἥ τοι σεῖο μέγα κλέος αἰὲν ἄκουον,
 χεῖράς τ' αἰχμητὴν ἔμεναι καὶ ἐπίφρονα βουλήν·
 ἀλλὰ λίην μέγα εἶπες, ἄγῃ μ' ἔχει· οὐδέ κεν εἴη
 ἄνδρες δύω πολλοῖσι καὶ ἰφθίμοισι μάχεσθαι.

μνηστῆρων δ' οὐτ' ἄρ' δεκάς ἀτρεκέες οὔτε δύ' οἶαι, 245
 ἀλλὰ πολὺ πλέονες· τάχα δ' εἴσεαι ἐνθάδ' ἀριθμόν.

ἐκ μὲν Δουλιχίῳ δύω καὶ πεντήκοντα

κοῦροι κεκριμένοι, ἔξ δὲ δρηστήρες ἔπονται·

ἐκ δὲ Σάμης πῖσυρές τε καὶ εἴκοσι φῶτες ἔασιν,

ἐκ δὲ Ζακύνθου ἔασιν εἴκοσι κοῦροι Ἀχαιῶν, 250

ἐκ δ' αὐτῆς Ἰθάκης δυοκαίδεκα πάντες ἄριστοι,
 καὶ σφιν ἅμ' ἐστὶ Μέδων κῆρυξ καὶ θεῖος αἰοιδὸς
 καὶ δοιῶ θεράποντε δαήμενε δαιτροσυνάων.

τῶν εἰ κεν πάντων ἀντήσομεν ἔνδον ἐόντων,

μὴ πολὺπικρα καὶ αἰνὰ βίας ἀποτίσσαι ἐλθῶν. 255

ἀλλὰ σύ γ', εἰ δύνασθαι τιν' ἀμύντορα μερμηριῖναι,
 φράζεο, ὃ κέν τις νῶϊν ἀμύνοι πρόφρονι θυμῷ.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·

„τοιγὰρ ἐγὼν ἐρέω, σὺ δὲ σύνθεο καὶ μεν ἄκουσον,
 καὶ φράσαι, ἥ κεν νῶϊν Ἀθήνη σὺν Διὶ πατρὶ 260
 ἀρκέσει, ἥέ τιν' ἄλλον ἀμύντορα μερμηριῖω.“

τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἦϋδα·

„ἔσθλω τοι τούτῳ γ' ἐπαμύντορε, τοὺς ἀγορευεῖς,
 ὕψι περ ἐν νεφέεσσι καθημένῳ, ὦ τε καὶ ἄλλοις
 ἀνδράσι τε κρατέουσι καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσιν.“ 265

τὸν δ' αὖτε προσέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·

„οὐ μὲν τοι κείνῳ γε πολὺν χρόνον ἀμφὶς ἔσεσθον
 φυλόπιδος κρατερῆς, ὅποτε μνηστῆρσι καὶ ἡμῖν

ἐν μεγάροισιν ἔμοῖσι μένος κρίνεται Ἄρηος.
 ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν ἔρχευ ἄμ' ἧοι φαινομένηφιν 270
 οἴκαδε καὶ μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισιν ὁμίλει·
 αὐτὰρ ἐμὲ προτὶ ἄστνυ συβώτης ὕστερον ἄξει
 πτωχῷ λευγαλέῳ ἐναλίγκιον ἧδὲ γέροντι.
 εἰ δέ μ' ἀτιμήσουσι δόμον κάτα, σὺν δὲ φίλον κῆρ
 τετλάτω ἐν στήθεσσι κακῶς πάσχοντος ἐμεῖο, 275
 ἦν περ καὶ διὰ δῶμα ποδῶν ἔλκωσι θύραζε
 ἢ βέλεσιν βάλλωσι· σὺ δ' εἰσορόων ἀνέχεσθαι.
 ἀλλ' ἦ τοι παύεσθαι ἀνωγέμεν ἀφροσυνάων,
 μειλιχίοις ἐπέεσσι παραυδῶν· οἳ δέ τοι οὗ τι
 πείσονται· δῆ γάρ σφι παρίσταται αἰσιμον ἥμαρ. 280
 [ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσιν.
 ὁππότε κεν πολύβουλος ἐνὶ φρεσὶ θῆσῃ Ἀθήνη,
 νεύσω μὲν τοι ἐγὼ κεφαλῇ, σὺ δ' ἔπειτα νοήσας,
 ὅσσα τοι ἐν μεγάροισιν ἀρήια τεύχεα κεῖται,
 ἐς μυχὸν ὑψηλοῦ θαλάμου καταθεῖναι ἀείρας 285
 πάντα μάλ', αὐτὰρ μνηστῆρας μαλακοῖς ἐπέεσσι
 παρφάσθαι, ὅτε κέν σε μεταλλῶσιν ποθέοντες·
 ,ἐκ καπνοῦ κατέδθηκ', ἐπεὶ οὐκέτι τοῖσιν ἐῷκειν,
 οἷά ποτε Τροίηνδε κιὼν κατέλειπεν Ὀδυσσεύς,
 ἀλλὰ κατήκισται, ὅσσον πυρὸς ἵκετ' αὐτμῇ. 290
 πρὸς δ' ἔτι καὶ τόδε μεῖζον ἐνὶ φρεσὶ θῆκε Κρονίων·
 μή πως οἴνωθέντες ἔριν στήσαντες ἐν ὑμῖν
 ἀλλήλους τρώσῃτε καταισχύνητέ τε δαῖτα
 καὶ μνηστύν· αὐτὸς γὰρ ἐφέλκεται ἄνδρα σίδηρος·
 νῶϊν δ' οἴοισιν δύο φάσγανα καὶ δύο δοῦρε 295
 καλλιπέειν καὶ δοιὰ βοάγρια χερσὶν ἐλέσθαι,
 ὥς ἂν ἐπιθύσαντες ἐλοίμεθα· τοὺς δέ κ' ἔπειτα
 Παλλὰς Ἀθηναίη θέλξει καὶ μητίετα Ζεὺς.]
 ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσιν.

εἰ ἔτεόν γ' ἐμός ἐσσι καὶ αἵματος ἡμετέροιο, 300
 μή τις ἐπειτ' Ὀδυσῆος ἀκουσάτω ἔνδον ἐόντος·
 μήτ' οὖν Λαέρτης ἴστω τό γε μήτε συβώτης
 μήτε τις οἰκῆων μήτ' αὐτῇ Πηνελόπεια,
 ἀλλ' οἶοι σύ τ' ἐγὼ τε γυναικῶν γνῶσμεν ἰθύν.
 καὶ κέ τεο δμῶων ἀνδρῶν ἔτι πειρηθεῖμεν, 305
 ἡμὲν ὅπου τις νῶϊ τίει καὶ δαΐδιε θυμῷ,
 ἡδ' ὅτις οὐκ ἀλέγει, σὲ δ' ἀτιμᾷ τοῖον ἐόντα.“

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσεφώνεε φαίδιμος υἱός·
 „ὦ πάτερ, ἥ τοι ἐμὸν θυμὸν καὶ ἐπειτὰ γ', οἶω,
 γνῶσσαι· οὐ μὲν γάρ τι χαλιφροσύνη γέ μ' ἔχουσιν· 310
 ἀλλ' οὗ τοι τόδε κέρδος ἐγὼν ἔσσεσθαι οἶω
 ἡμῖν ἀμφοτέροισι, σὲ δὲ φράζεσθαι ἄνωγα.
 δητὰ γὰρ αὕτως εἴσῃ ἐκάστου πειρητιζῶν,
 ἔργα μετερχόμενος· τοὶ δ' ἐν μεγάροισιν ἔκῃλοι
 χρήματα δαρδάπτουσιν ὑπέρβιον, οὐδ' ἐπι φειδώ· 315
 ἀλλ' ἣ τοί σε γυναῖκας ἐγὼ δεδάσθαι ἄνωγα,
 αἷ τέ σ' ἀτιμάζουσι καὶ αἷ νηλεΐτιδές εἰσιν.
 ἀνδρῶν δ' οὐκ ἂν ἐγὼ γε κατὰ σταθμοὺς ἐθέλοιμι
 ἡμέας πειράζειν, ἀλλ' ὕστερα ταῦτα πένεσθαι,
 εἰ ἔτεόν γέ τι οἴσθαι Διὸς τέρας αἰγιόχοιο.“ 320

ὥς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον,
 ἡ δ' ἄρ' ἐπειτ' Ἰθάκηνδε κατήγετο νηὺς ἑνεργής,
 ἡ φέρε Τηλέμαχον Πυλόθεν καὶ πάντας ἐταίρους.
 οἱ δ' ὅτε δὴ λιμένος πολυβενθέος ἐντὸς ἵκοντο,
 νῆα μὲν οἷ γε μέλαιναν ἐπ' ἡπίροιο ἔρυσσαν, 325
 τεύχεα δέ σφ' ἀπένειακ' ὑπέρθυμοι θεράποντες,
 αὐτίκα δ' ἐς Κλυτίοιο φέρον περικαλλέα δῶρα.
 αὐτὰρ κήρυκα πρόεσαν δόμον εἰς Ὀδυσῆος
 ἀγγελίην ἐρέοντα περίφρονι Πηνελοπείῃ,
 οὐνεκα Τηλέμαχος μὲν ἐπ' ἀγροῦ, νῆα δ' ἀνώγειν 330

ἄστυδ' ἀποπλείειν, ἵνα μὴ δείσας' ἐνὶ θυμῷ
 ἰφθίμῃ βασιλεία τέρεν κατὰ δάκρυον εἴβοι.
 τῷ δὲ συναντήτην κῆρυξ καὶ δῖος ὑφορβὸς
 τῆς αὐτῆς ἔνεκ' ἀγγελίης, ἐρέοντε γυναικί.
 ἀλλ' ὅτε δὴ ῥ' ἵκοντο δόμον θείου βασιλῆος, 335

κῆρυξ μὲν ῥα μέσσησι μετὰ δμῳῆσιν ἔειπεν·
 „ἦδη τοι, βασιλεία, φίλος πάϊς ἐκ Πύλου ἦλθεν.“
 Πηνελοπείη δ' εἶπε συβώτης ἄγχι παραστάς
 πάνθ' ὅσα οἱ φίλος υἱὸς ἀνώγει μυθήσασθαι.
 αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ πᾶσαν ἐφημοσύνην ἀπέειπεν, 340
 βῆ ῥ' ἱμεναι μεθ' ὕας, λίπε δ' ἔρκαά τε μέγαρόν τε.

μνηστῆρες δ' ἀκάχοντο κατήφυσάν τ' ἐνὶ θυμῷ,
 ἐκ δ' ἦλθον μεγάροιο παρὲκ μέγα τειχίον αὐλῆς,
 αὐτοῦ δὲ προπάρουθε θυράων ἐδριόωντο.
 τοῖσιν δ' Εὐρύμαχος Πολύβου πάϊς ἦρχ' ἀγορεύειν· 345
 „ὦ φίλοι, ἡ μέγα ἔργον ὑπερφιάλως τετέλεσται
 Τηλεμάχῳ ὁδὸς ἦδε· φάμεν δέ οἱ οὐ τελέεσθαι.
 ἀλλ' ἄγε νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν, ἥ τις ἀρίστη,
 ἐς δ' ἐρέτας ἀλιῆας ἀγείρομεν, οἳ κε τάχιστα
 κείνοις ἀγγείλωσι θοῶς οἰκόνδε νέεσθαι.“ 350

οὗ πω πᾶν εἴρητο, ὅτ' Ἀμφίνομος ἶδε νῆα,
 στρεφθεὶς ἐκ χώρης, λιμένος πολυβενθέος ἐντός,
 ἰστία τε στέλλοντας ἐρετμά τε χερσὶν ἔχοντας.
 ἦδ' οὖν δ' ἄρ' ἐκγελάσας μετεφώνεεν οἷς ἐτάροισιν·
 „μὴ τιν' ἔτ' ἀγγελίην ὀτρύνομεν· οἷδε γὰρ ἔνδον. 355
 ἥ τις σφιν τόδ' ἔειπε θεῶν, ἥ εἰσίδον αὐτοὶ
 νῆα παρερχομένην, τὴν δ' οὐκ ἐδύναντο κιχῆναι.“

ὥς ἔφαθ', οἱ δ' ἀνστάντες ἔβαν ἐπὶ θῖνα θαλάσσης.
 αἶψα δὲ νῆα μέλαιναν ἐπ' ἠπείροιο ἔρυσσαν,
 τεύχεα δὲ σφ' ἀπένεικαν ὑπέρθυμοι θεράποντες. 360
 αὐτοὶ δ' εἰς ἀγορὴν κίον ἀθρόοι, οὐδέ τι' ἄλλον

εἶων οὔτε νέων μεταίξειν οὔτε γερόντων.
 τοῖσιν δ' Ἀντίνοος μετέφη, Ἐνπείθεος υἱός·
 „ὦ πόποι, ὥς τόνδ' ἄνδρα θεοὶ κακότητος ἔλυσαν.
 ἤματα μὲν σκοποὶ ἴζον ἐπ' ἄκριας ἡνεμοέσσας 365
 αἶν ἐπασσύτεροι· ἅμα δ' ἡελίῳ καταδύντι
 οὔ ποτ' ἐπ' ἡπείρου νύκτ' ἄσαμεν, ἀλλ' ἐνὶ πόντῳ
 νηὶ θοῇ πλείοντες ἐμίμνομεν Ἡῶ δῖαν
 Τηλέμαχον λοχόωντες, ἵνα φθίσωμεν ἐλόντες
 αὐτόν· τὸν δ' ἄρα τέως μὲν ἀπήγαγεν οἴκαδε δαίμων. 370
 ἡμεῖς δ' ἐνθάδε οἱ φραζώμεθα λυγρὸν ὄλεθρον
 Τηλεμάχῳ, μῆδ' ἡμᾶς ὑπεκφύγοι· οὐ γὰρ οἶω
 τούτου γε ζῶντος ἀνύσσεσθαι τάδε ἔργα.
 αὐτὸς μὲν γὰρ ἐπιστήμων βουλῇ τε νόῳ τε,
 λαοὶ δ' οὐκέτι πάμπαν ἐφ' ἡμῖν ἦρα φέρουσιν. 375
 ἀλλ' ἄγετε, πρὶν κεῖνον ὀμηγυρίσασθαι Ἀχαιοὺς
 εἰς ἀγορὴν· οὐ γάρ τι μεθυσέμεναί μιν οἶω,
 ἀλλ' ἀπομνησίει, ἐρέει δ' ἐν πᾶσιν ἀναστάς,
 οὔνεκά οἱ φόνον αἰπὺν ἐράπτομεν, οὐδὲ κίχημεν.
 οἱ δ' οὐκ αἰνήσουσιν ἀκούοντες κακὰ ἔργα· 380
 μή τι κακὸν ῥέξωσι καὶ ἡμέας ἐξελάσωσιν
 γαίης ἡμετέρης, ἄλλων δ' ἀφικώμεθα δῆμον.
 ἀλλὰ φθέωμεν ἐλόντες ἐπ' ἀγροῦ νόσφι πόληος
 ἢ ἐν ὁδῷ· βίοτον δ' αὐτοὶ καὶ κτήματ' ἔχωμεν,
 δασσάμενοι κατὰ μοῖραν ἐφ' ἡμέας, οἴκία δ' αὖτε 385
 κείνου μητέρι δοῖμεν ἔχειν ἢδ' ὅς τις ὀπυῖοι.
 εἰ δ' ὕμιν ὅδε μῦθος ἀφανδάνει, ἀλλὰ βόλεσθε
 αὐτόν τε ζῶειν καὶ ἔχειν πατρώια πάντα,
 μή οἱ χρήματ' ἐπειτα ἄλλῃς θυμηδέ' ἔδωμεν
 ἐνθάδ' ἀγριόροιοι, ἀλλ' ἐκ μεγάροιο ἕκαστος 390
 μνάσθω ἐδννοῖσιν διζήμενος· ἢ δέ κ' ἐπειτα
 γήμαιθ', ὅς κε πλεῖστα πόροι καὶ μόρσιμος ἔλθοι.“

ὥς ἔφαθ', οἳ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.
 τοῖσιν δ' Ἀμφίνομος ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν,
 Νίσου φαίδιμος υἱὸς Ἀρητιάδαο ἄνακτος, 395
 ὃς ῥ' ἐκ Δουλιχίου πολυπύρον ποιήεντος
 ἤγεῖτο μνηστῆρσι, μάλιστα δὲ Πηνελοπείῃ
 ἤνδανε μύθοισι· φρεσὶ γὰρ κέχρητ' ἀγαθῆσιν·
 ὃ σφιν ἐν φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
 „ὦ φίλοι, οὐκ ἂν ἐγὼ γε κατακτείνειν ἐθέλοιμι 400
 Τηλέμαχον· δεινὸν δὲ γένος βασιλῆϊόν ἐστιν
 κτείνειν· ἀλλὰ πρῶτα θεῶν εἰρώμεθα βουλάς.
 εἰ μὲν κ' αἰνήσωσι Διὸς μέγαλοιο θέμιστες,
 αὐτὸς τε κτενέω τοὺς τ' ἄλλους πάντας ἀνώξω·
 εἰ δέ κ' ἀποτρωνῶσι θεοί, παύσασθαι ἄνωγα.“ 405

ὥς ἔφατ' Ἀμφίνομος, τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος.
 αὐτίκ' ἔπειτ' ἀνστάντες ἔβαν δόμον εἰς Ὀδυσῆος,
 ἐλθόντες δὲ καθίζον ἐπὶ ξεστοῖσι θρόνοισιν.
 ἡ δ' αὐτ' ἄλλ' ἐνόησε περίφρων Πηνελόπεια,
 μνηστῆρεςσι φανῆναι ὑπέρβιον ὕβριν ἔχουσιν· 410
 πεύθετο γὰρ οὗ παιδὸς ἐνὶ μεγάροισιν ὄλεθρον·
 κῆρυξ γάρ οἱ ἔειπε Μέδων, ὃς ἐπεύθετο βουλάς.
 βῆ δ' ἰέναι μεγαρόνδε σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν.
 ἀλλ' ὅτε δὴ μνηστῆρας ἀφίκετο δῖα γυναικῶν,
 στῆ ῥα παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο, 415
 ἅντα παρειάων σχομένη λιπαρὰ κρήδεμνα,
 Ἀντίνοον δ' ἐνένιπεν, ἔπος τ' ἔφατ' ἐκ τ' ὀνόμαζεν·
 „Αντίνο' ὕβριν ἔχων, κακομήχανε, καὶ δέ σέ φασιν
 ἐν δήμῳ Ἰθάκης μεθ' ὀμήλικας ἔμμεν ἄριστον
 βούλῃ καὶ μύθοισι· σὺ δ' οὐκ ἄρα τοῖος ἔσθθα. 420
 μάργε, τί ἡ δὲ σὺ Τηλεμάχῳ θάνατόν τε μόρον τε
 ῥάπτεις, οὐδ' ἰκέτας ἐμπάζεαι, οἷσιν ἄρα Ζεὺς
 μάρτυρος; οὐδ' ὅσῃ κακὰ ῥάπτειν ἀλλήλοισιν.

ἥ οὐκ οἶσθ', ὅτε δεῦρο πατήρ τεός ἵκετο φεύγων,
 δῆμον ὑποδείσας; δὴ γὰρ κεχολώατο λήην, 425
 οὔνεκα ληιστῆρσιν ἐπισπόμενος Ταφίοισιν
 ἥκαχε Θεσπρωτούς· οἱ δ' ἡμῖν ἄρθμιοι ἦσαν·
 τόν ῥ' ἐθέλον φθίῖσαι καὶ ἀπορραῖσαι φίλον ἦτορ
 ἠδὲ κατὰ ζώην φαγέειν μενοεικέα πολλήν·
 ἀλλ' Ὀδυσσεὺς κατέρυνκε καὶ ἔσχεθεν ἱεμένους περ. 430
 τοῦ νῦν οἶκον ἄτιμον ἔδεις, μνάα δὲ γυναῖκα,
 παῖδά τ' ἀποκτείνεις, ἐμὲ δὲ μεγάλως ἀκαχίζεις.
 ἀλλὰ σε παύσασθαι κέλομαι καὶ ἀνωγέμεν ἄλλους.“

τὴν δ' αὖτ' Εὐρύμαχος Πολύβου πάϊς ἀντίον ἦ᾽δα·
 „κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρον Πηνελόπεια, 435
 θάρσει, μὴ τοι ταῦτα μετὰ φρεσὶ σῆσι μελόντων.
 οὐκ ἔσθ' οὗτος ἀνὴρ, οὐδ' ἔσσεται, οὐδὲ γένηται,
 ὅς κεν Τηλεμάχῳ σῶ νείε χεῖρας ἐποίσει
 ζῶοντός γ' ἐμέθεν καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο.
 ὦδε γὰρ ἐξερέω, καὶ μὴν τετελεσμένον ἔσται· 440
 αἰψά οἱ αἶμα κελαινὸν ἐρωήσει περὶ δουρὶ
 ἡμετέρῳ, ἐπεὶ ἦ καὶ ἐμὲ πτολίπορθος Ὀδυσσεὺς
 πολλάκι γούνασιν οἷσιν ἐφρυσσάμενος κρέας ὀπτὸν
 ἐν χεῖρεσσιν ἔθηκεν· ἐπέσχε τε οἶνον ἐρυθρόν.
 τῷ μοι Τηλέμαχος πάντων πολὺ φίλτατός ἐστιν 445
 ἀνδρῶν, οὐδέ τί μιν θάνατον τρομέεσθαι ἄνωγα
 ἐκ γε μνηστήρων· θεόθεν δ' οὐκ ἔστ' ἀλέασθαι.“
 ὥς φάτο θαρσύνων, τῷ δ' ἥρπυεν αὐτὸς ὄλεθρον.
 ἥ μὲν ἄρ' εἰσαναβᾶσ' ὑπερώια σιγαλόεντα
 κλαῖεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα φίλον πόσιν, ὄφρα οἱ ὕπνον 450
 ἠδὺν ἐπὶ βλεφάροισι βάλε γλανκῶπις Ἀθήνη.
 ἐσπέριος δ' Ὀδυσῆι καὶ νείε δῖος ὕφορβος
 ἤλυθεν· οἱ δ' ἄρα δόρπον ἐπισταδὸν ὠπλίζοντο,
 σὺν ἱερεύσαντες ἐνιαύσιον· αὐτὰρ Ἀθήνη

ἄγχι παρισταμένη Λαερτιάδην Ὀδυσῆα 455
 ῥάβδῳ πεπληγυῖα πάλιν ποιήσῃ γέροντα,
 λυγρὰ δὲ εἵματα ἔσσε περὶ χροῖ, μὴ ἔστυβότης
 γνοίῃ ἐσάντα ἰδὼν καὶ ἐχέφρονι Πηνελοπείῃ
 ἔλθοι ἀπαγγέλλων, μηδὲ φρεσὶν εἰρύσσαιτο.

τὸν καὶ Τηλέμαχος πρότερος πρὸς μῦθον ἔειπεν· 460
 „ἦλθες, δὴτ' Ἐύμαιε. τί δὴ κλέος ἔστ' ἀνὰ ἄστν;
 ἦ ῥ' ἤδη μνηστῆρες ἀγῆνορες ἔνδον ἔασιν
 ἐκ λόχου, ἦ ἔτι μ' αὖθ' εἰρύαται οἴκαδ' ἰόντα;“

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη, Ἐύμαιε στυβῶτα·
 „οὐκ ἔμελέν μοι ταῦτα μεταλλῆσαι καὶ ἐρέσθαι 465
 ἄστν καταβλώσκοντα· τάχιστα με θυμὸς ἀνώγειν
 ἀγγελίην εἰπόντα πάλιν δεῦρ' ἀπονέεσθαι.

ὠμήρησε δέ μοι παρ' ἐταίρων ἄγγελος ὠκύς,
 κῆρυξ, ὃς δὴ πρῶτος ἔπος σῆ μητρὶ ἔειπεν.
 ἄλλο δέ τοι τόδε οἶδα· τὸ γὰρ ἰδὼν ὀφθαλμοῖσιν. 470
 ἤδη ὑπὲρ πόλιος, ὅθι θ' Ἑρμαιοὺς λόφος ἔστιν,
 ἦα κίων, ὅτε νῆα θοὴν ἰδόμην κατινῦσαν
 ἐς λιμέν' ἡμέτερον· πολλοὶ δ' ἔσαν ἄνδρες ἐν αὐτῇ,
 βεβρίθει δὲ σάκεσσι καὶ ἔγχεσιν ἀμφιγύνουσιν.
 καὶ σφραγὶς ὠίσθη τούτοις ἔμμεναι, οὐδέ τι οἶδα.“ 475

ὥς φάτο, μείδησεν δ' ἱερὴ Ἴς Τηλεμάχοιο
 ἐς πατέρ' ὀφθαλμοῖσιν ἰδὼν, ἀλέεινε δ' ὑφορβόν.

οἱ δ' ἐπεὶ οὖν παύσαντο πόνου τετύκοντό τε δαῖτα,
 δαίνυντ', οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς εἰσης.
 αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο, 480
 κοίτου τε μνήσαντο καὶ ὕπνου δῶρον ἔλοντο.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ρ.

Τηλεμάχου ἐπάνοδος εἰς Ἰθάκην.

ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἥως,
 δὴ τότε' ἐπειθ' ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα
 Τηλέμαχος, φίλος υἱὸς Ὀδυσσῆος θείοιο,
 εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ὃ οἱ παλάμηφιν ἀρήρειν,
 ἄστυδε ἰέμενος, καὶ ἐὼν προσέειπε συβώτην· 5
 „ἄττ', ἣ τοι μὲν ἐγὼν εἴμ' ἐς πόλιν, ὄφρα με μήτηρ
 ὕψεται· οὐ γὰρ μιν πρόσθεν παύσεσθαι δῖω
 κλαυθμοῦ τε στυγεροῦ γόοιό τε δακρυόεντος,
 πρὶν γ' αὐτόν με ἰδῆται· ἀτὰρ σοί γ' ὦδ' ἐπιτέλλω.
 τὸν ξεῖνον δύστηνον ἄγ' ἐς πόλιν, ὄφρ' ἂν ἐκεῖθι 10
 δαῖτα πτωχεύῃ· δώσει δέ οἱ, ὅς κ' ἐθέλῃσιν,
 πύρρον καὶ κοτύλην· ἐμὲ δ' οὐ πῶς ἔστιν ἅπαντας
 ἀνθρώπους ἀνέχεσθαι ἔχοντά περ ἄλγεα θυμῷ.
 ὁ ξεῖνος δ' εἰ περ μάλα μνησεί, ἄλγιον αὐτῷ
 ἔσσεται· ἣ γὰρ ἐμοὶ φίλ' ἀληθέα μυθήσασθαι.“ 15
 τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „ὦ φίλος, οὐδέ τοι αὐτὸς ἐρύκεσθαι μενεαίνω.
 πτωχῷ βέλτερόν ἐστι κατὰ πτόλιν ἢ κατ' ἀγροῦς
 δαῖτα πτωχεύειν· δώσει δέ μοι, ὅς κ' ἐθέλῃσιν.
 οὐ γὰρ ἐπὶ σταθμοῖσι μένειν ἔτι τηλίκος εἰμί, 20
 ὥς τ' ἐπιτελαμένῳ σημάντορι πάντα πιθέσθαι.
 ἀλλ' ἔρχευ, ἐμὲ δ' ἄξει ἀνὴρ ὅδε, τὸν σὺ κελεύεις,
 αὐτίκ' ἐπεὶ κε πυρὸς θερέω ἀλέῃ τε γένηται·
 αἰνῶς γὰρ τάδε εἵματ' ἔχω κακά· μή με δαμάσση
 στίβῃ ὑπηοίῃ· ἕκαθεν δέ τε ἄστυ φάτ' εἶναι.“ 25
 ὥς φάτο, Τηλέμαχος δὲ διὰ σταθμοῖο βεβήκειν

κραιπνὰ ποσὶ προβιβάς, κακὰ δὲ μνηστῆρσι φύτευεν.
 αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἴκανε δόμους ἐν ναιετάοντας,
 ἔγχος μὲν στήσε πρὸς κίονα μακρὸν ἐρείδας,
 αὐτὸς δ' εἰσω ἔεν καὶ ὑπέρβη λάινον οὐδόν. 30

τὸν δὲ πολὺν πρώτη εἶδε τροφὸς Εὐρύκλεια
 κῶεα καστορνῦσα θρόνοισι ἐνι δαιδαλέοισιν,
 δακρύσασα δ' ἔπειτ' ἰδυὺς κίεν. ἀμφὶ δ' ἄρ' ἄλλαι
 δμῳαὶ Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἠγερέθοντο
 καὶ κύνεον ἀγαπαζόμεναι κεφαλὴν τε καὶ ὦμους. 35
 ἢ δ' ἔεν ἐκ θαλάμοιο περίφρων Πηνελόπεια,
 Ἀρτεμίδι ἱκέλη ἥε χρυσέῃ Ἀφροδίτῃ,
 ἀμφὶ δὲ παιδὶ φίλῳ βάλε πῆγχε δακρύσασα,
 κύσσε δέ μιν κεφαλὴν τε καὶ ἄμφω φάεα καλά,
 καὶ ῥ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα· 40
 „ἦλθες, Τηλέμαχε, γλυκερὸν φάος. οὐ σ' ἔτ' ἐγὼ γε
 ὄψεσθαι ἐφάμην, ἐπεὶ ὄχρεο νηὶ Πύλουνδε
 λάθρῃ, ἐμεῦ ἀέκητι, φίλου μετὰ πατρὸς ἀκουήν.
 ἀλλ' ἄγε μοι κατάλεξον, ὅπως ἦντησας ὀπωπῆς.“

τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἦύδα· 45
 „μῆτερ ἐμή, μή μοι γόον ὄρνυθι μηδέ μοι ἦτορ
 ἐν στήθεσσιν ὄρινε φνυγόντι περ αἰπὺν ὄλεθρον·
 ἀλλ' ὕδρηναμένη, καθαρὰ χροῖ εἵμαθ' ἐλοῦσα,
 [εἰς ὑπερῷ' ἀναβᾶσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν,]
 εὖχεο πᾶσι θεοῖσι τεληέσσας ἐκατόμβας 50
 ῥέξειν, αἶ κέ ποθι Ζεὺς ἀντιτα ἔργα τελέσσει.
 αὐτὰρ ἐγὼν ἀγορήνδ' ἐσελεύσομαι, ὄφρα καλέσσω
 ξείνον, ὅτις μοι κεῖθεν ἄμ' ἔσπετο δεῦρο κiónτι.
 τὸν μὲν ἐγὼ προύπεμψα σὺν ἀντιθέοις ἐτάροισιν,
 Πείραιον δέ μιν ἠνώγεα προτὶ οἶκον ἄγοντα 55
 ἐνδυκῶς φιλέειν καὶ τιμέην, εἰς ὃ κεν ἔλθω.“

ὥς ἄρ' ἐφώνησεν, τῇ δ' ἄπτερος ἔπλετο μῦθος.

ἦ δ' ὕδρηναμένη, καθαρὰ χροῖ εἵμαθ' ἐλοῦσα,
 εὔχετο πᾶσι θεοῖσι τεληέσσας ἑκατόμβας
 ῥέξειν, αἶ κέ ποθι Ζεὺς ἄντιπα ἔργα τελέσση. 60

Τηλέμαχος δ' ἄρ' ἔπειτα διὲκ μεγάρουιο βεβήκειν
 ἔγχος ἔχων· ἅμα τῷ γε δύω κύνες ἄργοι ἔποντο.
 θεσπεσίην δ' ἄρα τῷ γε χάριν κατέχευεν Ἀθήνη·
 τὸν δ' ἄρα πάντες λαοὶ ἐπερχόμενον θεεῦντο.
 ἀμφὶ δέ μιν μνηστῆρες ἀγῆνορες ἡγερέθοντο 65
 ἔσθλ' ἀγορεύοντες, κακὰ δὲ φρεσὶ βυσσοδόμενον.
 αὐτὰρ ὁ τῶν μὲν ἔπειτα ἀλεύατο πουλὺν ὄμιλον,
 ἀλλ' ἵνα Μέντωρ ἦστο καὶ Ἄντιφος ἠδ' Ἀλιθέρσης,
 οἳ τέ οἱ ἐξ ἀρχῆς πατρῷοι ἦσαν ἑταῖροι,
 ἔνθα καθέζετ' ἰών· τοὶ δ' ἐξερέεινον ἕκαστα. 70

τοῖσι δὲ Πείραιος δουρικλυτὸς ἐγγύθεν ἦλθεν
 ξεῖνον ἄγων ἀγορήνδε διὰ πτόλιν. οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν
 Τηλέμαχος ξείνοιο ἐκὰς τράπετ', ἀλλὰ παρέσθη.
 τὸν καὶ Πείραιος πρότερος πρὸς μῦθον ἔειπεν·
 „Τηλέμαχ', αἰψ' ὕτρυνον ἐμὸν ποτὶ δῶμα γυναικάς, 75
 ὥς τοι δῶρ' ἀποπέμψω, ἃ τοι Μενέλαος ἔδωκεν.“

τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἦῤδα·
 „Πείραι', οὐ γάρ τ' ἴδμεν, ὅπως ἔσται τάδε ἔργα.
 εἴ κεν ἐμὲ μνηστῆρες ἀγῆνορες ἐν μεγάρουισιν
 λάθρῃ κτείναντες πατρῷα πάντα δάσωνται, 80
 αὐτὸν ἔχοντά σε βούλομ' ἐπαυρέμεν ἢ τινα τῶνδε·
 εἰ δέ κ' ἐγὼ τούτοισι φόνον καὶ κῆρα φυτεύσω,
 δὴ τότε μοι χαίροντι φέρειν πρὸς δώματα χαίρων.“
 ὥς εἰπὼν ξεῖνον ταλαπείριον ἦγεν εἰς οἶκον.
 αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἵκοντο δόμους ἐν ναιετάοντας, 85
 χλαίνας μὲν κατέθεντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε,
 ἐς δ' ἀσαμίνθους βάντες ἐνξέστας λούσαντο.
 τοὺς δ' ἐπεὶ οὖν δμῳαὶ λοῦσαν καὶ χροῖσαν ἐλαίῳ,

ἀμφὶ δ' ἄρα χλαίνας οὔλας βάλον ἠδὲ χιτῶνας,
 ἐκ ῥ' ἀσαμίνθων βάντες ἐπὶ κλισμοῖσι καθίζον. 90
 χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
 καλῇ χρυσεῖῃ ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
 νύφασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.
 σῆτον δ' αἰδοίῃ ταμίῃ παρέδθηκε φέρουσα,
 εἶδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα χαριζομένη παρεόντων. 95
 μήτηρ δ' ἀντίον ἴξε παρὰ σταθμὸν μεγάροιο
 κλισμῷ κεκλιμένη, λέπτ' ἠλάκατα στρωφῶσα.
 οἱ δ' ἐπ' οὐνείαθ' ἐτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἱαλλον.
 αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,
 τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε περίφρων Πηνελόπεια· 100
 „Τηλέμαχ', ἦ τοι ἐγὼν ὑπερώϊον εἰσαναβᾶσα
 λέξομαι εἰς εὐνὴν, ἣ μοι στονόεσσα τέτυκται,
 αἰεὶ δάκρυς' ἔμοισι πεφυρμένη, ἐξ οὗ Ὀδυσσεὺς
 ᾤχεθ' ἅμ' Ἀτρεΐδῃσιν ἐς Ἴλιον· οὐδὲ μοι ἔτλης,
 πρὶν ἐλθεῖν μνηστῆρας ἀγήμενους ἐς τόδε δῶμα, 105
 νόστον σοῦ πατρὸς σάφα εἰπέμεν, εἴ που ἄκουσας.“

τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΐδ'·
 „τοιγὰρ ἐγὼ τοι, μήτηρ, ἀληθείην καταλέξω.
 ὥχόμεθ' ἐς τε Πύλον καὶ Νέστορα ποιμένα λαῶν·
 δεξιόμενος δέ μ' ἐκεῖνος ἐν ὑψηλοῖσι δόμοισιν 110
 ἐνδυκῶς ἐφίλει, ὥς εἰ τε πατὴρ ἐὼν υἱὸν
 ἐλθόντα χρόνιον νέον ἄλλοθεν· ὥς ξμ' ἐκεῖνος
 ἐνδυκῶς ἐκόμιζε σὺν νιάσι κυδαλίμοισιν.
 αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ταλασίφρονος οὗ ποτ' ἔφασκεν
 ζωοῦ οὐδὲ θανόντος ἐπιχθονίων τευ ἀκοῦσαι, 115
 ἀλλὰ μ' ἐς Ἀτρεΐδην δουρικλειτὸν Μενέλαον
 ἵπποισι προὔπεμψε καὶ ἄρμασι κολλητοῖσιν.
 ἐνθ' ἴδον Ἀργεῖην Ἑλένην, ἥς εἵνεκα πολλὰ
 Ἀργεῖοι Τρωῆς τε θεῶν ἰότητι μόγησαν.

εἶρετο δ' αὐτίκ' ἔπειτα βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος, 120
 ὅττεν χρηίζων ἰκόμεν Λακεδαίμονα δῖαν·
 αὐτὰρ ἐγὼ τῷ πᾶσαν ἀληθείην κατέλεξα.
 καὶ τότε δὴ μ' ἐπέεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπεν·
 „ὦ πόποι, ἦ μάλα δὴ κρατερόφρονος ἀνδρὸς ἐν εὐνῇ
 ἤθελον εὐνηθῆναι ἀνάγκιδες αὐτοὶ ἔοντες. 125
 ὥς δ' ὁπότε ἐν ξυλόχῳ ἔλαφος κρατεροῖο λέοντος
 νεβροὺς κοιμήσασα νεηγενέας γαλαθηνοὺς
 κνημοὺς ἐξερέησι καὶ ἄγκεα ποιήεντα
 βοσκομένη, ὃ δ' ἔπειτα ἐὴν εἰσήλυθεν εὐνὴν,
 ἀμφοτέροισι δὲ τοῖσιν ἀεικέα πότμον ἐφῆκεν, 130
 ὥς Ὀδυσσεὺς κείνοισιν ἀεικέα πότμον ἐφῆσει.
 αἶ γάρ, Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίῃ καὶ Ἀπολλων,
 τοῖος ἐὼν, οἷός ποτ' ἐνκτιμένη ἐνὶ Λέσβῳ
 ἐξ ἔριδος Φιλομηλεΐδῃ ἐπάλαισεν ἀναστάς,
 καὶ δ' ἔβαλε κρατερῶς, κεχάροντο δὲ πάντες Ἀχαιοί, 135
 τοῖος ἐὼν μνηστῆρσιν ὁμιλήσειεν Ὀδυσσεύς·
 πάντες κ' ὠκύμοροί τε γενοίατο πικρόγαμοί τε.
 ταῦτα δ' ἃ μ' εἰρωτᾷς καὶ λίσσεαι, οὐκ ἂν ἐγὼ γε
 ἄλλα παρὲξ εἴποιμι παρακλιδὸν οὐδ' ἀπατήσω,
 ἀλλὰ τὰ μὲν μοι ἔειπε γέρον ἄλιος νημερτής, 140
 τῶν οὐδέν τοι ἐγὼ κρύψω ἔπος οὐδ' ἐπικεύσω.
 φῆ μιν ὃ γ' ἐν νήσῳ ἰδέειν κρατέρ' ἄλγε' ἔχοντα,
 νύμφης ἐν μεγάροισι Καλυψοῦς, ἥ μιν ἀνάγκη
 ἴσχει· ὃ δ' οὐ δύναται ἦν πατρίδα γαῖαν ἰκέσθαι·
 οὐ γάρ οἱ πάρα νῆες ἐπήρετμοι καὶ ἑταῖροι, 145
 οἳ κέν μιν πέμπουσιν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης·
 ὥς ἔφατ' Ἀτρεΐδης δουρικλειτὸς Μενέλαος.
 ταῦτα τελευτήσας νεόμην, ἔδοσαν δέ μοι οὔρου
 ἀθάνατοι, τοί μ' ὦκα φίλῃν ἐς πατρίδ' ἐπεμψαν.“
 ὥς φάτο, τῇ δ' ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρνευ. 150

τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε Θεοκλύμενος θεοειδής·
 „ὦ γύναι αἰδοίη Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος,
 ἦ τοι ὃ γ' οὐ σάφα οἶδεν, ἐμεῖο δὲ σύνθεο μῦθον·
 ἀτρεκέως γάρ τοι μαντεύσομαι οὐδ' ἐπικεύσω.
 ἴστω νῦν Ζεὺς πρῶτα θεῶν ξενίη τε τράπεξα 155
 ἴστιν τ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ἦν ἀφικάνω,
 ὥς ἦ τοι Ὀδυσσεὺς ἤδη ἐν πατρίδι γαίῃ
 ἤμενος ἢ ἔρπων, τάδε πευθόμενος κακὰ ἔργα,
 ἔστιν, ἀτὰρ μνηστῆρσι κακὸν πάντεσσι φυτεύει·
 οἷον ἐγὼν οἶωνόν ἐν σσέλμου ἐπὶ νηὸς 160
 ἤμενος ἐφρασάμην καὶ Τηλεμάχῳ ἐγεγώνευν.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
 „αἶ γὰρ τοῦτο, ξεῖνε, ἔπος τετελεσμένον εἶη·
 τῷ κε τάχα γνοίης φιλότητά τε πολλὰ τε δῶρα
 ἐξ ἐμεῦ, ὥς ἂν τίς σε συναντόμενος μακαρίζοι.“ 165
 ὥς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον·
 μνηστῆρες δὲ πάροιθεν Ὀδυσῆος μεγάροιο
 δίσκοισιν τέρποντο καὶ αἰγανέησιν ἱέντες
 ἐν τυκτῷ δαπέδῳ, ὅθι περ πάρος, ὕβριν ἔχοντες.
 ἀλλ' ὅτε δὴ δείπνηστος ἦν καὶ ἐπήλυθε μῆλα 170
 πάντοθεν ἐξ ἀγρῶν, οἱ δ' ἤγαγον, οἱ τὸ πάρος περ,
 καὶ τότε δὴ σφιν ἔειπε Μέδων· ὃς γάρ ῥα μάλιστα
 ἦνδανε κηρύκων καὶ σφιν παρεγίγνετο δαιτί·
 „κοῦροι, ἐπεὶ δὴ πάντες ἐτέρφθητε φρέν' ἀέθλοισι,
 ἔρχεσθε πρὸς δῶμαδ', ἵν' ἐντὶννώμεθα δαῖτα· 175
 οὐ μὲν γάρ τι χεῖριον ἐν ὥρῃ δείπνον ἐλέσθαι.“

ὥς ἔφαθ', οἱ δ' ἀνστάντες ἔβαν πείθοντό τε μῦθῳ.
 αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἵκοντο δόμους ἐν ναιετάοντας,
 χλαίνας μὲν κατέθεντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε,
 οἱ δ' ἴρευνον ὄϊς μεγάλους καὶ πίονας αἶγας, 180
 ἴρευνον δὲ σῶας σιάλους καὶ βοῦν ἀγελαίην,

δαῖτ' ἐντυνόμενοι. τοὶ δ' ἐξ ἀγροῖο πόλινδε
 ὠτρύνοντ' Ὀδυσσεύς τ' ἰέναι καὶ δῖος ὕφορβός.
 τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε συβώτης, ὄρχαμος ἀνδρῶν·
 „ξεῖν', ἐπεὶ ἄρ δὴ ἔπειτα πόλινδ' ἰέναι μενεαίνεις 185
 σήμερον, ὥς ἐπέτελλεν ἄναξ ἑμός· ἦ σ' ἂν ἐγὼ γε
 αὐτοῦ βουλοίμην σταθμῶν ῥυτῆρα λιπέσθαι·
 ἀλλὰ τὸν αἰδέομαι καὶ δεῖδια, μὴ μοι ὀπίσσω
 νεικεῖη· χαλεπαὶ δέ τ' ἀνάκτων εἰσὶν ὁμοκλαί.
 ἀλλ' ἄγε νῦν ἵομεν· δὴ γὰρ μέμβλωκε μάλιστα 190
 ἡμαρ, ἀτὰρ τάχα τοι ποτὶ ἔσπερα ῥίγιον ἔσται.“

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „γιννώσκω, φρονέω· τὰ γε δὴ νοέοντι κελεύεις.
 ἀλλ' ἵομεν, σὺ δ' ἔπειτα διαμπερὲς ἡγεμόνευε.
 δὸς δέ μοι, εἴ ποθὶ τοι ῥόπαλον τετμημένον ἔστιν, 195
 σκηριπίτεσθ', ἐπεὶ ἦ φάτ' ἀρισφαλὲ' ἔμμεναι οὐδόν.“

ἦ ῥα καὶ ἀμφ' ὤμοισιν αἰεκέα βάλλετο πήρην,
 πυκνὰ ῥωγαλέην, ἐν δὲ στρόφος ἦεν ἀορτήρ·
 Εὖμαιος δ' ἄρα οἱ σκῆπτρον θυμαρὲς ἔδωκεν.
 τῷ βήτην, σταθμὸν δὲ κύνες καὶ βώτορες ἄνδρες 200
 ῥύατ' ὑπισθε μένοντες. ὁ δ' ἐς πόλιν ἦγεν ἄνακτα
 πτωχῷ λευγαλέῳ ἐναλίγκιον ἠδὲ γέροντι,
 σκηπτόμενον· τὰ δὲ λυγρὰ περὶ χροῖ εἵματα ἔστο.
 ἀλλ' ὅτε δὴ στείχοντες ὁδὸν κάτα παιπαλόεσσαν
 ἄστεος ἐγγὺς ἔσαν καὶ ἐπὶ κρήνην ἀφίκοντο 205
 τυκτὴν καλλίροον, ὅθεν ὕδρευόντο πολῖται·
 τὴν ποιήσ' Ἴθακος καὶ Νήριτος ἠδὲ Πολύτωρ·
 ἀμφὶ δ' ἄρ' αἰγείρων ὕδατοτρεφῶν ἦν ἄλσος
 πάντοσε κυκλοτερές, κατὰ δὲ ψυχρὸν ῥέεν ὕδωρ
 ὑπόθεν ἐκ πέτρης· βωμὸς δ' ἐφύπερθε τέτυκτο 210
 νυμφάων, ὅθι πάντες ἐπιρρέζεσκον ὁδῖται·
 ἐνθα σφέας ἐκίχαν' υἱὸς Δολίοιο Μελανθεὺς

αἶγας ἄγων, αἰ̑ πα̑σι μετέπρεπον αἰπολίοισιν,
 δεῖπνον μνηστῆρεσσι· δύω δ' ἅμ' ἔποντο νομῆες.
 τοὺς δὲ ἰδὼν νείκεσεν, ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν, 215
 ἔκπαγλον καὶ ἀεικές, ὕρινε δὲ κῆρ Ὀδυσῆος·
 „νῦν μὲν δὴ μάλα πάγχυ κακὸς κακὸν ἠγῆλάξει,
 ὥς αἰεὶ τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς ὥς τὸν ὁμοῖον.
 πῇ δὴ τόνδε μολοβρὸν ἄγεις, ἀμέγαρτε συβῶτα,
 πτωχὸν ἀνιηρόν, δαιτῶν ἀπολυμαντῆρα; 220
 ὃς πολλῇσι φλιῇσι παραστὰς φλίπεται ὤμους
 αἰτίζων ἀκόλους, οὐκ ἄορας οὐδὲ λέβητας.
 τὸν γ' εἴ μοι δοίης σταθμῶν ῥυτῆρα γενέσθαι,
 σηκοκόρον τ' ἔμεναι θαλλόν τ' ἐρίφοισι φορῆναι,
 καὶ κεν ὄρον πίνων μεγάλην ἐπιγουννίδα θεῖτο. 225
 ἀλλ' ἐπεὶ οὖν δὴ ἔργα κἀκ' ἔμμαθεν, οὐκ ἐθέλησει
 ἔργον ἐποίχεσθαι, ἀλλὰ πτώσων κατὰ δῆμον
 βούλεται αἰτίζων βόσκειν ἦν γαστέρ' ἄναλτον.
 ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται·
 αἶ κ' ἔλθῃ πρὸς δῶματ' Ὀδυσσεύς θείοιο, 230
 πολλὰ οἱ ἀμφὶ κάρη σφέλα ἀνδρῶν ἐκ παλαμῶν
 πλευρὰ ἀποτρίψουσι δόμον κᾶτα βαλλομένοιο.“

ὥς φάτο καὶ παριῶν λὰξ ἐνθορεν ἀφραδίῃσιν
 ἰσχύϊ· οὐδέ μιν ἐκτὸς ἀταρπιτοῦ ἐστυφέλιξεν,
 ἀλλ' ἔμεν' ἀσφαλέως. ὁ δὲ μερμηρίζεν Ὀδυσσεύς, 235
 ἥε μεταῖξας ῥοπάλῳ ἐκ θυμὸν ἔλοιτο,
 ἧ πρὸς γῆν ἐλάσειε κάρη ἀμφουδὶς αἰέρας.
 ἀλλ' ἐπετόλμησε, φρεσὶ δ' ἔσχετο. τὸν δὲ συβώτης
 νείκεσ' ἐσάντα ἰδὼν, μέγα δ' εὗξατο χεῖρας ἀνασχών·
 „νύμφαι κρηναῖαι, κοῦραι Διὸς, εἴ ποτ' Ὀδυσσεύς 240
 ὕμμ' ἐπὶ μηρί' ἔκῃε, καλύψας πίοιι δημῶ,
 ἄρνων ἠδ' ἐρίφων, τόδε μοι κρηγῆνατ' ἐέλθωρ·
 ὥς ἔλθοι μὲν κεῖνος ἀνὴρ, ἀγάγοι δὲ ἑ δαίμων·

τῷ κέ τοι ἀγλαΐας γε διασκεδάσειεν ἀπάσας,
 τὰς νῦν ὑβρίζων φορέεις, ἀλαλήμενος αἰεὶ 245
 ἄστνυ κάτ', αὐτὰρ μῆλα κακοὶ φθειρόντων νομῆες."

τὸν δ' αὖτε προσέειπε Μελάνθιος, αἰπόλος αἰγῶν·
 „ὦ πόποι, οἷον ἔειπε κύων ὀλοφώϊα εἰδώς,
 τόν ποτ' ἐγὼν ἐπὶ νηὸς ἐνστέλμοιο μελαίνης
 ἄξω τῇλ' Ἰθάκης, ἵνα μοι βίοτον πολὺν ἄλφοι. 250
 αἶ γὰρ Τηλέμαχον βάλοι ἀργυρότοξος Ἀπόλλων
 σήμερον ἐν μεγάροις, ἣ ὑπὸ μνηστῆρσι δαμείη,
 ὥς Ὀδυσῆϊ γε τηλοῦ ἀπώλετο νόστιμον ἦμαρ."

ὥς εἰπὼν τοὺς μὲν λίπεν αὐτοῦ ἦκα κίοντας,
 αὐτὰρ ὁ βῆ, μάλα δ' ὦκα δόμους ἵκανε νῆακτος. 255
 αὐτίκα δ' εἴσω ἔεν, μετὰ δὲ μνηστῆρσι καθίζεν
 ἀντίον Εὐρυμάχου· τὸν γὰρ φιλέσκε μάλιστα.
 τῷ παρὰ μὲν κρειῶν μοῖραν θέσαν, οἱ πονέοντο,
 σῆτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρονσα
 ἔδμεναι. ἀγχίμολον δ' Ὀδυσσεὺς καὶ δῖος ὕφορβος 260
 στήτην ἐρχομένω, περὶ δέ σφεας ἤλυθ' ἰωή
 φόρμιγγος γλαφυρῆς· ἀνὰ γὰρ σφισι βάλλετ' αἰεΐδεν
 Φῆμιος. αὐτὰρ ὁ χειρὸς ἔλων προσέειπε συβώτην·
 „Εὖμαι', ἣ μάλα δὴ τάδε δώματα κάλ' Ὀδυσῆος.
 ῥεῖα δ' ἀρίγνωτ' ἐστὶ καὶ ἐν πολλοῖσιν ἰδέσθαι. 265
 ἐξ ἐτέρων ἕτερ' ἐστίν, ἐπήσκηται δέ οἱ αὐλὴ
 τοίχῳ καὶ θριγκοῖσι, θύραι δ' ἐνεργέες εἰδὼν
 δικλίδες· οὐκ ἂν τίς μιν ἀνὴρ ὑπεροπλίσσαιτο.
 γιννώσκω δ', ὅτι πολλοὶ ἐν αὐτῷ δαῖτα τίθενται
 ἄνδρες, ἐπεὶ κνίσῃ μὲν ἐνήνοθεν, ἐν δέ τε φόρμιγξ 270
 ἠπύει, ἣν ἄρα δαίτη θεοὶ ποίησαν ἐταίρην."

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη, Εὖμαιε συβῶτα·
 „ῥεῖ' ἐγνώως, ἐπεὶ οὐδὲ τά τ' ἄλλα πέρ ἐσσ' ἀνοήμων.
 ἀλλ' ἄγε δὴ φραζώμεθ', ὅπως ἔσται τάδε ἔργα.

ἤε σὺ πρῶτος ἔσελθε δόμους ἐν ναιετάοντας, 275
 δύσεο δὲ μνηστῆρας, ἐγὼ δ' ὑπολείψομαι αὐτοῦ·
 εἰ δ' ἐθέλεις, ἐπίμεινον, ἐγὼ δ' εἴμι προπάροιθεν·
 μηδὲ σὺ δηθύνειν, μή τίς σ' ἔκτοσθε νοήσας
 ἢ βάλλῃ ἢ ἐλάσῃ. τὰ δέ σε φράζεσθαι ἄνωγα.“

τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς· 280
 „γινώσκω, φρονέω· τὰ γε δὴ νοέοντι κελεύεις.
 ἀλλ' ἔρχεο προπάροιθεν, ἐγὼ δ' ὑπολείψομαι αὐτοῦ·
 οὐ γάρ τι πληγέων ἀδαήμων οὐδὲ βολάων·
 τολμήεις μοι θυμός, ἐπεὶ κακὰ πολλὰ πέπονθα
 κύμασι καὶ πολέμῳ· μετὰ καὶ τόδε τοῖσι γενέσθω. 285
 γαστέρα δ' οὐ πως ἔστιν ἀποκρῦψαι μεμαυῖαν,
 οὐλομένην, ἣ πολλὰ κάκ' ἀνθρώποισι δίδωσιν,
 τῆς ἔνεκεν καὶ νῆες εὐζυγοὶ ὀπλίζονται,
 πόντον ἐπ' ἀτρύγετον κακὰ δυσμενέεσσι φέρουσai.“

ὥς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον· 290
 ἄν δὲ κύων κεφαλὴν τε καὶ οὐατα κείμενος ἔσχεν,
 Ἄργος, Ὀδυσσεὺς ταλασίφρονος, ὃν ῥά ποτ' αὐτὸς
 θρέψε μὲν, οὐδ' ἀπόνητο, πάρος δ' εἰς Ἴλιον ἱρὴν
 ὥχετο. τὸν δὲ πάροιθεν ἀγίνεσκον νέοι ἄνδρες
 αἴγας ἐπ' ἀγροτέρας ἠδὲ πρόκας ἠδὲ λαγούς· 295
 δὴ τότε κεῖτ' ἀπόθεστος ἀποιχομένοιο ἄνακτος
 ἐν πολλῇ κόπρῳ, ἣ οἱ προπάροιθε θυράων
 ἡμιόνων τε βοῶν τε ἄλις κέχυτ', ὅφρ' ἂν ἄγοιεν
 δμῶες Ὀδυσσεὺς τέμενος μέγα κοπρήσοντες·
 ἐνθα κύων κεῖτ' Ἄργος ἐνίπλειος κυνοραιστέων. 300
 δὴ τότε γ', ὥς ἐνόησεν Ὀδυσσεύς ἐγγὺς ἔοντα,
 οὐρῇ μὲν ῥ' ὃ γ' ἔσθηνε καὶ οὐατα κάμβαλεν ἄμφω,
 ἄσσουν δ' οὐκέτ' ἔπειτα δυνήσατο οἷο ἄνακτος
 ἐλθέμεν. αὐτὰρ ὁ νόσφιν ἰδὼν ἀπομόρξατο δάκρυ
 ῥεῖλα λαθὼν Ἐύμαιον, ἄφαρ δ' ἐρεεῖνετο μύθῳ· 305

„Εὖμαι', ἡ μάλα θαῦμα κύων ὅδε κεῖτ' ἐνὶ κόπρῳ.
καλὸς μὲν δέμας ἐστίν, ἀτὰρ τόδε γ' οὐ σάφα οἶδα,
ἡ δὲ καὶ ταχὺς ἔσκε θέειν ἐπὶ εἶδει τῷδε,
ἡ αὖτως οἰοί τε τραπεζῆς κύνες ἀνδρῶν
γίγνONT', ἀγλαΐης δ' ἔνεκεν κομέουσιν ἄνακτες.“ 310

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη, Ἐύμαιε συβῶτα·
„καὶ λίην ἀνδρός γε κύων ὅδε τῇλε θανόντος.
εἰ τοιόσδ' εἴη ἡμὲν δέμας ἡδὲ καὶ ἔργα,
οἶόν μιν Τροίηνδε κιὼν κατέλειπεν Ὀδυσσεύς,
αἰψά κε θηήσαιο ἰδὼν ταχυντήτα καὶ ἀλκήν“ 315
οὐ μὲν γάρ τι φύγεσκε βαθείης βένθεσιν ὕλης
κνώδαλον, ὅττι δίοιτο· καὶ ἔχνεσι γὰρ περιήδη.
νῦν δ' ἔχεται κακότητι, ἄναξ δέ οἱ ἄλλοθι πάτρης
ᾤλετο, τὸν δὲ γυναῖκες ἀκηδέες οὐ κομέουσιν.
δμῶες δ', εὖτ' ἂν μηκέτ' ἐπικρατέωσιν ἄνακτες, 320
οὐκέτ' ἔπειτ' ἐθέλουσιν ἐναΐσιμα ἐργάζεσθαι·
ἥμισυ γάρ τ' ἀρετῆς ἀποαίνυται εὐρύοπα Ζεὺς
ἀνέρος, εὖτ' ἂν μιν κατὰ δούλιον ἦμαρ ἔλῃσιν.“

ὧς εἰπὼν εἰσῆλθε δόμους ἐν ναιετάοντας,
βῆ δ' ἰδυὺς μέγαροιο μετὰ μνηστῆρας ἀγανούς. 325
Ἄργον δ' αὖ κατὰ μοῖρα λάβεν μέλανος θανάτοιο
αὐτίκ' ἰδόντ' Ὀδυσῆα ἐεικοστῷ ἐνιαυτῷ.

τὸν δὲ πολὺν πρῶτος ἶδε Τηλέμαχος θεοειδῆς
ἐρχόμενον κατὰ δῶμα συβώτην, ὥκα δ' ἔπειτα
νεῦσ' ἐπὶ οἱ καλέσας. ὁ δὲ παπτήνας ἔλε δίφρον 330
κείμειον, ἔνθα τε δαιτρὸς ἐφίζεσκε κρέα πολλὰ
δαιόμενος μνηστῆρσι δόμον κάτα δαινυμένοισιν·
τὸν κατέθηκε φέρων πρὸς Τηλεμάχοιο τράπεζαν
ἀντίον, εἶθα δ' ἄρ' αὐτὸς ἐφέζετο. τῷ δ' ἄρα κῆρυξ
μοῖραν ἔλων ἐτίθει κανέον τ' ἐκ σῖτον ἀείρας. 335

ἀγχίμολον δὲ μετ' αὐτὸν ἐδύσετο δώματ' Ὀδυσσεύς

πτωχῷ λευγαλέῳ ἐναλίγκιος ἥδ' ἔγερνται,
 σκηπτόμενος· τὰ δὲ λυγρὰ περὶ χροῖ εἵματα ἔστο.
 ἶξε δ' ἐπὶ μελίνου οὐδοῦ ἐντοσθε θυράων,
 κλινάμενος σταθμῷ κυπαρισσίνῳ, ὃν ποτε τέκτων 340
 ξέσσειν ἐπισταμένως καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνεν.
 Τηλέμαχος δ' ἐπὶ οἱ καλέσας προσέειπε συβώτην,
 ἄρτον τ' οὐλον ἔλῳν περικαλλέος ἐκ κανέοιο
 καὶ κρέας, ὥς οἱ χεῖρες ἐχάνθανον ἀμφιβαλόντι·
 „ὁδὸς τῷ ξείνῳ ταῦτα φέρων αὐτόν τε κέλευε 345
 αἰτίξειν μάλα πάντας ἐποιχόμενον μνηστῆρας·
 αἰδῶς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένῳ ἀνδρὶ παρῆναι.“

ὥς φάτο, βῆ δὲ συφορβός, ἐπεὶ τὸν μῦθον ἄκουσεν,
 ἀγχοῦ δ' ἰστάμενος ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευεν·
 „Τηλέμαχος τοι, ξεῖνε, διδοῖ τάδε, καὶ σε κελεύει 350
 αἰτίξειν μάλα πάντας ἐποιχόμενον μνηστῆρας·
 αἰδῶ δ' οὐκ ἀγαθὴν φησ' ἔμμεναι ἀνδρὶ προῖκτῃ.“

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „Ζεῦ ἄνα, Τηλέμαχόν μοι ἐν ἀνδράσιν ὄλβιον εἶναι,
 καὶ οἱ πάντα γένοιτο, ὅσα φρεσὶν ᾗσι μένουιν.“ 355

ἣ ῥα καὶ ἀμφοτέρῃσιν ἐδέξατο καὶ κατέθηκεν
 αὐτῇ ποδῶν προπάροιθεν, ἀεικελὴς ἐπὶ πήρης·
 ἦσθιε δ', ἕως ὅτ' αἰοιδὸς ἐνὶ μεγάροισιν ᾄδειεν·
 εὖθ' ὁ δεδειπνήκειν, ὁ δ' ἐπαύετο θεῖος αἰοιδός.
 μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἄνὰ μέγαρ'· αὐτὰρ Ἀθήνη 360
 ἄγχι παρισταμένη Λαερτιάδην Ὀδυσῆα
 ὥτρυν', ὥς ἂν πύρνα κατὰ μνηστῆρας ἀγέροι,
 γνοίῃ θ', οἳ τινὲς εἰσιν ἐναίσιμοι οἳ τ' ἀθέμιστοι·
 ἀλλ' οὐδ' ὥς τιν' ἔμελλ' ἀπαλεξήσειν κακότητος.
 βῆ δ' Ἴμεν αἰτήσων ἐνδέξια φῶτα ἕκαστον 365
 πάντοσε χεῖρ' ὀρέγων, ὥς εἰ πτωχὸς πάλαι εἴη.
 οἱ δ' ἐλαίροντες δίδοσαν, καὶ ἐθάμβεον αὐτόν,

ἀλλήλους τ' εἶροντο, τίς εἴη καὶ πόθεν ἔλθοι.
 τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε Μελάνθιος, αἰπόλος αἰγῶν·
 „κέκλυτέ μευ, μνηστῆρες ἀγκλιειτῆς βασιλείης, 370
 τοῦδε περὶ ξείνου· ἥ γάρ μιν πρόσθεν ὄπωπα.
 ἥ τοι μὲν οἱ δεῦρο συβώτης ἡγεμόνευεν,
 αὐτὸν δ' οὐ σάφα οἶδα, πόθεν γένος εὔχεται εἶναι.“

ὧς ἔφατ', Ἀντίνοος δ' ἔπεσιν νεΐκεσσε συβώτην·
 „ὦ ἀρίγνωτε συβῶτα, τί ἥ δὲ σὺ τόνδε πόλινδε 375
 ἡγάγες; ἥ οὐχ ἄλλis ἡμῖν ἀλήμονές εἰσι καὶ ἄλλοι,
 πτωχοὶ ἀνιηροί, δαιτῶν ἀπολυμαντῆρες;
 ἥ ὄνοσαι, ὅτι τοι βίοτον κατέδουσιν ἄνακτος
 ἐνθάδ' ἀγειρόμενοι, σὺ δὲ καὶ ποθι τόνδε κάλεσσας;“

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη, Ἐύμαιε συβῶτα· 380
 „Ἀντίνο', οὐ μὲν καλὰ καὶ ἐσθλὸς ἐὼν ἀγορεύεις·
 τίς γὰρ δὴ ξείνον καλεῖ ἄλλοθεν αὐτὸς ἐπελθὼν
 ἄλλον γ', εἰ μὴ τῶν, οἳ δημιοεργοὶ ἔασιν,
 μάντιν ἢ ἰητῆρα κακῶν ἢ τέκτονα δούρων,
 ἢ καὶ θέσπιν ἀοιδόν, ὃ κεν τέρπῃσιν αἰείδων; 385
 οὗτοι γὰρ κλητοὶ γε βροτῶν ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν·
 πτωχὸν δ' οὐκ ἄν τις καλέοι τρῦζοντα δ' αὐτόν.
 ἀλλ' αἰεὶ χαλεπὸς περὶ πάντων εἰς μνηστήρων
 δμῶσιν Ὀδυσσεῆος, πέρι δ' αὐτ' ἐμοί. αὐτὰρ ἐγὼ γε
 οὐκ ἀλέγω, εἴως μοι ἐχέφρων Πηνελόπεια 390
 ζῶει ἐνὶ μεγάροις καὶ Τηλέμαχος θεοειδής.“

τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΐδα·
 „σίγα, μὴ μοι τοῦτον ἀμείβεο πόλλ' ἐπέεσσιν·
 Ἀντίνοος δ' εἰώθε κακῶς ἐρεθιζέμεν αἰεὶ
 μύθοισιν χαλεποῖσιν, ἐποτρύνει δὲ καὶ ἄλλους.“ 395

ἥ ῥα καὶ Ἀντίνοον ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 „Ἀντίνο', ἥ μευ καλὰ πατήρ ὧς κήδεαι υἱός,
 ὃς τὸν ξείνον ἄνωγας ἀπὸ μεγάροιο δῖεσθαι

μῦθον ἀναγκαίῳ· μὴ τοῦτο θεὸς τελέσειεν.
 δὸς οἱ ἐλῶν· οὗ τοι φθονέω· κέλομαι γὰρ ἐγὼ γε. 400
 μήτ' οὖν μητέρ' ἐμήν ἄξεν τό γε μήτε τιν' ἄλλον
 δμῶων, οἱ κατὰ δάματ' Ὀδυσσεύος θείοιο.
 ἀλλ' οὗ τοι τοιοῦτον ἐνὶ στήθεσσι νόημα·
 αὐτὸς γὰρ φαγέμεν πολὺν βούλειαι ἢ δόμεν ἄλλῳ.“

τὸν δ' αὖτ' Ἀντίνοος ἀπαμειβόμενος προσέειπεν· 405
 „Τηλέμαχ' ὑπαγόρη, μένος ἄσχετε, ποῖον εἶπες.
 εἰ οἱ τόσσον ἅπαντες ὀρέξειαν μνηστῆρες,
 καὶ κέν μιν τρεῖς μῆνας ἀπόπροθεν οἶκος ἐρύκοι.“

ὥς ἄρ' ἔφη καὶ θρηνην ἐλὼν ὑπέφηνε τραπέζης
 κείμενον, ᾧ ῥ' ἔπεχευ λιπαροὺς πόδας εἰλαπινάζων. 410
 οἱ δ' ἄλλοι πάντες δίδοσαν, πλησαν δ' ἄρα πῆρην
 σίτου καὶ κρειῶν. τάχα δὴ καὶ ἐμελλεν Ὀδυσσεὺς
 αὐτίς ἐπ' οὐδὸν ἰὼν προικὸς γεύσεσθαι Ἀχαιῶν.
 στῇ δὲ παρ' Ἀντίνοον καὶ μιν πρὸς μῦθον εἶπεν·
 „δὸς, φίλος· οὐ μὲν μοι δοκέεις ὁ κάκιστος Ἀχαιῶν 415
 ἔμμεναι, ἀλλ' ὤριστος, ἐπεὶ βασιλῆι ἔοικας·
 τῷ σε χρή δόμεναι καὶ λῶιον ἢ περ ἄλλοι
 σίτου· ἐγὼ δέ κέ σε κλείω κατ' ἀπείρονα γαῖαν.
 καὶ γὰρ ἐγὼ ποτε οἶκον ἐν ἀνθρώποισιν ἔναιον
 ὄλβιος ἀφνειὸν, καὶ πολλάκι δόσκον ἀλήτην 420
 τοίῳ, ὅποτος ἔοι καὶ ὅτεν κεχρημένος ἔλθοι·
 ἦσαν δὲ δμῶες μάλα μυρίοι ἄλλα τε πολλά,
 οἷσιν τ' εὖ ζῶουσι καὶ ἀφνειοὶ καλέονται.
 ἀλλὰ Ζεὺς ἀλάπαξε Κρονίων· ἤθελε γὰρ πον·
 ὃς μ' ἅμα ληιστῆρσι πολυπλάγκτοισιν ἀνῆκεν 425
 Αἰγυπτόνδ' ἰέναι, δολιχὴν ὁδόν, ὄφρ' ἀπολοίμην.
 στήσα δ' ἐν Αἰγύπτῳ ποταμῷ νέας ἀμφιελίσσας.
 ἐνθ' ἣ τοι μὲν ἐγὼ κελόμην ἐρίηρας ἐταίρους
 αὐτοῦ παρ νῆεσσι μένειν καὶ νῆας ἐρυσθαι,

ὀπιτῆρας δὲ κατὰ σκοπιάς ὥτρυνα νέεσθαι· 430

οἳ δ' ὕβρει εἴξαντες, ἐπισπόμενοι μένει σφῶ,
αἶψα μάλ' Αἴγυπτίων ἀνδρῶν περικαλλέας ἀγροὺς
πόρθειον, ἐκ δὲ γυναικας ἄγον καὶ νήπια τέκνα,
αὐτοὺς τε κτεῖνον. τάχα δ' ἐς πόλιν ἵκετ' αὐτή·
οἳ δὲ βοῆς αἰόντες ἄμ' ἡοῖ φαινομένηφιν 435

ἦλθον· πλήτο δὲ πᾶν πεδίον πεζῶν τε καὶ ἵππων
χαλκοῦ τε στεροπῆς. ἐν δὲ Ζεὺς τερπικέραυνος
φύζαν ἐμοῖς ἐτάροισι κακὴν βάλεν, οὐδέ τις ἔτλη
στῆναι ἐναντίβιον· περὶ γὰρ κακὰ πάντοθεν ἔσθη.
ἐνθ' ἡμέων πολλοὺς μὲν ἀπέκτανον ὀξεί χαλκῶ, 440
τοὺς δ' ἄναγον ζωούς, σφίσιν ἐργάζεσθαι ἀνάγκη.
αὐτὰρ ἐμ' ἐς Κύπρον ξείνῳ δόσαν ἀντιάσαντι,
Δμήτορι Ἰασίδῃ, ὃς Κύπρον ἴφι ἄνασσει.

ἐνθεν δὴ νῦν δεῦρο τόδ' ἴκω πῆματα πάσχων.“

τὸν δ' αὖτ' Ἀντίνοος ἀπαμείβετο φώνησέν τε· 445

„τίς δαίμων τόδε πῆμα προσήγαγε δαιτὸς ἀνίην;
στῆθ' οὕτως ἐς μέσσον, ἐμῆς ἀπάνευθε τραπέζης,
μὴ τάχα πικρὴν Αἴγυπτον καὶ Κύπρον ἵκηαι,
ὥς τις θαρσαλέος καὶ ἀναιδὴς ἔσσι προῖκτης.
ἐξεῖης πάντεσσι παρίστασαι· οἳ δὲ διδοῦσιν 450

μαψιδίως, ἐπεὶ οὐ τις ἐπίσχεσις οὐδ' ἐλεητὺς
ἄλλοτρίων χαρίσασθαι, ἐπεὶ πάρα πολλὰ ἐκάστω.“

τὸν δ' ἀναχωρήσας προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
„ὦ πόποι, οὐκ ἄρα σοί γ' ἐπὶ εἶδει καὶ φρένες ἦσαν.
οὐ σύ γ' ἂν ἐξ οἴκου σῶ ἐπιστάτῃ οὐδ' ἄλα δοίης, 455
ὃς νῦν ἄλλοτρίοισι παρήμενος οὐ τί μοι ἔτλης
σίτου ἀποπροελὼν δόμεναι· τὰ δὲ πολλὰ πάρεστιν.“

ὥς ἔφατ', Ἀντίνοος δὲ χολώσατο κηρόθι μᾶλλον,
καί μιν ὑπόδρα ἰδὼν ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
„νῦν δὴ σ' οὐκέτι καλὰ διέκ μεγάροιο γ' ὀίω 460

ἄψ ἀναχωρήσειν, ὅτε δὴ καὶ ὀνειδέα βάξεις.“

ὣς ἄρ' ἔφη καὶ θρηῖνον ἔλων βάλε δεξιὸν ὦμον,
 πρυμνότατον κατὰ νῶτον. ὁ δ' ἐστάθη ἥντε πέτρῃ
 ἔμπεδον, οὐδ' ἄρα μιν σφῆλεν βέλος Ἀντινόοιο·
 ἀλλ' ἀκέων κίνησε κάρη κακὰ βυσσοδομεύων. 465
 ἄψ δ' ὄγ' ἐπ' οὐδὸν ἰὼν κατ' ἄρ' ἔξετο, καὶ δ' ἄρα πήρην
 θῆκεν ἐυπλείην, μετὰ δὲ μνηστῆρσιν ἔειπεν·

„κέκλυτέ μεν, μνηστῆρες ἀγκλειτῆς βασιλείης,
 ὄφρ' εἴπω, τὰ με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
 οὐ μὰν οὔτ' ἄχος ἐστὶ μετὰ φρεσὶν οὔτε τι πένθος, 470
 ὅππότε' ἀνὴρ περὶ οἷσι μαχειόμενος κτεάτεσσιν
 βλήεται, ἢ περὶ βουσὶν ἢ ἀργεννῆς ὀίεσσιν·
 αὐτὰρ ἔμ' Ἀντίνοος βάλε γαστέρος εἵνεκα λυγρῆς,
 οὐλομένης, ἢ πολλὰ κάκ' ἀνθρώποισι δίδωσιν.
 ἀλλ' εἰ που πτωχῶν γε θεοὶ καὶ ἐρινύες εἰσὶν, 475
 Ἀντίνοον πρὸ γάμοιο τέλος θανάτοιο κιχείη.“

τὸν δ' αὖτ' Ἀντίνοος προσέφη, Ἐυπείθεος υἱός·
 „ἔσθι' ἔκηλος, ξεῖνε, καθήμενος, ἢ ἅπιθ' ἄλλῃ,
 μή σε νέοι διὰ δώματ' ἐρύσσωσ', οἷ' ἀγορεύεις,
 ἢ ποδὸς ἢ καὶ χειρός, ἀποδρύψωσι δὲ πάντα.“ 480

ὣς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ὑπερφιάλως νεμέσθησαν.
 ὦδε δέ τις εἶπεσκε νέων ὑπερηνορέοντων·
 „Ἀντίνο', οὐ μὲν καλὰ βάλες δύστηνον ἀλήτην·
 οὐλόμεν', εἰ δὴ πού τις ἐπουράνιος θεὸς ἐστίν.
 καὶ τε θεοὶ ξείνοισιν ἑοικότες ἄλλοδαποῖσιν, 485
 παντοῖοι τελέθοντες, ἐπιστρωφῶσι πόληας
 ἀνθρώπων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ἐφορῶντες.“

ὣς ἄρ' ἔφην μνηστῆρες, ὁ δ' οὐκ ἐμπάζετο μῦθων.
 Τηλέμαχος δ' ἐν μὲν κραδίῃ μέγα πένθος ἄεξεν
 βλημένου, οὐδ' ἄρα δάκρυ χαμαὶ βάλεν ἐκ βλεφάρουιν, 490
 ἀλλ' ἀκέων κίνησε κάρη κακὰ βυσσοδομεύων.

τοῦ δ' ὥς οὖν ἤκουσε περίφρων Πηνελόπεια
 βλημένου ἐν μεγάρῳ, μετ' ἄρα δμῳῇσιν ἔειπεν·
 „αἶθ' οὕτως αὐτόν σε βάλοι κλυτότοξος Ἀπόλλων.“
 τὴν δ' αὖτ' Εὐρυνόμη ταμὴν πρὸς μῦθον ἔειπεν· 495
 „εἰ γὰρ ἐπ' ἀρῇσιν τέλος ἡμετέροισι γένοιτο·
 οὐκ ἄν τις τούτων γε εὐθρονον Ἡῶ ἴκοιτο.“
 τὴν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
 „μαί', ἐχθροὶ μὲν πάντες, ἐπεὶ κακὰ μηχανόωνται·
 Ἀντίνοος δὲ μάλιστα μελαίνῃ κηρὶ ἔοικεν. 500
 ξεῖνός τις δύστηνος ἀλητεύει κατὰ δῶμα
 ἀνέρας αἰτίζων· ἀχορημοσύνη γὰρ ἀνώγει·
 ἐνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐνέπλησάν τ' ἔδοσαν τε,
 οὗτος δὲ θρήνηντι προμυδὸν βάλε δεξιὸν ὦμον.“

ἡ μὲν ἄρ' ὥς ἀγόρευε μετὰ δμῳῇσι γυναιξίν 505
 ἡμένη ἐν θαλάμῳ· ὁ δ' ἐδείπνεε δῖος Ὀδυσσεύς.
 ἡ δ' ἐπὶ οἷ καλέσασα προσηύδα δῖον ὑφορβόν·
 „ἔρχεο, δῖ' Εὐμαίε, κιῶν τὸν ξεῖνον ἀνωχθί,
 ἐλθέμεν, ὄφρα τί μιν προσπτύξομαι ἢδ' ἐρέωμαι,
 εἴ που Ὀδυσσεὺς ταλασίφρονος ἥε πέπυσται 510
 ἢ ἰδεν ὀφθαλμοῖσι· πολυπλάγκτῳ γὰρ ἔοικεν.“

τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη, Εὐμαίε στυγῆτα·
 „εἰ γὰρ τοι, βασιλεία, σιωπήσειαν Ἀχαιοί·
 οἷ' ὅ γε μυθεῖται, θέλγοιτό κέ τοι φίλον ἦτορ.
 τρεῖς γὰρ δὴ μιν νύκτας ἔχον, τρία δ' ἡματ' ἔρυσα 515
 ἐν κλισίῃ· πρῶτον γὰρ ἔμ' ἵκετο νηὶς ἀποδράς·
 ἀλλ' οὐ πῶ κακότητα διήνυσεν ἦν ἀγορεύων.
 ὥς δ' ὅτ' αἰοδὸν ἀνὴρ ποτιδέρεται, ὅς τε θεῶν ἔξ
 αἰείδῃ δεδαῶς ἔπε' ἱμερόεντα βροτοῖσιν,
 τοῦ δ' ἄμοτον μεμάσιν ἀκουέμεν, ὀππότ' αἰείδῃ, 520
 ὥς ἐμὲ κείνος ἔθελγε παρήμενος ἐν μεγάροισιν.
 φησὶ δ' Ὀδυσσεὺς ξεῖνος πατρώιος εἶναι

Κρήτη ναιετάων, ὅθι Μίνωος γένος ἐστίν.
 ἐνθεν δὴ νῦν δεῦρο τόδ' ἵκετο πῆματα πάσχων
 προπροκυλινδόμενος· στεῦται δ' Ὀδυσῆος ἀκοῦσαι 525
 ἀγχοῦ, Θεσπρωτῶν ἀνδρῶν ἐν πίοιι δῆμῳ,
 ζωοῦ· πολλὰ δ' ἄγει κειμήλια ὄνδε δόμονδε.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
 „ἔρχεο, δεῦρο κάλεσσον, ἵν' ἀντίον αὐτὸς ἐνίσπῃ.
 οὔτοι δ' ἤε θύρῃσι καθήμενοι ἐψιάσθων 530
 ἢ αὐτοῦ κατὰ δῶματ', ἐπεὶ σφισι θυμὸς εὐφρων.
 αὐτῶν μὲν γὰρ κτήματ' ἀκήρατα κεῖτ' ἐνὶ οἴκῳ,
 σῖτος καὶ μέθυ ἡδύ· τὰ μὲν τ' οἰκῆες ἔδουσιν,
 οἱ δ' εἰς ἡμέτερον πωλεύμενοι ἥματα πάντα,
 βοῦς ἱερεύοντες καὶ ὄις καὶ πῖονας αἶγας 535
 εἰλαπινάζουσιν πίνουσί τε αἶθοπα οἶνον
 μαψιδίως· τὰ δὲ πολλὰ κατάνεται· οὐ γὰρ ἔπ' ἀνήρ,
 οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκεν, ἀρῇν ἀπὸ οἴκου ἀμῦναι.
 εἰ δ' Ὀδυσσεὺς ἔλθοι καὶ ἵκοιτ' ἐς πατρίδα γαῖαν,
 αἰψά κε σὺν ᾧ παιδὶ βίας ἀποτίσεται ἀνδρῶν.“ 540

ὣς φάτο, Τηλέμαχος δὲ μέγ' ἔπαρεν, ἀμφὶ δὲ δῶμα
 σμερδαλέον κονάβησε. γέλασσε δὲ Πηνελόπεια,
 αἰψα δ' ἄρ' Εὐμαιον ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 „ἔρχεό μοι, τὸν ξεῖνον ἐναντίον ὧδε κάλεσσον.
 οὐχ ὀράας, ὃ μοι νῖδος ἐπέπταρε πᾶσιν ἔπεσιν; 545
 τῷ κε καὶ οὐκ ἀτελῆς θάνατος μνηστῆρσι γένοιτο
 πᾶσι μάλ', οὐδέ κέ τις θάνατον καὶ κῆρας ἀλύξει.
 ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσιν.
 αἶ κ' αὐτὸν γνώω νημερτέα πάντ' ἐνέποντα,
 ἔσσω μιν χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματα καλά.“ 550

ὣς φάτο, βῆ δὲ συφορβός, ἐπεὶ τὸν μῦθον ἄκουσεν,
 ἀγχοῦ δ' ἰσταμένος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 „ξεῖνε πάτερ, καλέει σε περίφρων Πηνελόπεια,

μήτηρ Τηλεμάχοιο· μεταλλῆσαι τί ἐ θυμὸς
 ἄμφι πόσει κέλεται, καὶ κήδεά περ πεπαθυλή. 555
 εἰ δέ κέ σε γνώῃ νημερτέα πάντ' ἐνέποντα,
 ἔσσει σε χλαῖνάν τε χιτῶνά τε, τῶν σὺ μάλιστα
 χρηρίζεις· σῖτον δὲ καὶ αἰτίζων κατὰ δῆμον
 γαστέρα βοσκήσεις· δώσει δέ τοι, ὅς κ' ἐθέλῃσιν.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς· 560
 „Εὖμαι', αἰψά κ' ἐγὼ νημερτέα πάντ' ἐνέποιμι
 κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρονι Πηνελοπείῃ·
 οἶδα γὰρ εὖ περὶ κείνον, ὁμῆν δ' ἀνεδέγμεθ' οἰζύν·
 ἀλλὰ μνηστήρων χαλεπῶν ὑποδείδι' ὁμιλον,
 τῶν ὕβρις τε βίῃ τε σιδήρεον οὐρανὸν ἵκει. 565
 καὶ γὰρ νῦν, ὅτε μ' οὗτος ἀνὴρ κατὰ δῶμα κίοντα
 οὗ τι κακὸν ῥέξαντα βαλὼν ὀδύνησιν ἔδωκεν,
 οὔτε τι Τηλέμαχος τό γ' ἐπήρκεσεν οὔτε τις ἄλλος.
 τῷ νῦν Πηνελόπειαν ἐνὶ μεγάροισιν ἄνωχθι
 μεῖναι, ἐπειγομένην περ, ἐς ἥελιον καταδύντα· 570
 καὶ τότε μ' εἰρέσθω πόσιος πέρι νόστιμον ἡμαρ,
 ἄσσοτέρω καθίσασα παρὰ πυρὶ· εἵματα γάρ τοι
 λύγρ' ἔχω· οἶσθα καὶ αὐτός, ἐπεὶ σε πρῶθ' ἰκέτευσα.“

ὣς φάτο, βῆ δὲ συφορβός, ἐπεὶ τὸν μῦθον ἄκουσεν.
 τὸν δ' ὑπὲρ οὐδοῦ βάντα προσηύδα Πηνελόπεια· 575
 „οὐ σύ γ' ἄγεις, Ἐύμαιε· τί τοῦτ' ἐνόησεν ἀλήτης;
 ἦ τινά που δείσας ἐξαίσιον, ἦε καὶ ἄλλως
 αἰδεῖται κατὰ δῶμα; κακὸς δ' αἰδοῖος ἀλήτης.“

τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη, Ἐύμαιε συβῶτα·
 „μυθεῖται κατὰ μοῖραν, ἃ πέρ κ' οἶοιτο καὶ ἄλλος, 580
 ὕβριν ἀλυσκάζων ἀνδρῶν ὑπερηγορέοντων.
 ἀλλὰ σε μεῖναι ἄνωγεν ἐς ἥελιον καταδύντα.
 καὶ δὲ σοὶ ᾧδ' αὐτῇ πολὺ κάλλιον, ᾧ βασίλεια,
 οἴην πρὸς ξεῖνον φάσθαι ἔπος ἢδ' ἐπακοῦσαι.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια· 585
 „οὐκ ἄφρων ὁ ξεῖνος δίεται, ὥς περ ἂν εἴη·
 οὐ γάρ πού τινες ὧδε καταθνητῶν ἀνθρώπων
 ἀνέρες ὑβρίζοντες ἀτάσθαλα μηχανόωνται.“

ἡ μὲν ἄρ' ὥς ἀγόρευεν, ὁ δ' ὤχετο δῖος ὑφορβὸς
 μνηστήρων ἐς ὄμιλον, ἐπεὶ διεπέφραδε πάντα. 590
 αἶψα δὲ Τηλέμαχον ἔπεα πτερόεντα προσηύδα,
 ἄγχι σῶν κεφαλὴν, ἵνα μὴ πευθοῖαθ' οἱ ἄλλοι·
 „ὦ φίλ', ἐγὼ μὲν ἄπειμι σύας καὶ κεῖνα φυλάξων,
 σὸν καὶ ἐμὸν βίον· σοὶ δ' ἐνθάδε πάντα μελόντων.
 αὐτὸν μὲν σε πρῶτα σάω, καὶ φράξο θυμῷ, 595
 μή τι πάθῃς· πολλοὶ δὲ κακὰ φρονέουσιν Ἀχαιῶν,
 τοὺς Ζεὺς ἐξολέσειε πρὶν ἡμῖν πῆμα γενέσθαι.“

τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΰδα·
 „ἔσσεται οὕτως, ἄττα· σὺ δ' ἔρχεο δειελήσας·
 ἡῶθεν δ' ἔναι καὶ ἄγειν ἱερῆα καλὰ· 600
 αὐτὰρ ἐμοὶ τάδε πάντα καὶ ἀθανάτοισι μελήσει.“
 ὥς φάθ', ὁ δ' αὖτις ἄρ' ἔξετ' ἐνξέστον ἐπὶ δίφρῳ,
 πλησάμενος δ' ἄρα θυμὸν ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος
 βῆ' ῥ' ἵμεναι μεθ' ὕας, λίπε δ' ἔρκεά τε μέγαρόν τε
 πλείον δαιτυμόνων. οἱ δ' ὀρχηστῦ καὶ ἀοιδῇ 605
 τέρποντ'· ἥδη γὰρ καὶ ἐπήλυθε δείελον ἦμαρ.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Σ.

Ὀδυσσέως καὶ Ἰρου πυγμῇ.

ἦλθε δ' ἐπὶ πτωχὸς πανδήμιος, δς κατὰ ἄστν
 πτωχεύεσκ' Ἰθάκης, μετὰ δ' ἔπρεπε γαστέρι μάργη

ἄζηχες φαγέμεν καὶ πιέμεν· οὐδέ οἱ ἦν ἴς
οὐδὲ βίη, εἶδος δὲ μάλα μέγας ἦν ὀράασθαι.
Ἄρναϊος δ' ὄνομ' ἔσκε· τὸ γὰρ θέτο πότνια μήτηρ 5
ἐκ γενετῆς· Ἴρον δὲ νέοι κίκλησκον ἅπαντες,
οὔνεκ' ἀπαγγέλλεσκε κίων, ὅτε πού τις ἀνῶγοι.
ὅς δ' ἐλθὼν Ὀδυσῆα διώκετο οἴῳ δόμοιο,
καὶ μιν νεικείων ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

„εἶκε γέρον προθύρου, μὴ δὴ τάχα καὶ ποδὸς ἔλκη. 10
οὐκ αἰεῖς, ὅτι δὴ μοι ἐπιλλίζουσιν ἅπαντες,
ἐλκόμεναι δὲ κέλονται; ἐγὼ δ' αἰσχύνομαι ἔμπης.
ἄλλ' ἄνα, μὴ τάχα νῶϊν ἔρις καὶ χερσὶ γένηται.“

τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
„δαίμονι', οὔτε τί σε ῥέξω κακὸν οὔτ' ἀγορεύω, 15
οὔτε τινὰ φθονέω δόμεναι καὶ πόλλ' ἀνελόντα.
οὐδὸς δ' ἀμφοτέρους ὅδε χεῖσεται, οὐδέ τί σε χρὴ
ἄλλοτρίων φθονέειν· δοκέεις δέ μοι εἶναι ἀλήτης
ὥς περ ἐγών, ὄλβον δὲ θεοὶ μέλλουσιν ὀπάξειν.
χερσὶ δὲ μὴ τι λήην προκαλίζεο, μὴ με χολώσης, 20
μὴ σε γέρων περ ἐὼν στῆθος καὶ χεῖλεα φύρσω
αἵματος· ἥσυχίη δ' ἂν ἐμοὶ καὶ μᾶλλον ἔτ' εἴη
αὔριον· οὐ μὲν γάρ τί σ' ὑποστρέψεσθαι οἶω
δεύτερον ἐς μέγαρον Λαερτιάδew Ὀδυσῆος.“

τὸν δὲ χολωσάμενος προσεφώνεεν Ἴρος ἀλήτης· 25
„ὦ πόποι, ὥς ὁ μολοβρὸς ἐπιτροχάδην ἀγορεύει,
γρηλὶ καμῖνοϊ ἴσος, ὃν ἂν κακὰ μητισαίμην
κόπτων ἀμφοτέρησι· χαμαὶ δέ κε πάντας ὀδόντας
γναθμῶν ἐξελάσαιμι σὺς ὥς ληιβοτείρης.
ζῶσαι νῦν, ἵνα πάντες ἐπιγνώωσι καὶ οἷδε 30
μαρναμένους· πῶς δ' ἂν σὺ νεωτέρῳ ἀνδρὶ μάχοιο;“

ὥς οἱ μὲν προπάροιθε θυρῶν ὑψηλῶν
οὐδοῦ ἐπὶ ξεστοῦ πανθυμαδὸν ὀκρίδωντο.

τοῖν δὲ ξυνέηχ' ἱερὸν μένος Ἀντινόοιο,
 ἡδὺ δ' ἄρ' ἐκγελάσας μετεφώνει μνηστήρεσσιν· 35
 „ὦ φίλοι, οὐ μὲν πῶ τι πάρος τοιοῦτον ἐτύχθη,
 οἷν τε ρωπὴν θεὸς ἤγαγεν ἐς τόδε δῶμα.
 ὁ ξεινὸς τε καὶ Ἴρος ἐρίζετον ἀλλήλοιν
 χερσὶ μαχήσασθαι· ἀλλὰ ξυνελάσσομεν ὦκα.“

ὥς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἀνήμεξαν γελῶντες, 40
 ἀμφὶ δ' ἄρα πτωχοὺς κακοεῖμονας ἡγερέθοντο.
 τοῖσιν δ' Ἀντίνοος μετέφη, Ἑυπείθεος υἱός·
 „κέκλυτέ μεν, μνηστήρες ἀγήνορες, ὄφρα τι εἴπω.
 γαστέρες αἰδ' αἰγῶν κέατ' ἐν πυρί, τὰς ἐπὶ δόρπῳ
 κατθέμεθα κνίσσης τε καὶ αἵματος ἐμπλήσαντες. 45
 ὀππότερος δέ κε νικήσῃ κρείσσων τε γένηται,
 τάων ἦν κ' ἐθέλησιν, ἀναστὰς αὐτὸς ἐλέσθω·
 αἰεὶ δ' αὖθ' ἡμῖν μεταδαίσεται, οὐδέ τιν' ἄλλον
 πτωχὸν ἔσω μίσγεσθαι ἐάσομεν αἰτήσοντα.“

ὥς ἔφατ' Ἀντίνοος, τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος. 50
 τοῖς δὲ δολοφρονέων μετέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „ὦ φίλοι, οὐ πῶς ἔστι νεωτέρῳ ἀνδρὶ μάχεσθαι
 ἄνδρα γέροντα, δύη ἀρημένον· ἀλλὰ με γαστήρ
 ὀτρύνει κακοεργός, ἵνα πληγῇσι δαμείω.
 ἀλλ' ἄγε νῦν μοι πάντες ὁμόσσετε καρτερόν ὄρκον, 55
 μή τις ἐπ' Ἴρῳ ἦρα φέρων ἐμὲ χειρὶ βαρεῖη
 πλήξῃ ἀτασθάλλων, τούτῳ δέ με ἴφι δαμάσση.“

ὥς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἀπώμνουν, ὥς ἐκέλευεν.
 αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ὁμοσάν τε τελεύτησάν τε τὸν ὄρκον,
 τοῖς δ' αὖτις μετέειπ' ἱερὴ ἱς Τηλεμάχοιο· 60
 „ξεῖν', εἰ σ' ὀτρύνει κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
 τοῦτον ἀλέξασθαι, τῶν δ' ἄλλων μή τιν' Ἀχαιῶν
 δείδειθ', ἐπεὶ πλεόνεσσι μαχήσεται, ὅς κέ σε θείνῃ.
 ξεινοδόκος μὲν ἐγὼν, ἐπὶ δ' αἰνεῖτον βασιλῆες,

Ἀντίνοός τε καὶ Εὐρύμαχος, πεπνυμένω ἄμφω.“ 65

ὣς ἔφαθ', οἳ δ' ἄρα πάντες ἐπήνεον. αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
ζώσατο μὲν ῥάκεσιν περὶ μῆδεα, φαῖνε δὲ μηρούς
καλοὺς τε μεγάλους τε, φάνεν δέ οἱ εὐρέες ὦμοι
στήθεά τε στιβαροί τε βραχίονες· αὐτὰρ Ἀθήνη
ἄγχι παρισταμένη μέλε' ἤλδανε ποιμένι λαῶν. 70

μνηστῆρες δ' ἄρα πάντες ὑπερφιάλως ἀγάσαντο.

ὣδε δέ τις εἶπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·

„ἦ τάχα Ἴρος Ἴριος ἐπίσπαστον κακὸν ἔξει,
οἷν ἐκ ῥάκεων ὁ γέρον ἐπιγουνίδα φαίνει.“

ὣς ἄρ' ἔφαν, Ἴρῃ δὲ κακῶς ὠρίνετο θυμός. 75

ἀλλὰ καὶ ὣς δρηστῆρες ἄγον ζώσαντες ἀνάγκη
δειδιότα· σάρκες δὲ περιτρομέοντο μέλεσιν.

Ἀντίνοος δ' ἐνένιπεν, ἔπος τ' ἔφατ' ἐκ τ' ὀνόμαζεν·

„νῦν μὲν μῆτ' εἴης, βουγᾶιε, μῆτε γένοιο,
εἰ δὴ τοῦτόν γε τρομέεις καὶ δείδιας αἰνῶς, 80

ἄνδρα γέροντα, δύη ἀρημένον, ἣ μιν ἰκάνει.

ἀλλ' ἐκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται·

αἶ κέν σ' οὔτος νικήσῃ κρείσσων τε γένηται,

πέμπω σ' ἠπειρόνδε, βαλὼν ἐν νηὶ μελαίνῃ,

εἰς Ἐχέτον βασιλῆα, βροτῶν δηλήμονα πάντων, 85

ὅς κ' ἀπὸ ῥῖνα τάμῃσι καὶ οὗατα νηλεὶ χαλκῷ,

μῆδεά τ' ἐξερύσας δώῃ κυσὶν ὠμὰ δάσασθαι.“

ὣς φάτο, τῷ δ' ἔτι μᾶλλον ὑπὸ τρόμος ἔλλαβε γυῖα.

ἐς μέσσον δ' ἄναγον· τῷ δ' ἄμφω χεῖρας ἀνέσχον.

δὴ τότε μερμήριξε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς, 90

ἣ ἐλάσει', ὥς μιν ψυχὴ λίποι αὐθι πεσόντα,

ἣέ μιν ἦκ' ἐλάσειε τανύσσειέν τ' ἐπὶ γαίῃ.

ὣδε δέ οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι,

ἦκ' ἐλίσσαι, ἵνα μὴ μιν ἐπιφρασθαίαιτ' Ἀχαιοί.

δὴ τότε ἀνασχομένω ὁ μὲν ἤλασε δεξιὸν ὦμον 95

Ἴρος, ὃ δ' αὐχέν' ἔλασσεν ὑπ' οὔατος, ὅστέα δ' εἶσω
 ἔθλασεν· αὐτίκα δ' ἦλθε κατὰ στόμα φοίνιον αἶμα,
 καδ' δ' ἔπεσ' ἐν κονίησι μακῶν, σὺν δ' ἦλασ' ὀδόντας
 λακτίζων ποσὶ γαῖαν· ἀτὰρ μνηστῆρες ἀγανοὶ
 χεῖρας ἀνασχόμενοι γέλω· ἔκθανον. αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς 100
 ἔλκε διῆκ προθύροιο λαβὼν ποδός, ὄφρ' ἵκετ' αὐλήν
 αἰθούσης τε θύρας· καὶ μιν ποτὶ ἐρκίον αὐλῆς
 εἶσεν ἀνακλίνας, σκῆπτρον δέ οἱ ἔμβαλε χειρὶ,
 καὶ μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

„ἐνταυθοῖ νῦν ἦσο σύας τε κύνας τ' ἀπερύκων, 105
 μηδὲ σύ γε ξείνων καὶ πτωχῶν κοίρανος εἶναι
 λυγρὸς ἑών, μὴ πού τι κακὸν καὶ μείζον ἐπαύρη.“

ἦ ῥα καὶ ἀμφ' ὥμοισιν ἀεικέα βάλλετο πῆρην,
 πυκνὰ ῥωγαλέην, ἐν δὲ στρόφος ἦεν ἄορτήρ·
 ἄψ δ' ὃ γ' ἐπ' οὐδὸν ἰὼν κατ' ἄρ' ἔξετο. τοὶ δ' ἴσαν εἶσω 110
 ἡδὺν γελῶντες καὶ δεικανόωντ' ἐπέεσσιν·

„Ζεὺς τοι δοίη, ξεῖνε, καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
 ὅτιτι μάλιστ' ἐθέλεις καὶ τοι φίλον ἐπλετο θυμῷ,
 ὃς τοῦτον τὸν ἄνακτον ἀλητεύειν ἀπέπανσας
 ἐν δῆμῳ· τάχα γάρ μιν ἀνάξομεν ἡπειρόνδε 115
 εἰς Ἐχέτον βασιλῆα, βροτῶν δηλήμονα πάντων.“

ὣς ἄρ' ἔφαν, χαῖρεν δὲ κληθρόνι διὸς Ὀδυσσεύς.
 Ἀντίνοος δ' ἄρα οἱ μεγάλην παρὰ γαστέρα θῆκεν,
 ἐμπλείην κνίσης τε καὶ αἵματος· Ἀμφίνομος δὲ
 ἄρτους ἐκ κανέοιο δῶμα παρέθηκεν αἰείρας 120
 καὶ δέπαι χρυσέῳ δειδίσκετο φώνησέν τε·

„χαῖρε, πάτερ ὦ ξεῖνε· γένοιτό τοι ἐς περ ὀπίσσω
 ὄλβος· ἀτὰρ μὲν νῦν γε κακοῖς ἔχειαι πολέεσσιν.“

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „Ἀμφίνομ', ἦ μάλα μοι δοκέεις πεπνυμένος εἶναι· 125
 τοίου γὰρ καὶ πατρός, ἐπεὶ κλέος ἐσθλὸν ἄκουον,

Νῆσον Δουλιχιῆα ἐνὺν τ' ἔμεν ἀφνειὸν τε·
 τοῦ σ' ἐκ φασὶ γενέσθαι, ἐπητῇ δ' ἀνδρὶ ἔοικας.
 τούνεκά τοι ἐρέω, σὺ δὲ σύνθεο καὶ μεν ἄκουσον.
 οὐδὲν ἀκιδνότερον γαῖα τρέφει ἀνθρῶπιον 130
 πάντων, ὅσσα τε γαῖαν ἐπὶ πνεῖει τε καὶ ἔρπει.
 οὐ μὲν γάρ ποτέ φησι κακὸν πείσεσθαι ὀπίσσω,
 ὅφρ' ἀρετὴν παρέχῃσι θεοὶ καὶ γούνατ' ὀρώρη·
 ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ λυγρὰ θεοὶ μάκαρες τελέσωσιν,
 καὶ τὰ φέρει ἀεκαζόμενος τετληότι θυμῷ. 135
 τοῖος γὰρ νόος ἐστὶν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
 οἷον ἐπ' ἡμαρ ἄγῃσι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.
 καὶ γὰρ ἐγὼ ποτ' ἔμελλον ἐν ἀνδράσιν ὄλβιος εἶναι,
 πολλὰ δ' ἀτάσθαλ' ἐρεξα βίῃ καὶ κάρτει εἰκων,
 πατρί τ' ἐμῷ πίσυνος καὶ ἐμοῖσι κασιγνήτοισιν. 140
 τῷ μὴ τίς ποτε πάμπαν ἀνὴρ ἀθεμίστιος εἴη,
 ἀλλ' ὃ γε σιγῇ δῶρα θεῶν ἔχοι, ὅττι διδοῖεν·
 οἷ' ὁρώω μνηστῆρας ἀτάσθαλα μηχανώοντας,
 κτήματα κείροντας καὶ ἀτιμάζοντας ἄκοιτιν
 ἀνδρός, ὃν οὐκέτι φημι φίλων καὶ πατρίδος αἵης 145
 δηρὸν ἀπέσσεσθαι· μάλα δὲ σχεδόν. ἀλλὰ σε δαίμων
 οἴκαδ' ὑπέξαγάγοι, μηδ' ἀντιάσειας ἐκείνῳ,
 ὅππότε νοστήσειε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν·
 οὐ γὰρ ἀναιμωτὶ γε διακρινέεσθαι οἷω
 μνηστῆρας καὶ κείνον, ἐπεὶ κε μέλαθρον ὑπέλθῃ.“ 150
 ὣς φάτο, καὶ σπείσας ἔπιεν μελιθδεά οἶνον,
 ἃψ δ' ἐν χερσὶν ἔθηκε δέπας κοσμητορὶ λαῶν.
 αὐτὰρ ὁ βῆ διὰ δῶμα φίλον τετιημένος ἦτορ,
 νευστάζων κεφαλῇ· δὴ γὰρ κακὸν ὅσσετο θυμός.
 ἀλλ' οὐδ' ὥς φύγε κῆρα, πέδησε δὲ καὶ τὸν Ἀθήνη 155
 Τηλεμάχον ὑπὸ χερσὶ καὶ ἔγχεϊ ἴφι δαμῆναι.
 ἃψ δ' αὖτις κατ' ἄρ' ἔξετ' ἐπὶ θρόνου, ἐνθεν ἀνέστη.

τῇ δ' ἄρ' ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη,
 κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρονι Πηνελοπείῃ,
 μνηστήρεσσι φανῆναι, ὅπως πετάσειε μάλιστα 160
 θυμὸν μνηστήρων ἰδὲ τιμήσσεια γένοιτο
 μᾶλλον πρὸς πόσιός τε καὶ υἱέος, ἣ πάρος ἦεν.
 ἀχρεῖον δ' ἐγέλασεν, ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν.
 „Εὐρυνόμη, θυμός μοι ἐέλδεται, οὐ τι πάρος γε,
 μνηστήρεσσι φανῆναι ἀπεχθομένοισί περ ἔμπης· 165
 παιδὶ δέ κεν εἴποιμι ἔπος, τό κε κέρδιον εἴη,
 μὴ πάντα μνηστήρῃσιν ὑπερφιάλοισιν ὀμιλεῖν,
 οἳ τ' εὖ μὲν βάζουσι, κακῶς δ' ὀπιθεν φρονέουσιν.“

τῇ δ' αὖτ' Εὐρυνόμη ταμὴν πρὸς μῦθον ἔειπεν.
 „ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, τέκος, κατὰ μοῖραν ἔειπες. 170
 ἀλλ' ἴθι καὶ σὺ παιδὶ ἔπος φάο μηδ' ἐπίκευθε
 χρῶτ' ἀπονιψαμένη καὶ ἐπιχρίσασα παρειάς,
 μηδ' οὕτω δάκρυσσι πεφυρμένη ἀμφὶ πρόσωπα.
 ἔρχευ, ἐπεὶ κάκιον πενθήμεναι ἄκριτον αἰεὶ.
 ἦδη μὲν γάρ τοι παῖς τηλέκός, ὃν σὺ μάλιστα 175
 ἦρῶ ἀθανάτοισι γενειήσαντα ἰδέσθαι.“

τῇ δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια.
 „Εὐρυνόμη, μὴ ταῦτα παραύδα κηδομένη περ,
 χρῶτ' ἀπονίπτεσθαι καὶ ἐπιχρίεσθαι ἄλοιφῃ.
 ἀγλαῖην γὰρ ἐμοί γε θεοί, τοὶ Ὀλυμπον ἔχουσιν, 180
 ὤλεσαν, ἐξ οὗ κεῖνος ἔβη κοίλῃς ἐνὶ νηυσίν.
 ἀλλὰ μοι Αὐτονόην τε καὶ Ἴπποδάμειαν ἄνωχθι
 ἐλθέμεν, ὄφρα κέ μοι παρστήτεον ἐν μεγάροισιν.
 εἴη δ' οὐκ εἴσειμι μετ' ἀνέρας· αἰδέομαι γάρ.“

ὥς ἄρ' ἔφη, γρήυς δὲ διέκ μεγάροιο βεβήκειν 185
 ἀγγελέονσα γυναιξὶ καὶ ὀτρυνέονσα νέεσθαι.

ἐνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη.
 κούρη Ἰκαρίοιο κατὰ γλυκὺν ὕπνον ἔχευεν.

εὐδε δ' ἀνακλινθεῖσα, λύθεν δέ οἱ ἄψα πάντα,
 αὐτοῦ ἐνὶ κλιντῇρι· τέως δ' ἄρα διὰ θεάων 190
 ἄμβροτα δῶρα δίδου, ἵνα μιν θησαΐατ' Ἀχαιοί.
 κάλλει μὲν οἱ πρῶτα προσώπατα καλὰ κάθηρεν
 ἄμβροσίῳ, οἷῳ περ ἐυστέφανος Κυθήρεια
 χρίεται, εὖτ' ἂν ἴῃ χαρίτων χορὸν ἱμερόεντα·
 καί μιν μακροτέρην καὶ πάσσονα θῆκεν ἰδέσθαι, 195
 λευκοτέρην δ' ἄρα μιν θῆκε πριστοῦ ἐλέφαντος.
 ἥ μὲν ἄρ' ὥς ἔρξασ' ἀπεβήσето διὰ θεάων.
 ἦλθον δ' ἀμφίπολοι λευκώλενοι ἐκ μεγάροιο
 φθόγγῳ ἐπερχόμεναι· τὴν δὲ γλυκὺς ὕπνος ἀνῆκεν,
 καὶ ῥ' ἀπομόρξατο χερσὶ παρειᾶς φώνησέν τε· 200
 „ἦ με μάλ' αἰνοπαθῇ μαλακὸν περὶ κῶμα κάλυψεν.
 αἶθε μοι ὥς μαλακὸν θάνατον πόροι Ἄρτεμις ἀγνή
 αὐτίκα νῦν, ἵνα μηκέτ' ὀδυρομένη κατὰ θυμὸν
 αἰῶνα φθινύθῳ, πόσιος ποθέουσα φίλοιο
 παντοίῳν ἀρετῇν, ἐπεὶ ἔξοχος ἦεν Ἀχαιῶν.“ 205

ὥς φαμένη κατέβαιν' ὑπερώια σιγαλόεντα,
 οὐκ οἴῃ, ἅμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι δὴ ἔποντο.
 ἥ δ' ὅτε δὴ μνηστῆρας ἀφίκετο διὰ γυναικῶν,
 στῇ ῥα παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο,
 ἅντα παρειᾶων σχομένη λιπαρὰ κρήδεμνα· 210
 ἀμφίπολος δ' ἄρα οἱ κεδνὴ ἐκάτερθε παρέστη.
 τῶν δ' αὐτοῦ λύτο γούνατ', ἔρῳ δ' ἄρα θυμὸν ἔθελχθεν,
 πάντες δ' ἠρόσαντο παρὰ λεχέεσσι κλιθῆναι.
 ἥ δ' αὖ Τηλέμαχον προσεφώνεεν, ὃν φίλον υἱόν·
 „Τηλέμαχ', οὐκέτι τοι φρένες ἔμπεδοι οὐδὲ νόημα· 215
 παῖς ἔτ' ἐὼν καὶ μᾶλλον ἐνὶ φρεσὶ κέρδε' ἐνώμας·
 νῦν δ', ὅτε δὴ μέγας ἐσσι καὶ ἥβης μέτρον ἱκάνεις,
 καὶ κέν τις φαίῃ γόνον ἔμμεναι ὀλβίου ἀνδρός,
 ἐς μέγεθος καὶ κάλλος ὁρώμενος, ἀλλότριος φῶς,

οὐκέτι τοι φρένες εἰσὶν ἐναίσιμοι οὐδὲ νόημα. 220
οἷον δὴ τόδε ἔργον ἐνὶ μεγάροισιν ἐτύχθη,
ὅς τὸν ξεῖνον ἔασας ἀεικισθήμεναι οὕτως.

πῶς νῦν, εἴ τι ξεῖνος ἐν ἡμετέροισι δόμοισιν
ἤμενος ὥδε πάθοι ὄυστακτύος ἐξ ἀλεγεινῆς;
σοί κ' αἰσχος λῶβη τε μετ' ἀνθρώποισι πέλοιτο.“ 225

τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΰδα·
„μῆτερ ἐμή, τὸ μὲν οὗ σε νεμεσῶμαι κεχολῶσθαι·
αὐτὰρ ἐγὼ θυμῷ νοέω καὶ οἶδα ἕκαστα,
ἐσθλά τε καὶ τὰ χέρη· πάρος δ' ἔτι νῆπιος ἦα.
ἀλλὰ τοι οὐ δύναμαι πεπνυμένα πάντα νοῆσαι.“ 230

ἐκ γάρ με πλήσσουσι παρήμενοι ἄλλοθεν ἄλλος
οἶδε κακὰ φρονέοντες, ἐμοὶ δ' οὐκ εἰσὶν ἄρωγοί.
οὐ μὲν τοι ξείνου γε καὶ Ἴρου μῶλος ἐτύχθη
μνηστῆρων ἰότητι, βίη δ' ὃ γε φέρτερος ἦεν.
αὐτὰρ γάρ, Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἀπολλων, 235
οὕτω νῦν μνηστῆρες ἐν ἡμετέροισι δόμοισιν
νεύοιεν κεφαλὰς δεδμημένοι, οἳ μὲν ἐν αὐλῇ,
οἳ δ' ἐντοσθε δόμοιο, λελῦντο δὲ γυῖα ἐκάστου,
ὥς νῦν Ἴρος ἐκεῖνος ἐπ' αὐλείησι θύρῃσιν
ἦσται νευστάζων κεφαλῇ, μεθύοντι ἐοικώς, 240
οὐδ' ὀρθὸς στήναι δύναται ποσίν, οὐδὲ νέεσθαι
οἴκαδ', ὅπη οἳ νόστος, ἐπεὶ φίλα γυῖα λέλυνται“.

ὥς οἳ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον·
Εὐρύμαχος δ' ἐπέεσσι προσηύδα Πηνελόπειαν·
„κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρον Πηνελόπεια“ 245
εἰ πάντες σε ἰδοιεν ἄν' Ἴασον Ἄργος Ἀχαιοί,
πλέονές κε μνηστῆρες ἐν ὑμετέροισι δόμοισιν
ἡῶθεν δαινύατ', ἐπεὶ περιέσσι γυναικῶν
εἰδὸς τε μέγεθός τε ἰδὲ φρένας ἔνδον ἕϊσας.“

τὸν δ' ἡμεῖβετ' ἔπειτα περίφρων Πηνελόπεια· 250

„Εὐρύμαχ', ἥ τοι ἐμὴν ἀρετὴν, εἰδὸς τε δέμας τε,
 ὦλεσαν ἀθάνατοι, ὅτε Ἴλιον εἰσανέβαινον
 Ἀργεῖοι, μετὰ τοῖσι δ' ἐμὸς πόσις ἦεν Ὀδυσσεύς.
 εἰ κείνός γ' ἐλθὼν τὸν ἐμὸν βίον ἀμφιπολεύει,
 μεῖζόν κε κλέος εἴη ἐμὸν καὶ κάλλιον οὕτως. 255
 νῦν δ' ἄχομαι· τόσα γάρ μοι ἐπέσσευεν κακὰ δαίμων.
 ἦ μὲν δὴ, ὅτε τ' ἦε λιπὼν κάτα πατρίδα γαῖαν,
 δεξιτερὴν ἐπὶ καρπῷ ἐλὼν ἐμὲ χεῖρα προσηύδα·
 ὦ γύναι, οὐ γὰρ οἶω ἐνκνήμιδας Ἀχαιοὺς
 ἐκ Τροίης ἐν πάντας ἀπήμονας ἀπονέεσθαι. 260
 καὶ γὰρ Τρωῆας φασὶ μαχητὰς ἔμμεναι ἄνδρας,
 ἡμὲν ἀκοντιστὰς ἡδὲ θυτῆρας διστῶν
 ἵππων τ' ὠκυπόδων ἐπιβήτορας, οἳ κε τάχιστα
 ἔκριναν μέγα νεῖκος ὁμοίου πολέμοιο.
 τῷ οὐκ οἶδ', ἥ κέν μ' ἀνέσει θεός, ἥ κεν ἁλώω 265
 αὐτοῦ ἐνὶ Τροίῃ· σοὶ δ' ἐνθάδε πάντα μελόντων.
 μεμνησθαι πατρὸς καὶ μητέρος ἐν μεγάροισιν
 ὥς νῦν, ἥ ἔτι μᾶλλον, ἐμεῦ ἀπονόσφιν ἐόντος·
 αὐτὰρ ἐπὴν δὴ παῖδα γενειήσαντα ἰδῆαι,
 γήμασθ' ὥ κ' ἐθέλῃσθα, τεὸν κατὰ δῶμα λιποῦσα. 270
 κείνος τῶς ἀγόρευε· τὰ δὲ νῦν πάντα τελεῖται.
 νῦν δ' ἔσται, ὅτε δὴ στυγερός γάμος ἀντιβολήσῃ
 οὐλομένης ἐμέθεν, τῆς τε Ζεὺς ὄλβον ἀπηύρα.
 ἀλλὰ τόδ' αἰνὸν ἄχος κραδίην καὶ θυμὸν ἰκάνει·
 μνηστῆρων οὐχ ἦδε δίκη τὸ πάροιθε τέτυκτο. 275
 οἳ τ' ἀγαθὴν τε γυναῖκα καὶ ἀφνειοῖο θυγάτρα
 μνηστεύειν ἐθέλωσι καὶ ἀλλήλοισι ἐρίσσωσι,
 αὐτοὶ τοί γ' ἀπάγουσι βόας καὶ ἔφια μῆλα
 κούρης δαῖτα φίλοισι, καὶ ἀγλαὰ δῶρα διδοῦσιν,
 ἀλλ' οὐκ ἀλλότριον βίον νήποινον ἔδουσιν. 280
 ὧς φάτο, γήθησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,

οὔνεκα τῶν μὲν δῶρα παρέλκετο, θέλγε δὲ θυμὸν
μειλιχίοις ἐπέεσσι, νόος δέ οἱ ἄλλα μενοίνα.

τὴν δ' αὖτ' Ἀντίνοος προσέφη, Ἐυπείθεος υἱός·
„κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρον Πηνελόπεια, 285
δῶρα μὲν ὅς κ' ἐθέλῃσιν Ἀχαιῶν ἐνθάδ' ἐνεῖκαι,
δέξασθ'· οὐ γὰρ καλὸν ἀνήνασθαι δόσιν ἐστίν·
ἡμεῖς δ' οὔτ' ἐπὶ ἔργα πάρος γ' ἴμεν οὔτε πη ἄλλη,
πρὶν γέ σε τῷ γήμασθαι Ἀχαιῶν, ὅς τις ἄριστος.“

ὥς ἔφατ' Ἀντίνοος, τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος, 290
δῶρα δ' ἄρ' οἰσέμεναι πρόεσαν κήρυκα ἕκαστος.
Ἀντινόῳ μὲν ἔνεικε μέγαν περικαλλέα πέπλον,
ποικίλον· ἐν δ' ἄρ' ἔσαν περόναι δυοκαίδεκα πᾶσαι
χρύσειαι, κληῖσιν ἐνγνάμπτοις ἀραρυταί·
ὄρμον δ' Εὐρυμάχῳ πολυδαίδαλον ἀντίκ' ἔνεικεν, 295
χρύσειον, ἡλέκτροισιν ἐρμένον, ἥελιον ὥς.
ἔρματα δ' Εὐρυδάμαντι δύω θεράποντες ἔνεικαν
τριγλήνα μορόεντα· χάρις δ' ἀπελάμπετο πολλή.
ἐκ δ' ἄρα Πεισάνδροιο Πολυκτορίδαο ἄνακτος
ἱσθμῖον ἤνεικεν θεράπων, περικαλλὲς ἄγαλμα. 300
ἄλλο δ' ἄρ' ἄλλος δῶρον Ἀχαιῶν καλὸν ἔνεικεν.

ἡ μὲν ἔπειτ' ἀνέβαιν' ὑπερώια δῖα γυναικῶν,
τῇ δ' ἄρ' ἄμ' ἀμφίπολοι ἔφερον περικαλλέα δῶρα·
οἱ δ' εἰς ὄρχηστὺν τε καὶ ἱμερόεσσαν ἀοιδὴν
τρεψάμενοι τέρποντο, μένον δ' ἐπὶ ἔσπερον ἔλθεῖν. 305
τοῖσι δὲ τερπομένοισι μέλας ἐπὶ ἔσπερος ἦλθεν.
ἀντίκα λαμπτήρας τρεῖς ἵστασαν ἐν μεγάροισιν,
ὄφρα φαείνοιεν· περὶ δὲ ξύλα κάγκανα θῆκαν,
αὖα πάλαι, περίκηλα, νέον κεκεασμένα χαλκῷ,
καὶ δαῖδας μετέμισγον· ἀμοιβηδὺς δ' ἀνέφαινον 310
δμῳαὶ Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος. αὐτὰρ ὁ τῇσιν
αὐτὸς διογενῆς μετέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·

„δμῳαὶ Ὀδυσσῆος δὴν οἰχομένοιο ἄνακτος,
 ἔρχεσθε πρὸς δῶμαθ', ἵν' αἰδοίῃ βασιλεία,
 τῇ δὲ παρ' ἡλάκατα στροφαλίζετε, τέρεπετε δ' αὐτήν, 315
 ἥμεναι ἐν μεγάρῳ, ἣ εἴρια πείκετε χερσίν·
 αὐτὰρ ἐγὼ τούτοισι φάος πάντεσσι παρέξω.
 ἦν περ γὰρ κ' ἐθέλωσιν εὐθρονον Ἡῶ μῖμνεν,
 οὐ τί με νικήσουσι· πολυτλήμων δὲ μάλ' εἰμί.“

ὥς ἔφαθ', αἱ δ' ἐγέλασσαν, ἐς ἀλλήλας δὲ ἰδοντο. 320
 τὸν δ' αἰσχροῶς ἐνένιπε Μελανθὼ καλλιπάρῃος,
 τὴν Δολίος μὲν ἔτικτε, κόμισσε δὲ Πηνελόπεια,
 παῖδα δὲ ὥς ἀτίταλλε, δίδου δ' ἄρ' ἀθύρματα θυμῷ·
 ἄλλ' οὐδ' ὥς ἔχε πένθος ἐνὶ φρεσὶ Πηνελοπείης,
 ἄλλ' ἣ γ' Εὐρυμάχῳ μισγέσκετο καὶ φιλέεσκεν. 325
 ἣ δ' Ὀδυσῆ' ἐνένιπεν ὄνειδείους ἐπέεσσιν·

„ἔεινε τάλαν, σύ γέ τις φρένας ἐκπεπαταγμένος ἐσσί,
 οὐδ' ἐθέλεις εὐδειν χαλκήϊον ἐς δόμον ἐλθὼν
 ἢ ἐπὶ λέσχην, ἄλλ' ἐνθάδε πόλλ' ἀγορεύεις
 [θαρσαλέως πολλοῖσι μετ' ἀνδράσιν, οὐδέ τι θυμῷ 330
 ταρβεῖς. ἣ δᾶ σε οἶνος ἔχει φρένας, ἣ νύ τοι αἰεὶ
 τοιοῦτος νόος ἐστίν, ὃ καὶ μεταμῶνια βάζεις].

ἣ ἀλύεις, ὅτι Ἴρου ἐνίκησας τὸν ἀλήτην;
 μὴ τίς τοι τάχα Ἴρου ἀμείνων ἄλλος ἀναστῇ,
 ὅς τις σ' ἀμφὶ κάρη κεκοπῶς χερσὶ στιβαρῇσιν 335
 δώματος ἐκπέμψῃσι φορῦξας αἵματι πολλῷ.“

τὴν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „ἦ τάχα Τηλεμάχῳ ἐρέω, κύον, οἷ' ἀγορεύεις,
 κεῖσ' ἐλθὼν, ἵνα σ' αὖθι διὰ μελεῖσσι τάμῃσιν.“

ὥς εἰπὼν ἐπέεσσι διεπτοίησε γυναῖκας. 340
 βὰν δ' ἵμεναι διὰ δῶμα, λύθην δ' ὑπὸ γυῖα ἐκάστης
 ταρβουσύνῃ· φὰν γὰρ μιν ἀληθέα μυθήσασθαι.
 αὐτὰρ ὁ παρὰ λαμπτήροσι φαείνων αἰθομένοισιν

ἔσθηκειν ἐς πάντας δρώμενος· ἄλλα δέ οἱ κῆρ
ῥομαινε φρεσὶν ἦσιν, ἃ ῥ' οὐκ ἀτέλεστα γένοντο. 345

μνηστῆρας δ' οὐ πάμπαν ἀγήνορας εἶα Ἀθήνη
λῶβης ἰσχεσθαι θυμαλγέος, ὅφρ' ἔτι μᾶλλον
δύη ἄχος κραδίην Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος.
τοῖσιν δ' Εὐρύμαχος Πολύβου πάις ἦρχ' ἀγορεύειν
κερτομέων Ὀδυσῆα· γέλω δ' ἐτάροισιν ἔτευξεν. 350

„κέκλυτέ μεν, μνηστῆρες ἀγακλειτῆς βασιλείης,
ὅφρ' εἴπω, τὰ με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
οὐκ ἀθεεὶ ὅδ' ἀνὴρ Ὀδυσῆιον ἐς δόμον ἔκει·
ἔμπης μοι δοκείει δαῖδων σέλας ἔμμεναι αὐτοῦ
κὰκ κεφαλῆς, — ἐπεὶ οὗ οἱ ἐνὶ τρίχες, οὐδ' ἡβαιαί.“ 355

ἦ ῥ', ἅμα τε προσέειπεν Ὀδυσσεῖα πολίπορθον·
„ξεῖν', ἦ ἄρ' κ' ἐθέλοις θητευέμεν, εἰ σ' ἀνελοίμην,
ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιῆς, μισθὸς δέ τοι ἄρκιος ἔσται,
αἵμασιὰς τε λέγων καὶ δένδρεα μακρὰ φντεύων;
ἐνθα κ' ἐγὼ σῖτον μὲν ἐπηετανὸν παρέχοιμι, 360
εἵματα δ' ἀμφιέσαιμι ποσὶν θ' ὑποδήματα δοίην.
ἀλλ' ἐπεὶ οὖν δὴ ἔργα κάκ' ἔμμαθες, οὐκ ἐθέλησθεις
ἔργον ἐποίχεσθαι, ἀλλὰ πτώσσειν κατὰ δῆμον
βούλειαι, ὅφρ' ἂν ἔχῃς βόσκειν σὴν γαστέρ' ἀναλτον.“

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς· 365
„Εὐρύμαχ', εἰ γὰρ νῶιν ἔρις ἔργοιο γένοιτο
ῥῳη ἐν εἰαρινῇ, ὅτε τ' ἥματα μακρὰ πέλονται,
ἐν ποίῃ· δρέπανον μὲν ἐγὼν ἐνκαμπὲς ἔχοιμι,
καὶ δὲ σὺ τοῖον ἔχοις, ἵνα πειρησαίμεθα ἔργου
νῆστιες ἄχρὶ μάλα κνέφαος, ποίῃ δὲ παρείῃ. 370
εἰ δ' αὖ καὶ βόες εἶεν ἐλαννέμεν, οἳ περ ἄριστοι,
αἰθωνες μεγάλοι, ἅμφω κεκορηότε ποίης,
ἥλικες ἰσοφόροι, τῶν τε σθένος οὐκ ἀλαπαδύν,
τετράγνυν δ' εἶη, εἵκοι δ' ὑπὸ βῶλος ἀρότρῳ·

τῷ κέ μ' ἴδοις, εἰ ὦλκα διηνεκέα προταμοίμην. 375
 εἰ δ' αὖ καὶ πόλεμόν ποθεν ὀρμήσειε Κρονίων
 σήμερον, αὐτὰρ ἔμοι σάκος εἴη καὶ δύο δοῦρε
 καὶ κυνέη πάγκαλκος, ἐπὶ κροτάφοις ἀραρυῖα·
 τῷ κέ μ' ἴδοις πρώτοισιν ἐνὶ προμάχοισι μιγέντα,
 οὐδ' ἄν μοι τὴν γαστέρ' ὄνειδίζων ἀγορεύοις. 380
 ἀλλὰ μάλ' ὑβρίζεις, καὶ τοι νόος ἐστὶν ἀπηνής·
 καὶ πού τις δοκέεις μέγας ἔμμεναι ἠδὲ κραταιός,
 οὔνεκα παρ' παύροισι καὶ οὐκ ἀγαθοῖσιν ὀμιλεῖς.
 εἰ δ' Ὀδυσσεὺς ἔλθοι καὶ ἵκοιτ' ἐς πατρίδα γαῖαν,
 αἰψά κέ τοι τὰ θύρετρα, καὶ εὐρέα περ μάλ' ἐόντα, 385
 φεύγοντι στείνοιτο διέκ προθύροιο θύραζε.“

ὥς ἔφατ', Εὐρύμαχος δὲ χολώσατο κηρόθι μᾶλλον,
 καὶ μιν ὑπόδρα ἰδὼν ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 „ἄ δεῖλ', ἣ τάχα τοι τελέω κακόν, οἷ' ἀγορεύεις
 θαρσαλέως πολλοῖσι μετ' ἀνδράσιν, οὐδέ τι θυμῷ 390
 ταρβεῖς· ἣ δά σε οἶνος ἔχει φρένας, ἣ νύ τοι αἰεὶ
 τοιοῦτος νόος ἐστίν, ὃ καὶ μεταμῶνια βάζεις.
 [ἣ ἀλύεις, ὅτι Ἴρον ἐνίκησας τὸν ἀλήτην;]“

ὥς ἄρα φωνήσας σφέλας ἔλλαβεν· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
 Ἀμφινόμον πρὸς γοῦνα καθέζετο Δουλιχιῆος, 395
 Εὐρύμαχον δείσας. ὃ δ' ἄρ' οἶνοχόον βάλε χεῖρα
 δεξιτερήν· πρόχοος δὲ χαμαὶ βόμβησε πεσοῦσα,
 αὐτὰρ ὃ γ' οἰμῶξας πέσεν ὕπτιος ἐν κονίῃσιν.
 μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρα σκιάεντα,
 ὧδε δέ τις εἵπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον· 400

„αἰθ' ὥφελλ' ὃ ξεῖνος ἀλώμενος ἄλλοθ' ὀλέσθαι
 πρὶν ἐλθεῖν· τῷ κ' οὐ τι τόσον κέλαδον μετέδωκεν.
 νῦν δὲ περὶ πτωχῶν ἐριδαίνομεν, οὐδέ τι οὐκ αἶψα
 ἐσθλῆς ἐσσεύεται ἡδός, ἐπεὶ τὰ χερεῖονα νικά.“

τοῖσι δὲ καὶ μετέειπ' ἱερὴ ἕς Τηλευάχοιο.

„δαιμόνιοι, μαίνεσθε καὶ οὐκέτι κεύθετε θυμῷ
βρωτῶν οὐδὲ ποτῆτα· θεῶν νύ τις ὑμῖν ὀροθύνει.
ἀλλ’ εὖ δαισάμενοι κατακείμετε οἴκαδ’ ἰόντες,
ὁππότε θυμὸς ἄνωγε· διώκω δ’ οὗ τιν’ ἐγὼ γε.“

ὥς ἔφαθ’, οἳ δ’ ἄρα πάντες ὁδᾶξ ἐν χεῖλεσι φύντες 410

Τηλέμαχον θαύμαζον, ὃ θαρσαλέως ἀγόρευεν.

τοῖσιν δ’ Ἀμφινόμοσ ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν

[Νίσου παίδιμος υἱός, Ἀρητιάδαο ἄνακτος]·

„ὦ φίλοι, οὐκ ἂν δῆ τις ἐπὶ ῥηθέντι δικαίῳ

ἀντιβίοις ἐπέεσσι καθαπτόμενος χαλεπαίνοι· 415

μήτε τι τὸν ξεῖνον στυφελίζετε μήτε τιν’ ἄλλον

δμῶων, οἳ κατὰ δῶματ’ Ὀδυσσῆος θείοιο.

ἀλλ’ ἄγετ’, οἴνοχόος μὲν ἐπαρξάσθω δεπάεσσιν,

ὅφρα σπείσαντες κατακείμεν οἴκαδ’ ἰόντες·

τὸν ξεῖνον δὲ ἔωμεν ἐνὶ μεγάροις Ὀδυσῆος 420

Τηλεμάχῳ μελέμεν· τοῦ γὰρ φίλον ἔκετο δῶμα.“

ὥς φάτο, τοῖσι δὲ πᾶσιν ἐάδόντα μῦθον ἔειπεν.

τοῖσιν δὲ κρητῆρα κεράσσατο Μούλιος ἦρως,

κῆρυξ Δουλιχεύς, θεράπων δ’ ἦν Ἀμφινόμοιο·

νώμησεν δ’ ἄρα πᾶσιν ἐπισταδόν· οἳ δὲ θεοῖσιν 425

σπείσαντες μακάρεσσι πῖον μελιηδέα οἶνον.

αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τε πῖον θ’, ὅσον ἤθελε θυμός,

βάν ῥ’ ἔμεναι κείοντες εὐὰ πρὸς δῶμαθ’ ἕκαστος.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Τ.

Ὅδυσσέως καὶ Πηνελόπης ὁμιλία.
τὰ νίπτρα.

αὐτὰρ ὃ ἐν μεγάρῳ ὑπελείπετο δῖος Ὀδυσσεὺς
μνηστῆρεςσι φόνον σὺν Ἀθήνῃ μερμηρίζων.
αἶψα δὲ Τηλέμαχον ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
„Τηλέμαχε, χρὴ τεύχε' ἀρήια κατθέμεν εἴσω
πάντα μάλ'· αὐτὰρ μνηστῆρας μαλακοῖς ἐπέεσσιν 5
παρφάσθαι, ὅτε κέν σε μεταλλῶσιν ποθέοντες·
'ἐκ καπνοῦ κατέθην', ἐπεὶ οὐκέτι τοῖσιν ἐφώκειν,
οἷά ποτε Τροίηνδε κιὼν κατέλειπεν Ὀδυσσεύς,
ἀλλὰ κατήκισται, ὅσσον πυρὸς ἵκετ' ἀντμή.
πρὸς δ' ἔτι καὶ τότε μεῖζον ἐνὶ φρεσὶν ἔμβαλε δαίμων· 10
μὴ πῶς οἴνωθέντες ἔριν στήσαντες ἐν ὑμῖν
ἀλλήλους τρώσῃτε καταισχύνητέ τε δαῖτα
καὶ μνηστύν· αὐτὸς γὰρ ἐφέλκεται ἄνδρα σίδηρος.“

ὣς φάτο, Τηλέμαχος δὲ φίλῳ ἐπεπείθετο πατρί,
ἐκ δὲ καλεσσάμενος προσέφη τροφὸν Εὐρύκλειαν· 15
„μαῖ, ἄγε δὴ μοι ἔρυσον ἐνὶ μεγάροισι γυναικας,
ὄφρα κεν ἐς θάλαμον καταθείωμαι ἔντεα πατρὸς
καλά, τά μοι κατὰ οἶκον ἀκηδέα καπνὸς ἀμέρδει
πατρὸς ἀποιχομένοιο, ἐγὼ δ' ἔτι νήπιος ἦα·
νῦν δ' ἐθέλω καταθέσθαι, ἵν' οὐ πυρὸς ἴξεται ἀντμή.“ 20

τὸν δ' αὖτε προσέειπε φίλῃ τροφὸς Εὐρύκλεια·
„αἶ γὰρ δὴ ποτε, τέκνον, ἐπιφροσύνας ἀνέλοιо
οἴκου κήδεσθαι καὶ κτήματα πάντα φυλάσσειν.
ἀλλ' ἄγε, τίς τοι ἔπειτα μετοιχομένη φάος οἴσει;
δμῳὰς δ' οὐκ εἷας προβλωσκέμεν, αἶ κεν ἔφαινον.“ 25

τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἤυδα·
 „ξεῖνος ὦδ'· οὐ γὰρ ἀεργὸν ἀνέξομαι, ὅς κεν ἐμῆς γε
 χολίνικος ἄπτηται, καὶ τηλόθεν εἰληλουθῶς.“

ὥς ἄρ' ἐφώνησεν, τῇ δ' ἄπερος ἔπλετο μῦθος,
 κλήισεν δὲ θύρας μεγάρων ἐν ναιεταόντων. 30

τὼ δ' ἄρ' ἀναΐξαντ' Ὀδυσσεὺς καὶ φαίδιμος υἱὸς
 ἐσφόρεον κόρυθὰς τε καὶ ἀσπίδας ὀμφαλοέσσας
 ἔγχεά τ' ὀξυόεντα· πάροιθε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη
 χροῦσεον λύχνον ἔχουσα φάος περικαλλῆς ἐποίειν.

δῆ τότε Τηλέμαχος προσεφώνεεν ὃν πατέρ' αἶψα· 35
 „ὦ πάτερ, ἡ μέγα θαῦμα τόδ' ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶμαι.
 ἔμπης μοι τοῖχοι μεγάρων καλαὶ τε μεσόδμοι
 εἰλάτιναί τε δοκοὶ καὶ κίονες ὑψόσ' ἔχοντες
 φαίνοντ' ὀφθαλμοῖς ὥς εἰ πνυρὸς αἰθομένοιο·
 ἡ μάλα τις θεὸς ἔνδον, οἳ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν.“ 40

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·

„σίγα καὶ κατὰ σὸν νόον ἴσχανε μηδ' ἐρέεινε·
 αὕτη τοι δίκη ἐστὶ θεῶν, οἳ Ὀλυμπον ἔχουσιν.

ἀλλὰ σὺ μὲν κατάλεξαι, ἐγὼ δ' ὑπολείψομαι αὐτοῦ,
 ὅφρα κ' ἔτι δμῳὰς καὶ μητέρᾳ σὴν ἐρεθίζω· 45

ἡ δέ μ' ὀδυρομένη εἰρήσεται ἀμφὶς ἕκαστα.“

ὥς φάτο, Τηλέμαχος δὲ διὲκ μεγάροιο βεβήκειν
 κείων ἐς θάλαμον, δαῖδων ὑπο λαμπομενάων,
 ἔνθα πάρος κοιμᾷθ', ὅτε μιν γλυκὺς ὕπνος ἰκάνοι·
 ἔνθ' ἄρα καὶ τότ' ἔλεκτο καὶ Ἡῶ δι' ἄν' ἐμιμνεν. 50
 αὐτὰρ ὁ ἐν μεγάρῳ ὑπελείπετο δῖος Ὀδυσσεὺς
 μνηστῆρεςσι φόνον σὺν Ἀθήνῃ μερμηρίζων.

ἡ δ' Ἴεν ἐκ θαλάμοιο περίφρων Πηνελόπεια,
 Ἀρτέμιδι ἰκέλη ἥδ' ἡρυσέῃ Ἀφροδίτῃ·
 τῇ παρὰ μὲν κλισίῃν πυρὶ κάτθεσαν, ἔνθ' ἄρ' ἐφίξεν, 55
 δινωτὴν ἐλέφαντι καὶ ἀργύρῳ, ἣν ποτε τέκτων

ποίησ' Ἰκμάλιος, καὶ ὑπὸ θοῇνυν ποσὶν ἦκεν
 προσφυνέ' ἐξ αὐτῆς, ὅθ' ἐπὶ μέγα βάλλετο κῶας.
 ἔνθα καθέζετ' ἔπειτα περιόφρων Πηνελόπεια.
 ἦλθον δὲ δμῳαὶ λευκώλενοι ἐκ μεγάροιο· 60
 αἱ δ' ἀπὸ μὲν σῖτον πολὺν ἤρουν ἠδὲ τραπέζας
 καὶ δέπα, ἔνθεν ἄρ' ἄνδρες ὑπερμενέοντες ἐπινον,
 πῦρ δ' ἀπὸ λαμπτήρων χαμάδις βάλλον, ἅλλα δ' ἐπ' αὐτῶν
 νήησαν ξύλα πολλὰ, φόως ἔμεν ἠδὲ θέρεσθαι.
 ἦ δ' Ὀδυσῆ' ἐνέειπε Μελανθῶ δεύτερον αὐτίς· 65
 „ξεῖν', ἔτι καὶ νῦν ἐνθάδ' ἀνιήσεις διὰ νύκτα
 δινεύων κατὰ οἶκον, ὀπιπεύσεις δὲ γυναικας;
 ἀλλ' ἔξελθε θύραζε, τάλαν, καὶ δαιτὸς ὄνησο·
 ἦ τάχα καὶ δαλῶ βεβλημένος εἶσθα θύραζε.“
 τὴν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „δαιμονίη, τί μοι ᾧδ' ἐπέχεις κεκοτηότι θυμῷ; 71
 ἦ ὅτι οὐ λιπώω, κακὰ δὲ χροῖ εἵματα εἶμαι,
 πτωχεύω δ' ἀνὰ δῆμον; ἀναγκαίη γὰρ ἐπείγει·
 τοιοῦτοι πτωχοὶ καὶ ἀλήμονες ἄνδρες ἔασιν.
 καὶ γὰρ ἐγὼ ποτε οἶκον ἐν ἀνθρώποισιν ἔναιον 75
 ὄλβιος ἀφνειόν, καὶ πολλὰκι δόσκον ἀλήτη
 τοίῳ, ὅποῖος ἔοι καὶ ὅτεν κεχρημένος ἔλθοι·
 ἦσαν δὲ δμῳες μάλα μυριοὶ ἅλλα τε πολλὰ,
 οἷσιν τ' εὖ ζώουσι καὶ ἀφνειοὶ καλέονται.
 ἀλλὰ Ζεὺς ἀλάπαξε Κρονίων· ἦθελε γάρ που. 80
 τῷ νῦν μὴ ποτε καὶ σύ, γύναι, ἀπὸ πᾶσαν ὀλέσσης
 ἀργαίην, τῇ νῦν γε μετὰ δμῳῇσι κέκασσαι,
 μὴ πῶς τοι δέσποινα κοτεσσαμένη χαλεπήνη,
 ἦ Ὀδυσσεὺς ἔλθῃ· ἔτι γὰρ καὶ ἐλπίδος αἶσα.
 εἰ δ' ὁ μὲν ὥς ἀπόλωλε καὶ οὐκέτι νόστιμός ἐστιν, 85
 ἀλλ' ἤδη παῖς τοῖος Ἀπόλλωνός γε ἔκητι,
 Τηλέμαχος· τὸν δ' οὐ τις ἐνὶ μεγάροισι γυναικῶν

λήθῃαι ἀτασθαλλοῦς', ἐπεὶ οὐκέτι τηλίκος ἐστίν.“

ὣς φάτο, τοῦ δ' ἤκουσε περίφρων Πηνελόπεια,
ἀμφίπολον δ' ἐνένιπεν, ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν· 90
„πάντως, θαρσαλέη, κύον ἀδεές, οὐ τί με λήθεις
ἔρδουσα μέγα ἔργον, δὲ σῇ κεφαλῇ ἀναμάξεις·
πάντα γὰρ εὖ ἤδησθ', ἐπεὶ ἐξ ἐμεῦ ἔκλυες αὐτῆς,
ὥς τὸν ξεῖνον ἔμελλον ἐνὶ μεγάροισιν ἐμοῖσιν
ἀμφὶ πόσει εἶρεσθαι, ἐπεὶ πυκινῶς ἀκάχημαι.“ 95

ἣ δ' αὖ καὶ Εὐρύνομην ταμίην πρὸς μῦθον ξειπεν·
„Εὐρύνομη, φέρε δὴ δίφρῳ καὶ κῶας ἐπ' αὐτοῦ,
ῥοφὰ καθεζόμενος εἴπῃ ἔπος ἥδ' ἐπακούσῃ
ὁ ξεῖνος ἐμέθεν· ἐθέλω δέ μιν ἐξερέεσθαι.“

ὣς ἔφαθ', ἣ δὲ μάλ' ὀτραλέως κατέβηκε φέρουσα 100
δίφρῳ ἐύξεστον καὶ ἐπ' αὐτῷ κῶας ἔβαλλεν·
ἔνθα καθέζετ' ἔπειτα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς.
τοῖσι δὲ μύθων ἤρχε περίφρων Πηνελόπεια·
„ξεῖνε, τὸ μὲν σε πρῶτον ἐγὼν εἰρήσομαι αὐτῇ·
τίς, πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἡδὲ τοκῆς;“ 105

τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
„ὦ γύναι, οὐκ ἄν τίς σε βροτῶν ἐπ' ἀπείρου γαῖαν
νεικέοι· ἣ γάρ σε κλέος οὐρανὸν εὐρὺν ἰκάνει,
ὥς τέ τευ ἦ βασιλῆος ἀμύμονος, ὅς τε θεοῦδης
ἀνδράσιν ἐν πολλοῖσι καὶ ἰφθίμοισιν ἀνάσσω 110
εὐδικίας ἀνέχῃσι, φέρῃσι δὲ γαῖα μέλαινα
πυροῦς καὶ κριθάς, βρίθῃσι δὲ δένδρεα καρπῷ,
τίκτῃ δ' ἔμπεδα μῆλα, θάλασσα δὲ παρέχῃ ἰχθυῶν
ἐξ εὐγχεσίης, ἀρετῶσι δὲ λαοὶ ὑπ' αὐτοῦ.

τῷ ἐμὲ νῦν τὰ μὲν ἄλλα μετάλλα σῶ ἐνὶ οἴκῳ, 115
μηδὲ μοι ἐξερέεινε γένος καὶ πατρίδα γαῖαν,
μή μοι μάλλον θυμὸν ἐνιπλήσῃς ὀδυνῶν
μνησαμένῳ· μάλα δ' εἰμὶ πολύστονος· οὐδέ τί με χρῆ

οἶκῳ ἐν ἀλλοτρίῳ γοῶντά τε μυρόμενόν τε
 ἦσθαι, ἐπεὶ κάκιον πενθήμεναι ἄκριτον αἰεὶ· 120
 μή τίς μοι δμῶν νεμεσῇσεται, ἥε σύ γ' αὐτή,
 φῆ δὲ δάκρυ πλώειν βεβαρηότα με φρένας οἶνω.
 τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα περίφρων Πηνελόπεια·
 „ξεῖν', ἦ τοι μὲν ἐμὴν ἀρετὴν, εἰδὸς τε δέμας τε,
 ὦλεσαν ἀθάνατοι, ὅτε Ἴλιον εἰσανέβαινον 125
 Ἀργεῖοι, μετὰ τοῖσι δ' ἐμὸς πόσις ἦεν Ὀδυσσεύς.
 εἰ κεῖνός γ' ἐλθὼν τὸν ἐμὸν βίον ἀμφιπολεῖναι,
 μεῖζόν κε κλέος εἴη ἐμὸν καὶ κάλλιον οὔτως.
 νῦν δ' ἄχομαι· τόσα γάρ μοι ἐπέσσευεν κακὰ δαίμων.
 [ὅσσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι, 130
 Δουλιχίῳ τε Σάμῃ τε καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ,
 οἳ τ' αὐτὴν Ἰθάκην ἐυδείελον ἀμφινέμονται,
 οἳ μ' ἀεκαζομένην μνῶνται, τρύχουσι δὲ οἶκον.]
 τῷ οὔτε ξείνων ἐμπάξομαι οὔθ' ἱκετάων
 οὔτε τι κηρύκων, οἳ δημιοεργοὶ ἔασιν· 135
 ἀλλ' Ὀδυσῆα ποθέουσα φίλον κατατήκομαι ἦτορ.
 οἳ δὲ γάμον σπεύδουσιν, ἐγὼ δὲ δόλους τολυπεύω.
 φᾶρος μὲν μοι πρῶτον ἐνέπνευσε φρεσὶ δαίμων,
 στησαμένη μέγαν ἰστόν, ἐνὶ μεγάροισιν ὑφαίνειν
 λεπτὸν καὶ περίμετρον· ἄφαρ δ' αὐτοῖς μετέειπον· 140
 ‘κοῦροι ἐμοὶ μνηστῆρες, ἐπεὶ θάνε δῖος Ὀδυσσεύς,
 μίμνεν' ἐπειγόμενοι τὸν ἐμὸν γάμον, εἰς ὃ κε φᾶρος
 ἔκτελέσω, μή μοι μεταμῶνια νήματ' ὀληται,
 Λαέρτη ἥρωι ταφήμιον, εἰς ὅτε κέν μιν
 μοῖρ' ὀλοή καθέλῃσι τανηλεγέος θανάτοιο· 145
 μή τίς μοι κατὰ δῆμον Ἀχαιῶν νεμεσῇσῃ,
 αἳ κεν ἄτερ σπείρου κῆται πολλὰ κτεατίσθας·
 ὥς ἐφάμην, τοῖσιν δ' ἐπεπεΐθετο θυμὸς ἀγῆνωρ.
 ἔνθα καὶ ἡματίη μὲν ὑφαίνεσκον μέγαν ἰστόν,

νύκτας δ' ἀλλύεσκον, ἐπεὶ δαῖδας παραθείμην. 150
 ὣς τρίετες μὲν ἔληθον ἐγὼ καὶ ἔπειθον Ἀχαιοὺς·
 ἀλλ' ὅτε τέτρατον ἦλθεν ἔτος καὶ ἐπήλυθον ὦραι
 [μηνῶν φθινόντων, περὶ δ' ἡμᾶτα πολλὰ τελέσθη],
 καὶ τότε δὴ με διὰ δμῳάς, κύνας οὐκ ἀλεγούσας,
 εἶλον ἐπελθόντες καὶ ὁμόκλησαν ἐπέεσσιν. 155

ὣς τὸ μὲν ἐξετέλεσσα καὶ οὐκ ἐθέλουσ', ὑπ' ἀνάγκης·
 νῦν δ' οὔτ' ἐκφυγέειν δύνάμην γάμον οὔτε τιν' ἄλλην
 μῆτιν ἔθ' εὐρίσκω. μάλα δ' ὀτρύνουσι τοκῆες
 γήμασθ', ἀσχαλάα δὲ πάϊς βίοτον κατεδόντων,
 γιγνώσκων· ἤδη γὰρ ἀνὴρ οἶός τε μάλιστα 160
 οἴκου κήδεσθαι, τῷ τε Ζεὺς κύδος ὀπάξει.

ἀλλὰ καὶ ὣς μοι εἶπε τεδν γένος, ὀππόθεν ἐσσί·
 οὐ γὰρ ἀπὸ δρυὸς ἐσσι παλαιφάτου οὐδ' ἀπὸ πέτρης.“

τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „ὦ γύναι αἰδοίη Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος, 165

οὐκέτ' ἀπολλήξεις τὸν ἐμὸν γόνον ἐξερέουσα·
 ἀλλ' ἐκ τοι ἐρέω· ἥ μὲν μ' ἀχέεσσί γε δῶσεις
 πλεόσιν, ἥ ἔχομαι· ἥ γὰρ δίκη, ὀππότε πάτρης
 ἧς ἀπέησιν ἀνὴρ τόσσον χρόνον, ὅσσον ἐγὼ νῦν,
 πολλὰ βροτῶν ἐπὶ ἄστε' ἀλώμενος ἄλγεα πάσχων. 170
 ἀλλὰ καὶ ὣς ἐρέω, ὃ μ' ἀνείρεαι ἠδὲ μεταλλᾶς.

Κρήτη τις γὰρ ἔστι μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ
 καλὴ καὶ πύρρα, περίρροντος· ἐν δ' ἀνθρώποι
 πολλοί, ἀπειρέσιοι, καὶ ἐννήκοντα πόλεις.

ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα, μεμιγμένη· ἐν μὲν Ἀχαιοί, 175
 ἐν δ' Ἑτεόκρητες μεγάλητορες, ἐν δὲ Κύδωνες
 Δωριεὲς τε τριχάικες δῖοι τε Πελαργοί.

τῇσι δ' ἐνὶ Κνωσὸς μεγάλη πόλις, ἐνθα τε Μίνως
 ἐννέωρος βασίλευε Διὸς μεγάλου βασιστής,
 πατρὸς ἐμοῖο πατὴρ, μεγαθύμου Δευκαλίωνος. 180

Δευκαλίων δ' ἔμ' ἔτικτε καὶ Ἰδομενῆα ἄνακτα·
 ἄλλ' ὁ μὲν ἐν νήεσσι κορωνίσιν Ἴλιον εἶσω
 ὦχεθ' ἅμ' Ἀτρεΐδῃσιν, ἐμοὶ δ' ὄνομα κλυτὸν Αἰῖθων,
 ὀπλότερος γενεῇ· ὁ δ' ἄρα πρότερος καὶ ἀρείων.
 ἐνθ' Ὀδυσῆα ἐγὼν ἰδόμην καὶ ξείνια δῶκα. 185
 καὶ γὰρ τὸν Κρήτηνδε κατήγαγεν ἵς ἀνέμοιο
 ἴεμενον Τροίηνδε, παραπλάγξασα Μαλειῶν·
 στήσε δ' ἐν Ἀμνισῷ, ὅθι τε σπέος Εἰλείθυιης,
 ἐν λιμέσιν χαλεποῖσι, μόγισ δ' ὑπάλυσεν ἀέλλας.
 αὐτίκα δ' Ἰδομενῆα μετὰλλα ἄστυδ' ἀνελθών· 190
 ξεῖνον γὰρ οἱ ἔφασκε φίλον τ' ἔμεν αἰδοῖόν τε.
 τῷ δ' ἤδη δεκάτη ἢ ἐνδεκάτη πέλεν ἡὼς
 οἰχομένῳ σὺν νηυσὶ κορωνίσιν Ἴλιον εἶσω.
 τὸν μὲν ἐγὼ πρὸς δώματ' ἄγων ἐν ἐξείνισσα
 ἐνδυκέως φιλέων, πολλῶν κατὰ οἶκον ἐόντων· 195
 καὶ οἱ τοῖς ἄλλοις ἐτάροις, οἳ ἅμ' αὐτῷ ἔποντο,
 δημόθεν ἄλφιστα δῶκα καὶ αἰδοπα οἶνον ἀγείρας
 καὶ βοῦς ἱρεύσασθαι, ἵνα πλησαίατο θυμόν.
 ἐνθα δυνάδεκα μὲν μένον ἤματα δῖοι Ἀχαιοί·
 εἴλει γὰρ Βορέης ἄνεμος μέγας οὐδ' ἐπὶ γαίῃ 200
 εἶα ἴστασθαι, χαλεπὸς δέ τις ὥρορε δαίμων·
 τῇ τρισκαιδεκάτῃ δ' ἄνεμος πέσσε, τοὶ δ' ἀνάγοντο.“

Ἰσκε ψεύδεα πολλὰ λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα·
 τῆς δ' ἄρ' ἀκουούσης ῥέε δάκρυα, τήκετο δὲ χρῶς·
 ὥς δὲ χιὼν κατατήκετ' ἐν ἀκροπόλοισιν ὕρεσιν, 205
 ἦν τ' Εὐρὸς κατέτηξεν, ἐπὴν Ζέφυρος καταχεύῃ·
 τηκομένης δ' ἄρα τῆς ποταμοὶ πλήθουσι ῥέοντες·
 ὥς τῆς τήκετο καλὰ παρήια δάκρυ χεούσης,
 κλαιούσης ἐὼν ἄνδρα παρήμενον. αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
 θυμῷ μὲν γοόωσαν ἐὼν ἐλέαιρε γυναικα, 210
 ὀφθαλμοὶ δ' ὥς εἰ κέρα ἔστασαν ἢ ἐσίδηρος

ἀτρέμας ἐν βλεφάροισι· δόλῳ δ' ὃ γε δάκρυα κεῦθει.
 ἥ δ' ἐπεὶ οὖν τάρφθη πολυδακρύτοιο γόοιο,
 ἔξαυτίς μιν ἔπεσιν ἀμειβομένη προσέειπεν·

„νῦν μὲν δὴ σευ, ξεῖνέ γ', δῖω πειρήσεσθαι. 215

εἰ ἔτεόν δὴ κεῖθι σὺν ἀντιθέοις ἐτάροισιν
 ξείνισας ἐν μεγάροισιν ἐμὸν πόσιν, ὥς ἀγορεύεις,
 εἰπέ μοι, ὀπποῦ' ἄσσα περὶ χροῖ εἵματα ἔστο,
 αὐτός θ' οἷος ἔην, καὶ ἐταίρους, οἳ οἱ ἔποντο.“

τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς· 220

„ὦ γύναι, ἀργαλέον τόσσον χρόνον ἀμφὶς ἐόντα
 εἰπέμεν· ἥδη γάρ οἱ ἐεικοστὸν ἔτος ἔστιν,
 ἐξ οὗ κεῖθεν ἔβη καὶ ἐμῆς ἀπελήλυθε πάτρης·
 αὐτὰρ τοι ἐρέω, ὥς μοι ἰνδάλλεται ἦτορ.

χλαῖναν πορφυρέην οὔλην ἔχε δῖος Ὀδυσσεύς, 225

διπλὴν· αὐτὰρ οἱ περόνη χρυσοῖο τέτυκτο
 αὐλοῖσιν διδύμοισι· πάροιδε δὲ δαίδαλον ἦεν·
 ἐν προτέροισι πόδεσσι κύων ἔχε ποικίλον ἑλλόν,
 ἀσπαίροντα λάων· τὸ δὲ θαυμάζεσκον ἅπαντες,
 ὥς οἱ χρύσειο ἐόντες ὁ μὲν λάε' νεβρὸν ἀπάγχων, 230
 αὐτὰρ ὁ ἐκφυγγεῖν μεμαῶς ἤσπαιρε πόδεσσιν.
 τὸν δὲ χιτῶν' ἐνόησα περὶ χροῖ σιγαλόεντα,
 οἷόν τε κρομύοιο λοπὸν κάτα ἰσχαλέοιο.

τῶς μὲν ἔην μαλακός, λαμπρός δ' ἦν ἥελιος ὤς·
 ἥ μὲν πολλαί γ' αὐτὸν ἐθηήσαντο γυναιῖκες. 235

ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσιν.
 οὐκ οἶδ', ἣ τάδε ἔστο περὶ χροῖ οἴκοθ' Ὀδυσσεύς,
 ἣ τις ἐταίρων δῶκε θοῆς ἐπὶ νηὸς ἰόντι,
 ἣ τίς που καὶ ξεῖνος, ἐπεὶ πολλοῖσιν Ὀδυσσεὺς

ἔσκε φίλος· παῦροι γὰρ Ἀχαιῶν ἦσαν ὅμοιοι. 240

καὶ οἱ ἐγὼ χάλκειον ἄορ καὶ δίπλακα δῶκα
 καλὴν πορφυρέην καὶ τερμιόεντα χιτῶνα,

αἰδοίως δ' ἀπέπεμπον ἐνστέλμου ἐπὶ νηός.
καὶ μὲν οἱ κῆρυξ ὀλίγον προγενέστερος αὐτοῦ
εἶπετο· καὶ τὸν τοι μυθήσομαι, οἷος ἔην περ. 245
γυρὸς ἐν ὤμοισιν, μελανόχρους, οὐλοκάρηνος,
Εὐρυβάτης δ' ὄνομα ἔσκε· τίεν δέ μιν ἔξοχον ἄλλων
ὦν ἐτάρων Ὀδυσσεύς, ὅτι οἱ φρεσὶν ἄρτια ἦδη.“

ὥς φάτο, τῇ δ' ἔτι μᾶλλον ὕφ' ἱμερον ὥρσε γόοιο,
σήματ' ἀναγνούσῃ, τὰ οἱ ἔμπεδα πέφραδ' Ὀδυσσεύς. 250
ἢ δ' ἐπεὶ οὖν τάρφθη πολυδακρύτοιο γόοιο,
καὶ τότε μιν μύθοισιν ἀμειβομένη προσέειπεν·
„νῦν μὲν δὴ μοι, ξεῖνε, πάρος περ ἔων ἐλεεινός,
ἐν μεγάροισιν ἐμοῖσι φίλος τ' ἔσῃ αἰδοῖός τε·
αὐτὴ γὰρ τάδε εἶματ' ἐγὼ πόρον, οἷ' ἀγορευέεις, 255
πτύξας' ἐκ θαλάμου, περόνην τ' ἐπέθηκα φαεινὴν
κείνῳ ἄγαλμ' ἔμεναι. τὸν δ' οὐχ ὑποδέξομαι αὐτίς
οἴκαδε νοστήσαντα φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
τῷ ῥα κακῇ αἵσῃ κοίλῃς ἐπὶ νηὸς Ὀδυσσεύς
ᾧχετ' ἐποπόμενος Κακοῖλιον οὐκ ὀνομαστήν.“ 260

τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
„ὦ γύναι αἰδοίη Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος,
μηκέτι νῦν χρόα καλὸν ἐναίρεο, μηδέ τι θυμὸν
τῆκε πόσιν γοῶσα. νεμεσσωμαί γε μὲν οὐδέν·
καὶ γάρ τίς τ' ἄλλοιόν ὀδύρεται ἄνδρ' ὀλέσασα 265
κουρίδιον, τῷ τέκνα τέκῃ φιλότῃ μιγεῖσα,
ἣ Ὀδυσῆ', ὃν φασι θεοῖς ἐναλίγκιον εἶναι.
ἀλλὰ γόου μὲν παῦσαι, ἐμεῖο δὲ σύνθεο μῦθον·
νημερτέως γάρ τοι μυθήσομαι οὐδ' ἐπικεύσω,
ὥς ἤδη Ὀδυσῆος ἐγὼ περὶ νόστου ἄκουσα 270
ἄγχοῦ, Θεσπρωτῶν ἀνδρῶν ἐν πίοιι δῆμῳ,
ζωοῦ· αὐτὰρ ἄγει κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλά,
αἰτίζων ἀνὰ δῆμον. αὐτὰρ ἐρίηρας ἐταίρους

ὦλεσε καὶ νῆα γλαφυρήν ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ,
 Θρινακίης ἄπο νήσου ἰών· ὁδύσαντο γὰρ αὐτῷ 275
 Ζεὺς τε καὶ Ἥελιος· τοῦ γὰρ βόας ἔκταν ἐταῖροι.
 οἱ μὲν πάντες ὄλοντο πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ·
 τὸν δ' ἄρ' ἐπὶ τρόπιος νεὸς ἔκβαλε κῦμ' ἐπὶ χέρσου,
 Φαιήκων ἐς γαῖαν, οἳ ἀγχίθεοι γεγάασιν,
 οἳ δὴ μιν περὶ κῆρι θεὸν ὧς τιμήσαντο 280
 καὶ οἱ πολλὰ δόσαν πέμπειν τέ μιν ἤθελον αὐτοὶ
 οἴκαδ' ἀπήμαντον· καὶ κεν πάλαι ἐνθάδ' Ὀδυσσεὺς
 ἦην· ἀλλ' ἄρα οἱ τό γε κέρδιον εἶσατο θυμῷ,
 χρήματ' ἀγυρτάζειν πολλὴν ἐπὶ γαῖαν ἰόντι.
 ὧς περὶ κέρδεα πολλὰ καταθνητῶν ἀνθρώπων 285
 οἶδ' Ὀδυσσεύς, οὐδ' ἄν τις ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος.
 ὧς μοι Θεσπρωτῶν βασιλεὺς μυθήσατο Φεῖδων·
 ὦμνυε δὲ πρὸς ἔμ' αὐτόν, ἀποσπένδων ἐνὶ οἴκῳ,
 νῆα κατειρύνσθαι καὶ ἐπαρτέας ἔμμεν ἐταίρους,
 οἳ δὴ μιν πέμπουσιν φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν. 290
 ἀλλ' ἐμὲ πρὶν ἀπέπεμψε· τύχησε γὰρ ἐρχομένη νηὺς
 ἀνδρῶν Θεσπρωτῶν ἐς Δουλίχιον πολύπυρον.
 καὶ μοι κτήματ' ἐδειξεν, ὅσα ξυναγείρατ' Ὀδυσσεύς·
 καὶ νῦ κεν ἐς δεκάτην γενεὴν ἔτερόν γ' ἔτι βόσκοι·
 τόσσα οἱ ἐν μεγάροις κειμήλια κεῖτο ἄνακτος. 295
 τὸν δ' ἐς Δωδώνην φάτο βήμεναι, ὄφρα θεοῖο
 ἐκ δρυὸς ὑψικόμοιο Διὸς βουλήν ἐπακούσῃ,
 ὅππως νοστήσειε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
 ἣδη δὴν ἀπεών, ἣ ἀμφαδὸν ἦε κρυφηδόν.
 ὧς ὁ μὲν οὕτως ἔστι σόος καὶ ἐλεύσεται ἣδη, 300
 ἄγχι μάλ', οὐδ' ἔτι τῇλε φίλων καὶ πατρίδος αἵης
 δηρὸν ἀπεσσεῖται· ἔμψης δέ τοι ὄρκια δώσω.
 ἴστω νῦν Ζεὺς πρῶτα, θεῶν ὑπάτος καὶ ἄριστος,
 ἰστίη τ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ἣν ἀφικάνω,

ἥ μὲν τοι τάδε πάντα τελείεται, ὥς ἀγορεύω. 305
 τοῦδ' αὐτοῦ λυκάβαντος ἐλεύσεται ἐνθάδ' Ὀδυσσεύς,
 τοῦ μὲν φθίνοντος μηνός, τοῦ δ' ἱσταμένοιο.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
 „αἶ γὰρ τοῦτο, ξεῖνε, ἔπος τετελεσμένον εἴη·
 τῷ κε τάχα γνοίης φιλότητά τε πολλά τε δῶρα 310
 ἐξ ἔμεῦ, ὥς ἂν τίς σε συναντόμενος μακαρίζοι.
 ἀλλὰ μοι ᾧδ' ἀνὰ θυμὸν ὀίεται, ὥς ἔσεται περ·
 οὔτ' Ὀδυσσεὺς ἔτι οἶκον ἐλεύσεται, οὔτε σὺ πομπῆς
 τεύξῃ, ἐπεὶ οὐ τοῖοι σημάντορές εἰς' ἐνὶ οἴκῳ,
 οἶος Ὀδυσσεὺς ἔσκε μετ' ἀνδράσιν, εἴ ποτ' ἔην γε, 315
 ξείνους αἰδοίους ἀποπεμπέμεν ἠδὲ δέχεσθαι.
 ἀλλὰ μιν, ἀμφίπολοι, ἀπονύψατε, κάτθετε δ' εὐνήν,
 δέμνια καὶ χλαίνας καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα,
 ὥς κ' εὖ θαλπιόων χρυσόθρονον Ἥῳ ἵκηται.
 ἠῶθεν δὲ μάλ' ἦρι λοέσσαι τε χρῆσθαι τε, 320
 ὥς κ' ἔνδον παρὰ Τηλεμάχῳ δαίπνοιο μέδηται
 ἥμενος ἐν μεγάρῳ· τῷ δ' ἄλγιον, ὅς κεν ἐκείνων
 τοῦτον ἀνιάξῃ θυμοφθόρος, οὐδέ τι ἔργον
 ἐνθάδ' ἔτι πρήξει, μάλα περ κεχολωμένος αἰνῶς.
 πῶς γὰρ ἔμεῦ σὺ, ξεῖνε, δαήσεται, εἴ τι γυναικῶν 325
 ἀλλῶν περίειμι νόον καὶ ἐπίφρονα μῆτιν,
 εἴ κεν ἀυσταλέος, κακὰ εἰμένος, ἐν μεγάροισιν
 δαινύῃ· ἄνθρωποι δὲ μινυνθάδιοι τελέθουσιν.
 ὅς μὲν ἀπηνῆς αὐτὸς ἔη καὶ ἀπηνέα εἰδῇ,
 τῷ δὲ καταρῶνται πάντες βροτοὶ ἄλγε' ὀπίσσω 330
 ζῶν, ἀτὰρ τεθνεῶτί γ' ἐφειψιόωνται ἅπαντες·
 ὅς δ' ἂν ἀμύμων αὐτὸς ἔη καὶ ἀμύμονα εἰδῇ,
 τοῦ μὲν τε κλέος εὐρὺ διὰ ξεῖνοι φορέουσιν
 πάντας ἐπ' ἀνθρώπους, πολλοὶ τέ μιν ἐσθλὸν ἔειπον.“
 τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς· 335

„ὦ γύναι αἰδοίη Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος,
 ἥ τοι ἐμοὶ χλαῖναι καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα
 ἤχθεθ', ὅτε πρῶτον Κρήτης ὄρεα νιφόεντα
 νοσφισάμην· ἐπὶ νηὸς ἰὼν δολιχηρέτμοιο,
 κείω δ', ὥς τὸ πάρος περ ἀύπνους νύκτας ἱανον· 340
 πολλὰς γὰρ δὴ νύκτας ἀεικελίῳ ἐνὶ κοίτῃ
 ἄεσα καὶ τ' ἀνέμεινα ἐνθάρονον Ἡῶ δι' αὖν.
 οὐδέ τί μοι ποδάνιπτρα ποδῶν ἐπιήρανα θυμῷ
 γίγνεται· οὐδὲ γυνὴ ποδὸς ἄψεται ἡμετέροιο
 τάων, αἶ τοι δῶμα κάτα δρῆσταιραι ἕασιν, 345
 εἰ μὴ τις γρη῏ς ἔστι παλαιή, κεδνὰ ἰδυῖα,
 ἥ τις δὴ τέτληκε τόσσα φρεσίν, ὅσσα τ' ἐγὼ περ·
 τῇ δ' οὐκ ἂν φθονέοιμι ποδῶν ἄψασθαι ἐμεῖο.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
 „ξεῖνε φίλ', οὐ γάρ πώ τις ἀνὴρ πεπνυμένος ὧδε 350
 ξείνων τηλεδαπῶν φιλίων ἐμὸν ἵκετο δῶμα,
 ὥς σὺ μάλ' εὐφραδέως πεπνυμένα πάντα ἀγορεύεις·
 ἔστι δέ μοι γρη῏ς πυκινὰ φρεσὶ μῆδε' ἔχουσα,
 ἣ κείνον δύστηνον ἐν τρέφεν ἡδ' ἀτίταλλεν,
 δεξαμένη χεῖρεσσ', ὅτε μιν πρῶτον τέκε μήτηρ· 355
 ἣ σε πόδας νύφει ὀλιγηπελέουσά περ ἔμπης.
 ἀλλ' ἄγε νῦν ἀνστᾶσα, περίφρων Εὐρύκλεια,
 νύφον σοῖο ἄνακτος ὁμήλικα· καὶ που Ὀδυσσεὺς
 ἦδη τοιόσδ' ἐστὶ πόδας τοιόσδε τε χεῖρας·
 αἶψα γὰρ ἐν κακότητι βροτοὶ καταγρηράσκουσιν.“ 360

ὧς ἄρ' ἔφη, γρη῏ς δὲ κατέσχετο χερσὶ πρόσωπα,
 δάκρυα δ' ἔκβαλε θερμά, ἔπος δ' ὀλοφυδνὸν ἔειπεν·
 „ὦ μοι ἐγὼ σέο, τέκνον, ἀμήχανος. ἣ σε περὶ Ζεὺς
 ἀνθρώπων ἤχθηρε θεοῦδέα θυμὸν ἔχοντα.
 οὐ γάρ πώ τις τόσσα βροτῶν Διὶ τερπικεραύνῳ 365
 πίονα μηρὶ' ἔκῃ' οὐδ' ἐξαίτους ἐκατόμβας,

ὅσσα σὺ τῷ ἐδίδους ἀρώμενος, εἶος Ἴκοιο
 γῆρας τε λιπαρὸν θρέψαιό τε φαίδιμον νῖδον·
 νῦν δέ τοι οἶω πάμπαν ἀφείλετο νόστιμον ἡμᾶρ.
 οὔτω που καὶ κείνῳ ἐφεισίωνντο γυναῖκες 370
 ξείνων τηλεδαπῶν, ὅτε τευ κλυτὰ δῶμαθ' Ἴκοιτο,
 ὥς σέθεν αἱ κύνες αἶδε καθεψιόωνται ἄπασαι,
 τῶν νῦν λῶβην τε καὶ αἴσχεα πόλλ' ἀλεείνων
 οὐκ ἔαας νίξειν· ἐμὲ δ' οὐκ ἀέκουνσαν ἄνωγεν
 κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρων Πηνελόπεια. 375

τῷ σε πόδας νίψω ἅμα τ' αὐτῆς Πηνελοπείης
 καὶ σέθεν εἵνεκ', ἐπεὶ μοι ὁρώρεται ἐνδοθι θυμὸς
 κήδεσιν. ἀλλ' ἄγε νῦν ξυνίει ἔπος, ὅττι κεν εἴπω.
 πολλοὶ δὴ ξεῖνοι ταλαπεῖριοι ἐνθάδ' Ἴκοντο,
 ἀλλ' οὗ πῶ τινά φημι ἐοικότα ὧδε ἰδέσθαι, 380
 ὥς σὺ δέμας φωνήν τε πόδας τ' Ὀδυσῆι ἔοικας.“

τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „ὦ γρη῏, οὔτω φασίν, ὅσοι ἴδον ὀφθαλμοῖσιν
 ἡμέας ἀμφοτέρους, μάλα εἰκέλω ἀλλήλοιν
 ἔμμεναι, ὥς σύ περ αὐτῇ ἐπιφρονέουσ' ἀγορεύεις.“ 385

ὧς ἄρ' ἔφη, γρη῏ς δὲ λέβηθ' ἔλε παμφανώωντα,
 τῷ πόδας ἐξαπένιξεν, ὕδωρ δ' ἐνεχεύατο πούλν
 ψυχρόν, ἔπειτα δὲ θερμὸν ἐπήφυσεν. αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
 ἶξεν ἀπ' ἐσχαρόφιν, ποτὶ δὲ σκότον ἐτράπετ' αἶψα·
 αὐτίκα γὰρ κατὰ θυμὸν οἶσατο, μή ἔλαβοῦσα 390
 οὐλήν ἀμφοράσσαιτο καὶ ἀμπαδὰ ἔργα γένοιτο.
 νίξε δ' ἄρ' ἄσσον ἰοῦσα ἄναχθ' ἐόν· αὐτίκα δ' ἔγνω
 οὐλήν, τὴν ποτέ μιν σῶς ἦλασε λευκῷ ὁδόντι
 Παρνησόνδ' ἐλθόντα μετ' Αὐτόλυκόν τε καὶ υἱας,
 μητρὸς ἑῆς πατέρ' ἐσθλόν, ὃς ἀνθρώπους ἐκέκαστο 395
 κλεπτοσύνη θ' ὄρκῳ τε· θεὸς δέ οἱ αὐτὸς ἔδωκεν
 Ἑρμείας· τῷ γὰρ κεχαρισμένα μηρί' ἔκαιεν

ἄρυνῶν ἥδ' ἐρίφων, ὃ δέ οἱ πρόφρων ἄμ' ὀπήδει.
 Αὐτόλυκος δ' ἐλθὼν Ἰθάκης ἐς πῖονα δῆμον
 παῖδα νέον γεγαῶτα κιχήσατο θυγατέρος ἧς· 400
 τὸν ῥά οἱ Εὐρύκλεια φίλοις ἐπὶ γούνασι θῆκεν
 πανομένῳ δόρποιο, ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
 „Αὐτόλυκ', αὐτὸς νῦν ὄνομ' εὖρεο, ὅτι κε θεῖο
 παιδὸς παιδὶ φίλῳ· πολυάρητος δέ τοι ἔστιν.“
 τὴν δ' αὖτ' Αὐτόλυκος ἀπαμείβετο φώνησέν τε· 405
 „γαμβρὸς ἐμὸς θύγατέρ τε, τίθεσθ' ὄνομ', ὅτι κεν εἴπω.
 πολλοῖσιν γὰρ ἐγὼ γε ὀδυσάμενος τόδ' ἰκάνω,
 ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξὶν ἀνὰ χθόνα πουλυβοτείραν·
 τῷ δ' Ὀδυσσεὺς ὄνομ' ἔστω ἐπώνυμον. αὐτὰρ ἐγὼ γε,
 ὅππότε' ἂν ἡβήσας μητρῷον ἐς μέγα δῶμα 410
 ἔλθῃ Παρνησόνδ', ὅθι πού μοι κτήματ' ἔασιν,
 τῶν οἱ ἐγὼ δώσω καὶ μιν χαίρουτ' ἀποπέμψω.“
 τῶν ἔνεκ' ἦλθ' Ὀδυσσεύς, ἵνα οἱ πόροι ἀγλαὰ δῶρα.
 τὸν μὲν ἄρ' Αὐτόλυκός τε καὶ υἱέες Αὐτολύκοιο
 χερσὶν τ' ἡσπάζοντο ἔπεσσί τε μελιχίοισιν· 415
 μήτηρ δ' Ἀμφιθέη μητρὸς περιφύσ' Ὀδυσῆι
 κύσσει ἄρα μιν κεφαλὴν τε καὶ ἄμφω φάεα καλά.
 Αὐτόλυκος δ' υἱοῖσιν ἐκέκλετο κυδαλίμοισιν
 δεῖπνον ἐφοπλίσσαι· τοὶ δ' ὀτρύνοντος ἄκουσαν,
 αὐτίκα δ' εἰσάγαγον βοῦν ἄρσενα πενταέτηρον. 420
 τὸν δέρον ἀμφί θ' ἔπον καὶ μιν διέχευαν ἅπαντα,
 μίστυλλον τ' ἄρ' ἐπισ-αμένως πεῖραν τ' ὀβελοῖσιν,
 ὥπιησάν τε περιφραδέως δάσσαντό τε μοίρας.
 ὥς τότε μὲν πρόπαν ἡμαρ ἐς ἡέλιον καταδύντα
 δαίνυντ', οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς εἴσης· 425
 ἥμος δ' ἡέλιος κατέδυν καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν,
 δὴ τότε κοιμήσαντο καὶ ὕπνου δῶρον ἔλοντο.
 ἥμος δ' ἡριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἥως,

βάν ῥ' ἴμεν ἐς θήρην, ἥμιν κύνες ἠδὲ καὶ αὐτοὶ
 υἷες Ἀυτολύκου· μετὰ τοῖσι δὲ δῖος Ὀδυσσεὺς 430
 ἦεν. αἰπὺ δ' ὄρος προσέβαν καταειμένον ὕλῃ
 Παρνησοῦ, τάχα δ' ἵκανον πτύχας ἡνεμοέσσας.
 ἥελιος μὲν ἔπειτα νέον προσέβαλλεν ἀρούρας
 ἐξ ἀκαλαρρεΐταιο βαθυρρόου Ὀκεανοῖο,
 οἱ δ' ἐς βῆσαν ἵκανον ἐπακτῆρες· πρὸ δ' ἄρ' αὐτῶν 435
 ἔχιν' ἐρευνῶντες κύνες ἦσαν, αὐτὰρ ὅπισθεν
 υἷες Ἀυτολύκου· μετὰ τοῖσι δὲ δῖος Ὀδυσσεὺς
 ἦεν ἄγχι κυνῶν κραδᾶων δολιχόσκιον ἔγχος.
 ἔνθα δ' ἄρ' ἐν λόχμῃ πυκινῇ κατέκειτο μέγας σῦς.
 τὴν μὲν ἄρ' οὔτ' ἀνέμων διάη μένος ὕγρὸν ἀέντων, 440
 οὔτε μιν ἥελιος φαέθων ἀκτῖσιν ἔβαλλεν,
 οὔτ' ὄμβρος περᾶσκε διαμπερές· ὥς ἄρα πυκνὴ
 ἦεν, ἀτὰρ φύλλων ἐνέην χύσις ἥλιθα πολλή.
 τὸν δ' ἀνδρῶν τε κυνῶν τε περὶ κτύπος ἤλθε ποδοῖν,
 ὥς ἐπάγοντες ἐπῆσαν· ὁ δ' ἀντίος ἐκ ξυλόχοιο, 445
 φριξας εὐ λοφίην, πῦρ δ' ὀφθαλμοῖσι δεδορκώς,
 στή ῥ' αὐτῶν σχεδόθεν. ὁ δ' ἄρα πρῶτιστος Ὀδυσσεὺς
 ἔσσυτ' ἀνασχόμενος δολιχὸν δόρυ χειρὶ παχείῃ,
 οὐτάμεναι μεμάως· ὁ δέ μιν φθάμενος ἔλασεν σῦς
 γουνὸς ὕπερ, πολλὸν δὲ διήφυσε σαρκὸς ὀδόντι 450
 λικριφὺς αἰξας, οὐδ' ὀστέον ἵκετο φωτός.
 τὸν δ' Ὀδυσσεὺς οὔτησε τυχῶν κατὰ δεξιὸν ὦμον,
 ἀντικρὺς δὲ διῆλθε φαινοῦ δουρὸς ἀκωκή,
 καδ δ' ἔπεσ' ἐν κονίῃσι μακῶν, ἀπὸ δ' ἔπτατο θυμός.
 τὸν μὲν ἄρ' Ἀυτολύκου παῖδες φίλοι ἀμφεπένοντο, 455
 ὥτειλῃν δ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος ἀντιθέοιο
 δῆσαν ἐπισταμένως, ἐπαοιδῇ δ' αἶμα κελαινὸν
 ἔσχεθον, αἶψα δ' ἵκοντο φίλου πρὸς δῶματα πατρός.
 τὸν μὲν ἄρ' Ἀυτολύκος τε καὶ υἷες Ἀυτολύκοιο,

εὖ ἰησάμενοι ἦδ' ἀγλαὰ δῶρα πορόντες 460
καρπαλίμως χαίροντα φίλως χαίροντες ἔπεμπον
εἰς Ἰθάκην. τῷ μὲν ῥα πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ
χαῖρον νοστήσαντι καὶ ἐξερέεινον ἕκαστα,
οὐλήν ὅτι πάθοι· ὁ δ' ἄρα σφίσιν εὖ κατέλεξεν,
ὥς μιν θηρεύοντ' ἔλασεν σῶς λευκῷ ὁδόντι, 465
Παρνησόνδ' ἐλθόντα σὺν νιάσιν Ἀὐτολύκοιο.

τὴν γοῆυς, χεῖρεςσι καταπρηνέσσι λαβοῦσα,
γυνὼ ῥ' ἐπιμασσσαμένη, πόδα δὲ προέηκε φέρεσθαι·
ἐν δὲ λέβητι πέσεν κνήμη, κανάχησε δὲ χαλκός·
ἄψ δ' ἐτέρωσ' ἐκλίθη, τὸ δ' ἐπὶ χθονὸς ἐξέχυνθ' ὕδωρ. 470
τὴν δ' ἄμα χάρμα καὶ ἄλγος ἔλε φρένα, τῷ δέ οἱ ὅσσε
δακρυόφιν πλησθην, θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο φωνή.
ἄψαμένη δὲ γενείου Ὀδυσσεῖα προσέειπεν·
,,ἦ μάλ' Ὀδυσσεύς ἐσσι, φίλον τέκος· οὐδέ σ' ἐγώ γε
πρὶν ἔγνω, πρὶν πάντα ἄνακτ' ἐμὸν ἀμφαφάσθαι.“ 475

ἦ καὶ Πηνελόπειαν ἐσέδρακεν ὀφθαλμοῖσιν,
πεφραδέειν ἐθέλουσα φίλον πόσιν ἔνδον ἐόντα.
ἦ δ' οὐτ' ἀθροῆσαι δύνατ' ἀντίη οὔτε νοῆσαι·
τῇ γὰρ Ἀθηναίῃ νόον ἔτραπεν. αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
χείρ' ἐπιμασσάμενος φάρυγος λάβε δεξιτερῇφιν, 480
τῇ δ' ἐτέρῃ ἔθεν ἄσσον ἐρύσσατο φώνησέν τε·
,,μαῖα, τί ἦ μ' ἐθέλεις ὀλέσαι; σὺ δέ μ' ἔτρεφες αὐτὴ
τῷ σῷ ἐπὶ μαζῷ· νῦν δ' ἄλγεα πολλὰ μογήσας
ἦλυθον εἰκοσιῷ ἔτει ἐς πατρίδα γαῖαν.
ἀλλ' ἐπεὶ ἐφράσθης καὶ τοι θεὸς ἔμβαλε θυμῷ, 485
σίγα, μὴ τίς τ' ἄλλος ἐνὶ μεγάροισι πύθηται.
ᾧδε γὰρ ἐξερέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται·
εἰ χ' ὑπ' ἐμοί γε θεὸς δαμάσῃ μνηστῆρας ἀγανούς,
οὐδὲ τροφοῦ οὔσης σεῦ ἀφέξομαι, ὅππότ' ἂν ἄλλας
δμῶας ἐν μεγάροισιν ἐμοῖς κτείνωμι γυναῖκας.“ 490

τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Εὐρύκλεια·
 „τέκνον ἐμόν, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἔρκος ὁδόντων.
 οἶσθα μὲν, οἶον ἐμὸν μένος ἔμπεδον οὐδ' ἐπιεικτόν,
 ἔξω δ' ὥς ὅτε τις στερεὴ λίθος ἥε σίδηρος.
 ἄλλο δέ τοι ἔρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσιν· 495
 εἰ χ' ὑπὸ σοί γε θεὸς δαμάσῃ μνηστῆρας ἀγανούς,
 δῆ τότε τοι καταλέξω ἐνὶ μεγάροισι γυναικας,
 αἳ τέ σ' ἀτιμάζουσι καὶ αἷ νηλεΐτιδες εἰσιν.“

τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „μαῖα, τί ἦ δὲ σὺ τὰς μυθήσῃ; οὐδέ τί σε χρῆ. 500
 εὖ νυ καὶ αὐτὸς ἐγὼ φράσομαι καὶ εἶσομ' ἐκάστην·
 ἀλλ' ἔχε σιγῇ μῦθον, ἐπίτρεψον δὲ θεοῖσιν.“

ὥς ἄρ' ἔφη, γρηῃς δὲ διέκ μεγάροιο βεβήκειν
 οἰσομένη ποδάνιπτρα· τὰ γὰρ πρότερ' ἔκχυτο πάντα.
 αὐτὰρ ἐπεὶ νύψεν τε καὶ ἤλειψεν λίπ' ἐλαίῳ, 505
 αὐτὶς ἄρ' ἀσσοτέρῳ πυρὸς ἔλκετο δίφρον Ὀδυσσεὺς
 θερσόμενος, οὐλὴν δὲ κατὰ ῥακέσσι κάλυπεν.
 τοῖσι δὲ μύθων ἥρχε περίφρων Πηνελόπεια·
 „ξείνε, τὸ μὲν σ' ἔτι τυτθὸν ἐγὼν εἰρήσομαι αὐτῇ·
 καὶ γὰρ δὴ κοῖτοιο τάχ' ἔσσεται ἡδέος ὥρη, 510
 ὃν τινά γ' ὕπνος ἔλοι γλυκερὸς καὶ κηδόμενόν περ.
 αὐτὰρ ἐμοὶ καὶ πένθος ἀμέτροντον πόρε δαίμων·
 ἥματα μὲν γὰρ τέρπομ' ὀδυρομένη γοόωσα,
 ἔς τ' ἐμὰ ἔργ' ὀρώωσα καὶ ἀμφιπόλων ἐνὶ οἴκῳ·
 αὐτὰρ ἐπὴν νύξ ἔλθῃ ἑλῆσί τε κοῖτος ἅπαντας, 515
 κεῖμαι ἐνὶ λέκτρῳ, πυκινὰ δέ μοι ἀμφ' ἀδινὸν κῆρ
 ὀξεῖαι μελεδῶνες ὀδυρομένην ἐρέθουσιν.
 ὥς δ' ὅτε Πανδαρέου κόρυη χλωρῆς ἀηδῶν
 καλὸν αἰείδησιν ἕαρος νέον ἰσταμένοιο,
 δεινδρέων ἐν πετάλοισι καθεζομένη πυκνιοῖσιν, 520
 ἥ τε θαμὰ τρωπῶσα χεῖρ πολυχηέα φωνήν,

παῖδ' ὀλοφυρομένην Ἴτυλον φίλον, ὅν ποτε χαλκῷ
 κτείνε δι' ἀφραδίας, κοῦρον Ζήθιοιο ἄνακτος,
 ὥς καὶ ἐμοὶ δίχα θυμὸς ὀρώρεται ἐνθα καὶ ἐνθα,
 ἥε μὲνω παρὰ παιδί καὶ ἐμπεδα πάντα φυλάσσω, 525
 κτήσιν ἐμήν, δμῶάς τε καὶ ὑπερεφές μέγα δῶμα,
 εὐνήν τ' αἰδομένη πόσιος δῆμοιό τε φῆμιν,
 ἧ ἥδη ἄμ' ἔπωμαι Ἀχαιῶν ὅς τις ἄριστος
 μνᾶται ἐνὶ μεγάροισι, πορῶν ἀπερείσια ἔδνα.
 παῖς δ' ἐμὸς ἕως μὲν ἔην ἔτι νήπιος ἡδὲ χαλῖφρων, 530
 γήμασθ' οὐ μ' εἶα πόσιος κατὰ δῶμα λιποῦσαν·
 νῦν δ', ὅτε δὴ μέγας ἐστὶ καὶ ἥβης μέτρον ἰκάνει,
 καὶ δὴ μ' ἀρᾶται πάλιν ἐλθέμεν ἐκ μεγάροιο,
 κτήσιος ἀσχαλῶν, τήν οἱ κατέδουσιν Ἀχαιοί.
 ἀλλ' ἄγε μοι τὸν ὄνειρον ὑπόκριναι καὶ ἄκουσον. 535
 χῆνές μοι κατὰ οἶκον εἰκόσι πυρὸν ἔδουσιν
 ἐξ ὕδατος, καὶ τέ σφιν λαίνομαι εἰσορώσασα·
 ἐλθὼν δ' ἐξ ὄρεος μέγας αἰετὸς ἀγκυλοχείλης
 πᾶσι κατ' αὐχένας ἦξε καὶ ἔκτανεν· οἱ δὲ κέχυντο
 ἀθρόοι ἐν μεγάροις, ὁ δ' ἐς αἰθέρα διᾶν ἀέροθι. 540
 αὐτὰρ ἐγὼ κλαῖον καὶ ἐκώκουν ἐν περ ὀνείρῳ,
 ἀμφὶ δ' ἐμ' ἡγερέθοντο ἐνπλοκαμῖδες Ἀχαιοὶ
 οἴκτρ' ὀλοφυρομένην, ὃ μοι αἰετὸς ἔκτανε χῆνας.
 ἄψ δ' ἐλθὼν κατ' ἄρ' ἔξετ' ἐπὶ προύχοντι μελᾶδρῳ,
 φωνῇ δὲ βροτῇ κατερήντε φώνησέν τε· 545
 'θάρσει, Ἰκαρίου κούρη τηλεκλειτοῖο·
 οὐκ ὄναρ, ἀλλ' ὕπαρ ἐσθλόν, ὃ τοι τετελεσμένον ἔσται.
 χῆνες μὲν μνηστῆρες, ἐγὼ δέ τοι αἰετὸς ὄρνις
 ἧα πάρος, νῦν αὖτε τεὸς πόσις εἰλήλουθα,
 ὃς πᾶσι μνηστῆρσιν ἀεικέα πότμον ἐφήσω. 550
 ὥς ἔφατ', αὐτὰρ ἐμὲ μελιηδὴς ὕπνος ἀνῆκεν·
 παπτήνασα δὲ χῆνας ἐνὶ μεγάροισι νόησα

πυρὸν ἔρεπτομένους παρὰ πύελον, ἤχι πάρος περ.“

τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „ὦ γύναι, οὐ πως ἔστιν ὑποκρίνασθαι ὄνειρον 555
 ἄλλη ἀποκλίναντ', ἐπεὶ ἡ ῥά τοι αὐτὸς Ὀδυσσεὺς
 πέφραδ', ὅπως τελέει. μνηστῆρσι δὲ φαίνεται' ὄλεθρος
 πᾶσι μάλ', οὐδέ κέ τις θάνατον καὶ κῆρας ἀλύξει.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
 „ξεῖν', ἡ τοι μὲν ὄνειροι ἀμήχανοι ἀκριτόμυθοι 560
 γίνονται, οὐδέ τι πάντα τελείεται ἀνθρώποισιν.
 δοιαὶ γάρ τε πύλαι ἀμενηνῶν εἰσὶν ὀνείρων·
 αἱ μὲν γὰρ κεράεσσι τετεύχεται, αἱ δ' ἐλέφαντι.
 τῶν οἱ μὲν κ' ἔλθωσι διὰ πριστοῦ ἐλέφαντος,
 οἳ ῥ' ἐλεφαίρονται, ἔπε' ἀκράαντα φέροντες· 565
 οἳ δὲ διὰ ξεστῶν κεράων ἔλθωσι θύραζε,
 οἳ ῥ' ἔτυμα κραίνουσι, βροτῶν ὅτε κέν τις ἴδῃται.
 ἄλλ' ἐμοὶ οὐκ ἐντεῦθεν δίομαι αἶνδον ὄνειρον
 ἐλθέμεν· ἡ κ' ἀσπαστὸν ἐμοὶ καὶ παιδὶ γένοιτο.
 ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσιν. 570
 ἦδε δὴ ἤως εἴσι δυσώλυμος, ἡ μ' Ὀδυσῆος
 οἴκου ἀποσχῆσει· νῦν γὰρ καταθήσω ἄεθλον
 τοὺς πελέκεας, τοὺς κείνος ἐνὶ μεγάροισιν εἴοισιν
 ἴστασχ' ἐξείης δρυόχους ὦς, δῶδεκα πάντας·
 σταῖς δ' ὃ γε πολλὸν ἄνευθε διαρρίπτασκεν διστόν· 575
 νῦν δὲ μνηστήρεσσιν ἄεθλον τοῦτον ἐφήσω·
 ὅς κε ρηίτατ' ἐντανύσῃ βιδὸν ἐν παλάμῃσιν
 καὶ διοῖστέυσῃ πελέκεων δυοκαίδεκα πάντων,
 τῷ κεν ἄμ' ἐσποίμην, νοσφισσαμένη τόδε δῶμα
 κουρίδιον, μάλα καλόν, ἐνίπλειον βιότοιο, 580
 τοῦ ποτὲ μεμνήσεσθαι δίομαι ἐν περ ὀνείρῳ.“

τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „ὦ γύναι αἰδοίῃ Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος,

μηκέτι νῦν ἀνάβαλλε δόμοις ἐνι τοῦτον ἄεθλον·
 πρὶν γάρ τοι πολύμητις ἐλεύσεται ἐνθάδ' Ὀδυσσεύς, 585
 πρὶν τούτους τόδε τόξον ἐύξοον ἀμφαφώντας
 νευρήν τ' ἐντανύσαι διοῖσ τε σιδήρου.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
 „εἰ κ' ἐθέλοις μοι, ξεῖνε, παρήμενος ἐν μεγάροισιν
 τέρεπιν, οὐ κέ μοι ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισι χυθείη· 590
 ἀλλ' οὐ γάρ πως ἔστιν ἀύπνους ἔμμεναι αἰεὶ
 ἀνθρώπους· ἐπὶ γάρ τοι ἑκάστω μοῖραν ἔθηκαν
 ἄθάνατοι θνητοῖσιν ἐπὶ ζεῖδωρον ἄρουραν.
 ἀλλ' ἦ τοι μὲν ἐγὼν ὑπερώιον εἰσαναβῶσα
 λέξομαι εἰς εὐνὴν, ἥ μοι στονόεσσα τέτυκται, 595
 αἰεὶ δάκρυς' ἐμοῖσι πεφυρμένη, ἐξ οὗ Ὀδυσσεὺς
 ὦχετ' ἐποψόμενος Κακοῖλιον οὐκ ὀνομαστήν.
 ἐνθα κε λεξαίμην· σὺ δὲ λέξεο τῶδ' ἐνὶ οἴκῳ,
 ἦ χαμάδις στορέσας, ἦ τοι κατὰ δέμνια θέντων.“ 600

ὥς εἰποῦς' ἀνέβαιν' ὑπερώια σιγαλόεντα 600
 οὐκ οἶη, ἅμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι κίου ἄλλαι.
 ἐς δ' ὑπερῶ' ἀναβῶσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶν
 κλαῖεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα φίλον πόσιν, ὅφρα οἱ ὕπνον
 ἦδὺν ἐπὶ βλεφάροισι βάλε γλαυκῶπις Ἀθήνη·

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Τ.

Τὰ πρὸ τῆς μνησ τηροφονίας.

αὐτὰρ ὁ ἐν προδόμῳ εὐνάζετο δίος Ὀδυσσεύς·
 καμ μὲν ἀδέψητον βοέην στόρεσ', αὐτὰρ ὕπερθευ
 κῶεα πόλλ' οἴων, τοὺς ἱρεύεσκον Ἀχαιοί·

Εὐρυνόμη δ' ἄρ' ἐπὶ χλαῖναν βάλε κοιμηθέντι.
 ἔνθ' Ὀδυσσεὺς μνηστῆρσι κακὰ φρονέων ἐνὶ θυμῷ 5
 κεῖτ' ἐργηγορόων· ταὶ δ' ἐκ μεγάροιο γυναικες
 ἦισαν, αἱ μνηστῆρσιν ἐμισγέσκοντο πάρος περ,
 ἀλλήλησι γέλω τε καὶ εὐφροσύνην παρέχουσαι.
 τοῦ δ' ὠρίνετο θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν·
 πολλὰ δὲ μερμήριξε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν, 10
 ἥε μεταίξας θάνατον τεύξειεν ἐκάστη,
 ἥ ἔτ' ἐῷ μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισι μιγῆναι
 ὕστατα καὶ πύματα· κραδίη δέ οἱ ἔνδον ὑλάκτει.
 ὥς δὲ κύων ἀμαλῆσι περὶ σκυλάκεσσι βεβῶσα
 ἄνδρ' ἀγνοιήσας ὑλάει μέμονέν τε μάχεσθαι, 15
 ὥς ῥα τοῦ ἔνδον ὑλάκτει ἀγαιομένου κακὰ ἔργα.
 στήθος δὲ πληξας κραδίην ἠνίπαπε μύθῳ·
 „τέτλαθι δῆ, κραδίη· καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης,
 ἥματι τῷ, ὅτε μοι μένος ἄσχετος ἦσθιε Κύκλωψ
 ἰφθίμους ἐτάρους· σὺ δ' ἐτόλμας, ὕφρα σε μῆτις 20
 ἐξάγαγ' ἐξ ἄντροιο διόμενον θανέεσθαι.“

ὥς ἔφατ' ἐν στήθεσσι καθαπτόμενος φίλον ἦτορ·
 τῷ δὲ μάλ' ἐν πείσῃ κραδίη μένε τετληυῖα
 νωλεμέως· ἀτὰρ αὐτὸς ἐλίσσετο ἔνθα καὶ ἔνθα.
 ὥς δ' ὅτε γαστέρ' ἀνὴρ πολέος πυρὸς αἰθομένοιο, 25
 ἐμπλείην κνίσῃς τε καὶ αἵματος, ἔνθα καὶ ἔνθα
 αἰόλλῃ, μάλα δ' ὥκα λιλαίεται ὀπητηθῆναι,
 ὥς ἄρ' ὃ γ' ἔνθα καὶ ἔνθα ἐλίσσετο μερμηρίζων,
 ὅπως δῆ μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χειρὰς ἐφήσει
 μοῦνος ἔων πολέσι· σχεδόθεν δέ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη 30
 οὐρανόθεν καταβᾶσα· δέμας δ' ἦικτο γυναικί.
 στή δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς καὶ μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
 „τίπτ' αὐτ' ἐργήσσεις, πάντων περὶ κάμμορε φωτῶν;
 οἶκος μὲν τοι ὅδ' ἐστί, γυνὴ δέ τοι ἦδ' ἐνὶ οἴκῳ,

καὶ πάνις, οἶόν ποῦ τις ἐέλδεται ἔμμεναι νῖα.“ 35

τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·

„ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, θεά, κατὰ μοῖραν ἔειπες·

ἀλλὰ τί μοι τόδε θυμὸς ἐνὶ φρεσὶ μερμηρίζει,

ὅπως δὴ μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφήσω

μοῦνος ἑών, οἱ δ' αἶεν ἀολλέες ἔνδον ἔασιν. 40

πρὸς δ' ἔτι καὶ τόδε μείζον ἐνὶ φρεσὶ μερμηρίζω·

εἴ περ γὰρ κτείναιμι Διὸς τε σέθεν τε ἔκhti,

πῇ κεν ὑπεκπροφύγοιμι; τὰ σε φράζεσθαι ἄνωγα.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη·

„σχέτλιε, καὶ μὲν τίς τε χερεῖονι πεῖθεθ' ἑταίρω, 45

ὅς περ θνητός τ' ἐστὶ καὶ οὐ τόσα μῆδεα οἶδεν·

αὐτὰρ ἐγὼ θεὸς εἰμι, διαμπερὲς ἥ σε φυλάσσω

ἐν πάντεσσι πόνοις. ἐρέω δέ τοι ἔξαναφανδόν·

εἴ περ πεντήκοντα λόχοι μερόπων ἀνθρώπων

νῶι περισταῖεν κτείνειν μεμαῶτες Ἄρηι, 50

καὶ κεν τῶν ἐλάσαιο βόας καὶ ἱφία μῆλα.

ἀλλ' ἐλέτω σε καὶ ὕπνος· ἀνίη καὶ τὸ φυλάσσειν

πάννυχον ἐργήσσουντα, κακῶν δ' ὑποδύσειαι ἤδη.“

ὣς φάτο καὶ ῥά οἱ ὕπνον ἐπὶ βλεφάροισιν ἔχευεν,

αὐτῇ δ' ἄψ ἔς Ὀλυμπον ἀφίκετο διὰ θεάων. 55

εὖτε τὸν ὕπνος ἔμαρπτε λύων μελεδήματα θυμοῦ,

λυσιμελῆς, ἄλοχος δ' ἄρ' ἐπέργετο κεδνὰ ἰδυῖα,

κλαῖε δ' ἄρ' ἐν λέκτροισι καθεζομένη μαλακοῖσιν.

αὐτὰρ ἐπεὶ κλαίουσα κορέσσαστο ὃν κατὰ θυμόν,

Ἄρτεμιδι πρῶτιστον ἐπεύξατο διὰ γυναικῶν· 60

„Ἄρτεμι πότνα θεά, θύγατερ Διὸς, αἶθε μοι ἤδη

ἰὸν ἐνὶ στήθεσσι βαλοῦς' ἐκ θυμόν ἔλοιο

αὐτίκα νῦν, ἥ ἔπειτά μ' ἀναρπάξασα θύελλα

οἴχοιτο προφέρουσα κατ' ἡερόεντα κέλευθα,

ἐν προχοῇς δὲ βάλοι ἀψορρόου Ὠκεανοῖο. 65

ὥς δ' ὅτε Πανδαρέου κούρας ἀνέλοντο θύελλαι·
τῇσι τοκῆας μὲν φθίψαν θεοί, αἱ δὲ λίποντο
ὄρφαναι ἐν μεγάροισι, κόμισσε δὲ δὴ Ἀφροδίτη
τυρῶ καὶ μέλιτι γλυκερῶ καὶ ἡδέϊ οἶνω·

Ἥρη δ' αὐτῇσιν περὶ πασέων δῶκε γυναικῶν 70
εἶδος καὶ πινυτήν, μῆκος δ' ἔπορ' Ἀρτεμις ἀγνή,
ἔργα δ' Ἀθηναίη δέδαε κλυτὰ ἐργάζεσθαι.

εὐτ' Ἀφροδίτη διὰ προσέεστιχε μακρὸν Ὀλυμπον,
κούρης αἰτήσουσα τέλος θαλεροῖο γάμοιο,
ἔς Δία τερπικέραυνον, ὃ γάρ τ' ἐν οἴδεν ἅπαντα, 75
μοῖραν τ' ἀμμορίην τε καταθνητῶν ἀνθρώπων,
τόφρα δὲ τὰς κούρας ἄρπυιαι ἀνηρείψαντο
καὶ ῥ' ἔδοσαν στυγερῇσιν ἐρινύσιν ἀμφιπολεύειν.

ὥς ἔμ' αἰστώσειαν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,
ἥέ μ' ἐνπλόκαμος βάλοι Ἀρτεμις, ὄφρ' Ὀδυσῆα 80
ὀσσομένη καὶ γαῖαν ὑπο στυγερὴν ἀφικοίμην,
μηδέ τι χείρονος ἀνδρὸς ἐυφραίνοιμι νόημα.

ἀλλὰ τὸ μὲν καὶ ἀνεκτὸν ἔχει κακόν, ὁππότε κέν τις
ἥματα μὲν κλαίῃ πυκινῶς ἀκαχήμενος ἦτορ,
νύκτας δ' ὕπνος ἔχῃσιν· ὃ γάρ τ' ἐπέλησεν ἀπάντων, 85
ἐσθλῶν ἡδὲ κακῶν, ἐπεὶ ἄρ βλέφαρ' ἀμφικαλύψῃ.
αὐτὰρ ἐμοὶ καὶ ὀνείρατ' ἐπέσσευεν κακὰ δαίμων.

τῇδε γὰρ αὖ μοι νυκτὶ παρέδραθεν εἵκελος αὐτῶ,
τοῖος ἑών, οἷος ἦεν ἄμα στρατῶ· αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ
χαῖρ', ἐπεὶ οὐκ ἐφάμην ὄναρ ἔμμεναι, ἀλλ' ὕπαρ ἦδη.“ 90

ὥς ἔφατ', αὐτίκα δὲ χρυσόθρονος ἦλυθεν Ἡώς.
τῆς δ' ἄρα κλαιούσης ὅπα σύνθετο δῖος Ὀδυσσεύς·
μερμήριζε δ' ἔπειτα, δόκησε δέ οἱ κατὰ θυμὸν
ἦδη γινώσκουσα παρεστάμεναι κεφαλῇφιν.

χλαῖναν μὲν συνελὼν καὶ κώεα, τοῖσιν ἐνεῦδεν, 95
ἔς μέγαρον κατέθηκεν ἐπὶ θρόνου, ἐκ δὲ βοείην

θῆκε θύραζε φέρων, Διὶ δ' εὐξάτο χεῖρας ἀνασχών·
 „Ζεῦ πάτερ, εἰ μ' ἐθέλοντες ἐπὶ τραφερῇν τε καὶ ὕγρην
 ἦγερ' ἐμήν ἐς γαῖαν, ἐπεὶ μ' ἐκακώσατε λήην,
 φήμην τίς μοι φάσθω ἐγειρομένων ἀνθρώπων 100
 ἐνδοθεν, ἔκτοσθεν δὲ Διὸς τέρας ἄλλο φανήτω.“

ὣς ἔφατ' εὐχόμενος, τοῦ δ' ἔκλυε μητιέτα Ζεὺς·
 αὐτίκα δ' ἐβρόντησεν ἀπ' αἰγλήεντος Ὀλύμπου,
 ὑπόθεν ἐκ νεφέων· γήθησε δὲ δῖος Ὀδυσσεύς.
 φήμην δ' ἐξ οἴκοιο γυνὴ προέηκεν ἄλειτουργς 105
 πλησίον, ἐνθ' ἄρα οἱ μύλαι εἶατο ποιμένι λαῶν,
 τῆσιν δῶδεκα πᾶσαι ἐπερρώοντο γυναικες
 ἄλφιστα τεύχουσαι καὶ ἀλείατα, μυελὸν ἀνδρῶν.
 αἱ μὲν ἄρ' ἄλλαι εὖδον, ἐπεὶ κατὰ πυρὸν ἄλεσσαν,
 ἡ δὲ μί' οὐ πω παύετ', ἀφανροτάτῃ δὲ τέτυκτο· 110
 ἡ ῥα μύλην στήσασα ἔπος φάτο, σῆμα ἄνακτι·
 „Ζεῦ πάτερ, ὅς τε θεοῖσιν καὶ ἀνθρώποισιν ἀνάσσεις,
 ἡ μεγάλ' ἐβρόντησας ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος,
 οὐδέ ποθι νέφος ἐστί· τέρας νύ τερ τόδε φαίνεις.
 κροῖνον νῦν καὶ ἐμοὶ δειλῇ ἔπος, ὅτι κεν εἴπω· 115
 μνηστῆρες πύματόν τε καὶ ὕστατον ἡματι τῷδε
 ἐν μεγάροις Ὀδυσῆος ἐλοίατο δαῖτ' ἐρατεινὴν,
 οἷ δὴ μοι καμάτῳ θυμαλγεί γούνατ' ἔλυσαν
 ἄλφιστα τευχούσῃ, νῦν ὕστατα δειπνήσειαν.“

ὣς ἄρ' ἔφη, χαῖρεν δὲ κληιδόνη δῖος Ὀδυσσεύς 120
 Ζηνὸς τε βροντῇ· φάτο γὰρ τίσασθαι ἀλείας.

αἱ δ' ἄλλαι δμῳαὶ κατὰ δώματα κάλ' Ὀδυσῆος
 ἀγρόμεναι ἀνέκαιον ἐπ' ἐσχάρῃ ἀκάματον πῦρ.
 Τηλέμαχος δ' εὐνήθην ἀνίστατο, ἰσόθεος φῶς,
 εὔματα ἐσσάμενος· περὶ δὲ ξίφος δέξῃ θέν' ὦμῳ, 125
 ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
 εἶλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ἀκαχμένον ὀξεί χαλκῷ.

στῇ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἰών, πρὸς δ' Εὐρύκλειαν ἔειπεν·
 „μαῖα φίλῃ, τὸν ξεῖνον ἐτιμήσασθ' ἐνὶ οἴκῳ
 εὐνῇ καὶ σίτῳ, ἥ αὐτῶς κεῖται ἀκηδής; 130
 τοιαύτη γὰρ ἐμὴ μήτηρ πινυτὴ περ ἐοῦσα·
 ἐμπλήγδην ἕτερόν γε τίει μερόπων ἀνθρώπων
 χεῖρονα, τὸν δέ τ' ἀρείον' ἀτιμήσας ἀποπέμπει.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Εὐρύκλεια·
 „οὐκ ἄν μιν νῦν, τέκνον, ἀναίτιον αἰτίωτο. 135
 οἶνον μὲν γὰρ ἔπινε καθήμενος, ὄφρ' ἔθελ' αὐτός,
 σίτου δ' οὐκέτ' ἔφη πεινήμεναι· εἶρετο γὰρ μιν.
 ἀλλ' ὅτε δὴ κοίτοιο καὶ ὕπνου μιμνήσκοιτο,
 ἥ μὲν δέμνι' ἄνωγεν ὑποστορέσαι δμῳῇσιν,
 αὐτὰρ ὃ γ' ὥς τις πάμπαν διζυρὸς καὶ ἄποτμος 140
 οὐκ ἔθελ' ἐν λέκτροισι καὶ ἐν ῥήγεσσι καθεύδειν,
 ἀλλ' ἐν ἀδεψήτῳ βοέῃ καὶ κώεσιν οἴῳ
 ἔδραθ' ἐνὶ προδόμῳ· χλαῖναν δ' ἐπιέσσαμεν ἡμεῖς.“

ὥς φάτο, Τηλέμαχος δὲ διὲκ μεγάροιο βεβήκειν
 ἔγχος ἔχων· ἅμα τῷ γε δύο κύνες ἀργοὶ ἔποντο. 145
 βῆ δ' ἴμεν εἰς ἀγορὴν μετ' ἐυκνήμιδας Ἀχαιοῦς.
 ἥ δ' αὖτε δμῳῇσιν ἐκέκλετο διὰ γυναικῶν,
 Εὐρύκλει' Ὀππος θυγάτηρ Πεισηνοριίδαο·
 „ἀγρεῖθ', αἱ μὲν δῶμα κορήσατε ποιπνύσασαι,
 ῥάσσατέ τ' ἐν τε θρόνοις ἐνποιήτοισι τάπητας 150
 βάλλετε πορφυρέους· αἱ δὲ σπόργοισι τραπέζας
 πάσας ἀμφιμάσασθε, καθήρατε δὲ κρητῆρας
 καὶ δέπα ἀμφικύπελλα τετυγμένα· ταὶ δὲ μεθ' ὕδαρ
 ἔρχεσθε κρήνηνδε καὶ οἴσετε θᾶσσον ἰοῦσαι.
 οὐ γὰρ δὴν μνηστῆρες ἀπέσσονται μεγάροιο, 155
 ἀλλὰ μάλ' ἤρι νέονται, ἐπεὶ καὶ πᾶσιν ἐορτή.“

ὥς ἔφαθ', αἱ δ' ἄρα τῆς μάλα μὲν κλύον ἠδὲ πίθοντο.
 αἱ μὲν ἐείκοσι βῆσαν ἐπὶ κρήνην μελάνυδρον,

αἱ δ' αὐτοῦ κατὰ δώματ' ἐπισταμένως πονέοντο.

ἔς δ' ἦλθον δρηστῆρες Ἀχαιῶν· οἱ μὲν ἔπειτα 160
εὖ καὶ ἐπισταμένως κέασαν ξύλα, ταὶ δὲ γυναῖκες
ἦλθον ἀπὸ κρήνης. ἐπὶ δέ σφισιν ἦλθε συβώτης
τρῆς σιάλους κατάγων, οἳ ἔσαν μετὰ πᾶσιν ἄριστοι.
καὶ τοὺς μὲν ῥ' εἶασε καθ' ἕρκεα καλὰ νέμεσθαι,
αὐτὸς δ' αὐτ' Ὀδυσῆα προσηύδα μειλιχίοισιν· 165
„ξεῖν', ἡ ἄρ τί σε μᾶλλον Ἀχαιοὶ εἰσορόωσιν,
ἥ ε' ἀτιμάζουσι κατὰ μέγαρ', ὥς τὸ πάρος περ;“

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
„αἶ γὰρ δὴ, Ἐύμαιε, θεοὶ τισαῖατο λώβην,
ἦν οἷδ' ὑβρίζοντες ἀτάσθαλα μηχανόωνται 170
οἴκῳ ἐν ἀλλοτρίῳ, οὐδ' αἰδοῦς μοῖραν ἔχουσιν.“

ὥς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον·
ἀγχίμολον δέ σφ' ἦλθε Μελάνθιος, αἰπόλος αἰγῶν,
αἰγας ἄγων, αἳ πᾶσι μετέπρεπον αἰπολίοισιν,
δεῖπνον μνηστῆρεςσι· δύω δ' ἅμ' ἔποντο νομῆες. 175
καὶ τὰς μὲν κατέδησεν ὑπ' αἰθούσῃ ἐριδούπῳ,
αὐτὸς δ' αὐτ' Ὀδυσῆα προσηύδα κερτομίοισιν·
„ξεῖν', ἔτι καὶ νῦν ἐνθάδ' ἀνιήσεις κατὰ δῶμα
ἀνέρας αἰτίζων, ἀτὰρ οὐκ ἔξεισθα θύραζε;
πάντως οὐκέτι νῶϊ διακρινέεσθαι δίω 180

πρὶν χειρῶν γεύσασθαι, ἐπεὶ σύ περ οὐ κατὰ κόσμον
αἰτίξεις· εἰσὶν δὲ καὶ ἄλλοθι δαῖτες Ἀχαιῶν.“

ὥς φάτο, τὸν δ' οὗ τι προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς,
ἀλλ' ἀκέων κίνησε κάρη κακὰ βυσσοδομεύων.

τοῖσι δ' ἐπὶ τρίτος ἦλθε Φιλοίτιος, ὄρχαμος ἀνδρῶν, 185
βοῦν στείραν μνηστῆρσιν ἄγων καὶ πίονας αἰγας·
πορθμῆες δ' ἄρα τοὺς γε διήγαγον, οἳ τε καὶ ἄλλους
ἀνθρώπους πέμπουσιν, ὃ τέ σφεας εἰσαφίκηται.
καὶ τὰ μὲν εὖ κατέδησεν ὑπ' αἰθούσῃ ἐριδούπῳ,

αὐτὸς δ' αὖτ' ἐρέεινε συβώτην ἄγχι παραστάς· 190

„τίς δὴ ὅδε ξεῖνος νέον εἰλήλουθε, συβῶτα,
ἡμέτερον πρὸς δῶμα; τέων δ' ἐξ εὐχεται εἶναι
ἀνδρῶν; ποῦ δέ νύ οἱ γενεή καὶ πατρὶς ἄρουρα;
δύσμορος· ἦ τε ἔοικε δέμας βασιλῆϊ ἄνακτι·
ἀλλὰ θεοὶ δυώωσι πολυπλάγκτους ἀνθρώπους, 195
ὁππότε καὶ βασιλεῦσιν ἐπικλώσωνται οὐζύν.“

ἦ καὶ δεξιτερῇ δειδίσκετο χειρὶ παραστάς,
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
„χαῖρε, πάτερ ὦ ξεῖνε. γένοιτό τοι ἐς περ ὀπίσσω
ὄλβος· ἀτὰρ μὲν νῦν γε κακοῖς ἔχειαι πολέεσσιν. 200
Ζεῦ πάτερ, οὗ τις σεῖο θεῶν ὀλοώτερος ἄλλος·
οὐκ ἐλεαίρεις ἄνδρας, ἐπὴν δὴ γεῖναι αὐτός,
μισγέμεναι κακότητι καὶ ἄλγεσι λευγαλέοισιν.
ἰδιον, ὥς ἐνόησα, δεδάκρυνται δέ μοι ὅσσε
μνησαμένῳ Ὀδυσῆος, ἐπεὶ καὶ κεῖνον δῖω 205
τοιάδε λαίφε' ἔχοντα κατ' ἀνθρώπους ἀλάλησθαι,
εἴ που ἔτι ζῶει καὶ ὄρα φάος ἡελίοιο.

εἰ δ' ἤδη τέθνηκε καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισιν,
ὦ μοι ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ὅς μ' ἐπὶ βουσὶν
εἶσ' ἔτι τυτθὸν ἔοντα Κεφαλλήνων ἐνὶ δῆμῳ. 210
νῦν δ' αἱ μὲν γίννυνται ἀθέσφατοι, οὐδέ κεν ἄλλως
ἀνδρὶ γ' ὑποσταχύοιτο βοῶν γένος εὐρυμετώπων·
τὰς δ' ἄλλοι με κέλονται ἀγινέμεναι σφίσιν αὐτοῖς
ἔδμεναι· οὐδέ τι παιδὸς ἐνὶ μεγάροις ἀλέγουσιν,
οὐδ' ὄπιδα τρομέουσι θεῶν· μεμάασι γὰρ ἤδη 215
κτῆματα δάσσεσθαι δὴν οἰχομένοιο ἄνακτος.
αὐτὰρ ἐμοὶ τόδε θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν
πόλλ' ἐπιδινεῖται· μάλα μὲν κακὸν νῆος ἔοντος
ἄλλων δῆμον ἰκέσθαι ἰόντ' αὐτῆσι βόεσσιν,
ἄνδρας ἐς ἄλλοδαπούς, τὸ δὲ ῥίγιον, αὐθι μένοντα 220

βουσίην ἐπ' ἄλλοτρίῃσι καθήμενον ἄλγεα πάσχειν.
καί κεν δὴ πάλαι ἄλλον ὑπερμενέων βασιλῆων
ἐξικόμην φεύγων, ἐπεὶ οὐκέτ' ἀνεκτὰ πέλονται·
ἀλλ' ἔτι τὸν δύστηνον δίομαι, εἰ ποθεν ἐλθὼν
ἀνδρῶν μνηστήρων σκέδασιν κατὰ δώματα θεΐη.“ 225

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς
„βουκόλ', ἐπεὶ οὔτε κακῷ οὔτ' ἄφρονι φωτὶ ἔοικας,
γινώσκω δὲ καὶ αὐτός, ὃ τοι πινυτὴ φρένας ἵκει,
τοῦνεκά τοι ἐρέω καὶ ἐπὶ μέγαν ὄρκον ὁμοῦμαι.

ἴστω νῦν Ζεὺς πρῶτα θεῶν ξενίη τε τράπεζα 230

ἴστίη τ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ἣν ἀφικάνω,
ἣ σέθεν ἐνθάδ' ἐόντος ἐλεύσεται οἴκαδ' Ὀδυσσεύς,
σοῖσιν δ' ὀφθαλμοῖσιν ἐπόψαι, αἶ κ' ἐθέλῃσθα,
κτεινομένους μνηστήρας, οἳ ἐνθάδε κοιρανέουσιν.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνὴρ· 235

„αἶ γὰρ τοῦτο, ξεῖνε, ἔπος τελέσειε Κρονίων·
γνοίης χ', οἷη ἐμὴ δύναμις καὶ χεῖρες ἔπονται.“

ὣς δ' αὐτως Ἐύμαιος ἐπεύξατο πᾶσι θεοῖσιν
νοστήσῃσι Ὀδυσῆα πολύφρονα ὄνδε δόμονδε.

ὣς οἳ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον· 240

μνηστῆρες δ' ἄρα Τηλεμάχῳ θάνατόν τε μόρον τε
ἥρτυον· αὐτὰρ ὁ τοῖσιν ἀριστερόδς ἤλυθεν ὄρνις,
αἰετὸς ὑψιπέτης, ἔχε δὲ τρήρωνα πέλειαν.

τοῖσιν δ' Ἀμφινόμος ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·

„ὦ φίλοι, οὐχ ἡμῖν συνθεύσεται ἥδε γε βουλή, 245
Τηλεμάχοιο φόνος· ἀλλὰ μνησώμεθα δαιτός.“

ὣς ἔφατ' Ἀμφινόμος, τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος.

ἐλθόντες δ' ἐς δώματ' Ὀδυσσεῆος θεΐοιο

χλαίνας μὲν κατέθεντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε,

οἳ δ' ἱέρεον ὄϊς μεγάλους καὶ πίονας αἰγας, 250

ἱέρεον δὲ σύας σιάλους καὶ βοῦν ἀγελαίην·

σπλάγχχνα δ' ἄρ' ὀπτήσαντες ἐνώμων, ἐν δέ τε οἶνον
 κρητήρσιν κερδώντο· κύπελλα δὲ νείμε συβώτης.
 σῖτον δέ σφ' ἐπένειμε Φιλοίτιος, ὄρχαμος ἀνδρῶν,
 καλοῖς ἐν κανέοισιν, ἐφρονόχει δὲ Μελανθεύς. 255
 οἱ δ' ἐπ' ὀνειάθ' ἐτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἱαλλον.

Τηλέμαχος δ' Ὀδυσῆα καθίδρυνε, κέρδεα νωμῶν,
 ἐντὸς ἐυσταθέος μεγάρου, παρὰ λάνινον οὐδόν,
 δίφρον ἀεικέλιον παραθείς ὀλίγην τε τράπεζαν·
 παρ δ' ἐτίθει σπλάγχχων μοίρας, ἐν δ' οἶνον ἔχευεν 260
 ἐν δέπαϊ χρυσέῳ, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
 „ἐνταυθοῖ νῦν ἦσο μετ' ἀνδράσιν οἴνοποτάζων.
 κερτομίας δέ τοι αὐτὸς ἐγὼ καὶ χεῖρας ἀφέξω
 πάντων μνηστήρων, ἐπεὶ οὗ τοι δῆμιός ἐστιν
 οἶκος ὅδ', ἀλλ' Ὀδυσῆος, ἐμοὶ δ' ἐκτήσατ' ἐκεῖνος. 265
 ὑμεῖς δέ, μνηστῆρες, ἐπίσχετε θυμὸν ἐνιπῆς
 καὶ χειρῶν, ἵνα μὴ τις ἕρις καὶ νεῖκος ὀρηται.“

ὥς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ὁδᾶξ ἐν χεῖλεσι φύντες
 Τηλέμαχον θαύμαζον, ὃ θαρσαλέως ἀγόρευεν.
 τοῖσιν δ' Ἀντίνοος μετέφη Ἑυπειθέος υἱός· 270
 „καὶ χαλεπὸν περ ἐόντα δεχώμεθα μῦθον, Ἀχαιοί,
 Τηλεμάχον· μάλα δ' ἡμῖν ἀπειλήσας ἀγορεύει·
 οὐ γὰρ Ζεὺς εἶασε Κρονίων· τῷ κέ μιν ἦδη
 παύσαμεν ἐν μεγάροισι λιγύν περ ἐόντ' ἀγορητήν.“

ὥς ἔφατ' Ἀντίνοος, ὃ δ' ἄρ' οὐκ ἐμπάζετο μύθων. 275
 κήρυκες δ' ἀνὰ ἄστν θεῶν ἱερὴν ἑκατόμβην
 ἦγον· τοὶ δ' ἀγέροντο κάρη κομόωντες Ἀχαιοὶ
 ἄλσος ὑπο σκιερὸν ἑκατηβόλον Ἀπόλλωνος.

οἱ δ' ἐπεὶ ὥπτησαν κρῆ' ὑπέρτερα καὶ ἐρύσαντο,
 μοίρας δασσάμενοι δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα. 280
 παρ δ' ἄρ' Ὀδυσσεῖ μοῖραν θέσαν, οἳ πονέοντο,
 ἴσῃν, ὥς αὐτοὶ περ ἐλάγχχανον· ὥς γὰρ ἀνώγειν

Τηλέμαχος, φίλος υἱὸς Ὀδυσσῆος θεῖοιο.

μνηστῆρας δ' οὐ πάμπαν ἀγήνορας εἶα Ἀθήνη
λώβης ἴσχεσθαι θυμαλγέος, ὄφρ' ἔτι μᾶλλον 285
δύη ἄχος κραδίην Λαερτιάδην Ὀδυσῆα.

ἦν δέ τις ἐν μνηστῆρσιν ἀνὴρ ἀθεμίστια εἰδώς,
Κτήσιππος δ' ὄνομ' ἔσκε, Σάμῃ δ' ἐνὶ οἴκῳ ἔναιεν·
ὅς δ' ἡ τοι κτεάτεσσι πεποιδῶς θεσπεσίοισιν
μνάσκει' Ὀδυσσῆος δὴν οἰχομένοιο δάμαρτα. 290

ὅς ῥα τότε μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισι μετηύδα·
„κέκλυτέ μεν, μνηστῆρες ἀγήνορες, ὄφρα τι εἴπω.
μοῖραν μὲν δὴ ξείνος ἔχει πάλαι, ὥς ἐπέοικεν,
ἴσῃν· οὐ γὰρ καλὸν ἀτέμβειν οὐδὲ δίκαιον
ξείνους Τηλεμάχου, ὅς κεν τάδε δώμαθ' ἵκηται· 295
ἀλλ' ἄγε οἱ καὶ ἐγὼ δῶ ξείνιον, ὄφρα καὶ αὐτὸς
ἦε λοετροχόῳ δῶν γέρας ἡέ τῳ ἄλλῳ
δμῶων, οἷ κατὰ δώματ' Ὀδυσσῆος θεῖοιο.“

ὥς εἰπὼν ἔρριψε βοὸς πόδα χειρὶ παχείῃ,
κείμενον ἐκ κανέοιο λαβών· ὁ δ' ἀλεύατ' Ὀδυσσεὺς 300
ἦκα παρακλίνας κεφαλὴν, μείδῃσε δὲ θυμῷ
σαρδάνιον μάλα τοῖτον· ὁ δ' εὐδμητον βάλε τοῖχον.
Κτήσιππον δ' ἄρα Τηλέμαχος ἠνίπαπε μύθῳ·
„Κτήσιππ', ἡ μάλα τοι τόδε κέρδιον ἐπλετο θυμῷ·
οὐκ ἔβαλες τὸν ξείνον· ἀλεύατο γὰρ βέλος αὐτός. 305
ἡ γὰρ κέν σε μέσον βάλον ἔγχεϊ δ'ξυόεντι,
καὶ κέ τοι ἀντὶ γάμοιο πατὴρ τάφον ἀμφεπονεῖτο
ἐνθάδε. τῷ μὴ τίς μοι ἀεικείας ἐνὶ οἴκῳ
φαίνεται· ἥδη γὰρ νοέω καὶ οἶδα ἕκαστα,
ἔσθλά τε καὶ τὰ χέρεια· πάρος δ' ἔτι νήπιος ἦα. 310
ἀλλ' ἔμπης τάδε μὲν καὶ τέτλαμεν εἰσορόωντες,
μήλων σφάζομένων οἴνοιο τε πινομένοιο
καὶ σίτου· χαλεπὸν γὰρ ἐρυκακέειν ἕνα πολλούς.

ἀλλ' ἄγε μηκέτι μοι κακὰ ῥέξετε δυσμενέοντες·
 εἰ δ' ἤδη μ' αὐτὸν κτεῖναι μενεαίνετε χαλκῷ, 315
 καί κε τὸ βουλοίμην, καί κεν πολὺν κέρδιον εἴη
 τεθνάμεν ἢ τάδε γ' αἶεν ἀεικέα ἔργ' ὀράασθαι,
 ξείνους τε στυφελιζομένους δμῳάς τε γυναικάς
 ῥυστάζοντας ἀεικελίως κατὰ δῶματα καλά·“

ὣς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ. 320
 ὁψὲ δὲ δὴ μετέειπε Λαμαστοριδῆς Ἀγέλαος·
 „ὦ φίλοι, οὐκ ἂν δὴ τις ἐπὶ ῥηθέντι δικαίῳ
 ἀντιβίοις ἐπέεσσι καθαπτόμενος χαλεπαῖνοι·
 μήτε τι τὸν ξείνον στυφελίζετε μήτε τιν' ἄλλον 325
 δμῶων, οἳ κατὰ δῶματ' Ὀδυσσῆος θελοῖο.
 Τηλεμάχῳ δέ κε μῦθον ἐγὼ καὶ μητέρι φαίην
 ἥπιον, εἰ σφωὶν κραδίῃ ἄδοι ἀμφοτέροιιν.
 ὄφρα μὲν ὕμιν θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἐώλπειν
 νοστήσειν Ὀδυσῆα πολύφρονα ὄνδε δόμονδε,
 τόφρ' οὗ τις νέμεσις μενέμεν τ' ἦν ἰσχύμεναί τε 330
 μνηστῆρας κατὰ δῶματ', ἐπεὶ τόδε κέρδιον ἦεν,
 εἰ νόστησ' Ὀδυσσεὺς καὶ ὑπότροπος ἵκετο δῶμα.
 νῦν δ' ἤδη τόδε δῆλον, ὃ τ' οὐκέτι νόστιμός ἐστιν·
 ἀλλ' ἄγε, σῇ τάδε μητρὶ παρεξόμενος κατάλεξον,
 γήμασθ', ὅς τις ἄριστος ἀνὴρ καὶ πλείστα πόρῃσιν, 335
 ὄφρα σὺ μὲν χαίρων πατρῷα πάντα νέμῃαι
 ἔσθων καὶ πίνων, ἡ δ' ἄλλον δῶμα κομίζῃ.“

τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΐδ'·
 „οὐ μὰ Ζῆν', Ἀγέλαε, καὶ ἄλγεα πατρὸς ἐμοῖο,
 ὅς που τῇλ' Ἰθάκης ἦ ἐφθιται ἢ ἀλάληται, 340
 οὗ τι διατρίβω μητρὸς γάμον, ἀλλὰ κελεύω
 γήμασθ', ὃ κ' ἐθέλῃ, ποτὶ δ' ἄσπετα δῶρα δίδωμι·
 αἰδέομαι δ' ἀέκουσαν ἀπὸ μεγάρουιο διέσθαι
 μύθῳ ἀναγκάῳ· μὴ τοῦτο θεὸς τελέσειεν.“

ὥς φάτο Τηλέμαχος, μνηστῆρσι δὲ Παλλὰς Ἀθήνη 345
ἄσβεστον γέλω ὥρσε, παρέπλαγξεν δὲ νόημα.

οἱ δ' ἤδη γναθμοῖσι γελῶν ἀλλοτρίοισιν,
αἰμοφόρουκτα δὲ δὴ κρέα ἥσθιον· ὕσσε δ' ἄρα σφέων
δακρυόφιν πίμπλαντο, γόον δ' ὠίετο θυμός.
τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε Θεοκλύμενος θεοειδής· 350

„ἂ δειλοί, τί κακὸν τόδε πάσχετε; νυκτὶ μὲν ὑμέων
εἰλύεται κεφαλαί τε πρόσωπά τε νέρθε τε γούνα;
οἰμωγὴ δὲ δέδηγε, δεδάκρυνται δὲ παρειαί,
αἷματι δ' ἐρράδαται τοῖχοι καλαί τε μεσόδμαι.
εἰδῶλων δὲ πλέον πρόθυρον, πλείη δὲ καὶ αὐλή, 355
ἱεμένων ἐρεβόσδε ὑπὸ ζόφον· ἥελιος δὲ
οὐρανοῦ ἐξαπόλωλε, κακὴ δ' ἐπιδέδρομεν ἀχλὺς.“

ὥς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπ' αὐτῷ ἠδὺν γέλασσαν.
τοῖσιν δ' Εὐρύμαχος Πολύβου πάις ἦρχ' ἀγορεύειν·
„ἀφραίνει ξεῖνος νέον ἄλλοθεν εἰληλουθῶς. 360
ἀλλὰ μιν αἶψα, νέοι, δόμον ἐκπέμψασθε θύραζε
εἰς ἀγορὴν ἐρχεσθαι, ἐπεὶ τάδε νυκτὶ εἴσκει.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε Θεοκλύμενος θεοειδής·
„Εὐρύμαχ', οὗ τί σ' ἄνωγα ἐμοὶ πομπῆας ὀπάζειν·
εἰσί μοι ὀφθαλμοί τε καὶ οὐατα καὶ πόδες ἄμφω 365
καὶ νόος ἐν στήθεσσι τετυγμένος, οὐδὲν ἀεικής·
τοῖς ἔξειμι θύραζε, ἐπεὶ νοέω κακὸν ὕμιν
ἐρχόμενον, τό κεν οὗ τις ὑπεκφύγοι οὐδ' ἀλέαιτο
μνηστῆρων, οἳ δῶμα κατ' ἀντιθέου Ὀδυσῆος
ἀνέρας ὑβρίζοντες ἀτάσθαλα μηχανάσθε.“ 370

ὥς εἰπὼν ἐξῆλθε δόμων ἐν ναιεταόντων,
ἵκετο δ' ἐς Πείραιον, ὃ μιν πρόφρων ὑπέδεκτο.
μνηστῆρες δ' ἄρα πάντες ἐς ἀλλήλους ὀρόωντες
Τηλέμαχον ἐρέθιζον, ἐπὶ ξείνοισι γελῶντες.
ὥδε δέ τις εἶπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων· 375

„Τηλέμαχ', οὗ τις σεῖο κακοξυνώτερος ἄλλος.
οἶον μὲν τινα τοῦτον ἔχεις ἐπίμαστον ἀλήτην,
σίτου καὶ οἴνου κεχρημένον, οὐδὲ τι ἔργων
ἔμπαιον οὐδὲ βίης, ἀλλ' αὐτως ἄχθος ἀρούρης·
ἄλλος δ' αὐτὲ τις οὗτος ἀνέστη μαντεύεσθαι. 380
ἀλλ' εἰ μοί τι πίθοιο· τό κεν πολὺ κέρδιον εἴη·
τοὺς ξείνους ἐν νηὶ πολυκλήιδι βαλόντες
ἐς Σικελοὺς πέμπωμεν, ὅθεν κέ τοι ἄξιον ἄλφοιν.“

ὣς ἔφασαν μνηστῆρες· ὁ δ' οὐκ ἐμπάζετο μύθων,
ἀλλ' ἀκέων πατέρα προσεδέεκετο δέγμενος αἰεὶ, 385
ὁππότε δὴ μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφήσει.

ἡ δὲ κατ' ἄντηστιν θεμένη περικαλλέα δίφρον
κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρων Πηνελόπεια,
ἀνδρῶν ἐν μεγάροισιν ἐκάστων μῦθον ἄκουεν.
δεῖπνον μὲν γὰρ τοί γε γελῶντες τετύκοντο 390
ἡδύ τε καὶ μενοεικές, ἐπεὶ μάλα πόλλ' ἰέρευσαν·
δόρπου δ' οὐκ ἂν πῶς ἀχαρίστερον ἄλλο γένοιτο,
οἶον δὴ τάχ' ἔμελλε θεὰ καὶ καρτερὸς ἀνὴρ
θησέμεναι· πρότεροι γὰρ ἀεικέα μηχανόωντο.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Φ.

Τόξου θέσις.

τῇ δ' ἄρ' ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεά, γλανκῶπις Ἀθήνη,
κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρωνι Πηνελοπείῃ,
τόξον μνηστῆρεςσι θέμεν πολιόν τε σίδηρον
ἐν μεγάροις Ὀδυσῆος ἀέθλια καὶ φόνου ἀρχήν.
κλίμακα δ' ὑψηλήν προσεβήσετο οἶο δόμοιο, 5

εἴλετο δὲ κληῖδ' ἐνκαμπέα χειρὶ παχείῃ
 καλήν χαλκείην· κώπη δ' ἐλέφαντος ἐπῆεν.
 βῆ δ' ἴμεναι θαλαμόνδε σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν
 ἔσχατον· ἔνθα δέ οἱ κειμήλια κεῖτο ἄνακτος,
 χαλκός τε χρυσός τε πολὺκμητός τε σίδηρος, 10
 ἔνθα δὲ τόξον ἔκειτο παλίντονον ἠδὲ φαρέτρῃ
 ἰοδόκος, πολλοὶ δ' ἔνεσαν στονόεντες ὀιστοί,
 δῶρα, τὰ οἱ ξεῖνος Λακεδαίμονι δῶκε τυχῆσας
 Ἴφιτος Εὐρυτίδης ἐπιείκελος ἀθανάτοισιν.
 τῷ δ' ἐν Μεσσήνῃ ξυμβλήτην ἀλλήλουιν 15
 οἴκῳ ἐν Ὀρτυλόχοιο δαΐφρονος. ἦ τοι Ὀδυσσεὺς
 ἦλθε μετὰ χρεῖος, τό ῥά οἱ πᾶς δῆμος ὕφειλλεν·
 μῆλα γὰρ ἔξ Ἰθάκης Μεσσήνιοι ἄνδρες ἄειραν
 νηυσὶ πολυκλήσι· τριηκόσι' ἠδὲ νομῆας.
 τῶν ἔνεκ' ἐξεσίην πολλήν ὁδὸν ἦλθεν Ὀδυσσεὺς 20
 παιδνὸς ἑών· πρὸ γὰρ ἦκε πατὴρ ἄλλοι τε γέροντες.
 Ἴφιτος αὖθ' ἵππους διζήμενος, αἷ οἱ ὄλοντο
 δῶδεκα θήλειαι, ὑπὸ δ' ἡμίονοι ταλαεργοί·
 αἱ δὲ οἱ καὶ ἔπειτα φόνος καὶ μοῖρα γένοντο, 25
 ἐπεὶ δὴ Διὸς νῆδον ἀφίκετο καρτερόθυμον,
 φῶθ' Ἡρακλῆα, μεγάλων ἐπιίστορα ἔργων,
 ὅς μιν ξεῖνον ἐόντα κατέκτανεν ᾧ ἐνὶ οἴκῳ,
 σχέτλιος, οὐδὲ θεῶν ὕπιν ἠδέεσας οὐδὲ τράπεζαν
 τήν, ἣν οἱ παρέθηκεν· ἔπειτα δὲ πέφνε καὶ αὐτόν,
 ἵππους δ' αὐτὸς ἔχε κρατερώνυχας ἐν μεγάροισιν. 30
 τὰς ἐρέων Ὀδυσῆϊ συνήντετο, δῶκε δὲ τόξον,
 τὸ πρὶν μὲν ῥ' ἐφόρει μέγας Εὐρυτος, αὐτὰρ ὁ παιδί
 κάλλιπ' ἀποθνήσκων ἐν δώμασιν ὑψηλοῖσιν.
 τῷ δ' Ὀδυσσεὺς ξίφος ὀξὺ καὶ ἄλκιμον ἔγχος ἔδωκεν,
 ἀρχὴν ξεινοσύνης προσκηδέος, οὐδὲ τραπέξῃ 35
 γνώτην ἀλλήλων· πρὶν γὰρ Διὸς νῆδος ἔπεφνε

Ἴφιτον Εὐρυτίδην ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν,
 ὅς οἱ τόξον ἔδωκε. τὸ δ' οὐ ποτε δῖος Ὀδυσσεὺς
 ἐρχόμενος πολεμόνδε μελαινάων ἐπὶ νηῶν
 ἤρειτ', ἀλλ' αὐτοῦ μνηῖμα ξεινοιο φίλοιο 40
 κέσκετ' ἐνὶ μεγάροισι, φόρει δέ μιν ἥς ἐπὶ γαίης.

ἡ δ' ὅτε δὴ θάλαμον τὸν ἀφίκετο δῖα γυναικῶν
 οὐδὸν τε δρῦινον προσεβήσετο, τὸν ποτε τέκτων
 ξέσσειν ἐπισταμένως καὶ ἐπὶ σταθμῇν ἔθυνεν,
 ἐν δὲ σταθμοὺς ἄρσε, θύρας δ' ἐπέθηκε φαιινάς, 45
 αὐτίκ' ἄρ' ἡ γ' ἱμάντα θυῶς ἀπέλυσε κορώνης,
 ἐν δὲ κληῖδ' ἤκε, θυρέων δ' ἀνέκοπτεν ὀχῆας
 ἅντα τιτυσκομένη. τὰ δ' ἀνέβραχεν ἡύτε ταῦρος
 βοσκόμενος λειμῶνι, τόσ' ἔβραχε καλὰ θύρετρα
 πληγέντα κληῖδι, πετάσθησαν δέ οἱ ὦκα. 50

ἡ δ' ἄρ' ἐφ' ὑψηλῆς σανίδος βῆ· ἔνθα δὲ χηλοὶ
 ἔστασαν, ἐν δ' ἄρα τῇσι θυῶδεα εἴματ' ἔκειτο.
 ἔνθεν ὀρεξαμένη ἀπὸ πασδάλου αἴνυτο τόξον
 αὐτῷ γωρυτῷ, ὅς οἱ περὶκειτο φαιινός.
 ἐξομένη δὲ κατ' αὐθι, φίλοις ἐπὶ γούνασι θεῖσα, 55
 κλαῖε μάλα λιγέως, ἐκ δ' ἤρεε τόξον ἄνακτος.

ἡ δ' ἐπεὶ οὖν τάρφθη πολυδακρύτοιο γόοιο,
 βῆ ῥ' ἵμεναι μεγαρόνδε μετὰ μνηστῆρας ἄγανους
 τόξον ἔχουσ' ἐν χειρὶ παλίντονον ἠδὲ φαρέτρην
 ἰοδόκον· πολλοὶ δ' ἔνεσαν στονόεντες ὀιστοί. 60

τῇ δ' ἄρ' αἶμ' ἀμφίπολοι φέρον ὄγκιον, ἔνθα σίδηρος
 κεῖτο πολὺς καὶ χαλκός, ἀέθλια τοῖο ἄνακτος.

ἡ δ' ὅτε δὴ μνηστῆρας ἀφίκετο δῖα γυναικῶν,
 στῆ ῥα παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο,
 ἅντα παρειάων σχομένη λιπαρὰ κρήδεμνα, 65

[ἀμφίπολος δ' ἄρα οἱ κεδνὴ ἐκάτερθε παρέστη.]
 αὐτίκα δὲ μνηστῆρσι μετηύδα καὶ φάτο μῦθον·

„κέκλυτέ μεν, μνηστῆρες ἀγήνορες, οἷ τόδε δῶμα
 ἐχράετ' ἐσθιέμεν καὶ πινέμεν ἐμμενὲς αἰεὶ
 ἀνδρὸς ἀποιχομένοιο πολὺν χρόνον· οὐδέ τιν' ἄλλην 70
 μύθου ποιήσασθαι ἐπισχεσίην ἐδύνασθε,
 ἀλλ' ἐμὲ ἴεμενοι γῆμαι θέσθαι τε γυναιῖκα.
 ἀλλ' ἄγετε, μνηστῆρες, ἐπεὶ τόδε φαίνεται ἄεθλον.
 θήσω γὰρ μέγα τόξον Ὀδυσσεῖος θείοιο·
 ὃς δέ κε ῥηίτατ' ἐντανύσῃ βιδὸν ἐν παλάμῃσιν 75
 καὶ διοῖσ τεύσῃ πελέκεων δυοκαίδεκα πάντων,
 τῷ κεν ἄμ' ἐσποίμην νοσφισσαμένη τόδε δῶμα
 κουρίδιον, μάλα καλόν, ἐνίπλειον βιότοιο,
 τοῦ ποτὲ μεμνήσεσθαι δίομαι ἐν περ ὀνείρῳ.“

ὣς φάτο καὶ ῥ' Ἑύμαιον ἀνώγει, δῖον ὑφορβόν, 80
 τόξον μνηστῆρεςσι θέμεν πολιὸν τε σίδηρον.
 δακρύσας δ' Ἑύμαιος ἐδέξατο καὶ κατέθηκεν·
 κλαῖε δὲ βουκόλος ἄλλοθ', ἐπεὶ ἶδε τόξον ἄνακτος.
 Ἀντίνοος δ' ἐνένιπεν, ἔπος τ' ἔφατ' ἐκ τ' ὀνόμαζεν·
 „νήπιοι ἀγροῖῳται, ἐφημέρια φρονέοντες, 85
 ἃ δειλῷ, τί νυ δάκρυ κατεΐβετον ἡδὲ γυναικὶ
 θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὀρίνετον; ἦ τε καὶ ἄλλως
 κεῖται ἐν ἄλγεσι θυμός, ἐπεὶ φίλον ὤλεσ' ἀκοίτην.
 ἀλλ' ἀκέων δαίνυσθε καθήμενοι, ἡὲ θύραζε
 κλαίετον ἐξελθόντες, κατ' αὐτόθι τόξα λιπόντες, 90
 μνηστῆρεςσιν ἄεθλον ἀάατον· οὐ γὰρ οἶω
 ῥηιδίως τόδε τόξον εὐξοον ἐντανύεσθαι.
 οὐ γὰρ τις μέτα τοῖος ἀνὴρ ἐν τοῖσδεσι πᾶσιν,
 οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκεν. ἐγὼ δέ μιν αὐτὸς ὕπῳπα
 καὶ γὰρ μνήμων εἰμί, πάϊς δ' ἔτι νήπιος ἦα.“ 95

ὣς φάτο, τῷ δ' ἄρα θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἐώλπειν
 νευρὴν ἐντανύσειν διοῖσ τεύσειν τε σιδήρου·
 ἦ τοι οἶστοῦ γε πρῶτος γεύσεσθαι ἐμελλεν

ἐκ χειρῶν Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ὃν τότε ἀτίμα
ἦμενος ἐν μεγάροις, ἐπὶ δ' ὤρνευε πάντας ἐταίρους. 100

τοῖσι δὲ καὶ μετέειπ' ἱερὴ ἴς Τηλεμάχοιο·
„ὦ πόποι, ἦ μάλα με Ζεὺς ἄφρονα θῆκε Κρονίων.
μήτηρ μὲν μοί φησι φίλη, πινυτή περ ἐοῦσα,
ἄλλω ἅμ' ἔψεσθαι νοσφισσαμένη τόδε δῶμα·
αὐτὰρ ἐγὼ γελῶ καὶ τέρπομαι ἄφροني θυμῷ. 105

ἀλλ' ἄγετε, μνηστῆρες, ἐπεὶ τόδε φαίνεται ἄεθλον,
οἷη νῦν οὐκ ἔστι γυνή κατ' Ἀχαιίδα γαῖαν,
οὔτε Πύλου ἱερῆς οὔτ' Ἀργεος οὔτε Μυκῆνης·
[οὔτ' αὐτῆς Ἰθάκης οὔτ' ἠπείροιο μελαίνης]
καὶ δ' αὐτοὶ τό γε ἴστε· τί με χορὴ μητέρος αἰνου; 110
ἀλλ' ἄγε μὴ μύνησι παρέλκετε, μηδ' ἔτι τόξου
δηρὸν ἀποτρωπᾶσθε τανυστύος, ὄφρα ἴδωμεν.
καὶ δέ κεν αὐτὸς ἐγὼ τοῦ τόξου πειρησαίμην.

εἰ δέ κεν ἐντανύσω διοῖσ τεύσω τε σιδήρου,
οὐ κέ μοι ἀχνυμένω τάδε δῶματα πότνια μήτηρ 115
λείποι ἅμ' ἄλλω ἰοῦσ', ὅτ' ἐγὼ κατόπισθε λιποίμην,
οἶός τ' ἦδη πατρὸς ἀέθλια κάλ' ἀνελέσθαι.“

ἦ καὶ ἀπ' ὧμοιν χλαῖναν θέτο φοινικέσσαν
ὀρθὸς ἀναΐξας, ἀπὸ δὲ ξίφος ὀξὺ θέτ' ὧμων.
πρῶτον μὲν πελέκεας στήσεν, διὰ τάφρον ὀρύξας 120
πᾶσι μίαν μακρὴν, καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνεν,
ἀμφὶ δὲ γαῖαν ἐναξε. τάφος δ' ἔλε πάντας ἰδόντας,
ὥς ἐνκόσμως στήσε, πάρος δ' οὐ πώ ποτ' ὀπώπειν.
στῆ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἰὼν καὶ τόξου πειρήτιζεν.

τρὶς μὲν μιν πελέμιξεν ἐρύσσεσθαι μενεαίνων, 125
τρὶς δὲ μεθῆκε βίης, ἐπιελπόμενος τό γε θυμῷ,
νευρὴν ἐντανύσειν διοῖσ τεύσειν τε σιδήρου.

καὶ νῦν κε δῆ ῥ' ἐτάνυσσε βίη τὸ τέταρτον ἀνέλκων,
ἀλλ' Ὀδυσσεὺς ἀνένευε καὶ ἔσχεθεν ἰμενόν περ.

τοῖς δ' αὖτις μετέειπ' ἱερὴ ἰς Τηλεμάχοιο· 130
 „ὦ πόποι, ἣ καὶ ἔπειτα κακὸς τ' ἔσομαι καὶ ἄκικνος,
 ἢ νεώτερός εἰμι καὶ οὐ πω χερσὶ πέποιθα
 [ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ.]
 ἀλλ' ἄγεθ', οἳ περ ἐμεῖο βίῃ προφερέστεροί ἐστε,
 τόξου πειρήσασθε, καὶ ἐκτελέωμεν ἄεθλον.“ 135

ὥς εἰπὼν τόξον μὲν ἀπὸ ἔο θῆκε χαμαῖζε,
 κλίνας κολλητῆσιν ἐυξέστης στανίδεσσιν·
 αὐτοῦ δ' ὦκ' βέλος καλῇ προσέκλινε κορώνῃ,
 ἄψ δ' αὖτις κατ' ἄρ' ἔξετ' ἐπὶ θρόνου, ἔνθεν ἀνέστη.
 τοῖσιν δ' Ἀντίνοος μετέφη Ἑυπείθεος υἱός· 140
 „ὄρνυσθ' ἐξείης ἐπιδέξια πάντες ἐταῖροι,
 ἀρξάμενοι τοῦ χώρου, ὅθεν τέ περ οἶνοχοεύει.“

ὥς ἔφατ' Ἀντίνοος, τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος.
 Λειώδης δὲ πρῶτος ἀνίστατο Οἶνοπος υἱός,
 ὃ σφι θυοσκῶς ἔσκε, παρὰ κρητῆρα δὲ καλὸν 145
 ἵξε μυχοίτατος αἰεὶ· ἀτασθαλῖαι δὲ οἱ οἶω
 ἐχθραὶ ἔσαν, πᾶσιν δὲ νεμέσσα μνηστήρεσσιν.
 ὅς ῥα τότε πρῶτος τόξον λάβε καὶ βέλος ὦκύ.
 στή δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἰὼν καὶ τόξου πειρήτιζεν,
 οὐδέ μιν ἐντάνυσε· πρὶν γάρ κάμε χεῖρας ἀνέλκων 150
 ἀτρίπτους ἀπαλάς. μετὰ δὲ μνηστήρεσιν ἔειπεν·
 „ὦ φίλοι, οὐ μὲν ἐγὼ τανύω, λαβέτω δὲ καὶ ἄλλος·
 πολλοὺς γὰρ τόδε τόξον ἀριστῆας κεκαθήσει
 θυμοῦ καὶ ψυχῆς, ἐπεὶ ἡ πολὺ φέρτερόν ἐστιν
 τεθνάμεν ἢ ζῶοντας ἀμαρτεῖν, οὐ θ' ἔνεκ' αἰεὶ 155
 ἐνθάδ' ὀμιλέομεν, ποτιδέγμενοι ἡματα πάντα.
 νῦν μὲν τις καὶ ἔλπετ' ἐνὶ φρεσὶν ἠδὲ μενοινᾷ
 γῆμαι Πηνελόπειαν, Ὀδυσσεύος παράκοιτιν·
 αὐτὰρ ἐπὴν τόξου πειρήσεται ἠδὲ ἰδῆται,
 ἄλλην δὴ τιν' ἔπειτα Ἀχαιιάδων ἐνπέπλων 160

μνάσθω ξέδνοισιν διζήμενος· ἡ δέ κ' ἔπειτα
γῆμαιθ', ὅς κε πλεῖστα πόροι καὶ μόρσιμος ἔλθοι.“

ὥς ἄρ' ἐφώνησεν καὶ ἀπὸ ἔο τόξον ἔθηκεν,
κλίνας κολλητῆσιν ἐυξέστης στανίδεσσιν·
αὐτοῦ δ' ὠκὺ βέλος καλῇ προσέκλινε κορώνῃ, 165
ἅψ δ' αὐτὶς κατ' ἄρ' ἔξετ' ἐπὶ θρόνου, ἐνθεν ἀνέστη.
Ἀντίνοος δ' ἐνέειπεν, ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
„Δειῶδες, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων,
δεινόν τ' ἀργαλέον τε, νεμεσσωμαι δέ τ' ἀκούων,
εἰ δὴ τοῦτό γε τόξον ἀριστῆας κεκαθήσει 170
θυμοῦ καὶ ψυχῆς, ἐπεὶ οὐ δύνασαι σὺ τανύσσαι.
οὐ γάρ τοι σέ γε τοῖον ἐγείνατο πότνια μήτηρ,
οἶόν τε ῥυτῆρα βιοῦ τ' ἔμεναι καὶ ὀιστῶν·
ἄλλ' ἄλλοι τανύουσι τάχα μνηστῆρες ἀγανοί.“

ὥς φάτο, καὶ ῥ' ἐκέλευσε Μελάνθιον αἰπόλον αἰγῶν· 175
„ἄγρει δῆ, πῦρ κῆνον ἐνὶ μεγάροισι, Μελανθεῦ,
παρ δὲ τίθει δίφρον τε μέγαν καὶ κῶας ἐπ' αὐτοῦ·
ἐκ δὲ στέατος ἐνείκε μέγαν τροχὸν ἐνδον ἐόντος,
ὄφρα νέοι θάλποντες, ἐπιχρίοντες ἀλοιφῇ,
τόξου πειρώμεσθαι καὶ ἐκτελέωμεν ἅεθλον.“ 180

ὥς φάθ', ὁ δ' αἰψ' ἀνέκαιε Μελάνθιος ἀκάματον πῦρ,
παρ δὲ φέρων δίφρον θῆκεν καὶ κῶας ἐπ' αὐτοῦ·
ἐκ δὲ στέατος ἐνείκε μέγαν τροχὸν ἐνδον ἐόντος.
τῷ ῥα νέοι θάλποντες ἐπειρῶντ', οὐδὲ δύναντο
ἐντανύσαι, πολλὸν δὲ βίης ἐπιδευέες ἦσαν. 185

Ἀντίνοος δ' ἔτ' ἐπέιχε καὶ Εὐρύμαχος θεοειδής,
ἀρχοὶ μνηστήρων· ἀρετῇ δ' ἔσαν ἔσοχ' ἄριστοι.

τῷ δ' ἐξ οἴκου βῆσαν ὁμαρτήσαντες ἅμ' ἅμφω
βουκόλος ἠδὲ συφορβὸς Ὀδυσσεῆος θείοιο·
ἐκ δ' αὐτὸς μετὰ τοὺς δόμον ἤλυθε δῖος Ὀδυσσεύς. 190
ἄλλ' ὅτε δῆ ῥ' ἐκτὸς θυρέων ἔσαν ἠδὲ καὶ αὐλῆς,

φθεγξάμενός σφ' ἐπέεσσι προσηύδα μειλιχίοισιν·
 „βουκόλε καὶ σὺ συφορβέ, ἔπος τί κε μυθήσασθαι μιν,
 ἢ αὐτὸς κεύθω; φάσθαι δέ με θυμὸς ἀνώγει.
 ποῖοί κ' εἴτ' Ὀδυσῇ ἀμυνέμεν, εἰ ποθεν ἔλθοι 195
 ὧδε μάλ' ἐξαπίνης καὶ τις θεὸς αὐτὸν ἐνεΐκαι;
 ἢ κε μνηστῆρεςσιν ἀμύνοιτ' ἢ Ὀδυσῇ;
 εἴπαθ', ὅπως ὑμέας κραδίη θυμὸς τε κελεύει.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνὴρ·
 „Ζεῦ πάτερ, αἶ γὰρ τοῦτο τελευτήσεας ἐέλδωρ· 200
 ὥς ἔλθοι μὲν κείνος ἀνὴρ, ἀγάροι δέ ἐ δαίμων·
 γνοίης χ', οἷη ἐμὴ δύναμις καὶ χεῖρες ἔπονται.“

ὥς δ' αὖτως Ἑύμαιος ἐπεύχετο πᾶσι θεοῖσιν
 νοστήσαι Ὀδυσῆα πολύφρονα ὄνδε δόμονδε.
 αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ τῶν γε νόον νημερτέ' ἀνέγνω, 205
 ἐξαυτίς σφ' ἐπέεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπεν·
 „ἔνδον μὲν δὴ ὄδ' αὐτὸς ἐγὼ· κακὰ πολλὰ μογήσας
 ἤλυθον εἰκοστίῳ ἔτει ἐς πατρίδα γαῖαν.
 γινώσκω δ', ὥς σφῶιν ἐλδομένοισιν ἱκάνω
 οἴοισι δμῶων· τῶν δ' ἄλλων οὗ τευ ἄκονσα 210
 ἐυξαμένον ἐμὲ αὖτις ὑπότροπον οἴκαδ' ἰκέσθαι.
 σφῶιν δ', ὥς ἔσεται περ, ἀληθείην καταλέξω.
 εἰ χ' ὑπ' ἐμοί γε θεὸς δαμάσῃ μνηστῆρας ἀγανούς,
 ἄξομαι ἀμφοτέροισι ἀλόχους καὶ κτήματ' ὀπάσσω
 οἰκία τ' ἐγγὺς ἐμεῖο τετυγμένα, καὶ μοι ἔπειτα 215
 Τηλεμάχου ἐτάρω τε κασιγνήτω τε ἔσεσθον.
 εἰ δ' ἄγε δὴ, καὶ σῆμα ἀριφραδὲς ἄλλο τι δεῖξω,
 ὄφρα μ' ἐν γνῶτον πιστωθῆτόν τ' ἐνὶ θυμῷ,
 οὐλήν, τὴν ποτέ με σὺς ἤλασε λευκῷ ὀδόντι
 Παρνησόνδ' ἐλθόντα σὺν υἷασιν Αὐτολύκοιο.“ 220

ὥς εἰπὼν ῥάκεα μεγάλης ἀποέργαθεν οὐλῆς.
 τῷ δ' ἐπεὶ εἰσιδέτην ἐν τ' ἐφράσσαντο ἕκαστα,

κλαῖον ἄρ' ἄμφ' Ὀδυσῇ δαΐφρονι χεῖρε βαλόντε
καὶ κύνεον ἀγαπαζόμενοι κεφαλὴν τε καὶ ὦμους.
ὥς δ' αὐτως Ὀδυσσεὺς κεφαλὰς καὶ χεῖρας ἔκυσσεν. 225
καὶ νύ κ' ὀδυρομένοισιν ἔδν φάος ἠέλιοιο,
εἰ μὴ Ὀδυσσεὺς αὐτὸς ἐρύκακε φώνησέν τε·

„παύεσθον κλαυθμοῖο γόοιό τε, μὴ τις ἴδῃται
ἔξελθὼν μεγάροιο, ἀτὰρ εἴπησι καὶ εἴσω.
ἀλλὰ προμνηστῖνοι ἐσέλθετε, μῆδ' ἅμα πάντες, 230
πρῶτος ἐγώ, μετὰ δ' ὕμμες. ἀτὰρ τόδε σῆμα τετύχθω.
ἄλλοι μὲν γὰρ πάντες, ὅσοι μνηστῆρες ἀγανοί,
οὐκ ἐάσουσιν ἐμοὶ δόμεναι βιδὺν ἠδὲ φαρέτρην·
ἀλλὰ σύ, δι' Ἑύμαιε, φέρων ἀνὰ δώματα τόξον
ἐν χεῖρεσσιν ἐμοὶ θέμεναι, εἰπεῖν τε γυναιξὶν 235
κληῖσαι μεγάροιο θύρας πυκινῶς ἀραρυίας,
ἣν δέ τις ἢ στουαχῆς ἢ κτύπον ἔνδον ἀκούσῃ
ἀνδρῶν ἡμετέροισιν ἐν ἔρκεσι, μὴ τι θύραζε
προβλώσκειν, ἀλλ' αὐτοῦ ἀκὴν ἔμεναι παρὰ ἔργῳ.
σοὶ δέ, Φιλοίτιε δῖε, θύρας ἐπιτέλλομαι αὐλῆς 240
κληῖσαι κληῖδι, θοῶς δ' ἐπὶ δεσμὸν ἰῆλαι.“

ὥς εἰπὼν εἰσῆλθε δόμους ἐν ναιετάοντας·
ἔξετ' ἔπειτ' ἐπὶ δίφρον ἰὼν, ἔνθεν περ ἀνέστη.
ἔς δ' ἄρα καὶ τῷ δμῶε ἵτην θείου Ὀδυσῆος.

Εὐρύμαχος δ' ἤδη τόξον μετὰ χερσὶν ἐνώμα, 245
θάλπων ἔνθα καὶ ἔνθα σέλαι πυρός. ἀλλὰ μιν οὐδ' ὥς
ἐντανύσαι δύνατο, μέγα δ' ἔστενε κυδάλιμον κῆρ.
ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπεν, ἔπος τ' ἔφατ' ἐκ τ' ὀνόμαζεν·
„ὦ πόποι, ἦ μοι ἄχος περὶ τ' αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων.
οὗ τι γάμου τοσσοῦτον ὀδύρομαι ἀχνύμενός περ· 250
εἰσὶ καὶ ἄλλαι πολλαὶ Ἀχαιίδες, αἱ μὲν ἐν αὐτῇ
ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ, αἱ δ' ἄλλῃσιν πόλεσσιν·
ἀλλ' εἰ δὴ τοσσόνδε βίης ἐπιδευέες εἰμὲν

ἀντιθέου Ὀδυσῆος, ὃ τ' οὐ δυνάμεσθα τανύσσαι
 τόξον· ἐλεγχείῃ δὲ καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι.“ 255
 τὸν δ' αὖτ' Ἀντίνοος προσέφη Ἐυπείθεος υἱός·
 „Εὐρύμαχ', οὐχ οὕτως ἔσται· νοεῖς δὲ καὶ αὐτός.
 νῦν μὲν γάρ κατὰ δῆμον ἑορτὴ τοῖο θεοῖο
 ἄγνῃ· τίς δέ κε τόξα τιταίνουι'; ἀλλὰ ἔκηλοι
 κάτθετ'· ἀτὰρ πελέκεάς γε καὶ εἴ κ' εἰῶμεν ἅπαντας 260
 ἐστάμεν· οὐ μὲν γάρ τιν' ἀναιρήσεσθαι ὀίω,
 ἐλθόντ' ἐς μέγαρον Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος.
 ἀλλ' ἄγετ', οἶνοχόος μὲν ἐπαρξάσθω δεπάεσσιν,
 ὄφρα σπείσαντες καταθείομεν ἀγκύλα τόξα·
 ἥῳθεν δὲ κέλεσθε Μελάνθιον αἰπόλον αἰγῶν 265
 αἴγας ἄγειν, αἱ πᾶσι μέγ' ἔξοχοι αἰπολίοισιν,
 ὄφρ' ἐπὶ μηρία θέντες Ἀπόλλωνι κλυτοτόξῳ
 τόξου πειρώμεσθα καὶ ἐκτελέωμεν ἄεθλον.“

ὥς ἔφατ' Ἀντίνοος, τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος.
 τοῖσι δὲ κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν, 270
 κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο,
 νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν.
 οἱ δ' ἐπεὶ οὖν σπεῖσάν τε πῖον θ', ὅσον ἥθελε θυμός,
 τοῖς δὲ δολοφρονέων μετέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „κέκλυτέ μεν, μνηστῆρες ἀγακλειτῆς βασιλείης· 275
 [ὄφρ' εἶπω, τὰ με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει·]
 Εὐρύμαχον δὲ μάλιστα καὶ Ἀντίνοον θεοειδέα
 λίσσομ', ἐπεὶ καὶ τοῦτο ἔπος κατὰ μοῖραν ἔειπεν,
 νῦν μὲν παῦσαι τόξον, ἐπιτρέψαι δὲ θεοῖσιν·
 ἥῳθεν δὲ θεὸς δώσει κράτος, ᾧ κ' ἐθέλησιν. 280
 ἀλλ' ἄγ' ἐμοὶ δότε τόξον ἐύξοον, ὄφρα μεθ' ὑμῖν
 χειρῶν καὶ σθένεος πειρήσομαι, ἥ μοι ἔτ' ἔστιν
 ἰς, οἷα πάρος ἔσκεν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσιν,
 ἣ ἥδη μοι ὄλεσεν ἄλλῃ τ' ἀκομιστίη τε.“

ὥς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ὑπερφιάλως νεμέσθησαν, 285
 δείσαντες, μὴ τόξον ἐύξοον ἐντανύσειεν.

Ἀντίνοος δ' ἐνένιπεν, ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
 „ἂ δειλὲ ξείνων, ἐνι τοι φρένες οὐδ' ἡβαιαί.
 οὐκ ἀγαπᾷς, ὃ ἔκηλος ὑπερφιάλοισι μεθ' ἡμῖν
 δαίνυσαι, οὐδέ τι δαιτὸς ἀμέρδεται, αὐτὰρ ἀκούεις 290
 μύθων ἡμετέρων καὶ ῥήσιος; οὐδέ τις ἄλλος
 ἡμετέρων μύθων ξείνος καὶ πτωχὸς ἀκούει.
 οἶνός σε τρώει μελιηδής, ὃς τε καὶ ἄλλους
 βλάπτει, ὃς ἂν μιν χανθὸν ἔλη μῆδ' αἰσίμα πίνῃ.
 οἶνος καὶ Κένταυρον, ἀγακλυτὸν Εὐρυτίωνα, 295
 ἄασ' ἐνὶ μεγάρῳ μεγαθύμου Πειριθόοιο,
 ἐς Λαπίθας ἐλθόνθ'. ὃ δ' ἐπεὶ φρένας ἄασεν οἴνῳ,
 μαινόμενος κάκ' ἔρεξε δόμον κάτα Πειριθόοιο.
 ἦρωας δ' ἄχος εἶλε, διὲκ προθύρου δὲ θυράζε
 ἔλκον ἀναΐξαντες, ἀπ' οὗατα νηλεὲ χαλκῷ 300
 ῥῖνᾱς τ' ἀμήσαντες· ὃ δὲ φρεσὶν ἦσιν ἀασθεῖς
 ἦεν ἦν ἄτην ὀχέων ἀεσίφροني θυμῷ.

ἐξ οὗ Κενταύροισι καὶ ἀνδράσι νεῖκος ἐτύχθη,
 οἱ δ' αὐτῷ πρώτῳ κακὸν εὗρετο οἶνοβαρείων.
 ὥς καὶ σοὶ μέγα πῆμα πιφάνσκομαι, αἶ κε τὸ τόξον 305
 ἐντανύσης· οὐ γάρ τευ ἐπητύος ἀντιβολήσεις
 ἡμετέρῳ ἐνὶ δήμῳ, ἄφαρ δὲ σε νηὶ μελαίνῃ
 εἰς Ἑχέτον βασιλῆα, βροτῶν δηλήμονα πάντων,
 πέμψομεν· ἐνθεν δ' οὐ τι σῶσσαι. ἀλλὰ ἔκηλος
 πῖνέ τε, μῆδ' ἐρίδαινε μετ' ἀνδράσι κουροτέροισιν.“ 310

τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
 „Ἀντίνο', οὐ μὲν καλὸν ἀτέμβειν οὐδὲ δίκαιον
 ξείνους Τηλεμάχου, ὃς κεν τάδε δώμαθ' ἵκηται.
 ἔλπεαι, αἶ χ' ὃ ξείνος Ὀδυσσεύς μέγα τόξον
 ἐντανύσῃ χερσὶν τε βίηφί τε ἥφι πιθήσας, 315

οἴκαδ' ἐμ' ἄξεσθαι καὶ εἶν' ἐθήσεσθαι ἄκοιτιν;
οὐδ' αὐτὸς πού τοῦτό γ' ἐνὶ στήθεσσιν ἔολπεν·
μηδὲ τις ὑμείων τοῦ γ' εἵνεκα θυμὸν ἀχεύων
ἐνθάδε δαινύσθω, ἐπεὶ οὐδὲ μὲν οὐδὲ ἔοικεν.“

τὴν δ' αὖτ' Εὐρύμαχος Πολύβου πάϊς ἀντίον ἤϊδα· 320
„κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρον Πηνελόπεια,
οὗ τί σε τόνδ' ἄξεσθαι οἰόμεθ', οὐδὲ ἔοικεν,
ἀλλ' αἰσχυνόμενοι φάτιν ἀνδρῶν ἡδὲ γυναικῶν,
μή ποτέ τις εἰπῇσι κακώτερος ἄλλος Ἀχαιῶν·
'ἢ πολὺ χεῖρονες ἄνδρες ἀμύμονος ἀνδρὸς ἄκοιτιν 325
μνῶνται, οὐδέ τι τόξον ἐύξοον ἐντανύουσιν·
ἀλλ' ἄλλος τις πτωχὸς ἀνὴρ ἀλαλήμενος ἐλθὼν
ῥηιδίως ἐτάνυσσε βίον, διὰ δ' ἦκε σιδήρου'.
ὥς ἐρέουσ', ἡμῖν δ' ἂν ἐλέγχεα ταῦτα γένοιτο.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια· 330
„Εὐρύμαχ', οὗ πως ἔστιν ἐνκλείας κατὰ δῆμον
ἔμμεναι, οἳ δὴ οἶκον ἀτιμάζοντες ἔδουσιν
ἀνδρὸς ἀριστῆος· τί δ' ἐλέγχεα ταῦτα τίθεσθαι;
οὔτος δὲ ξεῖνος μάλα μὲν μέγας ἦδ' εὐπηγῆς,
πατὴρ δ' ἐξ ἀγαθοῦ γένος εὐχεται ἔμμεναι υἱός. 335
ἀλλ' ἄγε οἱ δότε τόξον ἐύξοον, ὄφρα ἴδωμεν.
ὥδε γὰρ ἐξερέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται·
εἰ κέ μιν ἐντανύσῃ, δώῃ δέ οἱ εὗχος Ἀπόλλων,
ἔσσω μιν χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματα καλά,
δώσω δ' ὀξὺν ἄκοντα, κυνῶν ἀλκτιῆρα καὶ ἀνδρῶν, 340
καὶ ξίφος ἄμφηκες, δώσω δ' ὑπὸ ποσσὶ πέδιλα,
πέμψω δ', ὅππῃ μιν κραδίῃ θυμὸς τε κελεύει.“

τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἤϊδα·
„μῆτερ ἐμή, τόξον μὲν Ἀχαιῶν οὗ τις ἐμεῖο
κρείσσων, ᾧ κ' ἐθέλω, δόμεναί τε καὶ ἀρνήσασθαι, 345
οὔθ' ὅσσοι κραναὴν Ἰθάκην κάτα κοιρανέουσιν,

οὐδ' ὅσοι νήσοισι πρὸς Ἥλιδος ἱπποβότοιο·
 τῶν οὐ τίς μ' ἀέκοντα βιήσεται, αἶ κ' ἐθέλωμι
 καὶ καθάπαξ ξείνῳ δόμεναι τάδε τόξα φέρεσθαι.
 ἀλλ' εἰς οἶκον ἰούσα τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε, 350
 ἱστόν τ' ἡλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
 ἔργον ἐποίχεσθαι. τόξον δ' ἄνδρεςσι μελήσει
 πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί· τοῦ γὰρ κράτος ἔστ' ἐνὶ οἴκῳ.“

ἡ μὲν θαμβήσασα πάλιν οἰκόνδε βεβήκειν·
 παῖδός γὰρ μῦθον πεπνυμένον ἔνθετο θυμῷ. 355
 ἔς δ' ὑπερῷ ἀναβᾶσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶν
 κλαῖεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα φίλον πόσιν, ὅφρα οἱ ὕπνον
 ἡδὺν ἐπὶ βλεφάροισι βάλε γλανκῶπις Ἀθήνη.

αὐτὰρ ὁ τόξα λαβὼν φέρε καμπύλα διὸς ὑφορβός·
 μνηστῆρες δ' ἄρα πάντες ὁμόκλεον ἐν μεγάροισιν· 360
 ὧδε δέ τις εἶπεν νεῶν ὑπερηγορέοντων·
 „πῇ δὴ καμπύλα τόξα φέρεις, ἀμέγαρτε συβῶτα,
 πλαγκτέ; τάχ' αὖ σ' ἐφ' ὕεσσι κύνες ταχέες κατέδονται
 οἶον ἀπ' ἀνθρώπων, οὓς ἔτρεφες, εἴ κεν Ἀπόλλων
 ἡμῖν ἰλήκησι καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι.“ 365

ὧς φάσαν, αὐτὰρ ὁ θῆκε φέρων αὐτῇ ἐνὶ χώρῃ,
 δεισας, οὐνεκα πολλοὶ ὁμόκλεον ἐν μεγάροισιν.
 Τηλέμαχος δ' ἐτέρωθεν ἀπειλήσας ἐγγώνειν·
 „ἄττα, πρόσω φέρε τόξα· τάχ' οὐκ ἐν πᾶσι πιθήσεις·
 μή σε καὶ ὀπλότερός περ ἔων ἀγρόνδε δίωμαι 370
 βάλλων χειρμαδίοισι· βίηφι δὲ φέρτερός εἰμι.
 αἶ γὰρ πάντων τόσσον, ὅσοι κατὰ δώματ' ἔασιν,
 μνηστήρων χειρσὶν τε βίηφί τε φέρτερος εἶην·
 τῷ κε τάχα στυγερῶς τιν' ἐγὼ πέμψαιμι νέεσθαι
 ἡμετέρου ἐξ οἴκου, ἐπεὶ κακὰ μηχανῶνται.“ 375

ὧς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπ' αὐτῷ ἡδὺ γέλασαν
 μνηστῆρες, καὶ δὴ μέθιεν χαλεποῖο χόλοιο

Τηλεμάχῳ. τὰ δὲ τόξα φέρων ἀνὰ δῶμα συβώτης
 ἐν χεῖρεσσ' Ὀδυσῇ δαΐφρονι θῆκε παραστάς.
 ἐκ δὲ καλεσσάμενος προσέφη τροφὸν Εὐρύκλειαν· 380
 „Τηλέμαχος κέλεται σε, περίφρων Εὐρύκλεια,
 κληῖσαι μεγάροιο θύρας πυκινῶς ἀραρυίας,
 ἦν δέ τις ἢ στοναχῆς ἢ κτύπου ἔνδον ἀκούσῃ
 ἀνδρῶν ἡμετέροισιν ἐν ἔρκεσι, μή τι θύραζε
 προβλώσκειν, ἀλλ' αὐτοῦ ἀκὴν ἔμεναι παρὰ ἔργῳ.“ 385
 ὧς ἄρ' ἐφώνησεν, τῇ δ' ἄπτερος ἔπλετο μῦθος,
 κλήισεν δὲ θύρας μεγάρων ἐν ναιεταόντων.

σιγῇ δ' ἐξ οἴκοιο Φιλοίτιος ἄλτο θύραζε,
 κλήισεν δ' ἄρ' ἔπειτα θύρας ἐνερκέος αὐλῆς.
 κεῖτο δ' ὑπ' αἰθούσῃ ὄπλον νεὸς ἀμφιελίσσης 390
 βύβλινον, ᾧ ῥ' ἐπέδησε θύρας, ἐς δ' ἦεν αὐτός.
 ἔξετ' ἔπειτ' ἐπὶ δίφρον ἰών, ἔνθεν περ ἀνέστη,
 εἰσορόων Ὀδυσῆα. ὁ δ' ἤδη τόξον ἐνώμα
 πάντῃ ἀναστρωφῶν, πειρώμενος ἔνθα καὶ ἔνθα,
 μὴ κέρα ἴπες ἔδοιεν ἀποικομένοιο ἄνακτος. 395
 ὧδε δέ τις εἶπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
 „ἦ τις θηητῆρ καὶ ἐπὶ κλοπὸς ἔπλετο τόξων.
 ἦ ῥά νύ που τοιαῦτα καὶ αὐτῷ οἴκοθι κεῖται,
 ἦ ὃ γ' ἐφορμᾶται ποιησέμεν· ὧς ἐνὶ χερσὶν
 νωμᾷ ἔνθα καὶ ἔνθα κακῶν ἔμπαιος ἀλήτης.“ 400
 ἄλλος δ' αὖτ' εἶπεσκε νέων ὑπερηγορούντων·
 „αἶ γὰρ δὴ τοσσοῦτον δυνήσιος ἀντιάσειεν,
 ὧς οὐτός ποτε τοῦτο δυνήσεται ἐντανύσασθαι.“

ὧς ἄρ' ἔφην μνηστῆρες· ἀτὰρ πολύμητις Ὀδυσσεύς,
 αὐτίκ' ἐπεὶ μέγα τόξον ἐβάστασε καὶ ἶδε πάντῃ, 405
 ὧς ὅτ' ἀνὴρ φόρμιγγος ἐπιστάμενος καὶ ἀοιδῆς
 ῥηιδίως ἐτάνυσσε νέῳ περὶ κόλλοπι χορδῇν,
 ἄψας ἀμφοτέρωθεν ἐυστρεφὲς ἔντερον οἶός,

ὥς ἄρ' ἄτερ σπουδῆς τάνυσεν μέγα τόξον Ὀδυσσεύς.
 δεξιτερῇ δ' ἄρα χειρὶ λαβὼν πειρήσατο νευρῆς· 410
 ἢ δ' ὑπὸ καλὸν ἄεισε, χελιδόνι εἰκέλη αὐδὴν.
 μνηστῆρσιν δ' ἄρ' ἄχος γένετο μέγα, πᾶσι δ' ἄρα χρῶς
 ἐτράπετο. Ζεὺς δὲ μεγάλ' ἐκτυπε σήματα φαίνων·
 γῆθησέν τ' ἄρ' ἐπειτα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
 ὅτι ῥά οἱ τέρας ἦκε Κρόνου πάϊς ἀγκυλομήτεω. 415
 εἶλετο δ' ὦκυν διστόν, ὃ οἱ παρέκειτο τραπέξῃ
 γυμνός· τοὶ δ' ἄλλοι κοίλῃς ἐντοσθε φαρέτρης
 κείατο, τῶν τάχ' ἐμελλον Ἀχαιοὶ πειρήσεσθαι.
 τὸν ῥ' ἐπὶ πῆχει ἐλὼν ἔλκεν νευρὴν γλυφίδας τε,
 αὐτόθεν ἐκ δίφροιο καθήμενος, ἦκε δ' διστόν 420
 ἅντα τιτυσκόμενος, πελέκεων δ' οὐκ ἤμβροτε πάντων
 πρώτης στείλειῃς, διὰ δ' ἀμπερὲς ἦλθε θύραζε
 ἰὸς χαλκοβαρῆς. ὁ δὲ Τηλέμαχον προσέειπεν·
 „Τηλέμαχ', οὗ σ' ὁ ξεῖνος ἐνὶ μεγάροισιν ἐλέγχει
 ἥμενος· οὐδέ τι τοῦ σκοποῦ ἤμβροτον οὐδέ τι τόξον 425
 δὴν ἔκαμον τανύων· ἔτι μοι μένος ἐμπεδὸν ἐστίν,
 οὐχ ὥς με μνηστῆρες ἀτιμάζοντες ὄνουνται.
 νῦν δ' ὦρη καὶ δόρπον Ἀχαιοῖσιν τετυκέσθαι
 ἐν φάει, αὐτὰρ ἐπειτα καὶ ἄλλως ἐψιάσθαι
 μολπῇ καὶ φόρμιγγι· τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτός.“ 430
 ἦ καὶ ἐπ' ὀφρύσι νεῦσεν ὁ δ' ἀμφέθετο ξίφος ὀξὺ
 Τηλέμαχος, φίλος υἱὸς Ὀδυσσεύος θεῖοιο,
 ἀμφὶ δὲ χεῖρα φίλην βάλεν ἔγχει, ἄγχι δ' ἄρ' αὐτοῦ
 παρ' θρόνον ἐστήκει κεκορυθμένος αἰδοπι χαλκῷ.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ X.

Μνηστῆροφονία.

αὐτὰρ ὁ γυμνώθη δακέων πολύμητις Ὀδυσσεύς,
 ἄλτο δ' ἐπὶ μέγαν οὐδὸν ἔχων βιὸν ἥδ' ἐφαρέτρην
 ἰῶν ἐμπλείην, ταχέας δ' ἐκχεύατ' ὀιστοὺς
 αὐτοῦ πρόσθε ποδῶν, μετὰ δὲ μνηστῆρσιν ἔειπεν·
 „οὔτος μὲν δὴ ἄεθλος ἀάτος ἐκτετέλεσται· 5
 νῦν αὖτε σκοπὸν ἄλλον, ὃν οὗ πῶ τις βάλεν ἀνὴρ,
 εἴσομαι, αἶ κε τύχωμι, πόρῃ δέ μοι εὖχος Ἀπόλλων.“
 ἦ καὶ ἐπ' Ἀντινόφῳ ἰθύνετο πικρὸν ὀιστόν.
 ἦ τοι ὁ καλὸν ἄλειςον ἀναιρήσεσθαι ἐμελλεν,
 χρύσειον ἄμφωτον, καὶ δὴ μετὰ χερσὶν ἐνώμα, 10
 ὄφρα πίοι οἶνοιο, φόνος δέ οἱ οὐκ ἐνὶ θυμῷ
 μέμβλετο· τίς κ' οἶοιτο μετ' ἀνδράσι δαιτυμόνεσσι
 μοῦνον ἐνὶ πλεόνεσσι, καὶ εἰ μάλα καρτερὸς εἴη,
 οἷ τεύξειν θάνατόν τε κακὸν καὶ κῆρα μέλαιναν;
 τὸν δ' Ὀδυσσεὺς κατὰ λαιμὸν ἐπισχόμενος βάλεν ἰφ, 15
 ἀντικρὺς δ' ἀπαλοῖο δι' αὐχένος ἤλυθ' ἀκωκή.
 ἐκλίνθη δ' ἐτέρωσε, δέπας δέ οἱ ἔκπεσε χειρὸς
 βλημένου, αὐτίκα δ' αὐλὸς ἀνὰ ῥίνας παχὺς ἦλθεν
 αἵματος ἀνδρομέοιο. θοῶς δ' ἀπὸ εἶο τράπεξαν
 ᾧσε ποδὶ πλήξας, ἀπὸ δ' εἶδατα χεῦεν ἔραζε· 20
 σῆτός τε κρέα τ' ὅπτα φορύνετο. τοὶ δ' ὁμάδησαν
 μνηστῆρες κατὰ δῶμαθ', ὅπως ἴδον ἄνδρα πεσόντα,
 ἐκ δὲ θρόνων ἀνόρουσαν ὀρινθέντες κατὰ δῶμα,
 πάντοσε παπταίνοντες ἐνδμήτους ποτὶ τοίχους·
 οὐδέ πη ἀσπίς ἔην οὐδ' ἄλκιμον ἔγχος ἐλέσθαι. 25

νείκειον δ' Ὀδυσῆα χολωτοῖσιν ἐπέεσσιν·
 „ξεῖνε, κακῶς ἀνδρῶν τοξάζεαι. οὐκέτ' ἀέθλων
 ἄλλων ἀντιάσεις, νῦν τοι σῶς αἰπὺς ὄλεθρος·
 καὶ γὰρ δὴ νῦν φῶτα κατέκτανες, ὃς μὲγ' ἔριτος
 κούρων εἶν Ἰθάκῃ· τῷ σ' ἐνθάδε γῦπες ἔδονται.“ 30
 [ἴσκεν ἕκαστος ἀνὴρ, ἐπεὶ ἡ φάσαν οὐκ ἐθέλοντα
 ἄνδρα κατακτείνει· τὸ δὲ νῆπιοι οὐκ ἐνόησαν,
 ὥς δὴ σφιν καὶ πᾶσιν ὄλεθρου πείρατ' ἐφῆπτο.]
 τοὺς δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „ὦ κύνες, οὐ μ' ἐτ' ἐφάσκεθ' ὑπότροπον οἴκαδ' ἰκέσθαι 35
 δῆμον ἄπο Τρώων, ὅτι μοι κατεκείρετε οἶκον,
 δμωῆσιν τε γυναιξὶ παρευνάξεσθε βιαίως,
 αὐτοῦ τε ζῶοντος ὑπεμνάσθε γυναῖκα,
 οὔτε θεοὺς δείσαντες, οἳ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
 οὔτε τιν' ἀνθρώπων νέμεσιν κατόπισθεν ἔσεσθαι. 40
 νῦν ὕμιν καὶ πᾶσιν ὄλεθρου πείρατ' ἐφῆπται.“

ὥς φάτο, τοὺς δ' ἄρα πάντας ὑπὸ χλωρὸν δέος εἶλεν.
 [πάπτηνεν δὲ ἕκαστος, ὅπη φύγοι αἰπὺν ὄλεθρον.]
 Εὐρύμαχος δέ μιν οἶος ἀμειβόμενος προσέειπεν·
 „εἰ μὲν δὴ Ὀδυσσεὺς Ἰθακῆσιος εἰλήλουθας, 45
 ταῦτα μὲν αἵσιμα εἶπας, ὅσα ῥέξεσκον Ἀχαιοί,
 πολλὰ μὲν ἐν μεγάροισιν ἀτάσθαλα, πολλὰ δ' ἐπ' ἀγροῦ.
 ἀλλ' ὁ μὲν ἤδη κεῖται, ὃς αἵτιος ἐπλετο πάντων,
 Ἀντίνοος· οὗτος γὰρ ἐπὶ ἦλεν τάδε ἔργα,
 οὐ τι γάμου τόσσον κεχρημένος οὐδὲ χατίζων, 50
 ἀλλ' ἄλλα φρονέων, τὰ οἳ οὐκ ἐτέλεσσε Κρονίων,
 ὅφρ' Ἰθάκης κατὰ δῆμον ἐνκτιμένης βασιλεύοι
 αὐτός, ἀτὰρ σὸν παῖδα κατακτείνειε λοχῆσας.
 νῦν δ' ὁ μὲν ἐν μοίρῃ πέφαιτο, σὺ δὲ φεῖδες λαῶν
 σῶν. ἀτὰρ ἄμμες ὕπισθεν ἀρεσσάμενοι κατὰ δῆμον, 55
 ὅσσα τοι ἐκπέποται καὶ ἐδήδοται ἐν μεγάροισιν,

τιμὴν ἀμφὶς ἄγοντες ἑικοσάβοιον ἕκαστος,
χαλκὸν τε χρυσὸν τ' ἀποδώσομεν, εἰς δ' κε σὸν κῆρ
ἱανθῇ. πρὶν δ' οὗ τι νεμεσσητὸν κεχολῶσθαι.“

τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς· 60
„Εὐρύμαχ', οὐδ' εἰ μοι πατρώια πάντ' ἀποδοῖτε,
ὅσσα τε νῦν ὑμῖν ἔστι καὶ εἰ ποθεν ἄλλ' ἐπιθεῖτε,
οὐδέ κεν ὧς ἔτι χεῖρας ἐμὰς λήξαιμι φόνοιο,
πρὶν πᾶσαν μνηστῆρας ὑπερβασίην ἀποτίσαι.
νῦν ὑμῖν παράκειται ἐναντίον ἥε μάχεσθαι 65
ἢ φεύγειν, ὅς κεν θάνατον καὶ κῆρας ἀλύξῃ·
ἀλλὰ τιν' οὐ φεῦξεσθαι δίομαι αἰπὺν ὄλεθρον.“

ὧς φάτο, τῶν δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ.
τοῖσιν δ' Εὐρύμαχος μετεφώνεε δεύτερον αὐτίς·
„ὦ φίλοι, οὐ γὰρ στήσῃ ἀνὴρ ὅδε χεῖρας ἀάπτους, 70
ἀλλ' ἐπεὶ ἔλλαβε τόξον ἐύξοον ἠδὲ φαρέτρην,
οὐδοῦ ἄπο ξεστοῦ τοξάσσεται, εἰς δ' κε πάντας
ἄμμε κατακτείνει· ἀλλὰ μνησώμεθα χάρμης.
φάσγανά τε σπάσσασθε καὶ ἀντίσχεσθε τραπέζας
ἰὼν ὠκυμόρων· ἐπὶ δ' αὐτῷ πάντες ἔχωμεν 75
ἀθροοί, εἰ κέ μιν οὐδοῦ ἀπώσομεν ἠδὲ θυράων,
ἔλθωμεν δ' ἀνὰ ἄστν, βοῇ δ' ὤκιστα γένοιτο·
τῷ κε τάχ' οὗτος ἀνὴρ νῦν ὕστατα τοξάσσαιτο.“

ὧς ἄρα φωνήσας εἰρύσσατο φάσγανον ὀξύ,
χάλκεον, ἀμφοτέρωθεν ἀκαχμένον, ἄλτο δ' ἐπ' αὐτῷ 80
σμερδαλέα ἰάχων. ὁ δ' ἀμαρτῇ διὸς Ὀδυσσεύς
ἰὼν ἀποπροΐεις βάλλε στῆθος παρὰ μαζόν,
ἐν δὲ οἱ ἦπατι πῆξε θυὸν βέλος. ἐκ δ' ἄρα χειρὸς
φάσγανον ἦκε χαμᾶζε, περιορηδῆς δὲ τραπέζῃ
κάππεσεν ἰδνωθεὶς, ἀπὸ δ' εἶδατα χεῦεν ἔραζε 85
καὶ δέπας ἀμφικύπελλον. ὁ δὲ χθόνα τύπτε μετώπῳ
θυμῷ ἀνιάζων, ποσὶ δὲ θυρόνον ἀμφοτέροισιν

λακτιζων ἐτίνασσε· κατ' ὀφθαλμῶν δ' ἔχυτ' ἀχλὺς.

Ἀμφινόμος δ' Ὀδυσῆος εἰείσατο κυδαλίμοιο
ἀντίος ἄλξας, εἴρυτο δὲ φάσγανον ὀξύ, 90

εἰ πῶς οἱ εἴξειε θυράων. ἀλλ' ἄρα μιν φθῆ
Τηλέμαχος κατόπισθε βαλὼν χαλκήρεϊ δουρὶ
ῥῶμων μεσσηγὺς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσεν·
δούπησεν δὲ πεσὼν, χθόνα δ' ἤλασε παντὶ μετώπῳ.

Τηλέμαχος δ' ἀπόρουσε λιπὼν δολιχόσκιον ἔγχος 95
αὐτοῦ ἐν Ἀμφινόμῳ· περὶ γὰρ δῖε, μὴ τις Ἀχαιῶν
ἔγχος ἀνελκόμενον δολιχόσκιον ἢ ἐλάσειεν
φασγάνῳ ἄλξας ἢ προπρηνέα τύψαι.

βῆ δὲ θέειν, μάλα δ' ὦκα φίλον πατέρ' εἰσαφίκανεν,
ἄγχου δ' ἰστάμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα· 100

„ὦ πάτερ, ἦδη τοι σάκος οἶσω καὶ δύο δοῦρε
καὶ κυνέην πάγχαλκον, ἐπὶ κροτάφοις ἄραρυϊαν,
αὐτὸς τ' ἀμφιβαλεῦμαι ἰών, δώσω δὲ συβώτῃ
καὶ τῷ βουκόλῳ ἄλλα· τετευχῆσθαι γὰρ ἄμεινον.“

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς· 105
„οἶσε θέων, εἴως μοι ἀμύνεσθαι πάρ' οἷστοι·
μὴ μ' ἀποκινήσωσι θυράων μοῦνον ἐόντα.“

ὣς φάτο, Τηλέμαχος δὲ φίλῳ ἐπεπείθετο πατρί,
βῆ δ' ἰέναι θαλαμόνδ', ὅθι οἱ κλυτὰ τεύχεα κεῖτο.
ἐνθεν τέσσαρα μὲν σάκε' ἔξελε, δούρατα δ' ὀκτὼ 110
καὶ πίσυρας κυνέας χαλκήρεας ἱπποδασειάς·

βῆ δὲ φέρων, μάλα δ' ὦκα φίλον πατέρ' εἰσαφίκανεν·
αὐτὸς δὲ πρῶτιστα περὶ χροῖ δύσετο χαλκόν,
ὣς δ' αὐτῶς τῷ δμῶε δνέσθην τεύχεα καλά,
ἔσταν δ' ἄμφ' Ὀδυσῆα δαΐφρονα ποικιλομήτην. 115

αὐτὰρ ὃ γ', ὅφρα μὲν αὐτῷ ἀμύνεσθαι ἔσαν ἰοί,
τόφρα μνηστήρων ἕνα γ' αἰεὶ ᾧ ἐνὶ οἴκῳ
βάλλε τιτυσκόμενος, τοὶ δ' ἀγχιστίνοι ἐπιπτον.

αὐτὰρ ἐπεὶ λίπον ἰοὶ διστεύοντα ἄνακτα,
 τόξον μὲν πρὸς σταθμὸν ἐνσταθέος μεγάροιο 120
 ἔκλιν' ἐστάμεναι, πρὸς ἐνώπια παμφανόωντα,
 αὐτὸς δ' ἄμφ' ὤμοισι σάκος θέτο τετραθέλυμνον,
 κρατὶ δ' ἐπ' ἰφθίμῳ κυνέην ἐτύκτον ἔθηκεν,
 ἱππουριν· δεινὸν δὲ λόφος καθύπερθεν ἔνευεν·
 εἴλετο δ' ἄλκιμα δοῦρε δύω, κεκορυθμένα χαλκῷ. 125

ὀρσοθύρη δέ τις ἔσκεν ἐνδμήτῳ ἐνὶ τοίχῳ,
 ἀκρότατον δὲ παρ' οὐδὸν ἐνσταθέος μεγάροιο
 ἦν ὁδὸς ἐς λαύρην, σανίδες δ' ἔχον εὖ ἀραρυταί.
 τὴν δ' Ὀδυσσεὺς φράζεσθαι ἀνώγει δῖον ὑφορβὸν
 ἔστεῶτ' ἄγχ' αὐτῆς· μία δ' οἴη γίγνεται ἐφορμή. 130
 τοῖς δ' Ἀγέλαος μετέειπεν, ἔπος πάντεσσι πιφανύσκων·
 „ὦ φίλοι, οὐκ ἂν δὴ τις ἂν' ὀρσοθύρην ἀναβαίη
 καὶ εἰποι λαοῖσι, βοή δ' ὤκιστα γένοιτο;
 τῷ κε τάχ' οὗτος ἀνὴρ νῦν ὕστατα τοξάσσεται.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε Μελάνθιος αἰπόλος αἰγῶν· 135
 „οὐ πῶς ἔστ', Ἀγέλαε διοτρεφές· ἄγχι γὰρ αἰνῶς
 αὐλῆς καλὰ θύρετρα, καὶ ἀργαλέον στόμα λαύρης·
 καὶ χ' εἰς πάντας ἐρύκοι ἀνὴρ, ὅς τ' ἄλκιμος εἴη.
 ἀλλ' ἄγεθ', ὑμῖν τεύχε' ἐνείκω θωρηχθῆναι
 ἐκ θαλάμου· ἐνδον γάρ, οἶομαι, οὐδέ πη ἄλλη 140
 τεύχεα κατθέσθην Ὀδυσσεὺς καὶ φαίδιμος υἱός.“

ὥς εἰπὼν ἀνέβαινε Μελάνθιος αἰπόλος αἰγῶν
 ἐς θαλάμους Ὀδυσῆος ἀνὰ ῥῶγας μεγάροιο.
 ἔνθεν δῶδεκα μὲν σάκε' ἔξελε, τόσσα δὲ δοῦρα
 καὶ τόσσας κυνέας χαλκήρεας ἱπποδασείας· 145
 ἦν δ' ἱμεναι, μάλα δ' ὦκα φέρων μνηστῆρσιν ἔδωκεν.
 καὶ τότε Ὀδυσσεὺς λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ,
 ὥς περιβαλλομένους ἶδε τεύχεα, χερσὶ δὲ δοῦρα
 μακρὰ τινάσσοντας· μέγα δ' αὐτῷ φαίνεται ἔργον.

αἶψα δὲ Τηλέμαχον ἔπεα πτερόεντα προσηύδα· 150
 „Τηλέμαχ', ἡ μάλα δὴ τις ἐνὶ μεγάροισι γυναικῶν
 νῶϊν ἐποτρύνει πόλεμον κακόν, ἥδ' Μελανθεύς.“

τόν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἦύδα·
 „ὦ πάτερ, αὐτὸς ἐγὼ τόδε γ' ἤμβροτον, οὐδέ τις ἄλλος
 αἴτιος, ὃς θαλάμοιο θύρην πυκινῶς ἀραρυῖαν 155
 κάλλιπον ἀγκλίνας· τῶν δὲ σκοπὸς ἦεν ἀμείνων.
 ἀλλ' ἴθι, δὴτ' Εὐμαιε, θύρην ἐπίθες θαλάμοιο
 καὶ φράσαι, ἡ τις ἄρ' ἐστὶ γυναικῶν, ἡ τὰδε δέξει,
 ἡ νῖδος Δολιόιο Μελανθεύς, τὸν περ ὀίω.“

ὥς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον· 160
 βῆ δ' αὐτίς θαλαμόνδε Μελάνθιος αἰπόλος αἰγῶν
 οἷσων τεύχεα καλά. νόησε δὲ δῖος ὕφορβός,
 αἶψα δ' Ὀδυσσεῖα προσεφώνεεν ἐγγὺς ἐόντα·
 „διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
 κείνος δὴ αὐτ' αἰδήλος ἀνὴρ, ὃν οἰόμεθ' αὐτοί, 165
 ἔρχεται ἐς θάλαμον. σὺ δέ μοι νημερτὲς ἐνίσπες,
 ἡ μιν ἀποκτείνω, αἶ κε κρείσσων γε γένωμαι,
 ἥε σοὶ ἐνθάδ' ἄγω, ἵν' ὑπερβασίας ἀποτίσῃ
 πολλὰς, ὅσας οὗτος ἐμήσατο σῶ' ἐνὶ οἴκῳ.“

τόν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς· 170
 „ἦ τοι ἐγὼ καὶ Τηλέμαχος μνηστῆρας ἀγανούς
 σχήσομεν ἐντοσθεν μεγάρων μάλα περ μεμαῶτας·
 σφῶι δ' ἀποστρέψαντε πόδας καὶ χεῖρας ὑπερθεῖν
 ἐς θάλαμον βαλέειν, σανίδας δ' ἐκδῆσαι ὀπισθεν,
 σειρὴν δὲ πλεκτὴν ἐξ αὐτοῦ πειρῆναντε 175
 κίον' ἀν' ὑψηλὴν ἐρύσαι πελάσαι τε δοκοῖσιν,
 ὥς κεν δηθὰ ζωὸς ἐὼν χαλέπ' ἄλγεα πάσχη.“

ὥς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον ἠδὲ πύθοντο,
 βὰν δ' ἴμεν ἐς θάλαμον, λαθέτην δέ μιν ἔνδον ἐόντα.
 ἡ τοι ὁ μὲν θαλάμοιο μυχὸν κάτα τεύχε' ἐρέυνα, 180

τὼ δ' ἔσταν ἐκάτερθε παρὰ σταθμοῖσι μένοντε.
 εὖθ' ὑπὲρ οὐδὸν ἔβαινε Μελάνθιος αἰπόλος αἰγῶν
 τῇ ἑτέρῃ μὲν χειρὶ φέρων καλὴν τρυφάλειαν,
 τῇ δ' ἑτέρῃ σάκος εὐρὺ γέρον, πεπαλαγμένον ἄξῃ,
 Λαέρτεω ἥρωος, ὃ κουρίζων φορέεσκεν· 185
 δὴ τότε γ' ἤδη κείτο, ῥαφαὶ δ' ἐλέλυντο ἱμάντων·
 τὼ δ' ἄρ' ἐπαῖξανθ' ἐλέτην ἔρυσάν τε μιν εἶσω
 κουρίξ, ἐν δαπέδῳ δὲ χαμαὶ βάλον ἀχνύμενον κῆρ,
 σὺν δὲ πόδας χειρὰς τε δέον θυμαλγεί δεσμῷ
 εὖ μάλ' ἀποστρέψαντε διαμπερές, ὥς ἐκέλευσεν 190
 υἱὸς Λαέρταο, πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
 σειρήν δὲ πλεκτὴν ἐξ αὐτοῦ πειρήναντε
 κίον' ἄν' ὑψηλὴν ἔρυσαν πέλασάν τε δοκοῖσιν.
 τὸν δ' ἐπικερτομέων προσέφησ', Ἐύμαιε συβῶτα·
 „νῦν μὲν δὴ μάλα πάγχυ, Μελάνθιε, νύκτα φυλάξεις 195
 εὐνῇ ἐνι μαλακῇ καταλέγμενος, ὥς σε ἔοικεν·
 οὐδὲ σέ γ' ἡριγένεια παρ' Ὠκεανοῖο ῥοάων
 λήσει ἐπερχομένη χρυσόθρονος, ἡνίκ' ἀγινεῖς
 αἴγας μνηστῆρεςσι δόμον κάτα δαῖτα πένεσθαι.“
 ὥς ὁ μὲν αὖτις ἀλείπτο ταχὺς ὀλοῷ ἐνὶ δεσμῷ, 200
 τὼ δ' ἐς τεύχεα δύντε, θύρην ἐπιθέντε φαεινὴν,
 βήτην εἰς Ὀδυσῆα δαΐφρονα ποικιλομήτην.
 ἔνθα μένος πνείοντες ἐφέστασαν, οἳ μὲν ἐπ' οὐδοῦ
 τέσσαρες, οἳ δ' ἔντοσθε δόμων πολέες τε καὶ ἐσθλοί·
 τοῖσι δ' ἐπ' ἀγχίμολον θυγάτηρ Διὸς ἦλθεν Ἀθήνη 205
 Μέντορι εἰδομένη ἡμὲν δέμας ἠδὲ καὶ αὐδὴν.
 τὴν δ' Ὀδυσσεὺς γήθησεν ἰδὼν καὶ μῦθον ἔειπεν·
 „Μέντορ, ἄμυνον ἀρήν, μνησθαι δ' ἐτάροιο φίλοιο,
 ὃς σ' ἀγαθὰ ῥέξεσκον· ὁμηλικίῃ δέ μοι ἔσσι.“
 ὥς φάτ' ἰοόμενος λαοσσόον ἔμμεν Ἀθήνην. 210
 μνηστῆρες δ' ἐτέρωθεν ὁμόκλειον ἐν μεγάροισιν.

πρῶτος τήν γ' ἐνέειπε Δαμαστορίδης Ἀγέλαος·
 „Μέντορ, μή σ' ἐπέεσσι παραιπεπίδησιν Ὀδυσσεὺς
 μνηστήρεσσι μάχεσθαι, ἀμυνέμεναι δὲ οἷ αὐτῷ.
 ὦδε γὰρ ἡμέτερόν γε νόον τελέεσθαι ὀίω· 215
 ὁππότε κεν τούτους κτέωμεν, πατέρ' ἠδὲ καὶ υἱόν,
 ἐν δὲ σὺ τοῖσιν ἔπειτα πεφήσεται, οἷα μενοινᾷς
 ἔρδειν ἐν μεγάροις· σῶ δ' αὐτοῦ κῆρατι τίσεις.
 αὐτὰρ ἐπὴν ὑμέων γε βίας ἀφελώμεθα χαλκῷ,
 κτήμαθ', ὅποσσα τοι ἔστι, τά τ' ἐνδοθι καὶ τὰ θύρῳφιν, 220
 τοῖσιν Ὀδυσσεύς μεταμίξομεν· οὐδέ τοι νῆας
 ζῶειν ἐν μεγάροισιν ἐάσομεν, οὐδὲ θύγατρας,
 οὐδ' ἄλοχον κεδνὴν Ἰθάκης κατὰ ἄστνυ πολεύειν.“

ὣς φάτ', Ἀθηναίη δὲ χολώσατο κηρόθι μᾶλλον,
 νείκεσσεν δ' Ὀδυσῆα χολωτοῖσιν ἐπέεσσιν· 225
 „οὐκέτι σοί γ', Ὀδυσσεῦ, μένος ἔμπεδον οὐδέ τις ἀλκή,
 οἷη δ' ἄμφ' Ἑλένη λευκωλένῳ εὐπατερείῃ
 εἰνάετες Τρώεσσιν ἐμάρναο νωλεμεῖς αἰεὶ,
 πολλοὺς δ' ἄνδρας ἔπεφνες ἐν αἰνῇ δημοτῇτι,
 σῇ δ' ἥλω βουλῇ Πριάμου πόλις εὐρυάγνυα. 230
 πῶς δὴ νῦν, ὅτε σὸν γε δόμον καὶ κτήμαθ' ἱκάνεις,
 ἅντα μνηστήρων ὀλοφύρεαι ἄλκιμος εἶναι;
 ἀλλ' ἄγε δεῦρο, πέπον, παρ' ἔμ' ἵστασο καὶ ἶδε ἔργον,
 ὅφρ' εἰδῆς, οἷός τοι ἐν ἀνδράσι δυσμενέεσσι
 Μέντωρ Ἀλκιμίδης ἐνεργεσίας ἀποτίνειν.“ 235

ἣ δα καὶ οὐ πω πάγχυ δίδου ἑτεραλκέα νίκην,
 ἀλλ' ἔτ' ἄρα σθένεός τε καὶ ἀλκῆς πειρητίξεν
 ἡμὲν Ὀδυσσεύς ἠδ' υἱοῦ κυδαλίμοιο.
 αὐτῇ δ' αἰθαλόεντος ἀνὰ μεγάροιο μέλαθρον
 ἕξετ' ἀναΐξασα χελιδόνη εἰκέλη ἄντην. 240

μνηστήρας δ' ὥτρυνε Δαμαστορίδης Ἀγέλαος
 Εὐρύνομός τε καὶ Ἀμφιμέδων Δημοπτόλεμός τε

Πείσανδρός τε Πολυκτορίδης Πόλυβός τε δαΐφρων·
 οἱ γὰρ μνηστήρων ἀρετῇ ἔσαν ἔξοχ' ἄριστοι,
 ὅσσοι ἔτ' ἔζωον περὶ τε ψυχέων ἐμάχοντο· 245
 τοὺς δ' ἤδη ἐδάμασσε βιὸς καὶ ταρφέες ἰοί.
 τοῖς δ' Ἀγέλεως μετέειπεν, ἔπος πάντεσσι πιφάνυσκων·
 „ὦ φίλοι, ἤδη σχήσει ἀνὴρ ὃδε χεῖρας ἀάπτους·
 καὶ δὴ οἱ Μέντωρ μὲν ἔβη κενὰ εὐγμᾶτα εἰπών,
 οἱ δ' οἴοι λείπονται ἐπὶ πρώτῃσι θύρῃσιν. 250
 τῷ νῦν μὴ ἅμα πάντες ἀφίετε δούρατα μακρά,
 ἀλλ' ἄγεθ' οἱ ἔξ πρῶτον ἀκοντίσαιτ', αἱ κέ ποθι Ζεὺς
 δώῃ Ὀδυσσῆα βλῆσθαι καὶ κῦδος ἀρέσθαι.
 τῶν δ' ἄλλων οὐ κῆδος, ἐπὴν οὗτός γε πέσῃσιν.“

ὣς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκόντισαν, ὥς ἐκέλευεν, 255
 ἰέμενοι· τὰ δὲ πάντα ἐτώσια θῆκεν Ἀθήνη.
 τῶν ἄλλος μὲν σταθμὸν ἐυσταθέος μεγάροιο
 βεβλήκειν, ἄλλος δὲ θύρην πυκινῶς ἀραρυῖαν·
 ἄλλου δ' ἐν τοίχῳ μελίη πέσε χαλκοβάρεια.
 αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ δούρατ' ἀλεύαντο μνηστήρων, 260
 τοῖς δ' ἄρα μύθων ἦρχε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
 „ὦ φίλοι, ἤδη μὲν κεν ἐγὼν εἰποιμι καὶ ἅμιν
 μνηστήρων ἐς ὄμιλον ἀκοντίσαι, οἷ μεμάσιν
 ἡμέας ἐξαναρίζαι ἐπὶ προτέροισι κακοῖσιν.“

ὣς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκόντισαν ὀξέα δοῦρα 265
 ἅντα τιτυσκόμενοι. Δημοπτόλεμον μὲν Ὀδυσσεύς,
 Εὐρύαδην δ' ἄρα Τηλέμαχος, Ἐλατον δὲ συβώτης,
 Πείσανδρον δ' ἄρ' ἔπεφνε βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνὴρ.
 οἱ μὲν ἔπειθ' ἅμα πάντες ὁδᾶξ ἔλον ἄσπετον οὐδας,
 μνηστῆρες δ' ἀνεχώρησαν μεγάροιο μυχόνδε. 270
 τοὶ δ' ἄρ' ἐπήϊξαν, νεκύων δ' ἔξ ἐγχε' ἔλοντο.

αὐτίς δὲ μνηστῆρες ἀκόντισαν ὀξέα δοῦρα
 ἰέμενοι· τὰ δὲ πολλὰ ἐτώσια θῆκεν Ἀθήνη.

τῶν ἄλλος μὲν σταθμὸν ἐνσταθέος μεγάροιο
 βεβλήκειν, ἄλλος δὲ θύρην πυκινῶς ἀραρυῖαν· 275
 ἄλλον δ' ἐν τοίχῳ μελίη πέσε χαλκοβάρεια.
 Ἀμφιμέδων δ' ἄρα Τηλέμαχον βάλε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ
 λίγδην, ἄκρην δὲ ῥινὸν δηλήσατο χαλκός.
 Κτήσιππος δ' Εὐμαιοιὺν ὑπὲρ σάκος ἔγχει μακροῦ
 ὦμον ἐπέγραψεν· τὸ δ' ὑπέρπιατο, πίπτε δ' ἔραζε. 280
 τοὶ δ' αὖτ' ἀμφ' Ὀδυσῆα δαΐφρονα ποικιλομήτην
 μνηστῆρων ἐς ὄμιλον ἀκόντισαν ὀξέα δοῦρα.
 ἐνθ' αὖτ' Εὐρυδάμαντα βάλε πτολίπορθος Ὀδυσσεύς,
 Ἀμφιμέδοντα δὲ Τηλέμαχος, Πόλυβον δὲ συβώτης·
 Κτήσιππον δ' ἄρ' ἔπειτα βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνῆρ 285
 βεβλήκει πρὸς στῆθος, ἐπευχόμενος δὲ προσηύδα·
 „ὦ Πολυθερσεΐδῃ φιλοκέρτομε, μὴ ποτε πάμπαν
 εἰκῶν ἀφραδίης μέγα εἰπεῖν, ἀλλὰ θεοῖσιν
 μῦθον ἐπιτρέψαι, ἐπεὶ ἡ πολὺν φέρτεροί εἰσιν.
 τοῦτό τοι ἀντὶ ποδὸς ξεινήιον, ὃν ποτ' ἔδωκας 290
 ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ δόμον κατ' ἀλητεύοντι.“

ἡ ῥα βοῶν ἐλίκων ἐπιβουκόλος· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
 οὔτα Λαμαστορίδην αὐτοσχεδὸν ἔγχει μακροῦ.
 Τηλέμαχος δ' Εὐηνορίδην Λειώκριτον οὔτα
 δουρὶ μέσον κενεῶνα, διαπρὸ δὲ χαλκὸν ἔλασσεν· 295
 ἤριπε δὲ πρηνῆς, χθόνα δ' ἤλασε παντὶ μετώπῳ.
 δὴ τότε Ἀθηναίῃ φθισίμβροτον αἰγίδ' ἀνέσχεν
 ὑπόθεν ἐξ ὀροφῆς· τῶν δὲ φρένες ἐπτοίγηθεν.
 οἱ δ' ἐφέβοντο κατὰ μέγαρον βόες ὥς ἀγελαῖαι·
 τὰς μὲν τ' αἰόλος οἷστρος ἐφορμηθεὶς ἐδόνησεν 300
 ὦρῃ ἐν εἰαρινῇ, ὅτε τ' ἡματα μακρὰ πέλονται.
 οἱ δ' ὥς τ' αἰγυπιοὶ γαμψώνυχες ἀγκυλοχεῖλαι
 ἐξ ὀρέων ἐλθόντες ἐπ' ὀρνίθεσσι θόρωσιν·
 ταὶ μὲν τ' ἐν πεδίῳ νέφεα πτώσσουσαι ἵενται,

οἱ δέ τε τὰς ὀλέκουσιν ἐπάλμενοι, οὐδέ τις ἀλκή 305
 γίγνεται οὐδὲ φυγή, χαίρουσι δέ τ' ἄνδρες ἄγρῃ·
 ὥς ἄρα τοὶ μνηστῆρας ἐπεσσύμενοι κατὰ δῶμα
 τύπτου ἐπιστροφάδην· τῶν δὲ στόνος ὤρνυτ' ἀεικῆς
 κράτων τυπτομένων, δάπεδον δ' ἅπαν αἵματι θύεν.

Λειώδης δ' Ὀδυσῆος ἐπεσσύμενος λάβε γούνων, 310
 καὶ μιν λισσόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 „γοννοῦμαί σ', Ὀδυσσεῦ, σὺ δέ μ' αἶδεο καὶ μ' ἐλέησον·
 οὐ γάρ πώ τινά φημι γυναικῶν ἐν μεγάροισιν
 εἶπεν οὐδέ τι ῥέξαι ἀτάσθαλον, ἀλλὰ καὶ ἄλλους
 παύεσκον μνηστῆρας, ὅτις τοιαῦτά γε ῥέξοι. 315
 ἀλλὰ μοι οὐ πείθοντο κακῶν ἀπὸ χειρὸς ἔχεσθαι·
 τῷ καὶ ἀτασθαλίῃσιν ἀεικέα πότμον ἐπέσπον.
 αὐτὰρ ἐγὼ μετὰ τοῖσι θυοσκόος οὐδὲν ἐοργῶς
 κείσομαι, ὥς οὐκ ἔστι χάρις μετόπισθ' ἐυεργέων.“

τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „εἰ μὲν δὴ μετὰ τοῖσι θυοσκόος εὐχεα εἶναι, 321
 πολλάκι πού μέλλεις ἀρῆμεναι ἐν μεγάροισιν
 τηλοῦ ἔμοι νόστοιο τέλος γλυκεροῖο γενέσθαι,
 σοὶ δ' ἄλοχόν τε φίλην σπέσθαι καὶ τέκνα τεκέσθαι.
 τῷ οὐκ ἂν θάνατόν γε δυσηλεγέα προφύγοισθα.“ 325

ὥς ἄρα φωνήσας ξίφος εἴλετο χειρὶ παχείῃ
 κείμενον, ὃ ῥ' Ἀγέλαος ἀποπροέηκε χαμᾶζε
 κτεινόμενος· τῷ τὸν γε κατ' αὐχένα μέσσον ἔλασεν.
 φθεγγομένου δ' ἄρα τοῦ γε κάρη κονίησιν ἐμίχθη.

Τερπιάδης δέ τ' αἰοῖδος ἀλύσκαυε κῆρα μέλαιναν, 330
 Φήμιος, ὅς ῥ' ἤειδε μετὰ μνηστῆρσιν ἀνάγκη.
 ἔσθη δ' ἐν χεῖρεσσιν ἔχων φόρμιγγα λίγειαυ
 ἄγχι παρ' ὀρσοθύρῃν· δίχα δὲ φρεσὶ μερμηρίζεν,
 ἣ ἐκδὺς μέγαροιο Διὸς μεγάλου ποτὶ βωμόν
 ἐρκεῖον ἵζοιτο τετυγμένον, ἐνθ' ἄρα πολλὰ 335

Λαέρτης Ὀδυσσεύς τε βοῶν ἐπὶ μηρί' ἔκηαν,
 ἥ γούνων λίσσοιτο προσαιῖξας Ὀδυσῆα.
 ὧδε δέ οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι,
 γούνων ἄψασθαι Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος.
 ἥ τοι ὁ φόρμιγγα γλαφυρὴν κατέβηκε χαμαῖζε 340
 μεσσηγὺς κρητῆρος ἰδὲ θρόνου ἀργυροήλου,
 αὐτὸς δ' αὐτ' Ὀδυσῆα προσαιῖξας λάβε γούνων,
 καὶ μιν λισσόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 „γουννοῦμαί σ', Ὀδυσεῦ, σὺ δέ μ' αἶδεο καὶ μ' ἐλέησον.
 αὐτῷ τοι μετόπισθ' ἄχος ἔσσεται, εἴ κεν ᾄοιδὸν 345
 πέφνης, ὅς τε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν αἰεῖδω.
 αὐτοδίδακτος δ' εἰμὶ, θεὸς δέ μοι ἐν φρεσὶν οἶμας
 παντοίας ἐνέφυσεν· ἔοικα δέ τοι παραεΐδειν
 ὥς τε θεῶ· τῷ μὴ με λιλαίεο δειροτομῆσαι.
 καὶ κεν Τηλέμαχος τάδε γ' εἰποι, σὸς φίλος υἱός, 350
 ὥς ἐγὼ οὔ τι ἐκὼν ἐς σὸν δόμον, οὐδὲ χατίζων,
 πωλεύμην μνηστῆρσιν ἀεισόμενος μετὰ δαΐτας,
 ἀλλὰ πολὺν πλέονες καὶ κρείσσονες ἦγον ἀνάγκη.“
 ὧς φάτο, τοῦ δ' ἤκουσ' ἱερὴ Ἥς Τηλεμάχοιο,
 αἶψα δ' ἐδν πατέρα προσεφώνεεν ἐγγὺς ἐόντα· 355
 „ἴσχεο, μηδέ τι τοῦτον ἀναίτιον οὔταε χαλκῷ.
 καὶ κήρυκα Μέδοντα σαώσομεν, ὅς τέ μεν αἰεὶ
 οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ κηδέσκετο παιδὸς ἐόντος,
 εἰ δὴ μὴ μιν ἔπεφνε Φιλοίτιος ἥε συβώτης,
 ἥε σοὶ ἀντεβόλησεν ὀρινομένῳ κατὰ δῶμα.“ 360
 ὧς φάτο, τοῦ δ' ἤκουσε Μέδων πεπνυμένα εἰδώς·
 πεπτηὼς γάρ ἔκειτο ὑπὸ θρόνον, ἀμφὶ δὲ δέσμα
 ἔστο βοὸς νεόδαρτον, ἀλύσκων κῆρα μέλαιναν.
 αἶψα δ' ὑπὸ θρόνον ὤρτο, βοὸς δ' ἀπέδυνε βοεήν,
 Τηλέμαχον δ' ἄρ' ἔπειτα προσαιῖξας λάβε γούνων, 365
 καὶ μιν λισσόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

„ὦ φίλ', ἐγὼ μὲν ὃδ' εἰμί· σὺ δ' ἴσχεο, εἰπὲ δὲ πατρί,
μή με περισθενέων δηλήσεται ὀξεί χαλκῷ,
ἀνδρῶν μνηστῆρων κεχολωμένος, οἷ οἱ ἔκειρον
κτῆματ' ἐνὶ μεγάροις, σὲ δὲ νῆπιοι οὐδὲν ἔτιον.“ 370

τὸν δ' ἐπιμειδήσας προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
„θάρσει, ἐπεὶ δὴ σ' οὗτος ἐρύσατο καὶ ἐσάωσεν,
ὄφρα γυνῶς κατὰ θυμόν, ἀτὰρ εἴπησθα καὶ ἄλλω,
ὥς κακοεργίης ἐνεργεσίῃ μέγ' ἀμείνων.
ἀλλ' ἐξελθόντες μεγάρων ἕξεσθε θύραζε 375
ἐκ φόνου εἰς αὐλήν, σύ τε καὶ πολύφημος ἀοιδός,
ὄφρ' ἂν ἐγὼ κατὰ δῶμα πονήσομαι, ὅττεό με χρή.“

ὥς φάτο, τὼ δ' ἔξω βήτην μεγάροιο κίοντε.
ἕξεσθην δ' ἄρα τῷ γε Διὸς μεγάλου ποτὶ βωμόν,
πάντοσε παπταίνοντε, φόνον ποτιδεγμένω αἰεὶ· 380
πάπτηνεν δ' Ὀδυσσεὺς καθ' ἐὼν δόμον, εἴ τις ἐτ' ἀνδρῶν
ζῶδς ὑποκλοπέοιτο, ἀλύσκων κῆρα μέλαιναν.
τοὺς δὲ ἶδεν μάλα πάντας ἐν αἵματι καὶ κονίῃσιν
πεπτεῶτας πολλούς, ὧς τ' ἰχθύας, οὓς θ' ἀλιῆες
κοῖλον ἐς αἰγιάλῳ πολιῆς ἔκτοσθε θαλάσσης 385
δικτύῳ ἐξέρυσαν πολυωπῶ· οἱ δέ τε πάντες
κύμαθ' ἄλδς ποθέοντες ἐπὶ ψαμάθοισι κέχυνται·
τῶν μὲν τ' ἥελιος φαέθων ἐξείλετο θυμόν·
ὥς τότ' ἄρα μνηστῆρες ἐπ' ἀλλήλοισι κέχυντο.
δὴ τότε Τηλέμαχον προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς· 390
„Τηλέμαχ', εἰ δ' ἄγε μοι κάλεσον τροφὸν Εὐρύκλειαν,
ὄφρα ἔπος εἴπωμι, τό μοι καταθύμιόν ἐστιν.“

ὥς φάτο, Τηλέμαχος δὲ φίλῳ ἐπεπεΐθετο πατρί,
κινήσας δὲ θύρην προσέφη τροφὸν Εὐρύκλειαν·
„δεῦρο δὴ ὄρσο, γρήν παλαιγενές, ἥ τε γυναικῶν 395
δμῳάων σκοπὸς ἐσσι κατὰ μέγαρ' ἡμετεράων.
ἔρχεο· κικλήσκει σε πατήρ ἐμός, ὄφρα τι εἴπη.“

ὥς ἄρ' ἐφώνησεν, τῇ δ' ἄπτερος ἐπλετο μῦθος,
 ὤϊξεν δὲ θυράς μεγάρων ἐν ναιεταόντων,
 βῆ δ' ἵμεν, αὐτὰρ Τηλέμαχος πρόσθ' ἡγεμόνευεν. 400
 εὖρεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα μετὰ καταμένοισι νέκυσσι
 αἵματι καὶ λύθρῳ πεπαλαγμένον ὥς τελέοντα,
 ὃς ῥά τε βεβρωκὼς βοὸς ἔρχεται ἀργαύλοιο·
 πᾶν δ' ἄρα οἱ στήθος τε παρήϊά τ' ἀμφοτέρωθεν
 αἱματόεντα πέλει, δεινὸς δ' εἰς ὧπα ιδέσθαι. 405
 ὥς Ὀδυσσεὺς πεπάλακτο πόδας καὶ χεῖρας ὑπερθευ.
 ἦ δ' ὥς οὖν νέκυάς τε καὶ ἄσπετον εἶσιδεν αἶμα,
 ἴθυσέν ῥ' ὀλολύξαι, ἐπεὶ μέγα εἶσιδεν ἔργον·
 ἀλλ' Ὀδυσσεὺς κατέρυκε καὶ ἔσχεθεν ἱεμένην περ,
 καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα. 410
 „ἐν θυμῷ, γρηῷ, χαῖρε καὶ ἴσχεο μηδ' ὀλόλυξε·
 οὐχ ὁσίη καταμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάσθαι.
 τούσδε δὲ μοῖρ' ἐδάμασσε θεῶν καὶ σχέτλια ἔργα·
 οὐ τίνα γὰρ τίεσκον ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
 οὐ κακὸν οὐδὲ μὲν ἐσθλόν, ὃ τέ σφεας εἰσαφίκοιτο. 415
 τῷ καὶ ἀτασθαλίησιν ἀεικέα πότμον ἐπέσπον.
 ἀλλ' ἄγε μοι σὺ γυναικας ἐνὶ μεγάροις κατάλεξον,
 αἷ τέ μ' ἀτιμάζουσιν καὶ αἷ νηλείτιδές εἰσιν.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια·
 „τοιγὰρ ἐγὼ τοι, τέκνον, ἀληθεῖην καταλέξω. 420
 πεντήκοντά τοι εἰσιν ἐνὶ μεγάροισι γυναικες
 δμωαί· τὰς μὲν τ' ἔργα διδάξαμεν ἐργάζεσθαι,
 εἰριά τε ξαίνειν καὶ δουλοσύνην ἀνέχεσθαι·
 τῶν δώδεκα πᾶσαι ἀναιδείης ἐπέβησαν,
 οὗτ' ἐμὲ τίουσιν οὗτ' αὐτὴν Πηνελόπειαν. 425
 Τηλέμαχος δὲ νέον μὲν ἀέξετο, οὐδέ ἑ μήτηρ
 σημαίνειν εἶασκεν ἐπὶ δμῳῇσι γυναιξίν.
 ἀλλ' ἄγ' ἐγὼν ἀναβᾶς ὑπερώια σιγαλόεντα

εἶπω σῇ ἀλόχῳ, τῇ τις θεὸς ὕπνον ἐπέωρσεν.“

τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „μή πω τὴν γ' ἐπέγειρε· σὺ δ' ἐνθάδε εἰπὲ γυναιξὶν 431
 ἐλθέμεν, αἵ περ πρόσθεν ἀεικέα μηχανόωντο.“

ὥς ἄρ' ἔφη, γοῆυς δὲ διέκ μεγάροιο βεβήκειν
 ἀγγελέουσα γυναιξὶ καὶ ὀτρυνέουσα νέεσθαι.
 αὐτὰρ ὁ Τηλέμαχον καὶ βουκόλον ἠδὲ συμβώτην 435
 εἰς ἑκαλεσσάμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 „ἄρχετε νῦν νέκυας φορέειν καὶ ἄνωχθε γυναικας·
 αὐτὰρ ἔπειτα θρόνους περικαλλέας ἠδὲ τραπέζας
 ὕδατι καὶ σπόγγοισι πολυτρήτοισι καθαίρειν.
 αὐτὰρ ἐπὴν δὴ πάντα δόμον κατακοσμήσῃθε, 440
 δμῳὰς ἐξαγαγόντες ἐυσταθέος μεγάροιο
 μεσσηγύς τε θόλου καὶ ἀμύμονος ἔρκεος αὐλῆς,
 θεινέμεναι ξίφεσιν ταννῆκεσιν, εἰς ὃ κε πασέων
 ψυχὰς ἐξαφέλῃσθε καὶ ἐκκλεάθωντ' Ἀφροδίτης,
 τὴν ἄρ' ὑπὸ μνηστῆρσιν ἔχον μίσγοντό τε λάθρῃ.“ 445

ὥς ἔφαθ', αἱ δὲ γυναικες ἀολλέες ἦλθον ἅπασαι
 αἶν' ὀλοφυρόμεναι θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέουσαι.
 πρῶτα μὲν οὖν νέκυας φόρεον κατατεθνηῶτας,
 καὶ δ' ἄρ' ὑπ' αἰθούσῃ τίθεσαν ἐνερκέος αὐλῆς,
 ἀλλήλοισιν ἐρείδουσαι. σήμαινε δ' Ὀδυσσεύς 450
 αὐτὸς ἐπισπέρχων, ταὶ δ' ἐκφόρεον καὶ ἀνάγκη.
 αὐτὰρ ἔπειτα θρόνους περικαλλέας ἠδὲ τραπέζας
 ὕδατι καὶ σπόγγοισι πολυτρήτοισι κάθαιρον.
 αὐτὰρ Τηλέμαχος καὶ βουκόλος ἠδὲ συμβώτης
 λίστροισιν δάπεδον πύκα ποιητοῖο δόμοιο 455
 ξῦον· ταὶ δ' ἐφόρεον δμῳαί, τίθεσαν δὲ θύραζε.
 αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ πᾶν μέγαρον διεκοσμήσαντο,
 δμῳὰς δ' ἐξαγαγόντες ἐυσταθέος μεγάροιο
 μεσσηγύς τε θόλου καὶ ἀμύμονος ἔρκεος αὐλῆς,

εἴλεον ἐν στείνει, ὅθεν οὐ πως ἦεν ἀλύξαι. 460

τοῖσι δὲ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἤρχ' ἀγορεύειν·

„μὴ μὲν δὴ καθαρῷ θανάτῳ ἀπὸ θυμὸν ἐλοίμην

τάων, αἶ δὴ ἐμῇ κεφαλῇ κατ' ὀνειδέα χεῦαν

μητέρι θ' ἡμετέρῃ παρὰ τε μνηστῆρσιν ἱανον.“

ὥς ἄρ' ἔφη καὶ πείσμα νεὸς κυανοπρώροιο 465

κίονος ἐξάψας μεγάλης περιβάλλε θόλοιο,

ὑπόσ' ἐπεντανύσας, μὴ τις ποσὶν οὐδας ἵκοιτο.

ὥς δ' ὅτ' ἂν ἦ κίχλαι τανυσίπτεροι ἢ πέλειαι

ἔρκει ἐνιπλήξωσι, τό θ' ἐστήκη ἐνὶ θάμνῳ,

αὐλιν ἐσιέμεναι, στυγερός δ' ὑπεδέξατο κοῖτος, 470

ὥς αἶ γ' ἐξείης κεφαλὰς ἔχον, ἀμφὶ δὲ πάσαις

δειρῆσιν βρόχοι ἦσαν, ὅπως οἴκτιστα θάνοιεν.

ἤσπαιρον δὲ πόδεσσι μίνυνθά περ, οὐ τι μάλα δῆν.

ἐκ δὲ Μελάνθιον ἦγον ἀνὰ πρόθυρόν τε καὶ αὐλήν·

τοῦ δ' ἀπὸ μὲν ῥῖνας τε καὶ οὐατα νηλεὶ χαλκῷ 475

τάμνον μήδεά τ' ἐξέρυσαν, κυσὶν ὦμα δάσασθαι,

χεῖράς τ' ἠδὲ πόδας κόπτον κεκοτηότι θυμῷ.

οἱ μὲν ἔπειτ' ἀπονιψάμενοι χεῖράς τε πόδας τε

εἰς Ὀδυσῆα δόμονδε κίον, τετέλεστο δὲ ἔργον·

αὐτὰρ ὃ γε προσέειπε φίλῃν τροφὸν Εὐρύκλειαν· 480

„οἶσε θείειον, γρῆν, κακῶν ἄκος, οἶσε δέ μοι πῦρ,

ὅφρα θειεῶσω μέγαρον. σὺ δὲ Πηνελόπειαν

ἐλθεῖν ἐνθάδ' ἄνωχθι σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν,

πάσας δ' ὄτρυνον δμῶας κατὰ δῶμα νέεσθαι.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε φίλῃ τροφὸς Εὐρύκλεια· 485

„ναὶ δὴ ταῦτά γε, τέκνον ἐμόν, κατὰ μοῖραν ἔειπες.

ἀλλ' ἄγε τοι χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματ' ἐνείκω,

μηδ' οὔτω ῥάκεσιν πεπνυκασμένος εὐρέας ὦμους

ἔσταθ' ἐνὶ μεγάροισι· νεμεσσητὸν δέ κεν εἴῃ.“

τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς· 490

„πῦρ νῦν μοι πρῶτιστον ἐνὶ μεγάροισι γενέσθω.“

ὥς ἔφατ', οὐδ' ἀπίθησε φίλῃ τροφὸς Εὐρύκλεια,
ἤνεικεν δ' ἄρα πῦρ καὶ θήιον· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
εὖ διεθείωσεν μέγαρον καὶ δῶμα καὶ αὐλήν.

γρῆς δ' αὖτ' ἀπέβη διὰ δώματα κάλ' Ὀδυσῆος 495
ἀγγελέουσα γυναιξὶ καὶ ὀτρυνέουσα νέεσθαι·
αἱ δ' ἴσαν ἐκ μεγάροιο δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι.
αἱ μὲν ἄρ' ἀμφεχέοντο καὶ ἡσπάζοντ' Ὀδυσῆα,
καὶ κύνεον ἀγαπαζόμεναι κεφαλὴν τε καὶ ὦμους
χειρὰς τ' αἰνύμεναι· τὸν δὲ γλυκὺς ἱμερὸς ἦρειν 500
κλάνθυμοῦ καὶ στοναχῆς, γίγνωσκε δ' ἄρα φρεσὶ πάσας.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ψ.

Ὀδυσσεύς ὑπὸ Πηνελόπης ἀναγνωρισμός.

γρῆς δ' εἰς ὑπερῷ' ἀνεβήσεται καρχαλόωσα,
δεσποίνῃ ἐρέουσα φίλον πόσιν ἐνδον ἐόντα·
γούνατα δ' ἐρῶσαντο, πόδες δ' ὑπερικταίνοντο.
στῇ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς καὶ μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
„ἔγρεο, Πηνελόπεια, φίλον τέκος, ὅφρα ἴδῃαι 5
ὀφθαλμοῖσι τεοῖσι, τά τ' ἔλδαι ἡματα πάντα.
ἦλθ' Ὀδυσσεὺς καὶ οἶκον ἱκάνεται ὅψε περ ἐλθῶν,
μνηστῆρας δ' ἔκτεινεν ἀγήνορας, οἳ τέ οἱ οἶκον
κῆδεσκον καὶ κτήματ' ἔδον βιόωντό τε παῖδα.“

τὴν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια· 10
„μαῖα φίλη, μάρωγην σε θεοὶ θέσαν, οἳ τε δύνανται
ἄφρονα ποιῆσαι καὶ ἐπίφρονά περ μάλ' ἐόντα,
καὶ τε χαλιφρονέοντα σαοφροσύνης ἐπέβησαν·

οἷ σέ περ ἔβλαψαν, πρὶν δὲ φρένας αἰσίμη ἦσθα.
 τίπτε με λωβεύεις πολυπενθέα θυμὸν ἔχουσαν; 15
 ταῦτα παρὲξ ἐρέουσα καὶ ἐξ ὕπνου μ' ἀνεγείρεις
 ἡδέος, ὅς μ' ἐπέδησε φίλα βλέφαρ' ἀμφικαλύψας;
 οὐ γάρ πω τοιόνδε κατέδραθον, ἐξ οὗ Ὀδυσσεὺς
 ὦχετ' ἐποψόμενος Κακοῖλιον οὐκ ὀνομαστήν.
 ἀλλ' ἄγε νῦν κατάρβηθι καὶ ἄψ ἔρχευ μεγαρόνδε. 20
 εἰ γάρ τίς μ' ἄλλη γε γυναικῶν, αἷ μοι ἔασιν,
 ταῦτ' ἐλθοῦσ' ἡγγεῖλε καὶ ἐξ ὕπνου μ' ἀνέγειρεν,
 τῷ κε τάχα στυγερῶς μιν ἐγὼν ἀπέπεμψα νέεσθαι
 αὐτίς ἔσω μέγαρον· σὲ δὲ τοῦτό γε γῆρας ὀνήσει.“

τὴν δ' αὖτε προσέειπε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια· 25
 „οὐ τί σε λωβεύω, τέκνον φίλον, ἀλλ' ἔτυμόν τοι
 ἦλθ' Ὀδυσσεὺς καὶ οἶκον ἰκάνεται, ὥς ἀγορεύω,
 ὁ ξεῖνος, τὸν πάντες ἀτίμων ἐν μεγάροισιν.
 Τηλέμαχος δ' ἄρα μιν πάλαι ἦδεεν ἔνδον ἑόντα,
 ἀλλὰ σκαφορσύνησι νοήματα πατρὸς ἔκευθεν, 30
 ὄφρ' ἀνδρῶν τίσαιτο βίην ὑπερηνορεόντων.“

ὥς ἔφαθ', ἡ δ' ἐχάρη καὶ ἀπὸ λέκτροιο θοροῦσα
 γρη῏ περιπλέχθη, βλεφάρων δ' ἀπὸ δάκρυον ἦκεν,
 καὶ μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 „εἰ δ' ἄγε δὴ μοι, μαῖα φίλη, νημερτὲς ἐνίσπες, 35
 εἰ ἐτεδν δὴ οἶκον ἰκάνεται, ὥς ἀγορεύεις,
 ὅπως δὴ μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφῆκεν
 μοῦνος ἐών, οἳ δ' αἰὲν ἀολλέες ἔνδον ἐμιμνον.“

τὴν δ' αὖτε προσέειπε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια·
 „οὐκ ἴδον, οὐ πυθόμην, ἀλλὰ στόνον οἶον ἤκουσα 40
 κτεινομένων· ἡμεῖς δὲ μυχῶ θαλάμων ἐνπῆκτων
 ἡμεῖθ' ἀτυζόμεναι, σανίδες δ' ἔχον εὖ ἀραρυῖαι,
 πρὶν γ' ὅτε δὴ με σὸς υἱὸς ἀπὸ μεγάροιο κάλεσσεν
 Τηλέμαχος· τὸν γάρ ῥα πατήρ προέηκε καλέσσαι.

εὖρον ἔπειτ' Ὀδυσῆα μετὰ κταμένοισι νέκυσσιν 45
 ἔστεῳθ'· οἱ δέ μιν ἀμφί, κραταίπεδον οὔδας ἔχοντες,
 κεῖατ' ἐπ' ἀλλήλοισιν· ἰδοῦσά κε θυμὸν ἰάνθησ
 [αἵματι καὶ λύθρῳ πεπαλαγμένον ὥς τε λέοντα].
 νῦν δ' οἱ μὲν δὴ πάντες ἐπ' αὐλείησι θύρῃσιν
 ἀθρόοι, αὐτὰρ ὁ δῶμα θειοῦται περικαλλές, 50
 πῦρ μέγα κηάμενος, σὲ δέ με προέηκε καλέσσαι.
 ἀλλ' ἔπευ, ὄφρα σφῶι ἐνφροσύνῃς ἐπιβῆτον
 ἀμφοτέρῳ φίλον ἦτορ, ἐπεὶ κακὰ πολλὰ πέποσθε.
 νῦν δ' ἤδη τόδε μακρὸν ἐέλδωρ ἐκτετέλεσται·
 ἦλθε μὲν αὐτὸς ζωὸς ἐφέστιος, εὔρε δὲ καὶ σὲ 55
 καὶ παῖδ' ἐν μεγάροισι· κακῶς δ' οἷ πέρ μιν ἔρεξον
 μνηστῆρες, τοὺς πάντας ἐτίσατο ᾧ ἐνὶ οἴκῳ.“

τὴν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
 „μαῖα φίλη, μὴ πω μέγ' ἐπεύχεο καρχαλόωσα.
 οἴσθα γάρ, ὥς κ' ἀσπαστὸς ἐνὶ μεγάροισι φανείη 60
 πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί τε καὶ νίει, τὸν τεκόμεσθα·
 ἀλλ' οὐκ ἔσθ' ὅδε μῦθος ἐτήτυμος, ὥς ἀγορεύεις,
 ἀλλὰ τις ἀθανάτων κτεῖνε μνηστῆρας ἀγανούς,
 ὕβριν ἀγασσάμενος θυμαλγέα καὶ κακὰ ἔργα.
 οὐ τίνα γὰρ τίεσκον ἐπιχθονίων ἀνθρώπων, 65
 οὐ κακὸν οὐδὲ μὲν ἔσθλόν, ὃ τέ σφεας εἶσαφίκοιτο·
 τῷ δι' ἀτασθαλίας ἔπαθον κακόν. αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
 ὤλεσε τηλοῦ νόστον Ἀχαιῖδος, ὤλετο δ' αὐτός.“

τὴν δ' ἡμεῖβετ' ἔπειτα φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια·
 „τέκνον ἐμόν, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὁδόντων, 70
 ἢ πόσιν ἐνδον ἔοντα παρ' ἐσχάρῃ οὐ ποτ' ἔφησθα
 οἴκαδ' ἐλεύσεσθαι· θυμὸς δέ τοι αἶεν ἄπιστος.
 ἀλλ' ἄγε τοι καὶ σῆμα ἀριφραδὲς ἄλλο τι εἶπω,
 οὐλήν, τὴν ποτέ μιν σῶς ἦλασε λευκῷ ὁδόντι.
 τὴν ἀπονίζουσα φρασάμην, ἔθελον δὲ σοὶ αὐτῇ 75

εἰπέμεν· ἀλλὰ μ' ἐκεῖνος ἔλων ἐπὶ μάστακα χερσὶν
οὐκ ἔα εἰπέμεναι πολυιδρεῖησι νόοιο.

ἀλλ' ἔπεν· αὐτὰρ ἐγὼν ἐμέθεν περιδώσομαι αὐτῆς·
αἶ κέν σ' ἔξαπάφω, κτεῖναί μ' οἰκτίστῳ ὀλέθρῳ.“

τὴν δ' ἡμεῖβετ' ἔπειτα περιφρῶν Πηνελόπεια· 80

„μαῖα φίλη, χαλεπὸν σε θεῶν αἰειγενετῶν

δῆνεα εἶρουσθαι, μάλα περ πολὺτδριν ἐοῦσαν·

ἀλλ' ἔμπης ἴομεν μετὰ παῖδ' ἐμόν, ὄφρα ἰδῶμαι

ἄνδρας μνηστῆρας τεθνηότας, ἡδ' ὅς ἐπεφνεν.“

ὣς φαμένη κατέβαιν' ὑπερώια· πολλὰ δέ οἱ κῆρ 85

ᾧρμαιν', ἣ ἀπάνευθε φίλον πόσιν ἐξερεεῖνοι,

ἣ παρστιάσα κύσειε κάρη καὶ χεῖρε λαβοῦσα.

ἣ δ' ἐπεὶ εἰσῆλθεν καὶ ὑπέρβη λάινον οὐδόν,

ἔξετ' ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐναντίη, ἐν πυρὸς αὐγῇ,

τοίχου τοῦ ἐτέρου· ὁ δ' ἄρα πρὸς κίονα μακρὴν 90

ἦστο κάτω ὀρόων ποτιδέγμενος, εἴ τί μιν εἴποι

ἰφθίμη παράκοιτις, ἐπεὶ ἶδεν ὀφθαλμοῖσιν.

ἣ δ' ἄνεω δὴν ἦστο, τάφος δέ οἱ ἦτορ ἵκανεν·

ὄψει δ' ἄλλοτε μὲν μιν ἐνωπαδίως ἐσίδεσκεν,

ἄλλοτε δ' ἀγνώσασκε κακὰ χροῖ εἵματ' ἔχοντα. 95

Τηλέμαχος δ' ἐνένιπεν, ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν·

„μῆτερ ἐμὴ δύσμητερ, ἀπηνέα θυμὸν ἔχουσα,

τίφθ' οὔτω πατρὸς νοσφίζεαι, οὐδὲ παρ' αὐτὸν

ἐξομένη μύθοισιν ἀνείρεαι οὐδὲ μεταλλάς;

οὐ μὲν κ' ἄλλη γ' ὧδε γυνὴ τετληότι θυμῷ 100

ἄνδρὸς ἀφεσταίη, ὅς οἱ κακὰ πολλὰ μογῆσας

ἔλθοι ἑικοστῷ ἔτει ἐς πατρίδα γαῖαν·

σοὶ δ' αἰεὶ κραδίη στερεωτέρη ἐστὶ λίθοιο.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε περιφρῶν Πηνελόπεια·

„τέκνον ἐμόν, θυμὸς μοι ἐνὶ στήθεσσι τέθηπεν, 105

οὐδέ τι προσφάσθαι δύνάμην ἔπος οὐδ' ἐρέεσθαι,

οὐδ' εἰς ὧπα ιδέσθαι ἐναντίον. εἰ δ' ἔτεδον δὴ
ἔστ' Ὀδυσσεὺς καὶ οἶκον ἰκάνεται, ἧ μάλα νῶι
γνωσόμεθ' ἀλλήλων καὶ λώιον· ἔστι γὰρ ἡμῖν
σήμαθ', ἃ δὴ καὶ νῶι κεκρυμμένα ἴδμεν ἀπ' ἄλλων.“ 110

ὣς φάτο, μείδησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
αἶψα δὲ Τηλέμαχον ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
„Τηλέμαχ', ἧ τοι μητέρ' ἐνὶ μεγάροισιν ἔασον
πειράζειν ἐμέθεν· τάχα δὲ φράσσεται καὶ ἄρειον.
νῦν δ' ὅττι ῥυπόω, κακὰ δὲ χροῖ εἵματα εἶμαι, 115
τούνεκ' ἀτιμάζει με καὶ οὗ πῶ φησι τὸν εἶναι.
ἡμεῖς δὲ φραζώμεθ', ὅπως ὅχ' ἄριστα γένηται.
καὶ γὰρ τίς θ' ἕνα φῶτα κατακτείνας ἐνὶ δήμῳ,
ὃ μὴ πολλοὶ ἔωσιν ἀοσσητῆρες ὀπίσσω,
φεύγει πηούς τε προλιπὼν καὶ πατρίδα γαῖαν· 120
ἡμεῖς δ' ἔρομα πόληος ἀπέκταμεν, οἱ μέγ' ἄριστοι
κούρων εἰν Ἰθάκῃ· τὰ δέ σε φράζεσθαι ἄνωγα.“

τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἦν·
„αὐτὸς ταῦτά γε λεύσσει, πάτερ φίλε· σὴν γὰρ ἀρίστην
μῆτιν ἐπ' ἀνθρώπους φάσ' ἔμμεναι, οὐδέ κέ τίς τοι 125
ἄλλος ἀνὴρ ἐρίσειε καταθνητῶν ἀνθρώπων.
[ἡμεῖς δ' ἔμμεμαῶτες ἅμ' ἐψόμεθ', οὐδέ τί φημι
ἀλκῆς δευήσεσθαι, ὅση δύναιμις γε πάρεστιν.]“

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
„τοιγὰρ ἐγὼν ἐρέω, ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα. 130
πρῶτα μὲν ἄρ' λούσασθε καὶ ἀμφιέσασθε χιτῶνας,
δμῶας δ' ἐν μεγάροισιν ἀνώγετε εἵμαθ' ἑλῆσθαι·
αὐτὰρ θεῖος ἀοιδὸς ἔχων φόρμιγγα λίγειαν
ἡμῖν ἡγείσθω φιλοπαίγμονος ὀρχηθμοῖο,
ὥς κέν τις φαίῃ γάμον ἔμμεναι ἐκτὸς ἀκούων, 135
ἢ ἀν' ὁδὸν στείχων ἢ οἷ περιναιετάουσιν.
μὴ πρόσθε κλέος εὐρὺ φόνου κατὰ ἅστυ γένηται

ἀνδρῶν μνηστήρων, πρὶν γ' ἡμέας ἐλθέμεν ἔξω
 ἄγρῳ ἐς ἡμέτερον πολυδένδρεον· ἔνθα δ' ἔπειτα
 φρασσόμεθ', ὅτι κε κέρδος Ὀλύμπιος ἐγγυαλίξῃ.“ 140

ὣς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον ἠδὲ πίθοντο.
 πρῶτα μὲν οὖν λούσαντο καὶ ἀμφιέσαντο χιτῶνας,
 ὦπλισθεν δὲ γυναικες· ὁ δ' εἴλετο θεῖος ἀοιδὸς
 φόρμιγγα γλαφυρήν, ἐν δέ σφισιν ἴμερον ὥρσεν
 μολπῆς τε γλυκερῆς καὶ ἀμύμονος ὀρχηθμοῖο. 145
 τοῖσιν δὲ μέγα δῶμα περιστεναχίζετο ποσσὶν
 ἀνδρῶν παιζόντων καλλιζώνων τε γυναικῶν.
 ὧδε δέ τις εἶπεςκε δόμων ἔκτοσθεν ἀκούων·
 „ἦ μάλα δὴ τις ἔγῃμε πολυμνήστην βασίλειαν·
 σχετλίη, οὐδ' ἔτλη πόσιος οὗ κουριδίοιο 150
 εἴρυσθαι μέγα δῶμα διαμπερές, εἶος ἵκοιτο.“

ὣς ἄρα τις εἶπεςκε, τὰ δ' οὐκ ἴσαν, ὥς ἐτέτυκτο.
 αὐτὰρ Ὀδυσσεῖα μεγαλήτορα ᾧ ἐνὶ οἴκῳ
 Εὐρυνόμη ταμίη λούσεν καὶ χρῖσεν ἐλαίῳ,
 ἀμφὶ δέ μιν φᾶρος καλὸν βάλεν ἠδὲ χιτῶνα· 155
 αὐτὰρ καὶ κεφαλῆς χεῦεν πολὺ κάλλος Ἀθήνη,
 [μεῖζονά τ' εἰσιδέειν καὶ πάσσονα· καὶ δὲ κάρητος
 οὔλας ἦκε κόμας, ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας.
 ὥς δ' ὅτε τις χροσὸν περιχεύεται ἀργύρῳ ἀνῆρ
 ἴδρις, ὃν Ἥφαιστος δέδαεν καὶ Παλλὰς Ἀθήνη 160
 τέχνην παντοίην, χαρίεντα δὲ ἔργα τελείει,
 ὧς μὲν τῷ περιέχευε χάριν κεφαλῇ τε καὶ ὤμοις.]
 ἐκ δ' ἀσαμίνθου βῆ δέμας ἀθανάτοισιν ὁμοῖος.
 ἄψ δ' αὐτίς κατ' ἄρ' ἔξετ' ἐπὶ θρόνον, ἔνθεν ἀνέστη,
 ἀντίον ἧς ἀλόχου καὶ μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν· 165
 „δαιμονίη, περὶ σοί γε γυναικῶν θηλυτεράων
 κῆρ ἀτέραμνον ἔθηκαν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες·
 οὐ μὲν κ' ἄλλη γ' ὧδε γυνὴ τετληότι θυμῷ

ἀνδρὸς ἀφεσταίῃ, ὅς οἱ κακὰ πολλὰ μογήσας
ἔλθοι ἔεικοστῷ ἔτει ἐς πατρίδα γαίαν. 170

ἄλλ' ἄγε μοι, μαῖα, στόρεσον λέχος, ὄφρα καὶ αὐτὸς
λέξομαι· ἧ γὰρ τῇ γε σιδήρεος ἐν φρεσὶ θυμός·“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
„δαιμόνι', οὐτ' ἄρ τι μεγαλίζομαι οὐτ' ἀθερίζω
οὔτε λήν ἄγραμαι· μάλα δ' εὖ οἶδ', οἷος ἔησθα 175
ἐξ Ἰθάκης ἐπὶ νηὸς ἰὼν δολιχηρέτμοιο.

ἄλλ' ἄγε οἱ στόρεσον πυκινὸν λέχος, Εὐρύκλεια,
ἐκτὸς ἐυσταθείος θαλάμου, τὸν ῥ' αὐτὸς ἐποίειν·
ἐνθα οἱ ἐκθεῖσαι πυκινὸν λέχος ἐμβάλετ' εὐνήν,
κῶεα καὶ χλαίνας καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα.“ 180

ὣς ἄρ' ἔφη πόσιος πειρωμένη· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
ὀχθήσας ἄλοχον προσεφώνεε κεδνὰ ἰδυῖαν·
„ὦ γύναι, ἧ μάλα τοῦτο ἔπος θυμαλγὲς ἔειπες.
τίς δέ μοι ἄλλος' ἔθηκε λέχος; χαλεπὸν δέ κεν εἴη
καὶ μάλ' ἐπισταμένῳ, ὅτε μὴ θεὸς αὐτὸς ἐπελθὼν 185
ῥηιδίως ἐθέλων θεΐῃ ἄλλῃ ἐνὶ χώρῃ·

ἀνδρῶν δ' οὐ κέν τις ζωὸς βροτός, οὐδὲ μάλ' ἡβῶν,
ῥεῖα μετοχλίσσειεν, ἐπεὶ μέγα σῆμα τέτυκται
ἐν λέχει ἀσκητῷ· τὸ δ' ἐγὼ κάμουν, οὐδέ τις ἄλλος.
θάμνος ἔφνυ τανύφυλλος ἐλαίης ἔρκεος ἐντός, 190
ἀκμηνὸς θαλέθων, πάχετος δ' ἦν ἡύτε κίων.

τῷ δ' ἐγὼ ἀμφιβαλὼν θάλαμον δέμον, ὄφρα τέλεσσα,
πυκνήσιν λιθάδεσσι, καὶ εὖ καθύπερθεν ἔρεψα,
κολλητάς δ' ἐπέθηκα θύρας, πυκινῶς ἀραρυίας.
καὶ τότε ἔπειτ' ἀπέκοψα κόμην τανυφύλλου ἐλαίης, 195
κορμὸν δ' ἐκ ῥίζης προταμὼν ἀμφέξεσα χαλκῷ
εὖ καὶ ἐπισταμένως, καὶ ἐπὶ στάθμην ἰθυνα,
ἐρμῖν' ἀσκήσας, τέτρηνα δὲ πάντα τερέτρῳ.
ἐκ δὲ τοῦ ἀρχόμενος λέχος ἔξεον, ὄφρα τέλεσσα,

δαιδάλλων χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἡδ' ἐλέφαντι· 200
 ἐν δ' ἐτάνυσσ' ἱμάντα βοὸς φοίνικι φαεινόν.

οὕτω τοι τόδε σῆμα πιφάνσκομαι· οὐδέ τι οἶδα,
 ἥ μοι ἔτ' ἔμπεδόν ἐστι, γύναι, λέχος, ἥ εἰ τις ἦδη
 ἀνδρῶν ἄλλος' ἔθηκε, ταμῶν ὑπο πυθμέν' ἐλαίης.“

ὣς φάτο, τῆς δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ 205
 σήματ' ἀναγνούσῃ, τὰ οἱ ἔμπεδα πέφραδ' Ὀδυσσεύς.
 δακρύνσασα δ' ἔπειτ' ἰθὺς δράμεν, ἀμφὶ δὲ χεῖρας
 δειρῇ βάλλ' Ὀδυσῇ, κάρη δ' ἔκυσ' ἡδὲ προσηγύδα·
 „μή μοι, Ὀδυσσεῦ, σκυξεν, ἐπεὶ τὰ περ ἄλλα μάλιστα
 ἀνθρώπων πέπνυσσ'· θεοὶ δ' ὤπαζον ὀϊζύν, 210

οἷ νῶιν ἀγάσαντο παρ' ἀλλήλοισι μένοντε
 ἥβης ταρπῆναι καὶ γήραος οὐδὸν ἰκέσθαι.
 αὐτὰρ μὴ νῦν μοι τόδε χῶεο μηδὲ νεμέσσαι,
 οὐνεκά σ' οὐ τὸ πρῶτον, ἐπεὶ ἴδον, ὧδ' ἀγάπησα.
 αἰεὶ γάρ μοι θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν 215
 ἐρρίγει, μή τίς με βροτῶν ἀπάφοιτ' ἐπέεσσιν
 ἐλθῶν· πολλοὶ γὰρ κακὰ κέρδεα βουλευούουσιν.

[οὐδέ κεν Ἀργεῖη Ἑλένη, Διὸς ἐκγεγαυῖα,
 ἀνδρὶ παρ' ἀλλοδαπῷ ἐμίγῃ φιλότῃ καὶ εὐνῇ,
 εἰ ἦδη, ὃ μιν αὐτίς ἀρήιοι νῆες Ἀχαιῶν 220
 ἀξέμεναι οἰκόνδε φίλῃν ἐς πατρίδ' ἔμελλον.

τὴν δ' ἥ τοι ῥέξαι θεὸς ὥρορε ἔργον ἀεικές·
 τὴν δ' αἶψα οὐ πρόσθεν ἔφ' ἐγκάτθετο θυμῷ
 λυγρῇ, ἐξ ἧς πρῶτα καὶ ἡμέας ἵκετο πένθος.]

νῦν δ', ἐπεὶ ἦδη σήματ' ἀριφραδέα κατέλεξας 225
 εὐνῆς ἡμετέρης, ἣν οὐ βροτὸς ἄλλος ὁπώπειν,
 ἀλλ' οἶοι σύ τ' ἐγώ τε, καὶ ἀμφίπολος μία μούνη,
 Ἀκτορίς, ἣν μοι ἔδωκε πατὴρ ἔτι δεῦρο κιούσῃ,
 ἥ νῶιν εἴρυντο θύρας πυκινοῦ θαλάμοιο,
 παίθεις δὴ μεν θυμὸν ἀπηνέα περ μάλ' ἐόντα.“ 230

ὥς φάτο, τῷ δ' ἔτι μᾶλλον ὕφ' ἱμερον ὤρσε γόοιο,
 κλαῖε δ' ἔχων ἄλοχον θυμαρέα, κεδνὰ ἰδυῖαν.
 ὥς δ' ὅτ' ἄν ἀσπάσιος γῇ νηχομένοισι φανήῃ,
 ὣν τε Ποσειδάων ἐνεργέα νῆ' ἐνὶ πόντῳ
 ῥαίσῃ ἐπείγομένην ἀνέμῳ καὶ κύματι πηγῷ. 235
 παῦροι δ' ἐξέφυγον πολιῆς ἀλὸς ἡπειρόνδε
 νηχόμενοι, πολλή δὲ περὶ χροῖ τέτροφεν ἄλμη,
 ἀσπάσιοι δ' ἐπέβαν γαίης, κακότητα φυγόντες·
 ὥς ἄρα τῇ ἀσπαστὸς ἔην πόσις εἰσοροώσῃ,
 δειρῆς δ' οὗ πω πάμπαν ἀφίετο πήχες λευκῶ. 240
 καὶ νύ κ' ὀδυρομένοισι φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἥως,
 εἰ μὴ ἄρ' ἄλλ' ἐνόησε θεά, γλανκῶπις Ἀθήνη.
 νύκτα μὲν ἐν περάτῃ δολιχὴν σκέθεν, Ἡῷ δ' αὐτε
 ῥύσας ἐπ' Ὠκεανῷ χρυσόθρονον, οὐδ' ἔα ἵππους
 ξεύγνυσθ' ὠκύποδας, φάος ἀνθρώποισι φέροντας, 245
 Λάμπον καὶ Φαέθονθ', οἳ τ' Ἡῷ πῶλοι ἄγουσιν.
 καὶ τότε ἄρ' ἦν ἄλοχον προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „ὦ γύναι, οὐ γάρ πω πάντων ἐπὶ πείρατ' ἀέθλων
 ἦλθομεν, ἀλλ' ἔτ' ὀπισθεν ἀμέτροτος πόνος ἔσται,
 πολλὸς καὶ χαλεπός, τὸν ἐμὲ χρὴ πάντα τελέσσαι. 250
 ὥς γάρ μοι ψυχὴ μαντεύσατο Τειρεσίαιο
 ἦματι τῷ, ὅτε δὴ κατέβην δόμον Ἄιδος εἶσω
 νόστον ἐταίροισιν διζήμενος ἡδ' ἐμοὶ αὐτῷ.
 ἀλλ' ἔρχευ, λέκτρονδ' ἴομεν, γύναι, ὄφρα καὶ ἦδη
 ὕπνω ὑπο γλυκερῷ ταρπόμεθα κοιμηθέντες.“ 255
 τὸν δ' αὐτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
 „εὐνὴ μὲν δὴ σοί γε τότε ἔσσεται, ὅπποτε θυμῷ
 σῶ ἐθέλῃς, ἐπεὶ ἄρ σε θεοὶ ποίησαν ἰκέσθαι
 οἶκον ἐνκείμενον καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν·
 ἀλλ' ἐπεὶ ἐφράσθης καὶ τοι θεὸς ἔμβαλε θυμῷ, 260
 εἰπ' ἄγε μοι τὸν ἄεθλον, ἐπεὶ καὶ ὀπισθεν, οἶω,

πεύσομαι, ἀντίκα δ' ἐστὶ δαήμεναι οὔ τι χέρειον.“

τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „δαιμονίη, τί τ' ἄρ' αὖ με μάλ' ὀτρύνουσα κελεύεις
 εἰπέμεν; αὐτὰρ ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ' ἐπικεύσω. 265

οὐ μὲν τοι θυμὸς κεχαρήσεται· οὐδὲ γὰρ αὐτὸς
 χαίρω, ἐπεὶ μάλα πολλὰ βροτῶν ἐπὶ ἅστε' ἄνωγεν
 ἔλθειν ἐν χεῖρεσσιν ἔχοντ' ἐνῆρες ἑρετμόν,
 εἰς ὃ κε τοὺς ἀφίκωμαι, οἳ οὐκ ἴσασι θάλασσαν
 ἀνέρες, οὐδέ θ' ἄλεσσι μεμιγμένον εἶδαρ' ἔδουσιν· 270
 οὐδ' ἄρα τοί γ' ἴσασι νέας φοινικοπαρήους,
 οὐδ' ἐνῆρε' ἑρετμά, τὰ τε πτερὰ νηυσὶ πέλονται.

σῆμα δέ μοι τόδ' ἔειπεν ἀριφραδὲς, οὐδέ σε κεύσω.
 ὁππότε κεν δῆ μοι συμβλήμενος ἄλλος ὁδίτης
 φῆῃ ἀθηρηλοιγὸν ἔχειν ἀνὰ φαιδίμῳ ὦμῳ, 275
 καὶ τότε μ' ἐν γαίῃ πῆξαντ' ἐκέλευεν ἑρετμόν,
 ἔρξανθ' ἱερὰ καλὰ Ποσειδάωνι ἄνακτι,
 ἄρνεϊὸν ταῦρόν τε σῶν τ' ἐπιβήτορα κάπρον,
 οἴκαδ' ἀποστείχειν ἔρδειν θ' ἱερὰς ἐκατόμβας
 ἀθανάτοισι θεοῖσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν, 280
 πᾶσι μάλ' ἐξείης. θάνατος δέ μοι ἐξ ἁλὸς αὐτῷ
 ἀβληχρὸς μάλα τοῖος ἐλεύσεται, ὅς κέ με πέφνη
 γῆραι ὑπο λιπαρῷ ἀρημένον· ἀμφὶ δὲ λαοὶ
 ὄλβιοι ἔσονται. τὰ δέ μοι φάτο πάντα τελεῖσθαι.“

τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια· 285
 „εἰ μὲν δὴ γῆράς γε θεοὶ τελέουσιν ἄρειον,
 ἔλπωρή τοι ἔπειτα κακῶν ὑπάλυξιν ἔσσεσθαι.“

ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον·
 τόφρα δ' ἄρ' Εὐρυνόμη τε ἰδὲ τροφὸς ἔντυον εὐνήν
 ἑσθῆτος μαλακῆς δαΐδων ὑπο λαμπομενάων. 290
 αὐτὰρ ἐπεὶ στόρεσαν πυκινὸν λέχος ἐγκονέουσai,
 γρήυς μὲν κείουσα πάλιν οἰκόνδε βεβήκειν,

τοῖσιν δ' Εὐρυνόμη θαλαμηπόλος ἡγεμόνευεν
 ἐρχομένοισι λέχοσδε δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσα·
 ἐς θάλαμον δ' ἀγαγοῦσα πάλιν κίεν. οἱ μὲν ἔπειτα 295
 ἀσπάσιοι λέκτροιο παλαιοῦ θεσμὸν ἱκοντο·
 αὐτὰρ Τηλέμαχος καὶ βουκόλος ἡδὲ συβώτης
 παῦσαν ἄρ' ὀρχηθμοῖο πόδας, παῦσαν δὲ γυναιῖκας,
 αὐτοὶ δ' εὐνάζοντο κατὰ μέγαρα σκιδόντα.

τῷ δ' ἐπεὶ οὖν φιλότῃτος ἔταρπήτην ἐρατεινῆς, 300
 τερπέσθην μῦθοισι, πρὸς ἀλλήλους ἐνέποντε.
 ἡ μὲν, ὅσ' ἐν μεγάροισιν ἀνέσχετο διὰ γυναικῶν
 ἀνδρῶν μνηστήρων ἐσορῶσ' αἰδήλου ὄμιλον,
 οἷ ἔθεν εἵνεκα πολλά, βόας καὶ ἱφια μῆλα,
 ἔσφαζον, πολλὸς δὲ πίθων ἡφύσσετο οἶνος· 305
 αὐτὰρ ὁ διογενῆς Ὀδυσσεύς, ὅσα κῆδε' ἔθηκεν
 ἀνθρώποις ὅσα τ' αὐτὸς διζύσας ἐμόγησεν,
 πάντ' ἔλεγ'· ἡ δ' ἄρ' ἐτέρπετ' ἀκούουσ', οὐδέ οἱ ὕπνος
 πίπτειν ἐπὶ βλεφάροισι, πάρος καταλέξει ἅπαντα.

ἤρξατο δ', ὡς πρῶτον Κίονας δάμασ', αὐτὰρ ἔπειτα
 ἦλδ' ἐς Λωτοφάγων ἀνδρῶν πείραυν ἄρουραν· 311
 ἡδ' ὅσα Κύκλωψ ἔρξε, καὶ ὡς ἀπετίσατο ποινὴν
 ἰφθίμων ἐτάρων, οὓς ἥσθιεν οὐδ' ἐλέαιρεν·
 ἡδ' ὡς Αἰόλον ἵκεθ', ὃ μιν πρόφρων ὑπέδεκτο
 καὶ πέμπ', οὐδέ πω αἶσα φίλην ἐς πατρίδ' ἰκέσθαι 315
 ἦην, ἀλλὰ μιν αὐτὶς ἀναρπάξασα θύελλα
 πόντον ἐπ' ἰχθυόεντα φέρεν βαρέα στενάχοντα·
 ἡδ' ὡς Τηλέπυλον Λαιστρυγονίην ἀφίκανεν,
 οἷ νῆας τ' ὄλεσαν καὶ ἐνκνήμιδας ἐταίρους
 [πάντας· Ὀδυσσεὺς δ' οἶος ὑπέκφυγε νηὶ μελαίνῃ]. 320
 καὶ Κίρκης κατέλεξε δόλον πολυμηχανίην τε,
 ἡδ' ὡς εἰς Αἶδεω δόμον ἤλυθεν εὐρώεντα,
 ψυχῇ χρησόμενος Θηβαίου Τειρεσίαιο,

νηὶ πολυκλήιδι καὶ εἰσίδε πάντας ἑταῖρους
 μητέρα θ', ἥ μιν ἔτικτε καὶ ἔτρεφε τυτθὸν ἔοντα· 325
 ἡδ' ὥς Σειρήνων ἀδινάων φθόγγον ἄκουσεν,
 ὥς θ' ἵκετο Πλαγκτὰς πέτρας δεινὴν τε Χάρυβδιν
 Σκύλλην θ', ἣν οὐ πά ποτ' ἀκήριοι ἄνδρες ἄλυξαν·
 ἡδ' ὥς Ἡελίοιο βόας κατέπεφνον ἑταῖροι·
 ἡδ' ὥς νῆα θοὴν ἔβαλε ψολόεντι κεραυνῷ 330
 Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, ἀπὸ δ' ἔφθιθεν ἐσθλοὶ ἑταῖροι
 πάντες ὁμῶς, αὐτὸς δὲ κακὰς ὑπὸ κῆρας ἄλυξεν·
 ὥς θ' ἵκετ' Ὀργυρίην νῆσον νύμφην τε Καλυψώ,
 ἣ δὴ μιν κατέρυκε, λιλαιομένη πόσιν εἶναι,
 ἐν σπέεσσι γλαφυροῖσι καὶ ἔτρεφεν, ἡδὲ ἔφασκεν 335
 θήσειν ἀθάνατον καὶ ἀγήραον ἥματα πάντα,
 ἀλλὰ τοῦ οὐ ποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθεν·
 ἡδ' ὥς ἐς Φαίηκας ἀφίκετο πολλὰ μογήσας,
 οἱ δὴ μιν περὶ κῆρι θεὸν ὥς τιμήσαντο
 καὶ πέμψαν σὺν νηὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν, 340
 χαλκὸν τε χρυσὸν τε ἅλῃς ἐσθῆτά τε δόντες.
 τοῦτ' ἄρα δεύτατον εἶπεν ἔπος, ὅτε οἱ γλυκὺς ὕπνος
 λυσιμελὴς ἐπόρουσε, λύων μελεδήματα θυμοῦ.
 ἦ δ' αὐτ' ἄλλ' ἐνόησε θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη.
 ὁππότε δὴ ῥ' Ὀδυσῆα ἐέλπετο δν κατὰ θυμὸν 345
 εὐνῆς ἧς ἀλόχου ταρπήμεναι ἡδὲ καὶ ὕπνου,
 αὐτίκ' ἀπ' Ὠκεανοῦ χρυσόθρονον ἠριγένειαν
 ὦρσεν, ἔν' ἀνθρώποισι φόως φέροι. ὦρτο δ' Ὀδυσσεὺς
 εὐνῆς ἐκ μαλακῆς, ἀλόχῳ δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλεν·
 „ὦ γύναι, ἦδη μὲν πολέων κεκορήμεθ' ἀέθλων 350
 ἀμφοτέρω, σὺ μὲν ἐνθάδ' ἐμὸν πολυκηδέα νόστον
 κλαίουσ', αὐτὰρ ἐμὲ Ζεὺς ἄλγεσι καὶ θεοὶ ἄλλοι
 ἰέμενον πεδάσσκον ἐμῆς ἀπὸ πατρίδος αἰῆς.
 νῦν δ' ἐπεὶ ἀμφοτέρω πολυήρατον ἰκόμεθ' εὐνήν,

κτήματα μέν, τά μοι ἔστι, κοιμιζέμεν ἐν μεγάροισιν, 355
 μῆλα δ', ἃ μοι μνηστῆρες ὑπερφίαλοι κατέκειραν,
 πολλὰ μὲν αὐτὸς ἐγὼ ληίσσομαι, ἄλλα δ' Ἀχαιοὶ
 δώσουσ', εἰς ὃ κε πάντας ἐνιπλήσωσιν ἐπαύλους.
 ἀλλ' ἦ τοι μὲν ἐγὼ πολυδένδρεον ἄγρὸν ἔπειμι
 ὀψόμενος πατέρ' ἐσθλόν, ὃ μοι πυκινῶς ἀκάχεται· 360
 σοὶ δὲ, γύναι, τόδ' ἐπιτέλλω πινυτῇ περ εἰούσῃ·
 αὐτίκα γὰρ φάτις εἴσιν ἅμ' ἡελίῳ ἀνιόντι
 ἀνδρῶν μνηστήρων, οὓς ἔκτανον ἐν μεγάροισιν·
 εἰς ὑπερῷ' ἀναβᾶσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶν
 ἦσθαι, μηδὲ τινα προτιόσσεο μηδ' ἐρέεινε. 365

ἦ ῥα καὶ ἀμφ' ὤμοισιν ἐδύσετο τεύχεα καλά,
 ὦρσε δὲ Τηλέμαχον καὶ βουκόλον ἠδὲ συβώτην,
 πάντας δ' ἔντε' ἄνωγεν ἀρήια χερσὶν ἐλέσθαι.
 οἱ δέ οἱ οὐκ ἀπίθησαν, ἐθωρήσσοντο δὲ χαλκῷ·
 ὦϊξαν δὲ θύρας, ἐκ δ' ἦιον, ἦρχε δ' Ὀδυσσεύς. 370
 ἦδη μὲν φάος ἦεν ἐπὶ χθόνα, τοὺς δ' ἄρ' Ἀθήνη
 νυκτὶ κατακρύψασα θοῶς ἐξῆγε πόληος.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ω.

Σπονδαί.

Ἐρμῆς δὲ ψυχὰς Κυλλήνιος ἐξεκαλεῖτο
 ἀνδρῶν μνηστήρων· ἔχε δὲ ῥάβδον μετὰ χερσὶν
 καλὴν χρυσεῖην, τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει,
 ὣν ἐθέλει, τοὺς δ' αὖτε καὶ ὑπνώοντας ἐγείρει.
 τῇ ῥ' ἄγε κινήσας, ταὶ δὲ τρίζουσαι ἔποντο. 5
 ὥς δ' ὅτε νυκτερίδες μυχῶ ἄντρου θεσπεσίοιο

τρίζουσai ποτέονται, ἐπεὶ κέ τις ἀποπέσῃσιν
 ὄρμαθου ἐκ πέτρης, ἀνά τ' ἀλλήλῃσιν ἔχονται,
 ὥς αἱ τετριγυῖαι ἄμ' ἦσαν, ἦρχε δ' ἄρα σφιν
 Ἑρμείας ἀκάκητα κατ' εὐρώεντα κέλευθα. 10

παρ δ' ἴσαν Ὠκεανοῦ τε ῥοὰς καὶ Λευκάδα πέτρην,
 ἠδὲ παρ' ἡελίοιο πύλας καὶ δῆμον ὀνείρων
 ἦσαν· αἶψα δ' ἴκοντο κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα,
 ἔνθα τε ναίουσι ψυχαί, εἰδῶλα καμόντων.

εὖρον δὲ ψυχὴν Πηληιάδεω Ἀχιλλῆος 15
 καὶ Πατροκλῆος καὶ ἀμύμονος Ἀντιλόχοιο
 Αἴαντός θ', ὃς ἄριστος ἦν εἰδός τε δέμας τε
 τῶν ἄλλων Δαναῶν μετ' ἀμύμονα Πηλεΐωνα.

ὥς οἱ μὲν περὶ κεῖνον ὀμίλεον, ἀγχίμολον δὲ
 ἦλυθ' ἐπι ψυχὴ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο 20
 ἀχθυμένη· περὶ δ' ἄλλαι ἀγηγέραθ', ὅσσοι ἄμ' αὐτῷ
 οἴκῳ ἐν Αἰγίσθιοιο θάνατον καὶ πότμον ἐπέσπον.
 τὸν προτέρῃ ψυχὴ προσεφώνεε Πηλεΐωνος·

„Ἀτρεΐδη, περὶ μὲν σε φάμεν Διὶ τερπικεραύνῳ
 ἀνδρῶν ἡρώων φίλον ἔμμεναι ἤματα πάντα, 25
 οὔνεκα πολλοῖσιν τε καὶ ἰφθίμοισιν ἄνασσες

δῆμῳ ἐνὶ Τρώων, ὅθι πάσχομεν ἄλγε' Ἀχαιοί·
 ἦ τ' ἄρα καὶ σοὶ πρῶι παραστήσεσθαι ἔμελλεν
 μοῖρ' ὀλοή, τὴν οὐ τις ἀλεύεται, ὃς κε γένηται.
 ὥς ὄφελος τιμῆς ἀπονήμενος, ἧς περ ἄνασσες, 30
 δῆμῳ ἐνὶ Τρώων θάνατον καὶ πότμον ἐπισπεῖν·

τῷ κέν τοι τύμβον μὲν ἐποίησαν Παναχαιοί,
 ἠδὲ κε καὶ σῶ παιδὶ μέγα κλέος ἦρα' ὀπίσσω.
 νῦν δ' ἄρα σ' οἰκτίστῳ θανάτῳ εἴμαρτο ἁλῶναι.“

τὸν δ' αὖτε ψυχὴ προσεφώνεεν Ἀτρεΐδαο· 35
 „ὄλβιε Πηλέος υἱέ, θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ,
 ὃς θάνες ἐν Τροίῃ ἐκάς Ἀργεος· ἀμφὶ δέ σ' ἄλλοι

κτείνονται Τρώων καὶ Ἀχαιῶν υἷες ἄριστοι,
 μαρνάμενοι περὶ σείῳ, σὺ δ' ἐν στροφάλιγγι κούρης
 κεῖσο μέγας μεγαλωστί, λελασμένος ἱπποσυνάων. 40
 ἡμεῖς δὲ πρόπαν ἡμαρ ἐμαρνάμεθ'· οὐδέ κε πάμπαν
 πανσάμεθα πτολέμον, εἰ μὴ Ζεὺς λαίλαπι παῦσεν.
 αὐτὰρ ἐπεὶ σ' ἐπὶ νῆας ἐνείκαμεν ἐκ πολέμοιο,
 κάτθεμεν ἐν λεχέεσσι, καθήραντες χρῶα καλὸν
 ὕδατι τε λιαρῷ καὶ ἀλείφατι· πολλὰ δέ σ' ἄμφις 45
 δάκρυα θερμὰ χέον Δαναοὶ κείροντό τε χαίτας.
 μήτηρ δ' ἐξ ἁλὸς ἦλθε σὺν ἀθανάτης ἀλήησιν
 ἀγγελίης αἰούσα· βοή δ' ἐπὶ πόντον ὁρώρειν
 θεσπεσίη, ὑπὸ δὲ τρόμος ἔλλαβε πάντας Ἀχαιοὺς.
 καὶ νύ κ' ἀναῖξαντες ἔβαν κοίλας ἐπὶ νῆας, 50
 εἰ μὴ ἀνὴρ κατέρυκε παλαιὰ τε πολλὰ τε εἰδώς,
 Νέστωρ, οὗ καὶ πρόσθεν ἀρίστη φαίνεται βουλή·
 ὃ σφιν ἐν φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
 'ἴσχεσθ', Ἀργεῖοι, μὴ φεύγετε, κοῦροι Ἀχαιῶν.
 μήτηρ ἐξ ἁλὸς ἦδε σὺν ἀθανάτης ἀλήησιν 55
 ἔρχεται οὗ παιδὸς τεθνηότος ἀντιώσα'·
 ὥς ἔφαθ', οἳ δ' ἔσχοντο φόβου μεγάθυμοι Ἀχαιοί.
 ἄμφι δέ σ' ἔστησαν κοῦραι ἄλλοιο γέροντος
 οἴκτρ' ὀλοφυρόμεναι, περὶ δ' ἄμβροτα εἶματα ἔσσαν.
 μοῦσαι δ' ἐννέα πᾶσαι ἀμειβόμεναι ὅπλῃ καλῇ 60
 θορήνεον. ἐνθα κεν οὗ τιν' ἀδάκρυτόν γε νόησας
 Ἀργείων· τοῖον γὰρ ὑπώρορε μοῦσα λίγεια.
 ἐπτα δὲ καὶ δέκα μὲν σε δμῶς νύκτας τε καὶ ἡμαρ
 κλαίμεν ἀθάνατοί τε θεοὶ θνητοὶ τ' ἄνθρωποι·
 ὀκτωκαιδεκάτῃ δὲ δόμεν πυρί, πολλὰ δέ σ' ἄμφις 65
 μῆλα κατεκτάνομεν μάλα πλόνια καὶ ἔλικας βοῦς.
 καίεο δ' ἐν τ' ἐσθῆτι θεῶν καὶ ἀλείφατι πολλῷ
 καὶ μέλιτι γλυκερῷ· πολλοὶ δ' ἥρωες Ἀχαιοὶ

τεύχεσιν ἐρρώσαντο πυρὴν πέρι καιομένοιο,
 πεξοί θ' ἱππῆές τε· πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρειν. 70
 αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ σε φλόξ ἥνυσεν Ἑφραίστοιο,
 ἡῶθεν δὴ τοι λέγομεν λεύκ' ὅστέ', Ἀχιλλεῦ,
 οἴνω ἐν ἀκρήτω καὶ ἀλείφατι. δῶκε δὲ μήτηρ
 χρύσειον ἀμφιφορῆα· Διωνύσοιο δὲ δῶρον
 φάσκ' ἔμεναι, ἔργον δὲ περικλυτοῦ Ἑφραίστοιο. 75
 ἐν τῷ τοι κεῖται λεύκ' ὅστέα, φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ,
 μίγδα δὲ Πατρόκλοιο Μενoitιάδαο θανόντος,
 χωρὶς δ' Ἀντιλόχοιο, τὸν ἔξοχα τέες ἀπάντων
 τῶν ἄλλων ἐτάρων μετὰ Πάτροκλόν γε θανόντα.
 ἀμφ' αὐτοῖσι δ' ἔπειτα μέγαν καὶ ἀμύμονα τύμβον 80
 χεύαμεν Ἀργείων ἱερὸς στρατὸς αἰχμητῶν
 ἀκτῇ ἐπὶ προουρῳσῃ, ἐπὶ πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ,
 ὥς κεν τηλεφανῆς ἐκ ποντόφιν ἀνδράσιν εἴη
 τοῖς, οἳ νῦν γεγάασι καὶ οἳ μετόπισθεν ἔσονται.
 μήτηρ δ' αἰτήσασα θεοὺς περικαλλέ' ἄεθλα 85
 θῆκε μέσῳ ἐν ἀγῶνι ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν.
 ἦδη μὲν πολέων τάφῳ ἀνδρῶν ἀντεβόλησας
 ἡρώων, ὅτε κέν ποτ' ἀποφθιμένον βασιλῆος
 ζώνουνται τε νέοι καὶ ἐπεντύνωνται ἄεθλα·
 ἀλλὰ κε κεῖνα μάλιστα ἰδὼν θηήσας θυμῷ, 90
 οἷ' ἐπὶ σοὶ κατέθηκε θεὰ περικαλλέ' ἄεθλα,
 ἀργυρόπεζα Θέτις· μάλα γὰρ φίλος ἦσθα θεοῖσιν.
 ὥς σὺ μὲν οὐδὲ θανῶν ὄνομ' ὤλεσας, ἀλλὰ τοι αἰεὶ
 πάντας ἐπ' ἀνθρώπους κλέος ἔσσεται ἐσθλόν, Ἀχιλλεῦ·
 αὐτὰρ ἐμοὶ τί τόδ' ἦδος, ἐπεὶ πόλεμον τολύπευσας; 95
 ἐν νόστῳ γὰρ μοι Ζεὺς μῆσατο λυγρὸν ὄλεθρον
 Αἰγίσθου ὑπὸ χερσὶ καὶ οὐλομένης ἀλόχοιο.“
 ὥς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον·
 ἀγχίμολον δέ σφ' ἦλθε διάκτορος ἀργεῖφόντης

- ψυχὰς μνηστήρων κατάγων Ὀδυσῆϊ δαμέντων. 100
 τὼ δ' ἄρα θαμβήσαντ' ἰθὺς κίον, ὥς ἐσιδέσθην.
 ἔγνω δὲ ψυχὴ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο
 παῖδα φίλον Μελανῆος, ἀγακλυτὸν Ἀμφιμέδοντα·
 ξείνος γάρ οἱ ἔην Ἰθάκῃ ἐνὶ οἰκίᾳ ναίων.
 τὸν προτέρη ψυχὴ προσεφώνεεν Ἀτρεΐδαο· 105
 „Ἀμφιμέδον, τί παθόντες ἐρεμνὴν γαῖαν ἔδντε
 πάντες κεκριμένοι καὶ ὁμήλικες; οὐδέ κεν ἄλλως
 κρινάμενος λέξαιτο κατὰ πτόλιν ἄνδρας ἀρίστους.
 ἦ ὕμ' ἐν νήεσσι Ποσειδάων ἐδάμασσεν
 ὄρσας ἀργαλέους ἀνέμους καὶ κύματα μακρὰ; 110
 ἦ που ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσου
 βούς περιταμνομένους ἢδ' οἶῶν πῶεα καλά,
 ἢ περὶ πτόλιος μαχεούμενοι ἢδὲ γυναικῶν;
 εἰπέ μοι εἰρομένῳ· ξείνος δέ τοι εὖχομαι εἶναι.
 ἦ οὐ μέμνη, ὅτ' ἐκεῖσε κατήλυθον ὑμέτερον δῶ 115
 ὀτρυνέων Ὀδυσῆα σὺν ἀντιθέῳ Μενελάῳ
 Ἴλιον εἰς ἅμ' ἔπεσθαι ἐυσσέλμων ἐπὶ νηῶν;
 μνηὶ δ' ἐν οὐλῳ πάντα περήσαμεν εὐρέα πόντον,
 σπουδῇ παρπεπιθόντες Ὀδυσσῆα πολίπορθον.“
 τὸν δ' αὖτε ψυχὴ προσεφώνεεν Ἀμφιμέδοντος· 120
 „[Ἀτρεΐδῃ κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον,]
 μέμνημαι τάδε πάντα, διοτρεφές, ὥς ἀγορεύεις.
 σοὶ δ' ἐγὼ εὖ μάλα πάντα καὶ ἀτρεκέως καταλέξω,
 ἡμετέρου θανάτοιο κακὸν τέλος, οἶον ἐτύχθη.
 μνώμεθ' Ὀδυσσῆος δὴν οἰχομένοιο δάμαρτα· 125
 ἢ δ' οὐτ' ἠρνεῖτο στυγερὸν γάμον οὔτε τελεύτα,
 ἡμῖν φραζομένη θάνατον καὶ κῆρα μέλαιναν,
 ἀλλὰ δόλον τόνδ' ἄλλον ἐνὶ φρεσὶ μερμήριξεν.
 στησαμένη μέγαν ἱστὸν ἐνὶ μεγάροισιν ὕφαινεν,
 λεπτὸν καὶ περίμετρον· ἄφαρ δ' ἡμῖν μετέειπεν· 130

'κοῦρο· ἐμοὶ μνηστῆρες, ἐπεὶ θάνε διὸς Ὀδυσσεύς,
 μίμνεντ' ἐπειγόμενοι τὸν ἐμὸν γάμον, εἰς ὃ κε φᾶρος
 ἐκτελέσω, μή μοι μεταμῶνια νήματ' ὀληται,
 Λαέρτη ἦρωι ταφήιον, εἰς ὅτε κέν μιν
 μοῖρ' ὀλοή καθέλῃσι τανηλεγέος θανάτοιο, 135
 μή τίς μοι κατὰ δῆμον Ἀχαιιάδων νεμεσήσῃ,
 αἷ κεν ἄτερ σπείρου κῆται πολλὰ κτεατίσσας'.
 ὥς ἔφαθ', ἡμῖν δ' αὖτ' ἐπεπείδετο θυμὸς ἀγῆνωρ.
 ἔνθα καὶ ἡματίη μὲν ὑφαίνεσκεν μέγαν ἱστόν,
 νύκτας δ' ἀλλύεσκεν, ἐπεὶ δαΐδας παραθεῖτο. 140
 ὥς τρίετες μὲν ἔληθε δόλῳ καὶ ἐπειθεν Ἀχαιοὺς.
 ἀλλ' ὅτε τέτρατον ἦλθεν ἔτος καὶ ἐπήλυθον ὦραι,
 [μηνῶν φθινόντων, περὶ δ' ἡματα πολλὰ τελέσθη,]
 καὶ τότε δὴ τις ἔειπε γυναικῶν, ἣ σάφα ἦδη,
 καὶ τήν γ' ἀλλύουσαν ἐφεύρομεν ἀγλαὸν ἱστόν. 145
 ὥς τὸ μὲν ἐξετέλεσσε καὶ οὐκ ἐθέλουσ', ὑπ' ἀνάγκης.
 εὖθ' ἡ φᾶρος ἐδειξεν, ὑφήνασα μέγαν ἱστόν,
 πλύνασ', ἡελίῳ ἐναλίγκιον ἢ σελήνῃ,
 καὶ τότε δὴ ῥ' Ὀδυσῆα κακὸς ποθεν ἦγαγε δαίμων
 ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιήν, ὅθι δώματα ναῖε συβώτης. 150
 ἔνθ' ἦλθεν φίλος υἱὸς Ὀδυσσεῆος θείοιο,
 ἐκ Πύλου ἡμαθόεντος ἰὼν σὺν νηὶ μελαίνῃ·
 τῷ δὲ μνηστῆρσιν θάνατον κακὸν ἀρτύναντε
 ἴκοντο προτὶ ἄστν περικλυτόν, ἣ τοι Ὀδυσσεὺς
 ὕστερος, αὐτὰρ Τηλέμαχος πρόσθ' ἠγεμόνευεν. 155
 τὸν δὲ συβώτης ἦγε κακὰ χροῖ εἵματ' ἔχοντα,
 πτωχῷ λευγαλέῳ ἐναλίγκιον ἢ δὲ γέροντι
 [σκηπτόμενον· τὰ δὲ λυγρὰ περὶ χροῖ εἵματα ἔστο].
 οὐδέ τις ἡμείων δύνατο γινῶναι τὸν ἔοντα,
 ἐξαπίνης προφανέντ', οὐδ' οἷ προγενέστεροι ἦσαν, 160
 ἀλλ' ἐπεσὶν τε κακοῖσιν ἐνίσσομεν ἢ δὲ βολῇσιν.

αὐτὰρ ὁ τέως μὲν ἐτόλμα ἐνὶ μεγάροισιν ἐοῖσιν
 βαλλόμενος καὶ ἐνισσόμενος τετληῶτι θυμῷ·
 ἀλλ' ὅτε δὴ μιν ἔγειρε Διὸς νόος αἰγιόχοιο,
 σὺν μὲν Τηλεμάχῳ περικαλλέα τεύχε' αἰέρας 165
 ἐς θάλαμον κατέθηκε καὶ ἐκλήισεν ὀχῆας·
 αὐτὰρ ὁ ἦν ἄλοχον πολυκερδείησιν ἄνωγεν
 τόξον μνηστήρεσσι θέμεν πολιόν τε σίδηρον,
 ἡμῖν αἰνομόροισιν ἀέθλια καὶ φόνου ἀρχήν.
 οὐδέ τις ἡμείων δύνато κρατεροῖο βιοῖο 170
 νευρὴν ἐντανύσαι, πολλὸν δ' ἐπιδευέες ἦμεν.
 ἀλλ' ὅτε χεῖρας ἵκανεν Ὀδυσσεύης μέγα τόξον,
 ἐνθ' ἡμεῖς μὲν πάντες ὁμοκλέομεν ἐπέεσσιν
 τόξον μὴ δόμεναι, μῆδ' εἰ μάλα πόλλ' ἀγορεύοι,
 Τηλέμαχος δέ μιν οἶος ἐποτρύνων ἐκέλευσεν. 175
 αὐτὰρ ὁ δέξατο χειρὶ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
 ῥηιδίως δ' ἐτάνυσσε βιόν, διὰ δ' ἦκε σιδήρου·
 στῆ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἰών, ταχέας δ' ἐκχεύατ' οἰστοὺς
 δεινὸν παπταίνων, βάλε δ' Ἀντίνοον βασιλῆα.
 αὐτὰρ ἔπειτ' ἄλλοις ἐφίει βέλεα στονόεντα 180
 ἅντα τιτυσκόμενος· τοὶ δ' ἀγχιστῖνοι ἔπιπτον.
 γνωτὸν δ' ἦν, ὃ ῥά τίς σφι θεῶν ἐπιτάροθοσ ἦεν·
 αὐτίκα γὰρ κατὰ δώματ' ἐπισπόμενοι μένει σφῶ
 κτεῖνον ἐπιστροφάδην, τῶν δὲ στόνος ὤρνυτ' αἰκῆς
 κράτων τυπτομένων, δάπεδον δ' ἅπαν αἶματι θύεν. 185
 ὣς ἡμεῖς, Ἀγάμεμνον, ἀπωλόμεθ', ὦν ἔτι καὶ νῦν
 σώματ' ἀκηδέα κεῖται ἐνὶ μεγάροις Ὀδυσσεύς·
 οὐ γάρ πω ἴσασι φίλοι κατὰ δώμαθ' ἐκάστου,
 οἳ κ' ἀπονίψαντες μέλανα βρότον ἐξ ὠτειλέων
 κατθέμενοι γοάοιεν· ὃ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων.“ 190
 τὸν δ' αὖτε ψυχὴ προσεφώνεεν Ἀτρεΐδαι·
 „ὄλβιε Λαέρταο πάι, πολυμήχαν' Ὀδυσσεύ,

ἥ ἄρα σὺν μεγάλῃ ἀρετῇ ἐκτῆσω ἄκοιτιν.
 ὥς ἀγαθαὶ φρένες ἦσαν ἀμύμονι Πηνελοπείῃ,
 κούρη Ἰκαρίου· ὥς εὖ μέμνητ' Ὀδυσῆος, 195
 ἀνδρὸς κουριδίου· τῷ οἱ κλέος οὐ ποτ' ὀλεῖται
 ἥς ἀρετῆς, τεύξουσι δ' ἐπιχθονίοισιν ἀοιδὴν
 ἀθάνατοι χαρίεσσαν ἐχέφρονι Πηνελοπείῃ·
 οὐχ ὥς Τυνδαρέου κούρη κακὰ μῆσατο ἔργα,
 κουρίδιον κτείνασα πόσιν, στυγερὴ δέ τ' ἀοιδὴ 200
 ἔσσειτ' ἐπ' ἀνθρώπους, χαλεπὴν δέ τε φῆμιν ὕπασσεν
 θηλυτέρῃσι γυναιξί, καὶ ἥ κ' ἐνεργὸς ἔησιν.“

ὥς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον,
 ἔσπεῶτ' εἰν Ἀίδαο δόμοις ὑπὸ κεῦθεσι γαίης·
 οἱ δ' ἐπεὶ ἐκ πόλιος κατέβαν, τάχα δ' ἀγρὸν ἵκοντο 205
 καλὸν Λαέρταο τετυγμένον, ὃν ῥά ποτ' αὐτὸς
 Λαέρτης κτεάτισσεν, ἐπεὶ μάλα πολλὰ μόγησεν.
 ἔνθα οἱ οἶκος ἔην, περὶ δὲ κλίσιον θίε πάντη,
 ἐν τῷ σιτέσκοντο καὶ ἵζανον ἠδὲ ἱανον
 δμῶες ἀναγκαῖοι, τοῖ οἱ φίλα ἐργάζοντο. 210
 ἐν δὲ γυνὴ Σικελὴ γρῆυς πέλεν, ἥ ῥα γέροντα
 ἐνδυνέως κομέεσκεν ἐπ' ἀγροῦ νόσφι πόληος.
 ἔνθ' Ὀδυσσεὺς δμῶεσσι καὶ νῆϊ μῦθον ἔειπεν·
 „ὕμεις μὲν νῦν ἔλθετ' ἐνκτίμενον δόμον εἴσω,
 δεῖπνον δ' αἴψα σῶν ἱερεύσατε, ὅς τις ἄριστος· 215
 αὐτὰρ ἐγὼ πατρὸς πειρήσομαι ἡμετέροιο,
 αἶ κέ μ' ἐπιγνώῃ καὶ φράσσεται ὄφθαλμοῖσιν,
 ἥέ κεν ἀγνοῇσι πολὺν χρόνον ἀμφὶς ἐόντα.“

ὥς εἰπὼν δμῶεσιν ἀρήγια τεύχε' ἔδωκεν.
 οἱ μὲν ἔπειτα δόμονδε θοῶς κίον, αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς 220
 ἄσπον ἱεν πολυκάρπου ἁλωῆς πειρητίζων.
 οὐδ' εὗρεν Δολίον μέγαν ὄρχατον ἐσκαταβαίνων
 οὐδέ τινα δμῶων οὐδ' υἱῶν· ἀλλ' ἄρα τοί γε

αἵμασιδ' ἀλῶντες ἀλῶης ἔμμεναι ἔρκος
 ὦχοντ', αὐτὰρ ὁ τοῖσι γέρον ὁδὸν ἡγεμόνευεν. 225
 τὸν δ' οἶον πατέρ' εὖρεν ἐνκτιμένη ἐν ἀλῶῃ
 λιστρεύοντα φυτόν· ῥυπόωντα δὲ ἔστο χιτῶνα,
 ῥαπτὸν ἀεικέλιον, περὶ δὲ κνήμησι βοείας
 κνημίδας ῥαπτὰς δέδετο, γραπτὺς ἀλεείνων,
 χειρῖδ' ἐπὶ χερσὶ βάτων ἔνεκ'· αὐτὰρ ὑπερθεῖν 230
 αἰγείην κυνέην κεφαλῇ ἔχε, πένθος ἀέζων.
 τὸν δ' ὥς οὖν ἐνόησε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς
 γήραι τειρόμενον, μέγα δὲ φρεσὶ πένθος ἔχοντα,
 στὰς ἄρ' ὑπὸ βλωθρὴν ὄγχνην κατὰ δάκρυον εἶβεν.
 μερμήριξε δ' ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν 235
 κύσσαι καὶ περιφῦναι ἔδον πατέρ', ἥδ' ἕκαστα
 εἰπεῖν, ὥς ἔλθοι καὶ ἵκοιτ' ἐς πατρίδα γαῖαν,
 ἣ πρῶτ' ἐξερέοιτο ἕκαστά τε πειρήσαιο.
 ᾧδε δὲ οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι,
 πρῶτον κερτομίοις ἐπέεσσιν πειρηθῆναι. 240
 τὰ φρονέων ἰδυὺς κίεν αὐτοῦ δῖος Ὀδυσσεύς.
 ἣ τοι ὁ μὲν κατέχων κεφαλὴν φυτὸν ἀμφελάχαινεν,
 τὸν δὲ παριστάμενος προσεφώνεε φαίδιμος υἱός·
 „ὦ γέρον, οὐκ ἀδαημονίῃ σ' ἔχει ἀμφιπολεύειν
 ὄρχατον, ἀλλ' ἐγὼ τοι κομιδὴ ἔχει, οὐδέ τι πάμπαν, 245
 οὐ φυτόν, οὐ σκυῆ, οὐκ ἄμπελος, οὐ μὲν ἐλαίη,
 οὐκ ὄγχνη, οὐ πρασιή τοι ἄνευ κομιδῆς κατὰ κῆπον.
 ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δὲ μὴ χόλον ἐνθεο θυμῷ·
 αὐτόν σ' οὐκ ἀγαθὴ κομιδὴ ἔχει, ἀλλ' ἄμα γῆρας
 λυγρὸν ἔχεις ἀνχμῆς τε κακῶς καὶ ἀεικέα ἔσσαι. 250
 οὐ μὲν ἀεργίης γε ἄναξ ἔνεκ' οὗ σε κομίζει,
 οὐδέ τί τοι δούλειον ἐπιπρέπει εἰσορᾶσθαι
 εἶδος καὶ μέγεθος· βασιλῆι γὰρ ἀνδρὶ ἔοικας·
 τοιούτῳ δὲ ἔοικας, ἐπεὶ λούσαιο φάγοι τε,

εὐδέμεναι μαλακῶς· ἡ γὰρ δίκη ἐστὶ γερόντων. 255
 ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον·
 τεῦ δμῶς εἰς ἀνδρῶν; τεῦ δ' ὄρχατον ἀμφιπολεύεις;
 καὶ μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' ἐν εἰδῶ,
 εἰ ἐτεόν γ' Ἰθάκην τήνδ' ἰκόμεθ', ὥς μοι ἔειπεν
 οὔτος ἀνὴρ νῦν δὴ ξυμβλήμενος ἐνθάδ' ἰόντι, 260
 οὗ τι μάλ' ἀρτίφρων, ἐπεὶ οὐ τόλμησεν ἕκαστα
 εἰπεῖν ἢδ' ἐπακοῦσαι ἐμὸν ἔπος, ὥς ἐρέεινον
 ἀμφὶ ξείνῳ ἐμῷ, ἥ που ζῶει τε καὶ ἔστιν,
 ἥ ἤδη τέθνηκε καὶ εἰν Ἀίδαο δόμοισιν.
 ἐκ γάρ τοι ἐρέω, σὺ δὲ σύνθεο καὶ μεν ἄκουσον· 265
 ἄνδρα ποτὲ ξείνισσα φίλῃ ἐνὶ πατρίδι γαίῃ
 ἡμετερόνδ' ἐλθόντα, καὶ οὗ πῶ τις βροτὸς ἄλλος
 ξείνων τηλεδαπῶν φιλίων ἐμὸν ἵκετο δῶμα·
 εὐχετο δ' ἐξ Ἰθάκης γένος ἔμμεναι, αὐτὰρ ἔφασκεν
 Λαέρτην Ἀρκεισιδάδην πατέρ' ἔμμεναι αὐτῷ. 270
 τὸν μὲν ἐγὼ πρὸς δῶματ' ἄγων ἐν ἐξείνισσα
 ἐνδυνέως φιλέων, πολλῶν κατὰ οἶκον ἐόντων,
 καὶ οἱ δῶρα πόρον ξεινήια, οἷα ἐφύκειν.
 χρυσοῦ μὲν οἱ ἔδωκ' ἐνεργέος ἐπὶ τὰ τάλαντα,
 δῶκα δέ οἱ κρητῆρα πανάργυρον ἀνθεμόεντα, 275
 δῶδεκα δ' ἀπλοῖδας χλαῖνας, τόσσους δὲ τάπητας,
 τόσσα δὲ φάρεα καλὰ, τόσους δ' ἐπὶ τοῖσι χιτῶνας,
 χωρὶς δ' αὐτὲ γυναικας ἀμύμονα ἔργα ἰδυίας,
 τέσσαρας εἰδαλίμας, ἃς ἤθελεν αὐτὸς ἐλέσθαι.“
 τὸν δ' ἡμεῖβετ' ἔπειτα πατήρ κατὰ δάκρυον εἰβων· 280
 „ξεῖν', ἥ τοι μὲν γαῖαν ἰκάνεις, ἣν ἐρεεῖνεις,
 ὑβρίζται δ' αὐτήν καὶ ἀτάσθαλοι ἄνδρες ἔχουσιν·
 δῶρα δ' ἐτώσια ταῦτα χαρίζεο, μυρὶ' ὀπάζων.
 εἰ γάρ μιν ζῶόν γ' ἐκίχεις Ἰθάκης ἐνὶ δῆμῳ,
 τῷ κέν σ' εὖ δώροισιν ἀμειψάμενος ἀπέπεμψεν 285

καὶ ξενίῃ ἀγαθῇ· ἡ γὰρ θέμις, ὅς τις ὑπάρξῃ.
 ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως καταλέξον·
 πόστιον δὴ ἔτος ἐστίν, ὅτε ξείνισσας ἐκείνουν,
 σὸν ξείνουν δύστηνον, ἐμὸν παῖδ', εἰ ποτ' ἔην γε,
 δύσμορον; ὅν που τῆλε φίλων καὶ πατρίδος αἵης 290
 ἤε που ἐν πόντῳ φάγον ἰχθύες, ἢ ἐπὶ χέρσου
 θηρσί καὶ οἰωνοῖσιν ἔλωρ γένετ'· οὐδέ ἔ μήτηρ
 κλαῦσε περιστείλασα πατήρ θ', οἷ μιν τεκόμεσθα·
 οὐδ' ἄλοχος πολύδωρος, ἐχέφρων Πηνελόπεια,
 κώκυσ' ἐν λεχέεσσιν ἐὼν πόσιν, ὥς ἐπεφώνειν, 295
 ὀφθαλμοὺς καθελούσα· τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων.
 καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' ἐν εἰδῶ·
 τίς, πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἡδὲ τοκῆς;
 ποῦ δὲ νηὺς ἔστηκε θοή, ἢ σ' ἦγαγε δεῦρο
 ἀντιθέους θ' ἐτάρους; ἢ ἔμπορος εἰλήλουθας 300
 νηὸς ἐπ' ἄλλοτρίης, οἱ δ' ἐκβήσαντες ἔβησαν;“

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „τοιγὰρ ἐγὼ τοι πάντα μάλ' ἀτρεκέως καταλέξω.
 εἰμὶ μὲν ἐξ Ἀλύβαντος, ὅθι κλυτὰ δῶματα ναίω,
 υἱὸς Ἀφείδαντος, Πολυπημονίδας ἄνακτος· 305
 αὐτὰρ ἐμοί γ' ὄνομ' ἐστὶν Ἐπήριτος· ἀλλὰ με δαίμων
 πλάγξ' ἀπὸ Σικανίης δεῦρ' ἐλθέμεν οὐκ ἐθέλοντα.
 νηὺς δέ μοι ἦδ' ἔστηκεν ἐπ' ἀγροῦ νόσφι πόλης.
 αὐτὰρ Ὀδυσσῆι τόδε δὴ πέμπτον ἔτος ἐστίν,
 ἐξ οὗ κεῖθεν ἔβη καὶ ἐμῆς ἀπελήλυθε πάτρης· 310
 δύσμορος· ἢ τέ οἱ ἐσθλοὶ ἔσαν ὄρνιθες ἰόντι,
 δεξιοί, οἷς χαίρων μὲν ἐγὼν ἀπέπεμπον ἐκείνουν,
 χαίρε δ' ἐκείνος ἰών· θυμὸς δ' ἔτι νῶιν ἐώλπειν
 μίξεσθαι ξενίῃ ἡδ' ἀγλαὰ δῶρα διδώσειν.“

ὣς φάτο, τὸν δ' ἄχεος νεφέλῃ ἐκάλυψε μέλαινα, 315
 ἀμφοτέρῃσι δὲ χερσὶν ἐλὼν κόνιν αἰθαλόεσσαν

χεύατο καὶ κεφαλῆς πολιῆς ἀδινὰ στεναχίζων.
 τοῦ δ' ὠρίνετο θυμός, ἀνὰ ῥίνας δέ οἱ ἦδη
 δριμύ μένος προύτυψε φίλον πατέρ' εἰσορόωντι.
 κύσσε δέ μιν περιφὺς ἐπιάλμενος, ἥδ' ἐπ' ὀφθαλμοῖσιν· 320
 „καῖνος μὲν τοι ὄδ' αὐτὸς ἐγὼ, πάτερ, ὃν σὺ μεταλλᾷς·
 ἦλυθον εἰκοστῷ ἔτει ἐς πατρίδα γαῖαν.
 ἀλλ' ἴσχεο κλαυθμοῖο γόοιό τε δακρυόεντος.
 ἐκ γάρ τοι ἐρέω, μάλα δὲ χρηὴ σπενδόμεν ἔμπης·
 μνηστῆρας κατέπεφνον ἐν ἡμετέροισι δόμοισιν 325
 λώβην τινύμενος θυμαλγέα καὶ κακὰ ἔργα.“

τὸν δ' αὖ Λαέρτης ἀπαμείβετο φώνησέν τε·
 „εἰ μὲν δὴ Ὀδυσσεύς γε ἐμὸς πάις ἐνθάδ' ἱκάνεις,
 σῆμά τί μοι νῦν εἰπὲ ἀριφραδές, ὅφρα πεποιθῶ.“

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „οὐλήν μὲν πρῶτον τήνδε φράσαι ὀφθαλμοῖσιν, 331
 τὴν ἐν Παρνησῷ μ' ἔλασεν σὺς λευκῷ ὀδόντι
 οἰχόμενον· σὺ δέ με προΐεις καὶ πότνια μήτηρ
 ἐς πατέρ' Ἀντόλυκον μητρὸς φίλον, ὅφρ' ἂν ἐλοίμην
 δῶρα, τὰ δεῦρο μολῶν μοι υπεσχετο καὶ κατένευσεν. 335
 εἰ δ' ἄγε τοι καὶ δένδρε' ἐνκτιμένην κατ' ἄλωήν
 εἶπω, ἧ μοί ποτ' ἔδωκας, ἐγὼ δ' ἤτεόν σε ἕκαστα
 παιδυνὸς ἐών, κατὰ κῆπον ἐπισπόμενος· διὰ δ' αὐτῶν
 ἱκνεύμεσθα, σὺ δ' ὠνόμασας καὶ ἔειπες ἕκαστα.
 ὕγχνας μοι δῶκας τρεῖςκαίδεκα καὶ δέκα μηλέας, 340
 συκέας τεσσαράκοντ'· ὄρχους δέ μοι ὦδ' ὀνόμηνας
 δώσειν πεντήκοντα, διατρύγιος δὲ ἕκαστος
 ἦην, ἐνθα δ' ἀνὰ σταφυλαὶ παντοῖαι ἔασιν,
 ὁππότε δὴ Διὸς ὦραι ἐπιβρίσειαν ὑπερθευ.“

ὥς φάτο, τοῦ δ' αὐτοῦ λῦτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ,
 σήματ' ἀναγνόντος, τὰ οἱ ἔμπεδα πέφραδ' Ὀδυσσεύς. 346
 ἀμφὶ δὲ παιδὶ φίλῳ βάλε πῆχες· τὸν δὲ ποτὶ οἷ

εἶλεν ἀποψύχοντα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς.
 αὐτὰρ ἐπεὶ δ' ἄμπνυτο καὶ ἐς φρένα θυμὸς ἀγέρθη,
 ἐξαῦτις μύθοισιν ἀμειβόμενος προσέειπεν· 350
 „Ζεῦ πάτερ, ἥ ῥα ἔτ' ἐστὲ θεοὶ κατὰ μακρὸν Ὀλυμπον,
 εἰ ἐτεὸν μνηστῆρες ἀτάσθαλον ὕβριν ἔτισαν.
 νῦν δ' αἰνῶς δείδοικα κατὰ φρένα, μὴ τάχα πάντες
 ἐνθάδ' ἐπέλθωσιν Ἰθακήσιοι, ἀγγελίας δὲ
 πάντῃ ἐποτρύνωσι Κεφαλλήνων πολίεσσιν.“ 355

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „θάρσει, μὴ τοι ταῦτα μετὰ φρεσὶ σῆσι μελόντων.
 ἀλλ' ἵομεν προτὶ οἶκον, ἵν' ὀρχάτου ἐγγῦθι κεῖται·
 ἐνθα δὲ Τηλέμαχον καὶ βονκόλον ἡδὲ συβώτην
 προῦπεμψ', ὥς ἂν δεῖπνον ἐφοπλίσσωσι τάχιστα.“ 360

ὥς ἄρα φωνήσαντε βήτην πρὸς δώματα καλά·
 οἱ δ' ὅτε δὴ δ' ἵκοντο δόμους ἐν ναιετάοντας,
 εὔρον Τηλέμαχον καὶ βονκόλον ἡδὲ συβώτην
 ταμνομένους κρέα πολλὰ κερῶντάς τ' αἰθόπα οἶνον.
 τόφρα δὲ Λαέρτην μεγαλήτορα ᾧ ἐνὶ οἴκῳ 365
 ἀμφίπολος Σικελὴ λοῦσεν καὶ χρῖσεν ἐλαίῳ,
 ἀμφὶ δ' ἄρα χλαῖναν καλὴν βάλεν· αὐτὰρ Ἀθήνη
 ἄγχι παρισταμένη μέλε' ἥλδανε ποιμένι λαῶν,
 μείζονα δ' ἢ πάρος καὶ πάσσονα θῆκεν ἰδέσθαι.
 ἐκ δ' ἀσαμίνθου βῆ· θαύμαζε δὲ μιν φίλος υἱός, 370
 ὥς ἰδεν ἀθανάτοισι θεοῖς ἐναλίγκιον ἄντην·
 καὶ μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 „ὦ πάτερ, ἥ μάλα τίς σε θεῶν αἰγιονοτάων
 εἰδός τε μέγεθός τε ἀμείνονα θῆκεν ἰδέσθαι.“

τὸν δ' αὖ Λαέρτης πεπνυμένος ἀντίον ἦύδα· 375
 „αἶ γάρ, Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίῃ καὶ Ἀπολλων,
 οἷος Νήρικον εἶλον, ἐνκτίμενον πτολίεθρον,
 ἀκτὴν ἠπείροιο, Κεφαλλήνεσσιν ἀνάσσων,

τοῖος ἑὼν τοι χθιζὸς ἐν ἡμετέροισι δόμοισιν
 τεύχε' ἔχων ὥμοισιν ἐφεστάμεναι καὶ ἀμύνειν 380
 ἄνδρας μνηστῆρας· τῷ κε σφέων γούνατ' ἔλυσα
 πολλῶν ἐν μεγάροισι, σὺ δὲ φρένας ἔνδον ἰάνθης.“

ὥς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον·
 οἱ δ' ἐπεὶ οὖν παύσαντο πόνου τετύκοντό τε δαῖτα,
 ἐξείης ἔζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε. 385
 ἔνθ' οἱ μὲν δείπνῳ ἐπεχείρουν, ἀγχίμολον δὲ
 ἦλθ' ὁ γέρον Δολίος, σὺν δ' υἱεῖς τοῖο γέροντος,
 ἐξ ἔργων μογέοντες, ἐπεὶ προμολοῦσα κάλεσσεν
 μήτηρ, γρηῦς Σικελή, ἣ σφεας τρέφε καὶ ἔα γέροντα
 ἐνδυνέως κομέεσκεν, ἐπεὶ κατὰ γῆρας ἔμαρψεν. 390
 οἱ δ' ὥς οὖν Ὀδυσῆα ἶδον φράσσαντό τε θυμῷ,
 ἔσταν ἐνὶ μεγάροισι τεθηπότες· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
 μειλιχίοις ἐπέεσσι καθαπτόμενος προσέειπεν·
 „ὦ γέρον, ἴξ' ἐπὶ δεῖπνον, ἀπεκλελεύθεσθε δὲ θάμβευς·
 δηρὸν γὰρ σίτῳ ἐπιχειρήσειν μεμαῶτες 395
 μίμνομεν ἐν μεγάροις, ὑμέας ποτιδέγμενοι αἰεὶ.“

ὥς ἄρ' ἔφη, Δολίος δ' ἰδὺς κίε χεῖρε πετάσσας
 ἀμφοτέρως, Ὀδυσσεὺς δὲ λαβὼν κύσε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ,
 καὶ μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 „ὦ φίλ', ἐπεὶ νόστησας ἐελδομένοισι μάλ' ἡμῖν, 400
 οὐδ' ἔτ' διομένοισι, θεοὶ δέ σε ἡγαγον αὐτοί,
 οὐδέ τε καὶ μέγα χαῖρε, θεοὶ δέ τοι ὕλβια δοῖεν.
 καὶ μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὅφρ' ἐν εἰδῷ,
 ἣ ἦδη σάφα οἶδε περίφρων Πηνελόπεια
 νοστήσαντά σε δεῦρ', ἣ ἄγγελον ὀτρύνωμεν.“ 405

τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 „ὦ γέρον, ἦδη οἶδε· τί σε χρὴ ταῦτα πένεσθαι;“

ὥς φάθ', ὁ δ' αὖτις ἄρ' ἔξετ' ἐυξέστου ἐπὶ δίφρου.
 ὥς δ' αὐτως παῖδες Δολίου κλυτὸν ἄμφ' Ὀδυσῆα

δεικανόωντ' ἐπέεσσι καὶ ἐν χείρεσσι φύοντο, 410
ἐξείης δ' ἔζοντο παρὰ Δολίον πατέρα σφόν.

ὥς οἱ μὲν περὶ δεῖπνον ἐνὶ μεγάροισι πένοντο·
ὅσσα δ' ἄρ' ἄγγελος ὦκα κατὰ πτόλιν ὥχετο πάντη
μνηστῆρων στυγερόν θάνατον καὶ κῆρ' ἐνέπουσα.
οἱ δ' ἄρ' ὁμῶς αἰόντες ἐφοίτων ἄλλοθεν ἄλλος 415
μυχμῶ τε στοναχῇ τε δόμων προπάροισ' Ὀδυσῆος.
ἐκ δὲ νέκυς οἴκων φόρεον καὶ θάπτον ἕκαστοι,
τούς δ' ἔκ ἀλλάνων πολίων οἰκόνδε ἕκαστον
πέμπον ἄγειν ἀλιεῦσι, θοῆς ἐπὶ νηυσὶ τιθέντες·
αὐτοὶ δ' εἰς ἀγορὴν κίον ἀθρόοι ἀχνύμενοι κῆρ. 420
αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἤγερθεν ὁμηγερέες τε γένοντο,
τοῖσιν δ' Εὐπείδης ἀνά θ' ἴστατο καὶ μετέειπεν·
παιδὸς γάρ οἱ ἄλαστον ἐνὶ φρεσὶ πένθος ἔκειτο,
'Αντινόου, τὸν πρῶτον ἐνήρατο διὸς Ὀδυσσεύς.
τοῦ ὅ γε δάκρυ χέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν· 425
,,ὦ φίλοι, ἡ μέγα ἔργον ἀνὴρ ὃ γε μῆσατ' Ἀχαιοῖς·
τούς μὲν σὺν νήεσσιν ἄγων, πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς,
ᾧλεσε μὲν νῆας γλαφυράς, ἀπὸ δ' ᾧλεσε λαούς,
τούς δ' ἐλθὼν ἔκτεινε Κεφαλλήνων ὄχ' ἀρίστους.
ἀλλ' ἄγετε, πρὶν τοῦτον ἢ ἐς Πύλον ὦκα ἰκέσθαι 430
ἢ καὶ ἐς Ἥλιδα δῖαν, ὅθι κρατέουσιν Ἐπειοί,
ἴομεν· ἢ καὶ ἔπειτα κατηφές ἐσόμεθ' αἰεὶ·
λῶβη γὰρ τάδε γ' ἐστὶ καὶ ἐσσομένοισι πυνθέσθαι,
εἰ δὴ μὴ παίδων τε κασιγνήτων τε φονῆας
τισόμεθ'· οὐκ ἂν ἐμοὶ γε μετὰ φρεσὶν ἡδὺ γένοιτο 435
ζωέμεν, ἀλλὰ τάχιστα θανὼν φθιμένοισι μετείην.
ἀλλ' ἴομεν, μὴ φθέωσι περαιοθέντες ἐκείνοι.“

ὥς φάτο δάκρυ χέων, οἶκτος δ' ἔλε πάντας Ἀχαιούς.
ἀγχίμολον δέ σφ' ἦλθε Μέδων καὶ θεῖος ἀοιδὸς
ἐκ μεγάρων Ὀδυσῆος, ἐπεὶ σφεας ὕπνος ἀνήκεν· 440

ἔσταν δ' ἐν μέσσοισι, τάφος δ' ἔλεν ἄνδρα ἕκαστον.
 τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε Μῆδων πεπνυμένα εἰδώς·
 „κέκλυτε δὴ νῦν μεν, Ἰθακῆσιοι· οὐ γὰρ Ὀδυσσεὺς
 ἀθανάτων ἀέκητι θεῶν τάδε μῆσατο ἔργα·
 αὐτὸς ἐγὼν εἶδον θεὸν ἄμβροτον, ὃς ῥ' Ὀδυσῆϊ 445
 ἐγγύθεν ἐστήκει καὶ Μέντορι πάντα ἐώκειν·
 ἀθάνατος δὲ θεὸς τοτὲ μὲν προπάροιθ' Ὀδυσῆος
 φαίνεται θαρσύνων, τοτὲ δὲ μνηστῆρας ὀρίνων
 θῦνε κατὰ μέγαρον· τοὶ δ' ἀγχιστῖνοι ἐπιπτον.“

ὣς φάτο, τοὺς δ' ἄρα πάντας ὑπὸ χλωρὸν δέος ἤρειν.
 τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε γέρον ἥρως Ἀλιθέρσης 451
 Μαστοριδης· ὁ γὰρ οἶος ὄρα πρόσσω καὶ ὀπίσσω·
 ὃ σφιν ἐν φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
 „κέκλυτε δὴ νῦν μεν, Ἰθακῆσιοι, ὅττι κεν εἴπω.
 ὑμετέρη κακότητι, φίλοι, τάδε ἔργα γέγοντο· 455
 οὐ γὰρ ἐμοὶ πείθεσθ', οὐ Μέντορι ποιμένι λαῶν,
 ὑμετέρους παῖδας καταπανέμεν ἀφροσυνάων,
 οἳ μέγα ἔργον ἔρεζον ἀτασθαλίῃσι κακῆσιν,
 κτήματα κείροντες καὶ ἀτιμάζοντες ἄκοιτιν
 ἀνδρὸς ἀριστῆος· τὸν δ' οὐκέτι φάντο νέεσθαι. 460
 καὶ νῦν ὥδε γένοιτο· πίθεσθέ μοι, ὥς ἀγορεύω·
 μὴ ἴομεν, μὴ πού τις ἐπίσπαστον κακὸν εὖρη.“

ὣς ἔφαθ', οἳ δ' ἄρ' ἀνήξαν μεγάλῳ ἀλαλητῷ
 ἡμίσεων πλείους· τοὶ δ' ἀθρόοι αὐτόθι μίμνον·
 οὐ γὰρ σφιν ἄδε μῦθος ἐνὶ φρεσίν, ἀλλ' Ἐνπείθει 465
 πείθοντ'· αἶψα δ' ἔπειτ' ἐπὶ τεύχεα ἐσσεύοντο.
 αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἔσσαντο περὶ χροῖ νώροπα χαλκόν,
 ἀθρόοι ἠγερέθοντο πρὸ ἄστεος εὐρυχόροιο.
 τοῖσιν δ' Εὐπείδης ἡγήσατο νηπιέησιν·
 φῆ δ' ὃ γε τίσεσθαι παιδὸς φόνον, οὐδ' ἄρ' ἐμελλεν 470
 ἄψ ἀπονοστήσειν, ἀλλ' αὐτοῦ πότμον ἐφέψειν.

αὐτὰρ Ἀθηναίη Ζῆνα Κρονίωνα προσήυδα·
 „ὦ πάτερ ἡμέτερε Κρονίδη, ὕπατε κρείοντων,
 εἰπέ μοι εἰρομένη· τί νύ τοι νόος ἐνδοθι κεύθει;
 ἢ προτέρω πόλεμόν τε κακὸν καὶ φύλοπιν αἰνὴν 475
 τεύξεις, ἢ φιλότητα μετ' ἀμφοτέροισι τίθησθα;“

τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεὺς·
 „τέκνον ἐμόν, τί με ταῦτα διείρεαι ἡδὲ μεταλλᾶς;
 οὐ γὰρ δὴ τοῦτον μὲν ἐβούλευσας νόον αὐτῇ,
 ὥς ἢ τοι κείνους Ὀδυσσεὺς ἀποτίσεται ἐλθών; 480
 ἔρξον, ὅπως ἐθέλεις· ἐρέω τέ τοι, ὥς ἐπέοικεν.
 ἐπεὶ δὴ μνηστῆρας ἐτίσατο δῖος Ὀδυσσεύς,
 ὄρκια πιστὰ ταμόντες ὁ μὲν βασιλευέτω αἰεὶ,
 ἡμεῖς δ' αὖ παίδων τε κασιγνήτων τε φόνοιο
 ἐκλήσιν θάωμεν· τοὶ δ' ἀλλήλους φιλέοντων 485
 ὥς τὸ πάρος, πλοῦτος δὲ καὶ εἰρήνη ἅλις ἔστω.“

ὥς εἰπὼν ὦτρυνε πάρος μεμαυῖαν Ἀθήνην,
 βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων αἴξασα.

οἱ δ' ἐπεὶ οὖν σίτοιο μελίφρονος ἔξ ἔρον ἔντο,
 τοῖς δ' ἄρα μύθων ἦρχε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς· 490
 „ἔξελθὼν τις ἴδοι, μὴ δὴ σχεδὸν ὥσι κιόντες.“
 ὥς ἔφατ', ἐκ δ' υἱὸς Δολίου κίεν, ὥς ἐκέλευεν·
 στῆ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἰών, τοὺς δὲ σχεδὸν εἰσίδε πάντας·
 αἶψα δ' Ὀδυσσῆα ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 „οἷδε δὴ ἐγγὺς ἔασ'· ἀλλ' ὀπλιζώμεθα θᾶσσον.“ 495

ὥς ἔφαθ', οἱ δ' ὦρνοντο καὶ ἐν τεύχεσσι δύνοντο,
 τέσσαρες ἀμφ' Ὀδυσῆ', ἔξ δ' υἱεῖς οἱ Δολίου·
 ἐν δ' ἄρα Λαέρτης Δολίος τ' ἐς τεύχε' ἔδυνον,
 καὶ πολιοὶ περ ἑόντες, ἀναγκαῖοι πολεμισταί.
 αὐτὰρ ἐπεὶ δ' ἔσσαντο περὶ χροῖ νῶροπα χαλκόν, 500
 ὦξάν ῥα θύρας, ἐκ δ' ἦιον, ἦρχε δ' Ὀδυσσεύς.

τοῖσι δ' ἐπ' ἀγχίμολον θυγάτηρ Διὸς ἦλθεν Ἀθήνη

Μέντορι είδομένη ήμὲν δέμας ήδὲ καὶ αὐδήν.
 τήν μὲν ιδὼν γήθησε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
 αἶψα δὲ Τηλέμαχον προσεφώνεεν, ὃν φίλον υἷόν· 505
 „Τηλέμαχ', ήδη μὲν τόδε γ' εἶσαι αὐτὸς ἐπελθὼν,
 ἀνδρῶν μαρναμένων ἵνα τε κρίνονται ἄριστοι,
 μή τι καταισχύνειν πατέρων γένος, οἷ τὸ πάρος περ
 ἀλκῇ τ' ήνορέῃ τε κεκάσμεθα πᾶσαν ἐπ' αἶαν.“

τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ήῦδα· 510
 „ὄψεαι, αἶ κ' ἐθέλῃσθα, πάτερ φίλε, τῷδ' ἐπὶ θυμῷ
 οὗ τι καταισχύνοντα τέδν γένος, ὥς ἀγορεύεις.“

ὥς φάτο, Λαέρτης δ' ἐχάρη καὶ μῦθον ἔειπεν·
 „τίς νύ μοι ήμέρη ήδε, θεοὶ φίλοι· ή μάλα χαίρω.
 υἷός θ' υἱωνός τ' ἀρετῆς πέρι δῆριν ἔχουσιν.“ 515

τὸν δὲ παρισταμένη προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη·
 „ὦ Ἀρκεισιάδη, πάντων πολὺν φίλταθ' ἐταίρων,
 εὐξάμενος κούρη γλαυκῶπιδι καὶ Διὶ πατρί,
 αἶψα μάλ' ἀμπεπαλὼν προῖται δολιχόσκιον ἔγχος.“

ὥς φάτο, καὶ ῥ' ἔμπνευσε μένος μέγα Παλλὰς Ἀθήνη·
 εὐξάμενος δ' ἄρ' ἔπειτα Διὸς κούρη μέγαλοιο, 521
 αἶψα μάλ' ἀμπεπαλὼν προῖται δολιχόσκιον ἔγχος,
 καὶ βάλεν Εὐπεΐθεα κόρυθος διὰ χαλκοπαρήν.
 ή δ' οὐκ ἔγχος ἔρυτο, διαπρὸ δὲ εἶσατο χαλκός·
 δούπησεν δὲ πεσὼν, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ. 525
 ἐν δ' ἔπεσον προμάχοις Ὀδυσσεὺς καὶ φαίδιμος υἷός,
 τύπτον δὲ ξίφεσίν τε καὶ ἔγχεσιν ἀμφιγυνοῖσιν.
 καὶ νύ κε δῆ πάντας ὄλεσαν καὶ θῆκαν ἀνόστους,
 εἰ μὴ Ἀθηναίη κούρη Διὸς αἰγιόχοιο
 ήυσεν φωνῇ, κατὰ δ' ἔσχεθε λαὸν ἅπαντα· 530
 „ἴσχεσθε πτολέμου, Ἰθακήσιοι, ἀργαλέοιο,
 ὥς κεν ἀναιμωτὶ γε διακρινθεῖτε τάχιστα.“

ὥς φάτ' Ἀθηναίη, τοὺς δὲ χλωρόν δέος εἶλεν.

τῶν δ' ἄρα δεισάντων ἐκ χειρῶν ἔπιτατο τεύχεα,
 πάντα δ' ἐπὶ χθονὶ πῖπτε θεᾶς ὕπα φωνησάσης· 535
 πρὸς δὲ πόλιν τρωπῶντο λιλαιόμενοι βιότοιο.
 σμερδαλέον δ' ἐβόησε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
 οἷμησεν δὲ ἄλεις ὥς τ' αἰετὸς ὑψιπετής.
 καὶ τότε δὴ Κρονίδης ἀφίει πολέοντα κεραυνόν,
 καδ' δ' ἔπεσε πρόσθε γλανκῶπιδος ὀβριμοπάτρης. 540
 δὴ τότε Ὀδυσσεῖα προσέφη γλανκῶπις Ἀθήνη·
 „διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
 ἴσχεο, παῦε δὲ νεῖκος ὁμοίου πολέμοιο,
 μή πῶς τοι Κρονίδης κεχολῶσεται εὐρύοπα Ζεὺς.“
 ὥς φάτ' Ἀθηναίη, ὃ δ' ἐπείθετο, χαῖρε δὲ θυμῷ. 545
 ὄρκια δ' αὖ κατόπισθε μετ' ἀμφοτέροισιν ἔθηκεν
 Παλλὰς Ἀθηναίη, κούρη Διὸς αἰγιόχοιο,
 Μέντορι εἰδομένη ἡμὲν δέμας ἠδὲ καὶ αὐδὴν.

